

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016 Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 1

09 Nisan 2016 Cumartesi

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.20

BAŞKAN: Ayşe KEŞİR (Düzce)

BAŞKAN VEKİLİ: Bayram ÖZÇELİK (Burdur)

SÖZCÜ: Ali ÖZKAYA (Afyonkarahisar)

KÂTİP: Emine YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa)

----- 0 -----

BAŞKAN – Değerli milletvekillerimiz, çok değerli uzmanlarımız, değerli basın mensuplarımız; hepiniz hoş geldiniz.

Öncelikle davetimize kırmayıp icabet ettiğiniz için hepinize çok teşekkür ediyorum.

Niçin buradayız? Çok kısa bir giriş yapacağım. Başkanların çok uzun konuşmaması gerektiğinden yanayım. Aslında biz buraya sizleri dinlemeye geldik. Ama niçin buradayız, bu toplantıyı niye yaptık ya da diğerlerinden farkı ne bu toplantının? Size kısaca bahsetmek istiyorum.

Parlamentoda her dönem araştırma komisyonları kuruluyor. 26'ncı Dönemin ilk araştırma komisyonu da Aile Bütünlüğünün Korunması, Boşanma Olaylarının Nedenlerinin Araştırılması. Daha uzun adı var da biz böyle kısalttık.

Komisyonumuz geçici süreli bir komisyon. Dört aylık bir süreyle çalışacağız. Yaklaşık üç ayını geride bıraktık.

Şöyle bir kolaycılığa kaçmadık: Sadece boşanma neden ve sonuçlarını araştıralım, geçelim gidelim demedik. Bu alanda benim de uzun yıllar çalışmaları oldu, diğer üyelerimizin de bu alanda yakın çalışmaları var.

Şöyle bir karar aldık tüm üyelerimizle birlikte: Koruyucu önleyici tedbirleri konuşmadığınız zaman neden ve sonuçları konuşmanın çok bir anlamı olmuyor. Hep sonuçlar ve kriminal vakalar üzerinden gidiyoruz. Şiddeti konuşuyoruz, boşanmadaki çatışmayı konuşuyoruz ama sebeplerini ya da nedenlerini ya da koruyucu önleyici tedbirleri konuşmuyoruz. O anlamda biraz geniş tuttuk. Ailenin tüm bireyleri, kadın, çocuk, engelli, yaşlı, muhtemel tüm bireylere ait tüm sorunları konuşuyoruz biz bu Komisyonunda. O sorunları ne kadar yönetebilirsek aile bütünlüğüne o kadar katkı sağlayacağını düşünüyoruz. Özellikle örnek vermek için söylüyorum, gördük ki engelli bir çocuk doğduğunda o ailede eğer baba bunu yönetemiyorsa yüzde 80 boşanmayla sonuçlanıyor ağır engelli vakalarında doğumlarda. Bu tür verilerde var elimizde. Onun için biraz geniş tuttuk.

Saha ziyaretleri yaptık, uzmanları dinledik Komisyonumuzda. Üniversite, STK ve kamu kurum ve kuruluşlarının yetkililerini dinlediğimiz 16 toplantı yaptık, onları Ankara'ya davet ettik. Daha sonra yerinde inceleme yapalım istedik. Çünkü bazen bölgesel ve kültürel farklılıklardan kaynaklanan farklı sorunlar ve beklenen farklı çözümler var. Bu anlamda, 7 ilimizi ziyaret ettik Karadeniz Bölgesi'nde, güneydoğuda, güneyde. Antalya, Kilis, Urfa, Ordu, Trabzon, Bursa gibi farklı şehirlerimizi ziyaret ettik.

Daha sonra yine Komisyonumuzda gündeme geldi. Yurt dışında 8 milyon Türk vatandaşımız var ya da Türk kökenli farklı ülke vatandaşları. Onların da bu tür sorunları var ve bu bilgiler bize hep kulaktan geliyor. İşte boşanmaya dair, yeni nesille uyumla ilgili, Türkçe problemleri, çocuk koruma problemleri. O anlamda da 2 yurt dışı ziyareti planladık ve ilkini gerçekleştirdik. Geçtiğimiz hafta Hollanda ve Almanya'daydık. Tabii, bir günde gittiğinizde tüm sorunu görüp tüm çözümü alıp gelemiyorsunuz. Ama sonuçta Komisyon raporumuza dercedeceğimiz bir sorun tespiti ve muhtemel çözüm önerileri noktasında temaslarımız oldu, yerel uygulayıcıları orada da dinledik.

Bugünkü toplantımızda da toplantı formatımızı öncelikle söylemek istiyorum. Az önce çizdiğim çerçevenin tüm muhatapları bugün buradalar. Kolluk burada, kolluk temsilcileri burada, aile mahkemesi hâkimlerimiz burada -çünkü boşanma

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016

Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman :

Sayfa: 2

kararı verildiği aşamadan itibaren onlar konunun muhatabı- sosyal çalışmacılar, PDR'ciler, rehber öğretmenler burada. Ben özellikle koruyucu önleyici tedbirler noktasında rehber öğretmenleri çok önemsiyorum bu alanda varlıklarını.

Tabii, bir de şu var: Her gittiğimiz yerde –yurt dışı da dâhil buna Almanya'daki Türk cemaatlerle yaptığımız toplantı da dâhil- istisnasız altı çizilen bir sorun vardı, sorun olarak görülen bir yer, medya kullanımı. İşte dizilerden, bazı yapımlardan çok şikâyet geldi. Ama ben de bir medya meslek mensubu olarak tüm şikâyetleri dinlediğimde hep şöyle cevap verdim: Buradaki refleksimiz hemen devlet yasaklasın ve yasakçı bir zihniyet değil, başka bir teşhis yapmamız ve başka öneriler getirmemiz gerekiyor. Özdenetim olabilir, medya okuryazarlığı olabilir falan. Ama bunları başka türlü reflekslerle tartışmamız gerekiyor. “Devlet yasaklasın.” ben diyemem meslek mensubu olarak. Bunun denmesini de çok gerçekçi bulmuyorum ayrıca.

Bugün aramızda medya meslek mensupları ve ilgili kurumların temsilcileri de var. Biraz da bunu yüksek sesle çalışalım, istişare edelim interaktif bir toplantı olsun istediğimiz için.

Bir diğer konu da, yerel uygulayıcılar çok önemli, sivil toplum ve yerel yönetimler bu anlamda öne çıkıyor. Onların hem bölgelerinde uyguladıkları bazı proje ve uygulamalar var. Onları yerinde incelediğimizde bazen şunu diyoruz: Ya bu falanca yerde de yapılamaz mı acaba? Onlar da örnek projeler olarak raporumuzda yer alacak. Onun için, gittiğimiz şehirlerde mümkün merteye yerel yönetimlerin ve sivil toplum kuruluşlarının bu alandaki projelerini de dinlemeye gayret ediyoruz.

Medya meslek mensuplarıyla beraber ya da sivil toplum temsilcileriyle beraber, zaman zaman toplantılarımızda bu konularda işte okuyan, yazan, toplumun kanaat önderi olan katılımcıların da bulunmasını önemsiyoruz. Bu anlamda, bugün de Vehbi Hocamız aramızda. Kendisine teşekkür ediyorum.

Tüm katılımcılarımıza, tekrar, tek tek teşekkür ediyorum ve başlayalım isterim.

Öncelikle bir çerçeve sunum yapmamız açısından önce bir çerçeveyi belirleyelim, aile içi çatışma ve boşanmanın birinci muhatapları hâkimlerimiz. Önce bir onları dinleyelim istiyorum.

Sırasıyla kendilerine söz vereceğim. Temel sorun olarak ne görüyorsunuz - 6284 size ikincil dosya olarak geliyor anladığım kadarıyla ama- boşanma ve 6284 kapsamındaki temel sorun, kanunun varlığından ve uygulanmasından kaynaklanan da gördüğünüz sorunlar olabilir ya da şöyle bir sorun var, kanunun şurasından kaynaklanıyor ama biz şöyle yaparsak daha kolay çözeriz diyeceğiniz önerileriniz de olabilir. Bu anlamda sizleri dinleyelim önce.

Hâkime Hanım, kayıt alınıyor çünkü bu daha sonra rapora girecek. Onun için, lütfen, istirham ediyorum, tüm söz alanlar önce kendi isimlerini söylerlerse daha sonra deşifre eden arkadaşların işi kolaylaşacak.

Buyurunuz.

ANADOLU ADLİYESİ 11. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ HATİCE YILMAZ – İstanbul Anadolu 11. Aile Mahkemesi Hâkimi Hatice Yılmaz.

Sayın Türkiye Büyük Millet Meclisinin Meclis Araştırma Komisyonu üyeleri, sayın misafirler; hoş geldiniz.

Ben, kısaca, kendimi tanıtmam gerekirse 1993 yılından itibaren bilfiil Bozova, Tercan, Milas ilçelerinde olmak üzere 2005 yılına kadar, aynı zamanda Aile Mahkemesi Hâkimi sıfatıyla da olmak üzere Asliye Hukuk Mahkemesi Hâkimi olarak görev yaptım. 2005 yılında İstanbul Kartal Adliyesine tayin olmam üzerine, Kartal 3. Aile Mahkemesi Hâkimi, daha sonra adliyelerin birleştirilmesi üzerine İstanbul Anadolu 11. Aile Mahkemesi Hâkimi olarak İstanbul'da yaklaşık on bir yıldan beri görevimi sürdürmekteyim.

Bu toplantı nedeniyle edindiğim tecrübe ve bilgi birikimimi bir nebze de olsa paylaşmaktan mutlu oldum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016 Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 3

Ayrıca mahkememde 2011-2015 yılları arası yıl sonu çalışma raporları ile İstanbul Anadolu aile mahkemelerine 2013-2015 yılları arasında tevzi edilen işlerle ilgili yıl sonu raporlarını da bilgi mahiyetinde Komisyona sunuyorum.

Hepimizin açıkça görüp bildiği üzere özellikle son on yıl içinde ülkemizde boşanma olayları çığ gibi arttı. Artık evlilikler güvenilmez hâle geldi. Bu konularla iştiğal eden aile mahkemeleri çok yoğun çalışma şartları altında ve her gün iş yoğunluğu daha da artarak çalışmalarına devam etmektedir. Haklı olarak hepimiz bize ne oluyor, bize ne oldu diye düşünüp araştırmaktan kendimizi alamıyoruz. Çevremize baktığımızda insanlar arasında en çok konuşulan konunun boşanma olayları hakkında olduğunu görüyoruz.

Naçizane kendi çalışma ve düşüncelerime göre evlilik zaten sosyal bir kurum. Boşanmanın bu nedenle sosyal, siyasal, ekonomik, eğitim ve daha birçok sebebi olsa da bugünkü konumuz "Medyanın aile bütünlüğü üzerine etkisi" toplantısı olması nedeniyle bu pencereden bakmaya çalışacağız.

Benim ortaokul yıllarımda TV her evde yoktu. Mahallede bir iki evde olup komşular akşamları TV olan evlere yoğun şekilde misafirlığe giderdi. O yılları toplumu oluşturan annelerimizi babalarımızı akrabalarımızı bilirim. Boşanma o yıllarda kesinlikle söz konusu olamazdı. Bu tüm toplumca böyle bilinir ve kabul edilirdi. Ailelerin örf, âdet ve gelenekleri yerine göre farklılık gösterse de genel geçer ve kesin uygulanan sosyal ahlak kuralları vardı. Hemen hemen herkes birbirinin ruhi ve fikri yönüne benzer değerler taşırdı. Bir aile diğerini kendi gibi bilir ve görürdü. Yargılardı. Her fert kabul edilmiş toplumdaki rolünü bilirdi. Toplumda sanki bu şekilde kendiliğinden eğitim öğretim var gibiydi. İşte o dönemde on-on beş yaşlarında olan çocuklar bugünün anne babaları olarak benim gibi elli yaş ve üzerini sürdürüyorlar.

Daha sonra her evde televizyon oldu, kanallar çoğaldı. Evlerde bir değil birkaç televizyon olmaya başladı. Misafirlikler azaldı. Bilgisayar, İnternet, sosyal medya, cep telefonları hayatımıza girdi. Bizlerin çocukları işte bu sosyal ekonomik şartlar içinde büyüdü ve büyümeye devam ediyorlar. Evler de çekirdek aileye dönüşüp, komşu ve akrabalarımız büyüklerimizle geçinemez anlaşılmaz olduk. Aramıza mesafeler girmeye başladı. Çocuklarımızın ahlaki gelişiminde ailenin rolü azaldı, medyanın rolü arttı. İnsanın insan nazarında kıymeti yok. Bu tehlike çekirdek aile için de söz konusu.

TV kanalları rekabet ve rating için toplum örf ve âdetlerini önemsemeyen, çoğu bizim kültürümüze uymayan ithal program, dizi ve filmlerle uzun yıllardan beri yayın yapmakta olup sonucunda önceki nesillerle farklı kültürel, sosyal değerlere sahip bir nesil meydana geldiği görülmektedir. Aslında altmış yetmiş yaş büyüklerimizi dahi bazen "evlenme programı" denilen programlarda tesadüfen izlerken görünce, hepimizin toplum olarak ne kadar değişmiş olduğunu düşünüyorum.

Haber programları yoğun şekilde hırsızlık, dolandırıcılık, gasp, şiddet terör, ahlak dışı meydana gelmiş olaylar toplum vicdanını rahatsız edici haberler yaparak herkesin umutsuz ve mutsuz olmasını sağlıyor ve hangi suçun nasıl işleneceğini sanki öğretiyor.

Sürekli dizi tanıtım ve programlarla herkes sürekli tatil, ev, araba, eşya, moda ve benzeriyle ailelerin ekonomik ve sosyal durumunu gözetilmeden yaşam standardı olarak özendirilir oldu.

Kişiler sosyal medyada elde ettikleri maddi değerleri sergileyerek kıskançlık ve hırs duygularını körükler oldu. Artık sevgi, saygı, hoşgörü, adalet hakkaniyet gözetilmez ve kabul görmez oldu. İnsanlar sanki kasıtlı olarak birbirini mutsuz etmek için yarışır oldu. Mutsuz insan ise değerlerini değiştirerek sığındığımız kaleler bu şekilde yıkıldı. Mutsuz eş mutsuzluğunu, hırçınlığı evine taşıyarak mutsuzluk alev alan orman gibi her yeri sardı. Eşler arasında evliliğin kutsallığı,

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016

Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman :

Sayfa: 4

birbirini Allah'ın emaneti görme, fedakârlık, kendini adama, birbirine bakma, koruma gibi değerler hesap sormaya döndü.

Medya bu şekilde toplumda manevi aşınma yaptı. Ahlaki değerlerimiz büyük oranda sadece ailede değil toplumun her kesiminde zarar gördü. Aldatan kişi toplum tarafından tecrit edilerek eleştirilerek kınanan değil akıllı taktir edilir, aldatılan ise akılsız, güçsüz görülmeye başlandı. İyilik güzellik övülmez oldu.

Bugün ise oğullarımızın kızlarımızın iyi yetişip günü geldiğinde kendine uygun iyi niyetli, değerleri olan biriyle evlenip evlenemeyeceği, evlense dahi mutlu olup olamayacakları, boşanıp boşanmayacakları kara kara düşünüyor ve bir çoğu kişi ayrılması muhtemel diye muvazaalı mal kaçırma yollarıyla kendine tedbir alma gereğini duyuyor.

Bu nedenle, yıkılması çok hızlı olan ancak her işte olduğu gibi toplumun yeniden değer yargılarıyla bezenerek sağlık, sosyal, eğitim, ahlak yönünden güçlü bir toplum oluşturmak uzun zaman alabilir ancak devletimizin yayın politikaları geliştirerek ve uygulayarak medyada yapılan yayınlara, programlara önem vermesi ve korsan, yasadışı, gayriahlaki programların da yayınlanmasını engellemeyi bir politika olarak benimsemesi gerektiği kanaatindeyim.

Aile yoksa hayat yaşanmaz hâle gelir. Kötülüklere karşı hiç kimse korunamaz, herkes zarar görür.

Hepinize dinlediğiniz için teşekkür eder, saygılar sunarım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sedat Seyhan, Hâkim Bey, ben daha çok dosyalarınız ve tecrübeleriniz üzerinden bir paylaşımında bulunursanız sevinirim.

Bir de, üç dört dakika içerisinde toparlayabilirsek sevinirim.

BAKIRKÖY ADLİYESİ 7. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ SEDAT SEYHAN – Ben Bakırköy 7. Aile Mahkemesi Hâkimi Sedat Seyhan.

Bana, tabii, geç haber verildiği için ancak spontane olarak açıklamak zorunda kalıyorum.

Şimdi, benim gözlemlediğim, boşanma davalarında en çok karşımıza ekonomik nedenler, aldatmalar, aile içi şiddet, bu ve buna bağlı gelişen diğer olaylar, alkol, uyuşturucu bağımlılığı, kumar alışkanlığı ve son zamanlarda gündeme gelen İnternet, sosyal medya üzerinden başka partner arayışları, bu tür şeyler boşanma konusunu teşkil etmeye başlamış durumda.

Benim gözlemlediğim kadarıyla, gençlerimiz henüz ailesinden kopmamış, birey olamamış ve kişiliği oturmamış hâldeyken evlenmeye kalkıyorlar. Evlenmeden ne beklediklerini bilmiyorlar. Erkek farklı şeyler, kadın farklı şeyler bekliyor ve bunun ortak bir noktası bulunamıyor.

Gördüğüm kadarıyla, taraflar farklı beklentiler içinde olduğu için birbirileriyle de empati kuramıyorlar. Kendisini karşısındaki eşi yerine koyamıyor ve onun düşüncelerini kale almıyor ve bu nedenle de bir iletişim kopukluğu ortaya çıkıyor.

Şimdi, benim gözlemlediğim, bizim davalarımızda daha çok özellikle kırsal diyebileceğimiz kesimlerdeki evlerde, daha çok 2 katlı, 3 katlı evlerde ve aile tipi evler, yani bir binanın içinde baba, oğulları ve bunun gibi. Gelinler de tabii aynı evin içinde. Aynı evi paylaşmasa bile bina içinde olduklarında ailelerin mutlak etkisi altında kalıyor ve her iki hâlde de aileler hem kızın ailesi hem erkeğin ailesi müdahil oluyor. Ve en ufak geçimsizlik nedeni zamanla büyüyerek patlama noktasına geliyor.

Bana göre, tarafların evlenmeden önce nasıl ki kan tahlili yapıp sağlık yönünden evliliğe elverişli olup olmadıkları değerlendiriliyorsa, bu, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı bünyesinde gerekirse seminerler gerekirse kurslar, işte bunun zamanı bir hafta mı olur, on beş gün mü olur, bir ay mı olur, belirlenecek bir şeyden sonra nikâh kıyılması aşamasına geçilmesi gerekir. Ve boşanma davaları açılacaksa da boşanma davasının ön koşulu olarak da ben önce bir aile terapisinin

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016

Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman :

Sayfa: 5

zorunlu tutulmasını ve evlilik bitmişse ondan sonra boşanma aşamasına geçilmesini düşünüyorum.

Saygılarımla.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum Hâkim Bey.

Mihriye Tarlan, buyurunuz.

ÇAĞLAYAN ADLİYESİ 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ MİHRİYE TARLAN – Ben İstanbul 4. Aile Mahkemesi Hâkimiyim.

Benim de aile hâkimi olarak gözlemlediğim, boşanmalara neden olan en büyük faktör iletişim eksikliği, ekonomik sıkıntılar, kişilerin beklentilerinin farklı oluşu, evlilik öncesinde beklentilerin farklı olmasına rağmen bunu birbirlerine aktarmamaları, evlendikten sonra değişir diye düşünmeleri ancak bu değişimi yakalayamamaları, öfke kontrolünü sağlayamamaları, kendilerini ifade edememeleri. Aslında biz onları uzmanlara yönlendirdiğimiz zaman, rahat bir ortamda uzmanla görüştüğü zaman eşinden, aileden ya da evlilik hayatından beklentisini çok güzel bir şekilde anlatabiliyor. Belki o görüşmeler sonrasında insanlar birbirlerini anlayabiliyorlar. Ancak gergin bir ortamda sıkıntılar yaşarken, bir araya gelirken belki istedikleri ortak bir şey ama bunu birbirlerine ifade edemiyorlar çünkü iletişim eksikliği söz konusu, beklentilerin farklılığı söz konusu.

Ekonomik sıkıntılar da büyük bir etken. Şöyle ki, gençler başlangıçta geçinebileceklerini düşünüyorlar ve İstanbul'da özellikle aile apartmanları – meslektaşımın söylediği gibi- bir şekilde barınma sorunu hallediliyor, anne-baba, kayınvalide kayınpeder elektrik, su, doğal gaz faturalarını halledebiliyorlar veya bir araya gelip yemeklerini yiyebiliyorlar ancak bir de kişisel harcamaları ortaya çıkıyor, o zaman işte istediklerini alamama, dışarıda hafta sonu zaman geçiremem, eğlenceye vakit ayıramama gibi sorunlar gündeme geldiği zaman sıkıntılar başlıyor. Her ne kadar aileleri bütünleştirmek, sorunlarını anlayabilmek için yakın çevrenin bir araya gelmesi iyi gibiyse de, ben de, aynı şekilde, meslektaşım gibi düşünüyorum. Evliliklerini çok fazla müdahaleye açık hâle getiriyorlar, en küçük bir sorunda iki taraf da telefona sarılıyor anne-baba çağrılıyor. Onların sorunlarını anlamaya çalışmak yerine bu kez anne-baba da o çiftten beklentilerini ortaya koyuyor. “Sen de bana böyle davranmıştın, bana da böyle yapman doğru değil.” derken, sorun çiftin sorunundan çıkıp aileler arasındaki soruna dönüşüyor. Bu kez iki tarafın anne ve babası arasında da bir çatışma gerçekleşebiliyor.

Hani yardım alınacaksa ailelerden ziyade olaya objektif bakabilecek kişilerin yardımının olması daha uygun olur diye düşünüyorum sorunların büyümesini engellemek açısından veya aileler, büyükler kendilerince bir çözüm buluyorlar, kendi yakınına bile söylemiyor, diğer tarafa diyor ki: “Sen anahtarını değiştir, eşin eve gelemesin. Ailenin evine git. Bir süre kafalarınızı dinleyin, sonra bir araya gelirsiniz.” Kendi yakınına onu söylememiş, kadın eve gidiyor anahtar değiştirilmiş, eve giremiyor, ailesinin yanına dönüyor. Bu, kafa dinlemek ve kişileri bir an olsun ortalığı sültilman hâline getirmek için yapılmış olmasına rağmen, “Benden habersiz kilit değiştirildi, eve girmem engellendi.” denip sorunun daha büyümesine yol açıyor ve inanın bu durumu yakınının yaptığını kadın duruşma esnasında öğrenip “Ah bunu eşim değil, eniştemin önerisiyle yapılmış.” bir şeymiş gibi düşünebiliyor.

Bizim toplumumuzda herkes bir aile uzmanı gibi davranıyor. Sorunu çözebilirim, ben bilirim, ben anlıyorum. Ben on bir yıllık aile hâkimiyim, ben sorun nedir, nasıl çözülebilir hemen söyleyemem çünkü her ailenin sorunu farklı, çözümü farklıdır diye düşünüyorum.

6284 açısından da, kadına karşı şiddetin önlenmesi açısından tedbirin derhâl verilmesi çok önemli. Ama öyle ki evrak üzerinden karar verdiğimiz zaman - pek çok da önlem var- hangi önlem hangisine daha uygun bilemiyoruz. O olayın kızgınlığıyla geldiğinde bazen tüm tedbirleri isteyebiliyor. Evden uzaklaştırılsın, bana yaklaşmasın, telefon etmesin, çocuklarımla görüşmesin... Orada yazılı tedbirlerin tümünü istiyor. Ama bizim bunu kızgınlıkla mı, gerçekten ihtiyacı olduğu

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016 Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 6

için mi olduğunu evrak üzerinde kısa sürede anlamamız mümkün değil. 6284 kapsamında başvuru yapıldığında öncelikle uzmanlarla görüşmenin sağlanabilip risk değerlendirmesi yapılması durumunda daha isabetli sonuçlar alınabileceğini düşünüyorum. Gerçekten şiddet gördüğü için mi bunu istiyor, karşısındakine öfke duyduğu...

BAŞKAN – Kolluktan size bir risk değerlendirmesi gelmiyor mu?

ÇAĞLAYAN ADLİYESİ 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ MİHRİYE TARLAN – Şimdi, kolluktan risk değerlendirmesi geliyor ama şöyle bir çizelge, çarpılar, çarpılar, çarpılar. Hani daha açıklayıcı olursa...

BAŞKAN – Bir sosyal hizmet raporuna ihtiyaç var diyorsunuz.

ÇAĞLAYAN ADLİYESİ 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ MİHRİYE TARLAN – Evet, benim için çok anlamlı olmuyor. Elinizde bir çizelge, sorular, karşısında çarpılar. Yani belki güzel değerlendirilmiş olabilir ama bana çok aydınlatıcı fikir vermiyor. Ben o çizelgeyle riskin çok yüksek veya önemsiz olduğunu değerlendiremiyorum.

Evden uzaklaştırma çok önemli bir tedbir. Eğer risk büyükse hakikaten evden uzaklaştırmak lazım ama birbirlerine kızarak bu işi yapmışlarsa yani bir de sırf ona kızdım, öfkelenim, bunun için bunu yapıyorum diyorsa, bu sefer evden uzaklaştırdığınız zaman sorunlar da büyüyor. O yüzden, evraktan da evden uzaklaştırmalı mıyım değil miyim, bir ay mı üç ay mı? Bana göre kesinlikle isabetli karar alabilmek için çok iyi bir risk değerlendirmesi ve benim bunu anlayabileceğim bir rapor lazım. O formla onu anlamamanın çok da mümkün olmadığını düşünüyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim Hâkime Hanım. Aradaki farkı anlatmanız önemli oldu.

Şimdi, Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdür Yardımcısı Faruk Uysal Bey, hoş geldiniz.

Nursel Tunç Hanım, Psikolog.

Bir çerçeve çizmek kabildinden ikinizden de alayım sunumlarınızı.

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANLIĞI İL MÜDÜR YARDIMCISI FARUK UYSAL – Değerli Başkanım, çok kıymetli üyeler ve değerli katılımcılar, hepinizi saygıyla ve sevgiyle selamlıyorum.

Faruk Uysal, İl Müdür Yardımcısı.

İstanbul Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü, Bakanlığımızın 2011 yılında kurulmasıyla İstanbul'daki teşkilatlanmasını şu an itibarıyla 16 tane ilçemizde sosyal hizmet merkezi, 3 tane ilçemizde de ek hizmet birimi şeklinde hizmetlerine devam etmektedir.

Bu yerelde, ilçelerde kurmuş olduğumuz sosyal hizmet merkezlerimizde, Bakanlığımızın Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğünün aileye yönelik hizmetlerini ilçelerimizde vatandaşlarımıza direkt, en kısa yoldan ulaştırma gayreti içerisindeyiz. Bu çalışmalarımızı aile eğitim programı, boşanma öncesi, boşanma sonrası ve boşanma sonrası danışmanlıklar ve evlilik öncesi eğitim programları oluşturmaktadır. Bununla ilgili ayrıntılı bilgileri arkadaşım takdim edecek, fazla vaktinizi almak istemiyorum.

Saygı ve sevgilerimi sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Müdür Bey.

Nursel Hanım, buyurun.

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANLIĞI İL MÜDÜRLÜĞÜ PSİKOLOĞU NURSEL TUNÇ – Ben, Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğünden Üsküdar Sosyal Hizmet Merkezinden Psikolog Nursel Tunç.

Efendim, hem bireysel danışmanlık hem 5395 Çocuk Koruma Kanunu'na göre danışmanlık tedbirlerine ve aile danışma sürecinde psikolog olarak çalışmaktayım.

Genel olarak çok kısa, konu başlıklarıyla karşılaştığımız sorunlar ve çözümlere yönelik bilgi vermek istiyorum.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016

Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman :

Sayfa: 7

Öncelikle 6284 sayılı Kanun'da sayın hâkimin biraz önce söylediği alınan tedbir kararlarına ben de şu noktada yaklaşmak istiyorum: Evden uzaklaştırmayı - sayın hâkim çok güzel, çok doğru tespitler yaptı- ben kendi açımdan değerlendiriyorum. Evden uzaklaştırma ve diğer tedbirler kâğıt üzerinden alındığı takdirde baba, eş, hiçbir şekilde mevcut eşiyile çocuklarıyla görüşemiyor, iletişim kopuyor ve öfke daha da büyüyor. Bize bireysel danışmanlık olarak gelmeleri en hayırlısı. Gelmedikleri zaman onların o içinde buldukları öfke " Ne yaptım da ben?" Çünkü karşı taraf da öfkeyle eşler, bayanlar "Ben sana gösteririm. Sen bana bağırdın, ben sana günü gösteririm. Mahkemede bunu alırım."

Kâğıt üzerinde, evrak üzerinde alındığı takdirde krizi yönetmek küçükken daha da büyüyor. Öfke daha da büyüyor. Bu sefer erkekte, eşte, "Ha ben yapmadan bunu hakkettiysen, bundan sonra görün.", "Bundan sonra bakalım neler olacak!" gibi davranışlara yol açıyor.

BAŞKAN – Ama zaten evden uzaklaştırma en yüksek risk grubu için geçerli bir tedbir kararı.

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANLIĞI İL MÜDÜRLÜĞÜ PSİKOLOĞU NURSEL TUNÇ – Mümkün olduğu kadar her vakada, her dosyada alındığını düşünüyorum sayın vekilim.

BAŞKAN – Hatta elinizde gördüm, üzüldüm. Genelde üç ila altı ayda veriliyormuş. Bazen belki de bir hafta üç gün vermek gerekiyor bunu. Üç gün verilecek bir vakaya üç ay verdiğinizde sizin dediğiniz sonuçlar ortaya çıkıyor.

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANLIĞI İL MÜDÜRLÜĞÜ PSİKOLOĞU NURSEL TUNÇ – Evet, evet.

Erkeğin daha çok öfkelenmesi derken, sorunun çözümünün gecikmesine de neden oluyor. Ama uzman görüşüyle ya da hazırlanacak bir raporlar sayın hâkimlerimize destek olmanın oldukça yararlı olduğunu naçizane düşünüyorum. Yaptığım gözlemlerden de...

BAŞKAN – Pratik bir şey sorayım size.

Şimdi, doğaldır ki risk de alınamaz hayati bir tehlike söz konusu olma ihtimali olduğu için. Şöyle bir düzenleme kolaylaştırır mı süreci? Burada istişare ediyoruz. Kısa süreli tedbir kararlarını belki hemen vermek bir haftaya kadar ya da on güne kadar, on beş güne kadar ama uzun süre tedbir kararlarını bu on beş gün içinde mutlaka aileyle görüşmüş bir psikoloğun raporuna istinaden verilmesi.

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANLIĞI İL MÜDÜRLÜĞÜ PSİKOLOĞU NURSEL TUNÇ – Kesinlikle.

BAŞKAN – Peki, bu konuda insan kaynağı yeterli mi? Mesela Aile Bakanlığı bu anlamda o sosyal çalışmacı, psikolog, mahkemenin işini kolaylaştıracak, on-on beş gün içinde bu görüşmeyi yapabilecek insan kaynağı, mesela İstanbul için var mı?

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANLIĞI İL MÜDÜRLÜĞÜ PSİKOLOĞU NURSEL TUNÇ – Efendim, aynı zamanda mahkemelerde de meslek elemanı arkadaşlarımız var.

BAŞKAN – Var, biliyorum. Mahkemelerde çok büyük iş yükü var.

Kaç dosyanız var?

ÇAĞLAYAN ADLİYESİ 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ MİHRİYE TARLAN – 6284 sayılı Yasa kapsamında gün içerisinde 3-4 tane tedbir gelebiliyor ve hemen gecikmeksizin bu kararı vermek gerekiyor. Yani benim söylediğim ideal bir düzenleme olur öncelikle uzmanla görüşmesi.

BAŞKAN – Acil vakalar diye bir istisnanın olması lazım.

ÇAĞLAYAN ADLİYESİ 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ MİHRİYE TARLAN – Ama işte o kadar çok başvuru oluyor ki gerek emniyette, savcılıkta, jandarmada veya adliyede. Sayı çok fazla.

Bu nasıl yapılır bilmiyorum ama şiddete uğrayan kişinin ilk aklına gelen hemen 6284'ten faydalanmak, gerçekten şiddete uğrayanla bunu sırf öfkeyle, karşı

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016 Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 8

tarafından hınç almak için yaparı ayırt edebilmeniz lazım. O kadar çok geliyor ki 6284. Biz hangisi gerçek hangisi değil, onu kavrayamıyoruz. Onu anlayabilmemiz gerekiyor.

BAŞKAN – Tamam.

Devam edelim Nursel Hanım.

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANLIĞI İL MÜDÜRLÜĞÜ PSİKOLOĞU NURSEL TUNÇ – Kurumumuza yapılan başvuru genellikle kadınlar tarafından yapılmakta. Diğer eş, erkek isteksiz olmakla birlikte ya birkaç kere görüşmeye katılmaktalar ya da hiç katılmamaktadırlar. Katıldığı danışmanlık görüşmelerinde ise sorunu genellikle diğerine atma, hep karşı taraf suçlu. Kimse yağurdum ekşi demiyor.

Danışmanlık görüşmeleri esnasında psikiyatrik tedavi ya da desteğe ihtiyaç duyulan vakalarda rahatsızlığı olan eş yanlış inanışlar sebebiyle doktora gitmek istememektedir. Eğer psikotiklik varsa siz sadece telkinde bulunabiliyorsunuz, böyle bir yaptırımınız yok. Gerekli psikiyatr tespitlerinin, ilaç tedavisinin yapılması gerekiyor. Gözlemliyorsunuz, görüyorsunuz ama yaptırımınız yok. Sadece telkinlerde bulunuyorsunuz.

Görüşmeye istekli kadın ve erkeklerin çalışıyor olmaları sebebiyle iş yerlerinden izin alamamaları ya da iş yerinde sorunun duyulması kaygısı sebebiyle görüşmelere devam edilemediği de büyük çoğunlukta.

Ayrıca, gelişen teknolojiyle birlikte sorun çeşitleri de değişiyor ve geliyor. Ne gibi? Biraz önce de sayın hâkim bu konuya temas etti. Yapılan görüşmelerde İnternet kullanımı ve sosyal medya, aldatmaların sosyal medya üzerinden -işte bildiğimiz üzere Facebook, Instagram, Twitter- kadın erkeği yakalıyor “Ben seni aldatmadım ki.” diyor. “Ama mesajlarını gördüm.”, “Bu aldatma değil.” Ama eşler arasında iletişim çoktan kopmuş. Herkes sosyal medya üzerinden kendi sanal arkadaşlarıyla görüşmeye başlıyor ki iletişimin koptuğu yerde zaten sosyal etkileşimin de bittiği, bağlılığın, güvenin bittiği görülmekte.

Aile ve boşanma süreci danışmanlığı modüllerinde iletişim kısmı sağlıklı bir şekilde tamamlanıp eşler arasında ilişki düzelmeye başladığında daha derin çalışılması gereken sorunlara inilmeden eşler arasındaki sorunun tamamen hallolduğu yanılgısıyla görüşmelerden kopmalar yaşanıyor. Birkaç görüşmede çiftler geldiğinde, evet çözüme odaklı terapiyle de çalışıyorsanız mevcut sorunlar biraz çözüme ulaştığında, iletişimi sağladığınızda “Tamam biz bu işi hallettik.” diyorlar ama izin verseler kendilerine, sorun derinlemesine çalışılrsa, o aile çok daha sağlıklı şekilde yoluna devam edecek.

Efendim, danışmanlar açısından da Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından verilen aile ve boşanma süreci danışmanlığı temel eğitiminin üzerine süpervizyon eğitimlerinin devam etmesi, danışmanların süreci daha rahat ve faydalı yürütmesine katkı sağlayacaktır.

Çocuğu olan danışmanların çocuklarının da süreçten en az zararla ya da zararsız şekilde süreci atlatabilmeleri için çocuklara uygulanabilecek metotlara ilişkin danışmanlara ayrı eğitim düzenlenmesi yararlı olacaktır.

Sayın Vekilim, biraz önce yeterli meslek elemanı var mı diye sormuştunuz. Ne yazık ki yeterli meslek elemanı sayısına sahip değiliz.

Aile ve boşanma süreci danışmanlığının daha fazla yaygınlaşması amacıyla kamu spotları ve sosyal medyada farkındalık yaratmak süreçten daha fazla ailenin yararlanmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Yine, Bakanlığımız Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğünce geliştirilen Aile Sosyal Destek Programı kapsamında İstanbul ilinde 144 meslek elemanı alım yetkisi verilmiş olup, Aile Sosyal Destek Programı’yla, sorun yaşayan ailelerin Bakanlığımız hizmetlerine daha ulaşılabilir, yerinde ve etkin müdahalede bulunulması planlanmaktadır. Planımız dâhilindedir.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016 Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 9

Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün sağlıklı evliliklerin yapılmasına katkı sağlamak amacıyla oluşturduğu evlilik öncesi eğitim programlarına vatandaşların katılımı düşük olup katılımın artırılması için eğitimin zorunlu hâle getirilmesi, eğitime katılan aileleri motive edici birtakım çalışmaların yapılması. Örneğin nikâh ücretinin bir kısmının alınmaması ya da bizler tarafından, Aile ve Sosyal Politikalar tarafından sağlanması gibi.

Evlilik öncesi eğitim programlarının yaygınlaştırma hedefi doğrultusunda kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları ve belediyelerle organize çalışmada sorunlar yaşanmakta.

BAŞKAN – Toparlayabilirsek sevinirim.

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANLIĞI İL MÜDÜRLÜĞÜ PSİKOLOĞU NURSEL TUNÇ – Organize edilen evlilik öncesi eğitim programına ise vatandaşlar düşük sayıda katılım göstermektedirler.

Eğitim programlarımız var ama arz ettiğim gibi efendim, katılım son derece düşük. Boşanma süreci öncesi gelen ailelerin katılımı da bahsettiğim nedenlerden dolayı düşük.

BAŞKAN – Şimdi bu anlamda yerel yönetimlerin farklı uygulamaları var gittiğimiz şehirlerde gördük. Mesela Urfa Harran Belediyesi evlilik öncesi eğitimi nikâh şartı olarak koymuş, kıymıyor nikâhı. Aslında müracaat etseler belki insan hakları açısından bir engel çıkar karşılına ama Urfa Harran bunu epeydir uyguluyormuş. Evlilik öncesi eğitim programına katılma zorunluluğu getirmiş. Biraz da yerel uygulayıcılarla ilgili bu konu aslında.

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANLIĞI İL MÜDÜRLÜĞÜ PSİKOLOĞU NURSEL TUNÇ – Son bir şey ilave etmek istiyorum Sayın Vekilim, izninizle.

Hatta çocuklarını anaokuluna ya da ilkokul 1'e kaydettiren ailelere de mutlaka, hani evlilik başında değil, ortalarında da mutlaka...

BAŞKAN – Ara dönemlerde.

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANLIĞI İL MÜDÜRLÜĞÜ PSİKOLOĞU NURSEL TUNÇ – Ara dönemlerde. Çünkü 5'inci yıl, 7'nci yıl evlilikler için risk taşıyan yıllar. Boşanmaların oldukça yoğun görüldüğü yıllar. Ki 1'inci ya da 2'nci çocuk sayı da bu yıllara tekabül etmekte. Okul kayıtlarında o anneye babaya mutlak ve mutlak bir hafta on gün eğitimin, anne babalık eğitiminin zorunlu olmasının yarar sağlayacağını düşünüyorum. Hatta, keşke olsa, çocukların karnelerinde anne-baba notunun da verilmesinin yarar sağlayacağını düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim. Çok faydalandık.

Tüm katılımcılarımız için söylüyorum: Ben bazen sözünüzü kesiyorum, eksik kalmış olabilir -çünkü herkesi dinlemek istiyoruz- eksik kaldığını düşündüğünüz bir konu varsa -uzmanlarımız şimdi mail adresi verecekler- ya da unuttuğunuz olabilir. Yani bugün burada ifade etmeyi unutmuş olabilirsiniz, eksik kaldığını düşündüğünüz olabilir. Bize mail olarak gönderdiğinizde de onu raporumuza yerleştirme imkânımız olacak.

Teşekkür ediyorum.

Deniz Hanım'ın bir sorusu var.

Buyurun.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Bu arada biz de kendimizi tanıtmadık. Öncelikle ben kendimi tanıtayım.

Deniz Depboylu, Milliyetçi Hareket Partisi Aydın Milletvekiliyim, aynı zamanda Psikolojik Danışmanım.

Değerli alandan meslektaşım psikolog arkadaşımızı dinledim. Bu konuda görüşlerine katılıyorum kendisinin.

Bir de sayın hâkime hanıma benim bir sorum olacak. Bu tedbir kararlarında en başta kadının yararını gözeterek, ki şiddet olma ihtimalinin yüksek olduğunu düşünerek uzun süreli uzaklaştırma verilerek başlanıyor zannediyorum. Bir önerim

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016 Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 10

olacak: Diyelim ki siz uzman görüşünü önemsiyorsunuz -ki bunu da haklı görüyorum- çok önemli sizin karar almanızda. İlk uygulamada kısa süreli bir uzaklaştırma verilse, mesela üç gün. Bu üç gün içerisinde o kişilerin uzman tarafından değerlendirilmesinin sağlanması yani bunun zorunlu hâle getirilmesi bu sorunu çözebilir mi diye düşünüyorum. Bu arada, hem sosyal hizmetler uzmanı sosyolog arkadaşımız aileyi inceler hem de psikologlar, psikolojik danışman arkadaşlarımız aileyi inceleyerek gerçekten şiddetin ne ölçüde olabileceğini ya da riski iyi hesaplar. İlk başta kısa bir uzaklaştırma ve gerçek kararın arkadan verilmesi uygun olabilir mi?

Bir de, değerli psikolog arkadaşım, çözüm odaklı yaklaşıldığında hemen çözümün sağlandığını düşündüklerini ifade etti. Bu da, naçizane bir alandan bir arkadaşınız olarak, sistemik yaklaşımla, sistemik aile terapisiyle bu sorun çözülebilir mi acaba diye bir öneride bulunmak istiyorum.

Teşekkür ederim.

ÇAĞLAYAN ADLİYESİ 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ MİHRİYE TARLAN – Şimdi, öncelikle, 6284 kapsamında önlem aldığımızda biz direkt evden uzaklaştırma kararı vermiyoruz. Yani ben, en çok kendim ve tanıdığım arkadaşlarım açısından söyleyebilirim. Derhâl evden uzaklaştırma yoluna gitmiyoruz. Eğer evden uzaklaştırma kararı vereceksek de uzun süreli vermiyoruz.

Ayrıca, şimdi, bu 6284 şiddetin önlenmesi için konulmuş bir yasa. Bu “değişik iş” dediğimiz bir alandan geliyor ve sürekli, hızla karar verilmesi gereken dosyalar bunlar. Ayrıca, bizim, işte boşanma, nafaka, velayet vesaire gibi konularda esas üzerinden yaptığımız yargılama var. 6284 sayılı Yasa kapsamında vermiş olduğumuz tedbirin süresince devam ediyor ama bizler, sürekli o tedbirin içinde kalmıyoruz. İşte, uzmanımıza, ben buna tedbir verdim, bu tedbirin sonucu ne oldu, hadi bir git bak, görüş vesaire olmuyor. Çünkü insanlara ulaşmak da çok zor. Karakola gidiyor, şikâyetçi oluyor, gerekli önlem alınıyor. Biz aldığımız tedbiri taraflara tebliğ edemiyoruz ki. Yani vatandaş verdiği adreste bulunamıyor çoğu zaman. Aldığınız tedbirin tebliği bile zorken uzman aracılığıyla bu tedbirin ne şekilde uygulandığı, nasıl etkili olduğunu tespit etmemiz daha da zor ve söylediğim gibi, çok fazla talep oluyor bu konuda.

Bu 6284'ün sizin anlattığınız şekilde, ideal bir şekilde yürütülebilmesi çok fazla eleman lazım. 6284 kapsamında karar veren hâkimin diğer davalara bakmayıp birlikte çalışabileceği çok fazla uzman olması lazım, gerektiğinde o aileyle görüşebilmesi ve bunun büyük hızla sağlanması lazım. İşin içine posta girince, kişilerin başvurusu, geri gitmesi vesaire girince o kadar etkin olamıyoruz. Maalesef çok etkin bir şekilde kararı verip uygulanmasını görme falan olmuyor. Biz kararımızı veriyoruz diğer işlere yöneliyoruz. O kararla ilgili bir sorun olursa, ihlal edilmişse bize bilgi geliyor, biz onunla ilgili bir değerlendirme yapıp gerekirse duruşma açıp taraflarla görüşüp ceza veriyoruz. Sürekli bu işin içinde değiliz. Bu kadar etkin bir şekilde ilgilenemiyoruz.

BAKIRKÖY ADLİYESİ 7. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ SEDAT SEYHAN -Bu konuda ben de bir şey söylemek istiyordum.

Şimdi, aile için şiddetle ilgili bize ihbar geldiğinde zaten eğer önceden şeyse idari birimler kendilerine o dediğiniz tedbirleri zaten veriyorlar. Ama bizim yasada bir hüküm var. O yasada da geciktirilmeksizin derhâl verilmesi gereken tedbir kararı ve ölüm tehlikesi olduğu iddia ediliyor. Şimdi biz burada uzaklaştırma kararı vermezsek ve bunun bir örneğini de gördük Küçükçekmece. Zaten bu yasanın çıkmasının bir nedeni de bu oldu. Küçükçekmece'de tedbir kararı verilmesinde gecikme olunca mağduru öldürüldüğü için sansasyon olmuştu ve medyada günlerce konuşulmuştu. Daha sonra, eski Sayın Bakanımızın önyak olmasıyla bu yasa çıktı. Ama yasa çıkarılınca altyapısı oluşturulmadı.

Arkadaşımızın dediği gibi, gerçekten sosyal uzmanların bunları değerlendirmesi gerekir, bu raporların bize gelmesi gerekir. Bu raporlar gelmeden

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016 Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 11

bizim verdiğimiz kararların çoğu yanlış oluyor. Bize şikâyetler geliyor, sızlanmalar geliyor. Haklı olarak biz de bir şey yapamadığımızı söylüyoruz.

Örnek olarak bir şey söyleyeyim: Eşini aldattığı için eşi tarafından dövülen biri bize geliyor, uzaklaştırma kararı isteyebiliyor. Örneğin bir ay uzaklaştırma kararı alıyor. Ve o dönem içinde kendi sevgilisiyle ne yazık ki evi çok rahat kullanıp istediğini yapabiliyor.

Bu tür düzenlemeler bizi de rahatsız ediyor. Ama bu yasanın bu şekilde kalması hâlinde bizim elimizden de çok fazla ne yazık ki bir şey gelmiyor.

Bunun için öncelikle bir araştırma şartı, yani sizin dediğiniz gibi, "Ön tedbir kararı verin, sonra uzmandan rapor aldıktan sonra bunu tekrar gözden geçirin." şeklinde bir düzenleme getirilirse belki buna bir çözüm bulabiliriz.

BAŞKAN – Teşekkürler.

Nursel Hanım, var mı sizin cevabınız da?

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANLIĞI İL MÜDÜRLÜĞÜ PSİKOLOĞU
NURSEL TUNÇ – Ben sistemik yaklaşımla ilgili...

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Çözüm odaklı.

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANLIĞI İL MÜDÜRLÜĞÜ PSİKOLOĞU
NURSEL TUNÇ – Çözüm odaklı, şöyle ki: Zaten bireysel danışmanlıkta da zor geliyor insanlar, çift danışmanlığında inanılmaz zor geliyorlar. Hiç değilse o mevcut o çifti yakaladığınızda nasıl ikna ederim, erkek ya da bayan hangisi istemiyorsa gelmeyi "İnan fayda göreceksin sen buraya geldiğin zaman." hiç değilse bir iki seans yeter ki tutabilelim diye bir çaba içerisindeyiz. Ama keşke gelseler. Bütün sistemleri kullansak diyorum sayın vekilim.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Kusura bakmayın benim hatam oldu. Ben arkadaşlarımı takdim etmedim tabii size.

(Başkan tarafından toplantıya katılan komisyon üyeleri tanıtıldı)

BAŞKAN – PDR'ci 2 arkadaşımız var. Onları dinlemek istiyorum bir de. Özellikle psikolojik danışmanlık ve rehberlik öğretmenlerini çok önemsiyorum. Çünkü çocuk ve çocuk istismarı ya da aile içi sorunları birinci derecede yakalayan kişiler onlar okullarda.

Sinan Dora Bey ve Özlem Çalışkan Güllü, hoş geldiniz.

Evet, size de söz vereyim.

Temelde ne görüyorsunuz öğrenciler üzerinden, sorun size nasıl yansıyor, nasıl bir yöntem istiyorsunuz?

Sinan Bey, buyurun.

GAZİ İMAM-HATİP ORTAOKULU REHBER ÖĞRETMENİ SİNAN DORA – Gazi İmam-Hatip Ortaokulunda rehber öğretmen olarak görev yapmaktayım. Bu okulda göreve yeni başladım.

Okulumuzda bu tip vakalara rastlamaktayız. Burada bana acı gelen, ayrılma sonrası anne veya babanın tamamen çocukla ilişkisini kesmesi bazı durumda veya kesmek zorunda bırakılması.

Meslektaşlarımı bilmiyorum ama bu mevzuda donanımlı olduğumu düşünmüyorum. Bu faaliyetlerin sadece okulda bulunan rehber öğretmene bırakılmaması, uzmanlaşmış yani bu konuda eğitim almış uzman rehber öğretmenler tarafından yürütülmesinin daha doğru olduğunu düşünüyorum.

Bir de şöyle bir şey oluyor: Belki benim başıma gelmedi ama bazen işittiğim oldu. Şimdi, taraflar birbirlerine öfkeli oldukları için siz o tarafların okulda bulunan çocuğuyla görüştüğünüzde siz de o velilerin öfkesine maruz kalabiliyorsunuz. Bu konularda bizim herhangi bir güvenliğimiz yok.

Benim söyleyeceklerim bununla ilgili bu kadar.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Özlem Hanım...

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016

Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman :

Sayfa: 12

FATİH KIZ ANADOLU İMAM-HATİP LİSESİ REHBER ÖĞRETMENİ ÖZLEM ÇALIŞKAN GÜLLÜ - Öncelikle herkese merhabalar.

Ben, Fatih Kız Anadolu İmam-Hatip Lisesi rehber öğretmenim.

Biraz önce arkadaşımızın da söylediği gibi, aslında anne-baba boşandıktan sonra çocukla biz birebir iletişim hâline geçiyoruz. Fakat her öğrenciyle iletişime geçmemiz çok mümkün olmuyor. O yüzden, okullarda yapılan çalışmalarda öğrenciyi tanımaya yönelik çalışmaların daha da fazla yapılması gerekiyor. Yani sadece rehber öğretmenin değil, okulda bulunan tüm öğretmenlerin, öğrencilerini çok iyi tanıması gerekiyor. Çünkü bazen öğrenci bize ulaşamayabiliyor. O yüzden, sadece rehber öğretmenlerin değil okulda bulunan tüm personelin, tüm öğretmenlerin öğrencilerini çok iyi tanıması gerekiyor.

Maalesef, bizim okullarda şöyle bir sıkıntımız var: Annesi babası boşanmış, parçalanmış ailesi olan öğrencilerle daha sonrasında yapılacak çalışmalarla ilgili bizim daha fazla eğitim almamız gerekiyor. Çok fazla bu konuyla ilgili eğitim aldığımızı düşünmüyorum. Çünkü okulda çok fazla problem var. Bu problemlerden sadece bir tanesi parçalanmış aileler. O yüzden, okul rehber öğretmenlerinin ve okuldaki öğretmenlerin parçalanmış ailelerle ilgili ne yapılması gerektiğiyle ilgili mutlaka eğitimler alması gerektiğini düşünüyorum.

Özellikle öğretmenlerin okul bittikten sonraki seminer döneminin bu şekilde değerlendirilmesinin çok doğru olabileceğini düşünüyorum. Çünkü öğrenciyle, annesi babası boşanmış ya da parçalanmış ailelerle çalışma yapabilmek için gerçekten bu konuyla ilgili bilgi sahibi olmak gerekiyor. Çünkü yarar sağlayayım derken zarar vermemek gerekiyor.

Bunun dışında, okulda karşılaştığımız problemlerle ilgili sosyal yardımla bağlantıya geçtiğimizde, oradaki çalışan kişilerin çok daha eğitilmiş olması gerektiğini düşünüyorum. Bu konuda çok fazla iş birliği yapamadığımızı düşünüyorum. Bu konuyla ilgili yine bir çalışma yapılması gerektiğini düşünüyorum.

Benim söyleyebileceklerim bunlar.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Meslek sürelerinizi bilmiyorum farklı okullarda da görev yaptınız mı?

FATİH KIZ ANADOLU İMAM-HATİP LİSESİ REHBER ÖĞRETMENİ ÖZLEM ÇALIŞKAN GÜLLÜ – Evet.

BAŞKAN - Biraz daha genel, mesela İnternet bağımlılığı, madde bağımlılığı, davranış bağımlılığı gibi ya da çocuk istismarı gibi vakaları yakalamak konusu, sadece boşanma değil konumuz.

FATİH KIZ ANADOLU İMAM-HATİP LİSESİ REHBER ÖĞRETMENİ ÖZLEM ÇALIŞKAN GÜLLÜ - Tamam.

O zaman, genel olarak değerlendirecek olursam, okula baktığımız zaman, okulun bir öğrencinin kendini tanıdığı, kendini ifade ettiği, kendini yetiştirdiği bir ortam olması gerektiğini düşünüyorum. Yani bir öğrenci okula geldiği zaman kendisini tanıyan, kendisine güvenen, problemlerini çözebilen, kendisini ifade eden bir birey hâline gelmesi gerektiğini düşünüyorum. Okuldaki eğitimlerin de bu bağlamda yapılması gerektiğini düşünüyorum. Ve ben okuldaki sanatsal, sportif faaliyetlerin de çok önemli olduğunu düşünüyorum. Ve okullardaki bu çalışmaların ağırlıklı olarak artırılması gerektiğini düşünüyorum. Çünkü sadece öğrencinin akademik olarak -bana göre- yetişmesi tamam, önemli fakat diğer anlamda da yetişmesi çok önemli. Bu sportif ve sanatsal faaliyetler olduğu sürece öğrenci kendisini ifade edecektir, kendisine güvenen bir birey hâline gelecektir, iletişim kurmayı öğrenecektir ve böyle bir öğrenci de -örnek veriyorum- cinsel istismarla karşılaştığı zaman kendisini ifade eden bir birey hâline gelmiştir veya iletişimi kuvvetli olacağı için rahatlıkla başkalarından yardım alabilecektir. Ya da boşanmış, parçalanmış ailenin bir çocuğuysa ve bu tarz kendini ifade edebildiği bir alan varsa öğretmeniyle direkt bağlantıya geçebilecektir. Ve ben, bu alanlarda özellikle okullarda sportif ve sanatsal faaliyetlerin kesinlikle çok fazla önemli olduğunu

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016

Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman :

Sayfa: 13

düşünüyorum. Ve çalışmalara da bu anlamda ağırlık verilmesi gerektiğini düşünüyorum. Çünkü öğrencinin kendisini rahatça ifade edebildiği, iletişim kurmayı öğrenebildiği ve öğretmeniyle rahatça iletişime geçtiği derslerin özellikle bu dersler olduğunu düşünüyorum okullarda.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederiz, sağ olunuz.

Şimdi aile hekimlerimiz var aramızda, bir de emniyet müdürlüğü temsilcilerimiz. Onlardan da sahayla ilgili bilgileri alalım.

İl Emniyet Müdürlüğünden Yavuz Morgül, hoş geldiniz.

Konuştüğümüz konuların çerçevesi belli. Bu konuda sizin saha tecrübenizi hem 6284 kapsamında hem diğer konularda, onları da alalım. Yani sorun başlığı ne, mevzuatta ne eksik kaldı, neyi düzenlersek biz daha rahat hareket edeceğimiz hususlar da önemli bizim için.

Buyurunuz.

İL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ TEMSİLCİSİ POLİS MEMURU YAVUZ MORGÜL - Efendim, hoş geldiniz.

Ben otuz yıllık polisim. Son beş yılımı özellikle aile içi ve kadına yönelik şiddetle mücadele biriminde çalışarak geçirdim.

Öncelikle biz birbirimizin farkına varmayı unuttuk. Biz birbirimizi tanımayı bıraktık. Çocuklarımızı onlara biçtiğimiz rollerle yetiştirdik ve daha sonra da bunlardan şiddetin önlenmesini bekledik, “Şiddet uygulama.” dedik, fakat aile içerisinde bu şiddeti hep uyguladık. Çocuklar bunları görerek yetiştiler, büyüdüklerinde de uyguladılar. Yani aslında şiddet öğrenilen bir davranış türüdür ve büyüdüklerinde bunu uyguladılar. Ve insanlar niye evlendiğini bilmeden evlendi. Belki de birlikte olmak için evlendiler. Evlilik bir zorunluluktan, bunu yapması gerekiyordu ve bu nedenle evlendiler. İnsanlar birbirlerini tanımadan evlendiler. Ve sonuçta da birbirlerini tanımaya başladıktan sonra karışıklıklar başladı.

6284 aslında uygulanmaya başlamadan, hatta yasa çıkmadan önce Emniyet teşkilatında bir çalışma başlatıldı ve biz, İstanbul’da 1 Ocak 2012 itibarıyla ayrı bir birim kurduk asayiş bürolarımızın içinde. Özellikle kadın erkek eşitliği konusunda, aile içi şiddet konusunda eğittiğimiz personellerle birlikte 39 ilçe, 2 de havaalanı olmak kaydıyla 41 birimde bu konuda eğitim almış uzman personellerimizle müdahale ettik.

Aslında biz, bu olayın sadece olmasından sonra yani şiddet olduktan sonra müdahale kısmındayız. Yani bundan önceki sosyal sorumluluk projesi. Bu projenin içinde biz yokuz, olmamız da gerekiyor. Çünkü biz, genelde asayiş olaylarıyla, toplumun karşılaştığı bütün asayiş olaylarıyla ilgiliz.

2011 yılında Aile Bakanlığı kuruldu. Daha önceden genel müdürlüktü. Biz de İçişleri Bakanlığına bağlı bir genel müdürlüğüz, Emniyet Genel Müdürlüğü. Bizim imkânlarımız kısıtlı. Ve 2011 yılından sonra Aile Bakanlığı koskoca bir bakanlık olarak aslında olaya müdahale etmesi gerekiyordu, sosyal sorumluluk projesine. Ve sivil toplum kuruluşlarının da bu projenin içinde mutlaka olması gerekiyordu.

Aslında, baktığımızda, sanki sivil toplum kuruluşları bu olaylarda sanki sivil itaatsizlik kuruluşları gibi çalışır oldu. Olaya sivil karşıtlık gibi bir şey oldu. Yani siyasi olarak yaklaşıldı. Oysa kadın erkek yani biz, bizden bahsediyoruz ve bizden bahsedilirken herkes siyasi bir yönden olaya baktı ve karşılıklı çatışmalara gidildi. Çözümünden ziyade çatışma ortamı sağlanmış gibi bir şey oldu.

Medyanın tutumu çok yanlış oldu. Medya aslında şiddeti hepimize öğretti, çocuklarımıza öğretti, ailemize öğretti ve normalleştirdi. Bir taraftan bir dizi seyrediyoruz. O dizide her şey mübah. Çok yakın ilişkiler var, enest ilişkiler var. Bunlar gayet normal bir şekilde gösteriliyor. Birisi birinin amcasının karısına göz atabiliyor, onunla ilişki yaşayabiliyor. Bu çok normal oluyor. Diğer birisinin kardeşiyle ilişki yaşayabiliyor. Hatta o dizilerde çok fethan, baştan çıkarıcı kadınlar olabiliyor. Bunlar gayet normal oluyor. Ve ondan sonra diğer bir taraftan bakış açısıyla “İşte, polis yine koruyamadı.”, “İşte, şimdi, kadına bir şiddet daha oldu.”,

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016 Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 14

İşte, polis görevini yapmıyor.” Yani bütün kurumlar, hepsi sanki bütün sorumluluklarını yerine getirmiş, daha sonra da “Polis yapmadı, yapamadı.”, “Polis engel olmadı, aslında korumalıydı, yapmalıydı, yapamadı...”

Yani polisin sadece işi, şiddetin neden olduğu değil, aile içerisindeki şiddetin ne olduğu, ne yapması gerektiği değil ki. Bir olay vuku bulduktan sonra polis olaya müdahil olur. Taraflarını yakalar, olayların delillerini tespit eder ve adli mercilere sunar.

Dolayısıyla, 6284 sayılı Kanun çıktı, uygulamasına dair yönetmeliğin altı ay içinde çıkması gerekiyordu. Bu, kanunda yasal bir zorunluluktu. Ama yönetmelik bir yıl sonra çıktı. Dolayısıyla, bu geçen süre içerisinde kimse ne yapacağını bilmedi, adliye, hâkimlerimiz bilemedi, savcılarımız bilemedi, kolluk bilemedi ama bu bir yıllık süreç içerisinde sanki altınızda bir Ferrari var evet, kanun gerçekten kapsayıcı, bence uluslararası düzeyde bir kanun, hatta çok önemli bir şeyler verdi ama ormanda bu Ferrari'yi sürmek zorundasınız. Nasıl süreceğinizi bilemiyorsunuz.

Dolayısıyla, bu zamana kadar kamu menfaati gözeterek...

BAŞKAN – Toparlayabilirsek sevinirim.

İL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ TEMSİLCİSİ POLİS MEMURU YAVUZ MORGÜL – Şimdi, gecikmesinde sakınca bulunan hâlde kanun kolluğa yetki verdi. Polis ve Jandarma. Evet, bize gelen herkes şiddet mağduru kadın... Biz bir psikolog değiliz, sosyal hizmet uzmanı değiliz. Neticede polisiz. Risk değerlendirmesi yapıyoruz. Evet, bir formumuz var elimizde. O formda soruyoruz: Eşinizin silahı var mı? Var. Ama silah nedir? Sadece tabanca, tüfek midir? Silah aynı zamanda şu elimde görmüş olduğunuz kasedir. Kafasına vururum ölür. Yani dolayısıyla, evde bulunan herhangi bir şey de, bir vazo da, bir su şişesi de silahtır aynı zamanda. Yani bu risk değerlendirmesini bizim kadına sorduğumuz şekilde biz cevaplıyoruz, mahkemeye gönderiyoruz. Evet, yeterli mi? Bence yeterli değil. Gerçekten bir sosyal araştırma raporu olması lazım o aile için.

Yani bir zamanlar, bilmem hatırlar mısınız? TRT 1’de 2011-2012 yılları arasıydı -hatta bu kanunun çıkma aşamasında- “Bize neler oluyor” diye bir diziydi galiba. Orada polis, sosyal araştırmacı, Aile Bakanlığı ortak çalışıyordu ve sorunlu aileye gidip sorunu kaynağında tespit etmek görevi vardı. Biz açıkçası öyle bir şey olacak zannetmiştik bu kanunla birlikte ama öyle bir şey olmadı. Yani İstanbul’da 1 tane Şiddet Önleme İzleme Merkezi var, içinde 11 çalışanı var en fazla. 20 milyonluk bir şehirdeyiz. Burada 30 bin polis var. Sadece aile içi şiddet olaylarıyla uğraşılıyor, başka olaylarla da uğraşıyoruz. Ülkemizin terör gündemi var.

Dolayısıyla, kadınların bize beyan ettiği ve aynı zamanda da çok üzülerek söylüyorum, avukatlarımız, maalesef, kanunu kullanıyor. Bazı müvekkillerine şu taleplerde bulunuyor: Sen eşin hakkında şöyle şöyle bir şikâyetle bulun. Aile şiddet birimi senin bir müracaatını alsın. Daha sonra boşanmayı kolaylaştırırız.

Şimdi, bu Kanun’un bakış açısı koruyucu ve önceliyi tedbirler. Kanun’da şöyle bir ibare var. Kanun mağdura koruyucu, şüpheliye de önleyici tedbir uygulanıyor. Ama Kanun’un içeriğinde diyor ki: Koruyucu tedbir, önleyici tedbir. Koruyucu tedbirlerden birisi kimlik değiştirmedir. Mağdur direkt aile mahkemesine dilekçe veriyor ve aile hâkimi tarafından hiç araştırma raporuna bakılmadan derhâl karar veriyor. Bir gün içinde bu kararın verilmesini ben çok yanlış buluyorum. Çünkü bir kişinin hayatını tümünden değiştiriyor. O kişinin akli dengesi yerinde mi, kendi başına idare edebilir mi, yaşayabilir mi, sorumluluk alabilir mi, bunun bile incelemesi yapılmadan derhâl bu kararın verilmesini çok yanlış buluyorum.

Aynı zamanda, şiddet olayı gerçekten kızgın, yanan bir top gibi herkes elinden bir başkasına atmak istiyor. Yani kimse bu sorumluluğun altına girmek istemiyor. Bence kararların altı ay gibi, üç ay gibi verilmesi çok yanlış. Doktora gittiğimizde bile, boğazımızı gösteriyoruz, size ilaçlara veriliyor ve bir hafta sonra kontrole gel denilirken biz üç ay bir kişiyi evden uzaklaştırıyoruz sadece beyana esas, delil, belge yok. Yani şurada herhangi birisi “Yavuz Bey beni taciz etti.” derse

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016

Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman :

Sayfa: 15

ben yandım. Yani bunun gibi şeyler var. Yani bunların düzeltilmesi gerekiyor. Bence sosyal hizmet inceleme raporu olması gerekiyor.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

ÇAĞLAYAN ADLİYESİ 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ MİHRİYE TARLAN – Herhangi biri söylediği zaman çok da fazla bir şey değil. Sadece biz Yavuz Bey'e deriz ki: Sen şu kişiye yaklaşma, ona kötü davranma, onu tehdit etme. Bu da zaten insan olmanın gereğidir. Buradaki herhangi bir insana herhangi bir şekilde şiddet içeren söz ve davranışlarda bulunmamak hepimizin görevi. Bu tür basit şikâyetlerde sadece onu alıyoruz, 5/1(a)'dır o.

Kimlik değiştirmede de tüm uygulama için söyleyemem ama derhâl başvurduğumuz bir yol değil. Kimlik değiştirme için, zaten diğer önlemlerle sonuç alınamıyorsa kimlik değiştirme yoluna gidilir. Çok ağır sonuçlar olduğunun farkındayız. Bunun için gerekçesini ve istediğinin farkında mı, bu nedenle uzman raporu alıp onu daha da delillendirmesini istiyoruz. Hemen kimlik değiştirme yoluna başvurmuyoruz ben ve çevremdeki arkadaşlar açısından.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Diğer kolluktan arkadaşımız Jandarmadan Metin Göktürk Bey de gelmiş, aramızdalar.

Evet, İstanbul'da Jandarma bölgesinde ne kadar nüfus?

İL JANDARMA KOMUTANLIĞI KIDEMLİ BAŞÇAVUŞ METİN GÖKTÜRK – Efendim, şu anda 233 bin vatandaşımıza hizmet vermekteyiz emniyet asayiş açısından.

Müsaade ederseniz öncelikle ben sayısal birtakım veriler üzerine, akabinde de kendi görüş ve düşüncelerimi, kurumumun görüş ve düşüncelerini aktarmak istiyorum.

Sayın Başkanım, milletvekillerimiz, değerli katılımcılar; öncelikle hoş geldiniz.

Jandarma Kıdemli Başçavuş Metin Göktürk, İstanbul İl Jandarma Komutanlığı Çocuk ve Kadın Suçları Kısım Amiri olarak görev yapmaktayım.

Kurum olarak suça sürüklenen ve korunma ihtiyacı olan çocuklar ile kadına yönelik şiddet ve aile içi şiddetin önlenmesi, mağdur kadınlarla ilgili ve çocuklarla ilgili işlemlerin ulusal ve uluslararası mevzuata göre yürütülmesi amacıyla 8 Şubat 2011 tarihinde İstanbul İl Jandarmada Kadın ve Çocuk Kısım Amirliği kurulmuş ve hâlen göreve devam etmektedir. Aynı zamanda, İstanbul İl Jandarmaya bağlı olan 10 ilçe, 19 Jandarma karakolu ile 164 yerleşim yerinde 233 bin vatandaşımıza her türlü emniyet asayiş görevi için yirmi dört saat esasına göre çalışmaktayız.

Sayın Başkanım, müsaade ederseniz, biz Jandarma olarak son iki yılda ne yapmışız, sayısal anlamda onları arz etmek istiyorum.

2014 yılında Jandarma sorumluluk bölgesinde 465 kadına karşı şiddet olayı meydana gelmiş bizim el koyduğumuz ve işlem yaptığımız, bu sayı 2015 yılında 405'e düşmüş yani yaklaşık yüzde 13 civarı olay sayısında bir azalma söz konusudur. Biz bu olaylarda mağdur olan kadın sayısına baktığımızda ise 2014 yılında 525 kadınıma mağdur olmuş ve bu sayısı 2015 yılında 466'ya düşerek bu da yaklaşık yüzde 12 civarında azalmıştır.

Biz kurum olarak ve ben kişisel olarak aile içi şiddetin ya da kadına karşı şiddetin, hatta çocuk istismarının eğitim önlenebileceği, insanları farkındalık yaratarak ve eğiterek bu suçların azalacağını düşünen bir yapıdayım. İşte, bu sebeple, biz, özellikle İstanbul İl Jandarma olarak suçun işlenmesinden ziyade, suç işlenmeden önce önleyici tedbirlere ve eğitim tedbirlerine ağırlık verdik.

Bunu da şöyle arz etmek istiyorum: Az önce hâkime hanım ve yanılmıyorsam bir psikolog hanımefendi risk inceleme raporundan bahsetmişti. Burada kolluk olarak Emniyet ve Jandarma, bizler tanzim ediyoruz ve yasanın verdiği bir sorumluluk gereği bu risk analizini yapıyoruz. Bu risk analizini yaparken de gerek mağdurun beyanları gerekse bizim kolluk olarak tespit ettiğimiz hususları reel bir

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016 Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 16

şekilde o forma işleme zorundayız. Ve biz bu formu dolduran Jandarma personelini gerek meslek içi kurslarla gerekse yerinde yapmış olduğumuz kıta içi kurslarla olabildiğince yetiştiriyoruz, eğitiyoruz; diyoruz ki: 6284 sayılı Kanun'da mağdura tanınmış haklar bunlar, alınabilecek koruma tedbir kararları bunlar, önleyici tedbir kararları bunlar, Kanun'un uygulamasıyla ilgili karşılaşılabilecekleri sorunlar... Çözüm odaklı eğitiyoruz personelimizi. Hatta kendi kadrolarımızda düzenleme yapmak suretiyle karakollara kadar -en düşük birim bizim karakollarımızdır- kadın ve çocuk suçlarıyla ilgili birim personelinin kim olduğunu belirlemiştir. Yani Arnavutköy'ün Durusu Karakolunda bir kadına karşı şiddet olayı olduğunda, bu olaya kimin müdahale edeceği, risk analiz raporunu kimin dolduracağı ve tedbirlerle ilgili işlemleri kimin yapacağı ismen ve makam olarak bellidir.

BAŞKAN – Toparlayabilir miyiz...

İL JANDARMA KOMUTANLIĞI KIDEMLİ BAŞÇAVUŞ METİN GÖKTÜRK – Hemen toparlıyorum.

Dolayısıyla, tam da bu noktada sayısal bir veri paylaşmak istiyorum: Biz 2014-2015 yılında ŞÖNİM'e ya da kadın sığınma merkezine İstanbul İl Jandarma olarak 1 tane kadını teslim etmişiz, sadece 1. Çünkü bu ihtiyaç tespit edilmiş. Ve bu iki yıl süre zarfında çok şükür ki -hem kendi adıma hem kurumum adına seviniyorum- ne intihar eden bir kadın olmuş ne hayatını kaybeden bir kadın olmuş ne de koruma tedbir kararı uygulandığı esnada zarar görene bir kadın olmuş.

Bu da şunu gösteriyor aslında: Bizler risk analizini doğru yapmışız, doğru koruma ve tedbir kararını almışız ve sonuç da doğru yere varmışız.

Hemen toparlıyorum Başkanım.

Sayısal anlamda başka bir veri karşımıza çıkıyor: Biz 2014 yılında 136 tane koruma tedbir kararı almışız. Bu 136 koruma tedbir kararı 2015 yılında 60'a düşmüş. Neden düşmüş? Bir, bize müracaat ve şikâyet sayısı düşmüş. İki, bizim yapmış olduğumuz eğitim faaliyetleriyle halkımızı bilinçlendirdiğimizi, vatandaşlarımızı kadına karşı şiddet konusunda aydınlattığımızı düşünüyoruz.

"Beyaz Lale" isimli bir proje yaptık Avrupa Birliği paralelinde. Biz bu projeye 1.500'e yakın kadın ve erkeğe fabrikada, kıraathanede, mahallede, köyde eğitim verdik. Bu eğitim sonucunda bir farkındalık oluşturduk.

Yine, okul, evet, bir eğitim kurumu ama biz kışlayı da bir eğitim kurumu olarak görüyoruz ve bu amaçla askere gelen tüm Mehmetçiklerimize gerek toplumsal cinsiyet eşitliği gerek evlilik öncesi bilinçlendirme gerekse kadına karşı şiddetin önlenmesi konusunda Jandarma Genel Komutanlığı tarafından hazırlanan eğitim programı kapsamında eğitim veriyoruz. İki yılda yaklaşık 4.500 Mehmetçiğe bu konuda eğitim verdik ve kurum olarak yeterince taşın altına elimizi koyduğumuzu düşünüyorum hem kolluk anlamında hem eğitim anlamında.

Sıkıntılarımız yok mu? Evet, var. Neden var? Biz Jandarma olarak kırsalda görev yapıyoruz. Yani bir Emniyet gibi şehir merkezinde her türlü hastanen, her türlü kurumun, psikoloğun, Aile Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü'nün sosyal hizmet uzmanının, ŞÖNİM'in, ÇİM'in olmadığı yerlerde görev yapıyoruz. Siz de ifade ettiniz, Kilis'e gittiniz, Harran'a gittiniz. Oranın en ücra yerlerinde Jandarma karakolları var ve imkânlarımız yetti ölçüde hem vatandaşımızın yanında olmaya çalışıyoruz hem vatandaşımızı aydınlatmaya çalışıyoruz.

Beni dinlediniz için teşekkür ediyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim.

Aile hekimlerimiz var aramızda.

Doktor Arzu Tatlı Hanım, Doktor Hakkı Raşit Bey, hoş geldiniz.

Bu çerçevede sizin de saha gözlemlerinizi alalım.

Buyurun Doktor Hanım.

DR. ARZU TATLI – Merhabalar.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016 Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 17

Ben Arzu Tatlı. 2008 Almanya mezunuyum. 2010 yılından itibaren Esenler'de aile hekimi olarak çalışmaktayım. Daha öncesinde de İstanbul Büyükşehir Belediyesine bağlı kadın aile sağlığı merkezleri ve evde bakım birimlerinde çalıştım.

Şu an 4 bin civarında nüfusum var çalıştığım bölgede. Bu bölge yüzde 50 oranında sosyoekonomik düzeyi düşük ve yüksek iki bölgeden oluşuyor. Bu boşanma ve medyayla ilgili, konuştuğumuz bu iki konuyla ilgili olarak gözlemlediğim benim, iki bölgede de bu aynı sorunları aynı şekilde yaşıyoruz. Çünkü biz birey yetiştirmeyi unuttuk. Kendi sorunlarını kendisi çözebilen, iletişim kurabilen, sosyal, duygularını ifade edebilen çocuklar yetiştirmeyi unuttuk. Biz, anne ve babalarımızın maddi kaygıları sebebiyle, çocuklarımızın doktor, avukat, mühendis olmasını istedik ama onların kendini gerçekleştiren birey olmasını unuttuk. Ve ben iki bölgede de aynı sorunları yaşıyorum. Bir tarafı çocukları şımarttığı için sorumsuz çocuklar, bir tarafı maddi kaygılarından dolayı evde anne babasına isyan eden çocuklar. Yani iki tarafın da çocukları sağlıklı bireyler değil.

Özellikle çocukları çok dinlemeye çalışıyorum. Kendim de 4 çocuk annesiyim. Bu sebeple çok rahat söyleyebilirim ki bütün sorunların kökünde bu çocukların sağlam bireyler yetiştirmemiz geliyor. Biz sağlam birey yetiştirmeyi öğrenirsek, onlara güzel rol modellerimiz olursa ve eğitime yeniden önem verirsek bu sorunların tekrar çözülebileceğini düşünüyorum.

Benim fikirlerim bunlar. Başka sormak istediğiniz bir şey varsa onları da cevaplayabilirim çünkü benden evde bakımla ilgili bilgi istenmişti ya da bu evlilik öncesi muayenelerini yapıp raporlarını verdiğimiz için onunla ilgili bilgi istenmişti ama...

BAŞKAN – Varsa elinizde paylaşabilirsiniz bizimle.

DR. ARZU TATLI – Bunlar çok teorik bilgiler. Evlilik için başvuran kişilerde bizim aradığımız sağlık şartlarına değinmeme gerek var mı?

BAŞKAN – Tamam, peki.

Teşekkür ediyorum doktor hanım.

Buyurun.

DR. FATMA ZEHRA GÜNEŞER – Ben de on senedir birinci basamak hekimliği yapmaktayım.

Sevgili Komisyon Başkanımız, sevgili milletvekili üyelerimiz; çok önemli bir konu, hoş geldiniz.

Toplumda şu anda son sığınak aile ve bu konuda yapılması gereken çok şeyler var. Bu konuda elinizi taşın altına koyduğunuz için çok teşekkürler. Cidden, arkadaşımın dediği gibi, sağlıklı bireyler yetişecek ki gelecekte sağlam bir toplumumuz olsun. Biz bundan önceki bazı eksikliklerin, bireysel anlamda sorumsuz yetişen bir neslin ürünü aslında bu şey. Hâkim beyin söylediği gibi, kendisini yetiştirmemiş, iletişim bozuk, aile ortamını tam bilmeyen, olgunlaşmamış bireyler, bir türlü ergenliği bitmemiş gençler yüzünden şu anda sorumsuz ve kalitesiz aileler var. Özellikle evlilik kalitesini artırıcı tedbirler almamız gerekiyor. Sadece sonuçlara yönelik değil de, iletişimsiz ve Araf'ta olan çok evliliğin geriye dönüşü, kalitesini artıracak ve orada yetişen sağlıklı bireylerin, çocukların yetişmesini sağlamamız gerekiyor.

Aile hekimine ilk ulaşıyor toplumda hastaların çoğu. Bir problem olduğu zaman mahallede ya muhtara giderler önce ya Kur'an kursu hocalarına gider, toplumda ilk ulaşabilecekleri kişilerden biriyiz biz de. Yani bir aile hekimi olarak senede 10-12 bin hasta görüyorum. Evlilik raporu için gelenler genelde fiziksel problemlere, bulaşıcı bir hastalık var mı diye bakıyoruz. Fakat onların aslında psikolojik altyapıda bir sıkıntı var mı diye en azından...

Mesela normalde bir sürücü belgesi veriyoruz veya sağlık raporu veriyoruz, bir beyan formu alıyoruz onlardan. "Epilepsi var mı, bundan önce ağır bir hastalık geçirdin mi? Hayır, ben ağır bir hastalık geçirmedim." diyor, ismini yazıyor ve imza atıyor. Biz o formu alıyoruz. Evlilikle ilgili bütün raporlarda da biz bir imza

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016 Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 18

alabilmeyiz. Demeli ki işte benim öfke kontrolüyle ilgili bir problemim yok veya daha önce psikolojik bir sıkıntı yaşamadım... Bazı şeyleri sadece sorularla "Evet, bu evlilikte önemli." diye farkındalık oluşturabileceğimiz en azından ilk etapta bir test oluşturabilmeliyiz, bir beyan oluşturabilmeliyiz.

Bir iki günde bile oluşturulabilecek bir şey. Psikolog, sosyolog veya bu konuda gerçekten en sağlıklı soruları tespit edecek bir test oluşturulsa, aile hekimlerine bir günde otomatik format gidiyor. Hepsi bilgisayarda zaten. O zaman evlilik raporuna gelecek insanlar "Evet, şunlar şunlar çok önemli. Bir ailede olması gereken en önemli şey bu sorular ve bunları evet beyan ediyorum, bir ailenin sorumluluğunu almayı önemsiyorum." diye ona imza atabilir.

Mesela geçen senelerde insanlar çift olarak geliyordu evlilik raporu almaya. Ama bu aralar çok tek tek geliyorlar. Yani sadece fiziksel şeylerle alakalı. Bakanlık evliliğe hazırlık raporu gönderdi. Daha çok korunma yöntemleri veya fiziksel bulaştırıcılık veya bir hastalığa karşı tedbirler var.

Aslında hastalıkların pek çoğunun temelinde zaten psikolojik sıkıntılar var. Bir şeye üzüyor veya işte büyük stresleri var, şiddetli baş ağrıları çekiyor ama onun nedenini bir türlü bulamıyoruz veya o hayat kalitesini düşürüyor.

Çocuklar geliyorlar. Genelde anne daha çok müdahil. Aşılara anne geliyor, diğer bütün hastalıklarla ilgili anne geliyor. Babalar çoğu zaman iş bahanesiyle buna katılmıyor. Ailelerin bu tür ortak katılabileceği şeyleri sağlamamız gerekiyor. Bunların Bakanlık tarafından ortak çalışmalarla yapılabilmesi lazım.

BAŞKAN – Toparlarsanız sevinirim doktor hanım.

DR. FATMA ZEHRİ GÜNEŞER – Tamam.

Bir de, medya çok önemli. Kısa kamu spotları oluyor. Hasta ertesi gün geliyor "Doktor hanım, ilaçlarla ilgili bir şey vardı. Ben size sormadan ilaç kullanmıyorum." Aslında bizim tek tek insanlara ulaşmamız çok zor ama kamu spotlarıyla, Twitter'da Facebook'ta kısa filmlerle özellikle ailenin değerini, birlikteliğin değerini, muhabbeti artırıcı yöntemleri...

Mesela şu anda bütün dizilerde, çok seyredilen dizilerde bakıyoruz muhakkak aileyi parçalayıcı örnekler var. Onları toparlayıcı, muhabbeti artırıcı neler yapabiliriz, onları yapmamız gerekiyor.

Fiziksel hastalıklar konusunda zorunlu tedaviler var. Mesela psikolojik problemi olan eşler var. Onda kimse zorlayamıyor onu tedaviye. Mesela tüberküloz nasıl toplumsal bir hastalıksa, topluma zarar veriyorsa, bir öfke kontrolü problemi olan veya komşularına zarar veren psikolojik sıkıntıları olan hastaları da bir şekilde tedaviye zorlayabilmemiz gerekiyor. Bu ya eşinin imzasıyla veya şeyle. İlle kolluk güçleriyle değil ama bir şekilde bunu zorlamamız gerekiyor. Çünkü bunun bir sonrası aşama şiddetle, öldürmeyle farklı... Yani bu ihmal edildiği zaman çok büyük problemler çıkıyor çünkü.

Her şeyden önce tüm toplumu ele almamız ama medya ve kamu spotları üzerinde en çok duruyorum. En çok etkili olabileceğimiz ve topluma direkt etki sağlayabileceğimiz yer o. Biz hep periferde birer birer kalacağız. Biz milyonları etkilemek istiyoruz çünkü.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum doktor hanım.

Eksik kaldığını düşündüğünüz bir konu varsa yazılı olarak alalım. Son söylediğinizi önemsiyorum. "Fiziksel hastalıklarda zorunlu tedavi varken psikolojik rahatsızlıklarda, ağır durumlarda niçin zorunlu tedavi yok." dediniz. Bu önemli bir konu.

Doktor beye söz vereceğim.

Buyurunuz.

DR. HAKKI RAŞİT – Sayın Başkan, sayın katılımcılar; herkese merhabalar.

Biz sağlık kavramını bütüncül bir kavram olarak ele alırız. Hastanın sağlığı hem organik sağlığı bedenî sağlığı hem ruhi sağlığını kapsayan bir kavram ve aile,

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016 Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 19

bu ruhi sağlık anlamında çok önemli bir yer. Aile hekimliği sistemi birkaç yıl önce oluşturulduğunda birkaç yıldan beri tüm istatistiki verilere göre nasıl hastaneye gereksiz başvuruyu çok azalttıysa, ben, aynı şekilde, sistemsel olarak bir önleyici aile danışmanlığı sisteminin kurulması gerektiğini düşünüyorum. Mesela diğer aile hekimi hanım evlilik niyetiyle hasta bize başvurduğunda bir form doldurmaktan bahsetti. Bunu aile hekimlerinin çok sağlıklı bir şekilde yapabileceğini çok düşünmüyorum.

Hükümetimizin şu anda "HASAM" diye tüm ilçelere kurmayı planladığı hem aile hekimlerini içeren hem psikolog içeren, diğ hekimlerini içeren büyük bir düşüncesi var. Mesela buraya aile danışmanı entegre edildiğinde, hasta bize evlilik niyetiyle başvuru amaçlı geldiğinde biz bunu önce aile danışmanına yönlendirip, daha sonra oradaki forma göre gerekli görürsek bir üst uzmana psikoloğa veya psikiyatra yönlendirip ona göre evlilik şeyinin verilmesi. Böyle bir önerim olabilir.

Eğitimin çok önemli olduğunu düşünüyorum. Geçenlerde rastladığım bir veri, Türkiye'de evlenen çiftlerin beş yılda boşanma istatistiği yüzde 50'lilerin üzerinde. Ama bu çiftlerin bir yıl içinde tekrar bir araya gelme istatistiği yine buna çok yakın bir rakam. Evlenmeden önce insanlarda buna hazırlığın olmadığı, gerekli eğitimin verilmediği belki. Evlilik öncesi danışmanlık, eğitimin çok önemli olduğunu düşünüyorum. Eğer bu "HASAM" dediğim yere entegrasyon gerçekleşmezse bile, hasta bize geldiğinde, mesela aile danışmanı veya aile psikoloğu, hastaya "Bak şuraya gedeceksin, şöyle randevu alacaksın." diye somut şekillerle, "Sen bir aile danışmanına başvur." değil de "Bak, bizim ilçemizdeki aile sosyal merkez burada ve oraya başvur." ve oraya gittiğinde hastaya kısa zamanda hizmet verilmesi. Burada personel yetersizliği varsa onun sağlanması önemli olacaktır diye düşünüyorum.

Söyleyeceklerim bu kadar.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Herkesin çok yorulduğunu farkındayım ama bir tur daha devam etmemiz gerekiyor. Bekleyen konuklarınız var. Bu orada çok formal gidince biraz yorgunluk oluyor.

Bugün aramızda Fransız Lisesi öğrencileri var. Çocuk gelinlerle ilgili bir proje hazırlamışlar. Onları da çok bekletmemek adına onların proje sunumlarını araya almak istiyorum.

Buyurun.

SAİNTE PULCHÉRIE FRANSIZ LİSESİ MÜDÜR YARDIMCISI MİNA AKCEN – Sayın Başkan, değerli vekillerimiz ve tüm değerli katılımcılar; Sainte Pulchérie Fransız Lisesi olarak gerek Okul Müdürümüz, ben Türk Müdür Başyardımcısı ve Fransızca Öğretmenimiz, öncelikle sizleri saygıyla selamlıyoruz. Burada bulunmaktan son derece gurur duyuyoruz ve davetinize de çok teşekkür ediyoruz.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim katılımınız için Komisyonumuz adına.

SAİNTE PULCHÉRIE FRANSIZ LİSESİ MÜDÜR YARDIMCISI MİNA AKCEN – Sağ olun efendim.

Okulumuz bir kadın tarafından kurulmuş olan, uzun yıllar boyunca kadınlar tarafından yönetilmiş olan ve kız okulu olarak faaliyetini sürdürmüş olan bir okuldu 2000 yılına kadar. Dolayısıyla, kendimize bir misyon addediyoruz kadınlar bağlamında çalışmalar yapmak, projeler üretmek açısından ve bir eğitimci olarak hepimiz, şuradaki hazırunun, en başından beri toplantının hep gençlerin eğitimi, çocukların eğitimi, duyarlılığı, hassasiyeti ve topluma birer birey olarak hazırlanması konusunda vurgu yaptılar, bundan memnuniyet duyduk. Çünkü bizler eğitimciler olarak ve yetkililer olarak her zaman "Yarının büyükleri bugünün gençleri." diyoruz, "Sözleri hep size bırakacağız." diyoruz, "Yarının mimarisiniz." diyoruz. Dolayısıyla, şimdi, sözü gençlere bırakıyoruz.

Son dört yıldan beri de kadınla ilgili gerek kadına yönelik şiddet gerek kadının toplumdaki yeri gerek kız çocuklarının eğitimi ve bu yıl da çocuk gelinler, ki

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016

Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman :

Sayfa: 20

boşanmaların belki de en temel faktöründen biri, onun için bu projelerimizi sürdürüyoruz, sürdürmeye devam edeceğiz.

Teşekkür ediyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

SAİNTE PULCHÉRIE FRANSIZ LİSESİ ÖĞRENCİSİ İSMAİL BUĞRA KÖROĞLU - Öncelikle herkese merhaba.

Burada olmamıza izin veren insanlar veya bizi buraya çağıran herkese çok teşekkür ediyorum. Burada olmak hepimiz için çok büyük bir onur. Özellikle lise senemde böyle büyük bir projenin parçası olacağımı hiç düşünmemiştim. Ama bana bu fırsatı veren insanlara teker teker teşekkür etmek istiyorum.

(Ses sistemindeki arızadan dolayı bu kısım tutanaklara geçirilemedi)

Üçüncü senemizde de “kadına şiddet” ana konumuz oldu. Toplumda bunun artması bu konuyu seçmemizde etkili oldu. Bununla üzerine “Adım Kadın” isimli bir belgesel yaptık. Bunu Dünya Kadınlar Günü çerçevesinde okulumuzda sergiledik. Kadınlara olan taciz ve bunun dile getirilememesi ve devletin korumasına rağmen işlenen cinayetler oldu.

Bizim bu konuda, erken evlilik, çocuk gelinler konusunda birkaç tane önerimiz var. Ben ilkini size sunmak istiyorum. Burada “Akran Komisyonları” olarak adlandırdığımız bir çözümümüz var. İlçelerde 16-18 yaşlarından bir komite kurulması ve bu insanların, erken evlilik riskinde olan insanlarla, kadınlarla, genç kadınlarla konuşması. Yani bizim burada düşüncemiz, bir genç kızın herhangi bir arkadaşıyla bu konuyu konuşmasının daha kolay olacağı, belki büyükleriyle dile getiremeyeceği olayı böyle bir çözüm önerisinde bulduk.

Duyarlı ve yapıcı bir komite kurulması Millî Eğitim ilçe müdürleri tarafından. Bunun sivil toplum örgütlerinin de temellerini atacağını düşünüyoruz. Ve benim kendi düşüncem, gençlerin faaliyete geçmesi “Daha gençsin, otur yerine, sen böyle işlerle çok uğraşma.” gibi şeylerden kurtulmamız gerektiğini ve aynı zamanda içgüdüsel bir bilinç oluşturabileceğini düşünüyorum.

Burada Japonya örneğini vermek isterim. Japonya’da eğer hastaysanız maske takmak zorundasınız ki hastalığınız birine geçmesin. Bu yasalarda belirlenmiştir. Ancak bir polis size gelip bunu sormaz hasta mısınız maske takıyor musunuz diye. Çünkü teker teker herkesi görürsünüz. Buradaki Taksim’e çıktığınızda turistlere de bakın. Onların mutlaka bir maskesi vardır. O zaman hasta olduğunu anlayabilirsiniz.

Herkes yasalarca dritilmeden bir şeyleri yapmak peşinde, yasalara uyma peşinde. Biz, bence, böyle projeler yaparak içgüdüsel bilinç oluşturduktan sonra ilerlemeye ve gençlerin bu konuda faaliyette bulunmasına yardımcı olabiliriz.

Dinlediğiniz için teşekkür ediyorum.

Arkadaşıma söz veriyorum.

SAİNTE PULCHÉRIE FRANSIZ LİSESİ ÖĞRENCİSİ OKYANUS ŞEN – Sainte Pulchérie Lisesi, 11. sınıf öğrencisi Okyanus Şen.

İkinci önerimiz, küçük yerleşimlere nasıl ulaşılacağı. Bildiğiniz gibi küçük yerleşimlerde devletin denetim kurumları genellikle pek aktif değil bunun çeşitli sebepleri olabilir ancak bunları şu anda burada irdeleyecek değiliz.

Bununla ilgili denetimden ziyade daha çok bir bilinçlendirme projesi olarak öğretmenlerle muhtarların beraber çalışıp, öğretmenlerin çocukları, muhtarlarınsa zaten atanmayıp seçildiği için insanların güvenini kazandığından insanlara bu konularda bilinç kazandırma yönünde çalışmalarını olmasını öngörüyoruz. Bununla birlikte dinî görevlilerin başlıca ve doğal olarak imamların cuma hutbelerinde çocuk gelinler konusunda hutbe vermeye teşvikini öngörüyoruz. Çünkü bildiğiniz gibi genellikle cuma hutbelerine erkekler katılır ve kadına şiddette, çocuk gelinlikte özellikle ataerkil gelenekler hep öndedir ve böyle önemli bir konuya cuma hutbelerinde değinilmesinin sorunu büyük ölçüde azaltacağını düşünüyoruz.

Sözü bir sonraki arkadaşşıma veriyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016 Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 21

SAİNTE PULCHÉRIE FRANSIZ LİSESİ ÖĞRENCİSİ AYŞE AKIN – Sainte Pulchérie Fransız Lisesi öğrencisi Ayşe Akın.

Bir diğer önerimiz de, biliyoruz ki Millî Eğitim Bakanlığı şu anda mesleki eğitime çok önem veriyor. Ve biz inanıyoruz ki kızlar ve erkekler eşittir ve kızlar da toplumda genelde erkeklerin yapabileceklerini düşündüğü, “Erkekler yapabilir kızlar yapamaz.” denilen meslekleri erkek olmasına gerek olmadan iyi bir şekilde başarabilecektir. Ama ailenin kızları eğitmek istemediği yerlerde, kızların toplumun “Kızlar daha iyi yapabilir.” dediği mesleklere yönlendirilmesi gerektiğini düşünüyoruz. Bu nedenle, küçük köylerde yaşlı ve hasta bakımı, sağlık hizmetleri, hemşirelik gibi meslek dallarına kızların yönlendirilmesi gerekmektedir. Bu sayede ailenin kızları okutma oranı daha yükselecektir. Bu sayede amacımız, kızların zorunlu eğitimden sonra bile eğitimine devam etmesi ve evlendirilme yaşlarının geciktirilmesidir. Ayrıca, kız çocukları bu sayede bir diploma sahibi olacak ve ileride yapabilecekleri bir iş alanı edineceklerdir.

SAİNTE PULCHÉRIE FRANSIZ LİSESİ ÖĞRENCİSİ ZEYNEP KIVRAK – Sainte Pulchérie Lisesi öğrencisi Zeynep Kıvrak.

Öncelikle ülkemizde çocuk gelinler sorununun sürekli tartışıldığını fakat bir sonuca varılamadığını görmekteyiz. Bu sebepten ben daha çözüm odaklı bir öneri sunmak istiyorum.

Sağlık personelinin yürüttüğü sağlık eğitimi odaklı bir birimin oluşturulması; anne ve babalara ayrı eğitim verilecek, annelerle iletişim kurularak çocuklarının evlendirildikleri takdirde nasıl sorunlar yaşayacakları anlatılacak ve bilgilendirilecek. Çocuklara ayrı bir eğitim verilecek. Bu eğitim psikolojik travmaları kapsayabilir, cinsel istismardan nasıl kaçınılacağı gibi unsurları kapsayabilir.

Amaçlarımız, doğumları düzenlemek, anne bebek ölümlerini azaltmak ve sağlık kontrolünü sağlamak.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Var mı ilave edeceğiniz bir şey?

SAİNTE PULCHÉRIE FRANSIZ LİSESİ ÖĞRENCİSİ AYŞE AKIN – Aslında birkaç tane daha önerimiz var. İsterseniz onları da paylaşabiliriz.

BAŞKAN – Tamam, peki.

SAİNTE PULCHÉRIE FRANSIZ LİSESİ ÖĞRENCİSİ AYŞE AKIN – En küçük köylerde bile artık televizyon bulunmakta ve sosyal sorunlarla ilgili kamu spotlarının artırılarak halka daha kolay bir şekilde ulaşılabilir.

Ayrıca, belediyelerde bu konuda seminerler ve konferanslar düzenlenmesi gerekmekte.

Günümüzde şu anda evlilik programları var, diziler var, müzik programları, yemek programları var ama yirmi dört saat halkı bilinçlendirecek bir televizyon kanalı bulunmamakta. Böyle bir kanalın oluşturulması halkın düşünmesine ve bilinçlenmesine gerçekten fayda sağlayabilir.

Aynı zamanda, birçok kişinin burada bahsetti medyanın dilinden bahsetmek istiyorum. Medyanın dili şu anda cinayetlere gerekçe bulucu, cinayetleri önleyici bir dilde değil. Örnek vermek gerekirse “Yemek yapmadığı için karısını öldürdü.” gibi bir başlık görüyoruz genelde. Burada kadının rolü yemek yapmak, temizlik yapmak gibi rolleri halkın zihinlerine sokuluyor ve bu nedenle de insanlar, sanki kadını böyle bir şey yapmadığı için öldürmenin normal olduğunu düşünüyor. Medyanın bu gibi hassas konularda dilinin daha hassas olması gerektiği görüşündeyiz.

SAİNTE PULCHÉRIE FRANSIZ LİSESİ ÖĞRENCİSİ OKYANUS ŞEN – Bir diğer önerimiz, yine, bilinçlendirme kapsamında. Biliyorsunuz köylerde evinden çıkamayan nüfus oldukça fazla genellikle kadın olmak üzere. Kız çocuklar ve anneler evlerinden çok çıkmaz ve genellikle ev işleriyle ilgilenirler. Bu bağlamda okula gitmeyen ya da gidemeyen kız çocuklarına öğretmenler ulaşamaz ve evinden çıkmayan annelere de hiç kimse ulaşamaz. Dolayısıyla, evden eve gezecek bilinçlendirme komisyonları kurulmasını öngörüyoruz. Bu bilinçlendirme

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016

Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman :

Sayfa: 22

komisyonlarının da aile planlaması, çocuk gelin olmanın neden yanlış olduğu ve nasıl sonuçlar doğurabileceğine dair bilinçlendirme çalışmaları yürütmesini öngörüyoruz.

SAİNTE PULCHÉRIE FRANSIZ LİSESİ ÖĞRENCİSİ ZEYNEP KIVRAK – Daha çok çözüm önerisi değil de ben çarpıcı bir saptamadan bahsetmek istiyorum.

Bildiğiniz gibi, son dönemlerde Suriye göçmenlerinde çocuk gelin sayısında artış gözlemliyoruz ve kadın pazarı var. Bunun nedenleri kız çocuklarının...

BAŞKAN – Böyle bir veri var mı elinizde bunu söylemek için?

SAİNTE PULCHÉRIE FRANSIZ LİSESİ ÖĞRENCİSİ ZEYNEP KIVRAK – Kesinlikle var.

BAŞKAN – Araştırma verisi mi var elinizde?

SAİNTE PULCHÉRIE FRANSIZ LİSESİ ÖĞRENCİSİ ZEYNEP KIVRAK – Evet, okulumuzda yapılan bir panelde paylaşılan bir bilgiydi.

“Başlık değil, ücret.” diye bir başlık koydum slaytta. Bunun sebebi, başlık parası adı altında bunun yapılıyor olması. Kadınların çok azımsanacak paralara satılıyor olmasından kaynaklanıyor.

Teşekkür ediyorum.

SAİNTE PULCHÉRIE FRANSIZ LİSESİ ÖĞRENCİSİ OKYANUS ŞEN – Kapanışı, öncelikle, Nazım Hikmet adlı şairimizin “Arkadaşlar bakmayın gözlerime/ Bu milyonların gerçek öyküsüydü.” dizeleriyle kapatmak istiyoruz.

Şu anda yaşananlar bize çok uzak olabilir çocuk gelinlerle ilgili. Bu genellikle büyük metropollerde bunun izlerini çok rastlanmıyor ya da biz duymuyoruz. Ancak bu sorunlardan ve bunun getirdiği diğer sorunlardan muzdarip olan çok büyük bir nüfus var ve bununla ilgili çözümlere gidilmesini istiyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum çabanızdan ve sunumunuzdan dolayı.

Ama bir küçük bilgiyi sizinle paylaşmak istiyorum. Ben Aile Bakanlığının kuruluşunda görev yapmış birisiyim 2011’den itibaren. Ondan önce yapılan ve 2012’de yenilen Diyanet İşleri Başkanlığı ve Aile Bakanlığının bir iş birlik protokolü var yaklaşık yedi yıldır uygulanıyor. Cuma hutbeleri, kadına yönelik şiddet, çocuk gelinler ve kız çocuklarının eğitime erişimiyle ilgili bir protokol yaklaşık yedi yıldır uygulanıyor ve bu protokol kapsamında hutbeler veriliyor. Bu bilgiyi de sizinle paylaşmak istedim.

Üyelerimizin sorusu varsa soruları alalım, devam edelim.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Doktor Hüsnüye Erdoğan, Konya AK PARTİ Milletvekili.

Çocuklarımız güzel çalışmalar yapmış ama ben şu soruyu sormak istiyorum. Bunları yaparken periferde bir yere gidip, köy mesela. Köylerden söz ediyoruz. Oraları gördük mü bizzat bu çalışmaları yaparken?

SAİNTE PULCHÉRIE FRANSIZ LİSESİ ÖĞRENCİSİ İSMAİL BUĞRA KÖROĞLU – Ben bundan önce bir köyde bulundum. Karadeniz’de bir köydü bu. Kendi yaşıttım -o zaman 14 yaşındaydım- bir kızın gelinlikle evlendirilmeye götürüldüğünü gördüm. Kardeşim daha o zaman 9 yaşında ya da 8 yaşında sanırım. Bana büyük bir saflıkla “Ağabey, bak, senin yaşında birine benziyor. Bununla arkadaş olabilirsin. Zaten sıkılıyordun.” dedi. Ama, maalesef, o genç kadın artık benim arkadaşım olmaktan başka bir yere doğru gidiyor, o artık evleniyordu.

Ben böyle şeyleri yaşadım. O zaman beni şoke etmişti tabii. Gerçekten ne diyeceğimi bilememiştim. Babama sormadım, anneme sormadım bunlar neden oluyor diye. Belli bir süre konuşmadım bu konu üzerine. Ancak şimdi size söyleyebilirim ki, bazı yerlerde bunu gerçekten ilk elden gördüm ve ben, yine, şunu söylemek istiyorum, şöyle bir söz vardır: Gençler bilebilse, yaşlılar uygulayabilse diye.

Gençlerimiz bilirse, artık bilmeye başlarsa ve uygularsa, yaşlıların artık bence söylenmeye veya bundan sonra kendilerini üzme gerekeceğini

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016

Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman :

Sayfa: 23

düşünüyorum. Gençlere gerçekten fırsat verirsek bu dinamizmle çok büyük şeyler başarabiliriz. Gerçekten, ben bir şey yapmak, hep faaliyete geçmek konusunda kendimi iterim ve faaliyete geçmek benim için çok önemlidir. Bana eğer bu fırsat verilirse ben faaliyete geçmek için kesinlikle durmayacağımı size belirtmek istiyorum.

BAŞKAN – Sağ olun gençler.

Teşekkür ediyoruz ve devam ediyoruz. Çünkü çok yoğun bir programımız var ve epey bir konuğumuzu da bekletiyoruz.

Hemen devam edelim.

Şimdi, aramızda sivil toplum kuruluşları ve yerel yönetimler temsilcilerimiz de var. Ümraniye Belediyesi Kadın Konukevi Müdürü Dikmen Oğuz, hoş geldiniz.

Siz konukeviyle ilgili bilgi vereceksiniz sanırım bizlere.

Buyurunuz.

ÜMRANIYE BELEDİYESİ KADIN KONUKEVİ MÜDÜRÜ DİKMEN OĞUZ - Ümraniye Belediyesi Kadın Konukevi Müdürüyüm, aynı zamanda Teftiş Kurulu Müdürlüğünü yapıyorum belediyemizin.

Ben de Kadın Konukevine altı yıldır ruhsat alarak açılışını yaptım ve altı yıldır orada birebir, geceli gündüzlü, 7/24, bayramları da onlarla geçirerek idare etmeye çabalıyorum.

Öncelikle şunu söylemeliyim: Kadın Konukevinde gece görevlisinden hemşiresine, psikoloğuna kadar çalışacak tüm personelin bir noktada özverili olması ve severek, isteyerek bunu bir gönüllü esasıyla yapması gerektiğini çok iyi kavramış bulunuyorum. Benim genel olarak boşanma nedenleri arasında değineceğim husus genellikle bize gelen kadınlarımızda algıladığım ekonomik sıkıntılar, artı madde bağımlılığı, buna paralel olarak da şiddet doğuyor. Erkeğin kadını dövmesi, bütün hırsını ondan çıkarması doğuyor. Ondan sonrasında da çoğunlukla aldatma geliyor. Ama bu aldatma sadece erkeklerin değil, bu mutlaka bize gelen kadınların yüzde 90'ının evlilik içi bir başka, telefonla veya İnternet yoluyla kurduğu, aradığı merhameti, şefkati veya duygusallığı yani herhangi bir fiziki ilişkiye girmeden bulmaya çalıştığını gördüm ben.

Biz bayanlarımızı belediyemizin de prosedürü gereği Başkanımız Sayın Hasan Can Bey'in de bu konuda çok hassas olması nedeniyle daha çok aileyi yıkmayı değil, aile birliğini sağlamaya yönelik işletmeye çalışıyoruz. Artı, sadece üç ay, altı ay tutup bir otel mantığıyla işletmiyoruz. Bir sonuç almaya yönelik veya bayan herhangi bir akıl hastalığı varsa onu, işte, geldi, sığındı, barınma ihtiyacını giderdi, yollayalım demiyoruz. Onun herhangi bir kuruma yerleşmesi için elimizden geleni yapıyoruz.

Bunun dışında çözüm önerileri için -ben çok kısa konuşacağım, söz verileceğini bilmiyordum, kusura bakmayın, hazırlıklı gelmedim- benim üstünde özellikle durduğum bir nokta var. Bu altı yılın bana öğrettiği, yaşamın içinde ben de bir kız çocuğu annesiyim; aynı zamanda eşimden 17 yaşındayken kızım ayrıldım. Eğitilmiş bir erkeğin şiddetine, fiziki değil ama manevi baskısına, şiddetine maruz kaldım. Hâlâ da görüşüyoruz çocuğum olduğu için eşimle ortak yerlerde. Şu an benim kızım da 20 yaşında evlendi ve 1 çocuk annesi. Yani hepimiz birtakım şeyleri yaşıyoruz. Ben 53 yaşındayım, anneannemim. Şimdi, kızıma aile birliğinin önemini anlatmaya çalışıyorum. İki de öğrenci, damadım da. Ona anlatmaya çalışıyorum ama hepsinden önemlisi sayın vekillerim, İslami değerleri, maneviyatı vermeye çalışıyorum. Benim naçizane düşüncem bu. Bizim dinimiz o kadar güzel bir din ki İslami değerleri verirsek, İslam'daki evlilik kavramını öğretirsek, kadın-erkeğin görevlerinin bilincini verirsek çok küçük yaşlardan itibaren bu sıkıntılar kalmaz çünkü hepimiz insanız, nefsimiz var. O nefsin önüne acıma hissimizin, merhamet hissimizin, sevmenin, Allah'tan gelen her şeyi sevmenin farkına varırsak, naçizane düşüncem, bu sorunların hiçbiri kalmayacaktır. Çok küçük yaşlardan itibaren değerler eğitimi, İslami bilgilerimizi vermemiz gerektiğine inanıyorum. Aksi hâlde,

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016

Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman :

Sayfa: 24

maalesef, Avrupa'nın, Amerika'nın bize yapmaya çalıştığı, parçalanma, aileyle başlayarak parçalayıp ülkemizi dağıtmasına yardımcı olmuş oluruz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum. Sağ olun.

ÜMRANIYE BELEDİYESİ KADIN KÖNÜKEVİ MÜDÜRÜ DİKMEN OĞUZ – Ben teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Büyükşehir Belediyesi adına burada konuklarımız var.

Sayın Genel Sekreter Yardımcımız Nihat Macit Bey aramızdalar. Emine Çınar Akalın Sosyal Hizmetler Daire Başkanı aramızdalar. Dr. Muzaffer Saraç Sağlık Daire Başkanı aramızdalar.

Özellikle sizden ricam, koruyucu, önleyici tedbirler kapsamında hem... Çünkü açılış konuşmamda da söyledim, engelli ve yaşlı hizmetlerini de açıkçası çok önemsiyoruz aile bütünlüğü açısından olan hizmetler noktasında. Kadın çocukla beraber engelli ve yaşlı hizmetlerinde ve yerel yönetimlerin Avrupa örnekleri tamamen böyle. Yereldeki uygulayıcılarla bu tür hizmetler ağırlıklı olarak veriliyor. O anlamda bir sunum beklentimiz var sizden.

Teşekkür ediyorum.

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETER YARDIMCISI NİHAT MACİT – Sayın Başkanım, sayın milletvekillerimiz, kıymetli katılımcılar; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum. Bu toplantının hayırlı olmasını, hayırlı sonuçlara vesile olmasını diliyorum.

Biz İstanbul Büyükşehir Belediyesi olarak hizmet birimiyiz. Önerileri değil aslında, Başkanımızın ifade ettiği gibi, yaptıklarımızı çok kısa olarak anlattığımızda bu yaptıklarımızın aile bütünlüğünün korunması noktasında önleyici tedbirler olduğunu da görebileceğiz. Tabii, bazı konuşmacılarımızın söylediği gibi biz de eğer bu toplantının, önceden haberimiz olsaydı, çok daha kapsamlı, detaylı Büyükşehir Belediyesinin yaptıklarını anlatma imkânımız olurdu. Gerçi format da çok uygun değil. O yüzden, ben, müsaade ederseniz, çok kısa olarak arz etmek istiyorum. Eksik bıraktığım yerlerde iki daire başkanımız da onu tamamlarlar.

Şimdi, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanımız Sayın Kadir Topbaş Bey bu noktada çok hassas. Onun talimatları, destekleriyle biz aile merkezi çalışmalarımızı 2 daire başkanlığı, 6 müdürlük ve çok sayıda merkezlerimizde bu hizmetleri yürütmekteyiz. Şimdi, biz bu birimlerimizle, müdürlüklerimizle, merkezlerimizle günde ortalama 4 bin aileye konuk oluyoruz. Her eve gittiğimizde o evle ilgili bütün verileri kendilerinden, aileden dinliyoruz. Ailenin tespitini, ihtiyaçlarını belirliyoruz. Ailenin detaylı fotoğrafını çekiyoruz ve sonra o ihtiyaçlara göre de bizim ilgili birimlerimize yönlendiriyoruz. Örneğin, ailede eğer ister çocuk ister yetişkin psikolojik danışmanlığa ihtiyacı varsa... Bizim şu anda İstanbul'da 18 farklı yerde 18 psikolojik danışma merkezlerimiz var. Hemen buraya yönlendirmek suretiyle bunları ihtiyaçlarına göre 1 defa mı olur, 3 defa mı olur, 5 defa mı olur, seanslar hâlinde bunları yönlendiriyoruz ve bunlarla takibini de sürekli bu merkezlerimiz marifetiyle yapıyoruz.

Diğer taraftan, bu ailenin aynı yardıma mı ihtiyacı var, onun tespitini yapıyoruz. Yine, ilgili birimize havale etmek suretiyle o birimiz marifetiyle aynı yardımlar yapıyoruz. Yine, bu ailelerin nakdî yardıma ihtiyacı varsa yine ilgili birimlerimize yönlendirmek suretiyle bunların da ihtiyaçlarını gidermeye çalışıyoruz.

Diğer taraftan, sağlık hizmetleri sorunları varsa -biraz önce hanımefendinin biri bizim merkezlerimizde çalıştığını söyledi, çok da memnun oldum- hâlâ o hizmetlerimiz, evde sağlık hizmetlerimiz devam ediyor. İhtiyaç varsa tabii bizim şartlarımıza uyan, yaşlı, aciz olmak suretiyle doktorlarımız, hemşirelerimiz, hasta bakıcılarımız marifetiyle bu aileye gidiyoruz, onlara hizmetlerimizi götürüyoruz. Eğer bizim doktorlarımızın yetişemeyeceği bir noktaysa, hasta o noktadaysa ve kendi imkânlarıyla hastaneye gidemiyorsa yine bizim ilgili birimlerimiz onları evinden almak suretiyle hastaneye götürüyorlar refakatçi olarak ve orada bekliyorlar,

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016 Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 25

muayenelerini yaptırdıktan sonra tekrar evlerine bırakmak suretiyle bu şekilde yine evde sağlık hizmetlerimiz gidiyor.

Yine, eğer pansumandı, diğer şekilde evde bizim doktorlarımızın, hemşerilerimizin, hasta bakıcılarımızın yapması gereken hizmetler varsa yine onları takip etmek suretiyle, sürekli bu ailelere gitmek suretiyle hizmetlerimizi yapıyoruz.

Diğer taraftan –başlıklar hâlinde gidiyorum, zamanımız çok kısıtlı olduğu için- eğer o evde engelli varsa ve kendi haklarını bilmiyorsa bizim bu noktada yine İstanbul'da 35 ayrı yerde engelli merkezlerimiz var. Yine, buralara yönlendirmek suretiyle hem engellilerle ilgili onlara haklarını öğretiyoruz hem de hangi ihtiyaçları varsa o engellilerin onları birebir karşılamak suretiyle ihtiyaçlarını gideriyoruz.

Aynı şekilde, yine bu evde ya da evlerde -günde 4 bin evden, 4 bin aileden söz ediyorum- buralarda eğer yaşlı insanlarımız varsa yine bunları bizim bildiğiniz gibi Türkiye'nin en büyük darülacezesi bizde, Ataşehir Kayışdağı'nda, yine buraya yönlendirebiliriz ya da son yıllarda yaptığımız bir uygulamamız, yaşlılarımızı mahallelerinden ayırmadan, orada bakmak suretiyle, ev tutmak suretiyle ikişer, üçer kişilik, yine onların tüm ihtiyaçlarını İstanbul Büyükşehir Belediyesi olarak gidermek suretiyle yine onların ihtiyaçlarını gideriyoruz.

Yine, yaşlı, ihtiyaçlı sanatçı yaşam evimiz var. Yine, geçmişte sanatla uğraşmış, artık yaşlı, aciz duruma gelmişlerle de yine oralarda hizmetlerimizi vermekteyiz.

Benim başlıklar hâlinde çok kısa sürede söyleyebileceğim bunlar. Dediğim gibi, hem Sağlık Hizmetleri Daire Başkanımız hem de Sosyal Hizmetler Daire Başkanımız burada. Müsaade ederseniz, benim eksik bıraktığım şeyleri başlıklar olarak verebilirler.

BAŞKAN – Şöyle yapalım: Arkadaşlarımıza sözü verelim ama eksik kaldığını düşündüğünüz şeyleri yazılı rapor olarak alalım, raporumuza dercedelim inşallah.

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETER YARDIMCISI NİHAT MACİT – Olur, inşallah. Tamam.

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

Buyurunuz.

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ SAĞLIK DAİRE BAŞKANI DR. MUZAFFER SARAÇ – 1998 yılından beri İstanbul Büyükşehir Belediyesinde çalışıyorum. Genelde sağlık ve sosyal alanda hizmet götürüyoruz. Sayın Başkanımızın da belirttiği gibi, bizim konular burada çok uzun zaman alır. Çok fazla değil ama Başkanımıza ilave olarak...

Biz, tabii, İstanbul büyük bir şehir, büyük sıkıntıları var, bu şehrin getirdiği sıkıntıları var ve buradaki, Anadolu'nun başka şehirleriyle de kıyaslanamayacak şekilde. Bazı uygulamalar Anadolu'da farklı, İstanbul'da farklı olabilir. Dolayısıyla çözüm önerileri bence İstanbul'a farklı çözüm önerileri, istisnalar, mevzuatlarla da verilmesi gerekiyor diye ben düşünüyorum.

Tabii, biz 1990'lı yılların sonundan itibaren hep vatandaşın yanında, evine giderek, mahallesine giderek, önce sağlık taramalarıyla başladık işe, evlerine sağlık hizmetlerini götürelim diye. Sonra merkezler kurarak onlara yaklaştırmaya, halkın içinde merkezler, aile yaşam merkezleri gibi, kadın sağlığı, evde sağlık derken artık bu projeleri ülkemizde Sağlık Bakanlığımız da yapmaya başladı. Evde sağlık bütün ülke çapına yayıldı. Kadın sağlığı KETEM'ler aracılığıyla yayılmaya başladı. Sağlıktaki dönüşüm politikaları, Bakanlığımızın çalışmaları ülkemizde sağlıkla ilgili erişilebilirliği artırdıktan sonra biz artık buradan kalan enerjilerimizi sosyal sağlık başlığı altında diğer alanlara yönlendirmeye başladık. Bunlarla ilgili de başkanımızın bahsettiği gibi psikolojik danışma merkezlerini kurduk. Burada yaklaşık 95 tane psikoloğumuz çalışıyor, aile terapistlerimiz var, çift terapistlerimiz var, çocuk ergen terapistlerimiz var. İstanbul'da 18 merkezde bu işi yapıyoruz.

Özellikle bu konuyla ilgili söyleyebileceğim... İşte, evlilik öncesi eğitimleri biz de veriyoruz. evlilikte eş seçimi, evlilik ve aile hayatı, mutlu evliliğin sırları, aile

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016 Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 26

içi iletişim, evlilik ve çatışma yönetimi, ailede öfke yönetimi, ailede yaşam becerileri. Ayrıca, yaşantısal destek grubumuz var. "Boşanma süreci ve yetişkinler", "Boşansak da beraberiz" gibi, buna benzer bir sürü eğitim modülümüz var. 163 modülde arkadaşlar bu çalışmalarını yürütüyorlar. Sağlık eğitimcilerimiz 214 modülde, çocuk gelişimcilerimiz 167 modül üzerinde bu eğitimleri, hem sahada hem merkezde hem evlerde, okullarda bütün İstanbul'a yaygın bir şekilde yapmaya çalışıyoruz.

Bununla beraber 2013 yılı Haziran ayında "İSADEM" dediğimiz projemizi başlattık, İstanbul Aile Danışmanlık Eğitim Merkezleri. Burada bir tespit elemanlarımız var. Özel bir yazılımımız, tabletlerimizle beraber ekiplerimiz sokak sokak gezerek bütün evlerde sosyal ve sağlık anket çalışması yapıyorlar.

BAŞKAN – Kaç yılından beri?

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ SAĞLIK DAİRE BAŞKANI DR. MUZAFFER SARAÇ – Bu "İSADEM" dediğimiz 2013 Haziranında başladığımız proje.

Burada da tespit personelimiz ev ev gezerek çeşitli sağlık ve sosyal anketler yapıyorlar. O evde kaç kişi yaşar? Engelli var mı, hasta var mı, yaşlı var mı? Okula giden çocuk, hamile, işte okula başlayacak çocuklar gibi çeşitli sağlık tespitleri yaptıktan sonra bunları merkezlerimizde değerlendiriyor uzman arkadaşlar. Sonra onların ihtiyaçlarına yönelik eğitim programları, geziler, ziyaretler düzenleyerek, ev ziyaretleri, hanım sohbetleri...

BAŞKAN – Veri takip sistemi var mı? Yani gelen veriyi takip eden?

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ SAĞLIK DAİRE BAŞKANI DR. MUZAFFER SARAÇ – Tabii, tabii... Bunların hepsi bir yazılım üzerinde.

BAŞKAN – Vaka geliyor. "Vaka üç ay sonra ne oldu, bir sene sonra ne oldu?"yu takip edebileceğimiz bir veri takip sistemi...

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ SAĞLIK DAİRE BAŞKANI DR. MUZAFFER SARAÇ – Hepsi... Ön testler, son testler, hepsi yani bununla ilgili detaylı sunum da yapabiliriz eğer isterseniz çünkü birkaç saat sürer sadece bu projeyi anlatmak bile.

Tabii, bunun yanında öfke çok yüksek bu şehirde, şiddet her geçen gün artıyor çünkü yoğunluk içinde yaşıyoruz. Herkes çalışmak zorunda. İşe giden çocuklar, okulların yarı zamanlı çok okul olması, çocukların boş zamanlarını sokaklarda geçirmeleri. Bununla ilgili, sokak çocuklarıyla ilgili çalışmalarımız var.

Aynı zamanda, tabii, evde hastaya bakan kadınlar var. Ya bu gelinler oluyor ya kızlar oluyor çoğunlukla İstanbul'da, yaşlılarına bakanlar var ve bunların da bir nefes almaya ihtiyaçları oluyor. Bizim ekiplerimiz bunlara refakat ederek, sağlık hizmetlerinin fizyoterapi, psikolog terapilerinin yanında diğer refakat işlemlerini de, hatta evini temizleyemeyenlerin temizlik işlemlerini, kişisel bakımı yapamayanların kişisel bakımları...

BAŞKAN – Toparlayabilirsek Müdürüm, sevinirim.

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ SAĞLIK DAİRE BAŞKANI DR. MUZAFFER SARAÇ – Çok uzatmayayım o zaman.

Detaylı bir rapor size veririz Sayın Başkanım.

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETER YARDIMCISI NİHAT MACİT – Sayın Başkan, belediyemize Sayın Başbakanımız gelecek, müsaade ederseniz ben ayrılmak istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Tamam Genel Sekreterim. Teşekkür ediyorum.

Sayın Akalın, buyurun.

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ SOSYAL HİZMET DAİRE BAŞKANI EMİNE ÇINAR AKALIN – Sayın Başkanım, sayın hazırun; herkesi selamlıyorum.

Ben de İstanbul Büyükşehir Belediyesinde 2004 yılından beri faaliyeteyim. Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı görevini yürütüyorum. Kadın Aile Hizmetleri Müdürlüğü ve Sosyal Hizmetler Müdürlüğü benim bünyemde. Pek çok konuşmacının bahsettiği şu ekonomik sıkıntıların giderilmesi noktasında biz faaliyet gösteriyoruz.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016 Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 27

Sahada 164 ekiple 39 ilçede her gün aile ziyaretleri yapılıyor ve ailelerimiz tamamıyla tek kişi üzerinden değil ailede kim varsa bütün değerlendirme onun üzerinden gerçekleştiriliyor. Tahmin edebileceğiniz gibi en büyük sorunlardan biri ekonomik. Aynı ve nakdî yardımlarımız var. Bu aynı ve nakdî yardımlarımızda biz yaptığımız bütün aileleri 2004 yılından itibaren ne yaptığımızı görebilecek şekilde bir veri tabanımız var ve şu ana kadar da 530 bin aileye yardımımız ulaşmış durumda.

Bunun haricinde, evlenecek çiftlerimize de yine yardımlarımız var. Bu yardımlar öncesinde de onların evlilik öncesi danışmanlık almalarını da sağlıyoruz. Bunu almadan bizlerden yardım alamıyorlar.

Ama ben burada ev ziyaretlerini yani diğer detaylı bilgileri size sonra göndereyim Sayın Başkanım. Ama iki noktayı vurgulamak istiyorum. Özellikle kadınlarda tespit ettiğimiz, bizzat evlere girdiğimizden dolayı gördüğümüz bir olay var. Ben de eski bir medya mensubuyum ama kadınlarımız, genelde evde oturan kadınlarımız vakitlerini televizyon karşısında geçiriyorlar ve bu televizyon programlarından etkilenmeleri son derece üst safhada. O sebeple, bu programlara, özellikle gündüz kuşağına, çocuklarla birlikte de seyredildiği düşünülerek dikkat çekmek istiyorum. Bu konuda da gerekli atılımların sizler tarafından yapılması toplum sağlığı açısından da gerçekten çok kıymetli olacaktır.

Onun haricinde, kadınlarımızı biz genelde dezavantajlı ve eğitim düzeyi düşük kadınlara, ailelere hitap ettiğimiz için “Bu kadınları evde nasıl istihdam ederiz?” sorusunun cevabını çok aradık ve sonrasında özellikle piyasada ekonomik karşılığı olabilecek mesleklere yönlendirdik. Bu konuda da çeşitli çalışmalar yaptık ve şu ana kadar 691 kadına bu şekilde eğitim verdik, 471 kadını da şu anda evinde iş yapabilir pozisyonda ve ekonomik bağımsızlığını bir şekilde elde etmiş durumda. Bunun sebebi de şu: Eğer biz özellikle dezavantajlı gruplarda gördüğümüz o. Kadını dışarıda çalışmaya yönlendirdiğimizde alabileceği ücret çok düşük ve bu ücretin düşüklüğü karşısında da çocukları maalesef sokakta kalıyor ve sokaklarda yaşayacakları sorunlar da ayrı bir durum. Bu sebeple de, kadınların nasıl evinde istihdam edilir noktasını çok önemsiyoruz. Bu da sahada aldığımız veriler doğrultusunda.

Bunun haricinde, özellikle kadınımızı İstanbul ölçeğinde kent yaşamına katabilmek için -arkadaşlarımız köyden bahsettiler, lise öğrencileri olan arkadaşlarımız- biz köylere kadar uzanıyoruz ve köyler dâhil olmak üzere kadınlarımızı kent yaşamında nasıl bir değişiklik olduğunu gösterebilme adına gündüz programları düzenleyerek onları bütün kentte yeni kazanılan yerleri bizzat göstererek onların kente bir şekilde uyumlarını sağlamaya çalışıyoruz.

Bunun haricinde de özellikle sığınmaevlerini vurgulamak istiyorum. Sığınmaevlerinden çıkan...

BAŞKAN – Kaç tane var sığınma evi?

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ SOSYAL HİZMET DAİRE BAŞKANI EMİNE ÇINAR AKALIN – Bizim normalde 3 tane İstanbul Büyükşehir Belediyesinin ama biz onları biliyorsunuz Aile ve Sosyal Politikalara devretmiş durumdayız ve bu şekilde faaliyet gösteriyor.

Yalnız tabii ki bizim için en önemli nokta aynı ve nakdî yardım yaptığımız için sığınmaevlerinden çıkan kadınlarımızın sonrası yani kadının boşanması, eşinden ayrılması, yeni bir hayat kurması gerçekten hiç kolay bir olay değil. Hele büyük kent yaşamında ve bunun sonrasında da genelde çocuklar anneyle kaldığı için kadının çalışma noktası da büyük bir sıkıntı olarak gündeme geliyor. Bizim şu anda 4.005 kadına bu şekilde yardımımız var.

Yani özellikle şunu gerçekten istirham ediyorum bu alanda çalışan bütün arkadaşlardan: Başlangıçtan sona kadar yani olabilecek bütün şartları göz önüne koyarak bu şekilde hizmetlerimizi yürütürsek toplumsal sağlığımızı da korumuş oluruz. İnşallah bundan sonra da güzel çalışmalarda birlikte oluruz.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016 Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 28

Ben teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Eksik kaldığını düşündüğünüz bir konu varsa yazılı olarak da alabiliriz.

Şimdi, 2 hukukçumuz var, onları dinleyeceğiz, akabinde medya meslek mensupları var aramızda, akademisyenler var, sektör temsilcileri ve yazar konuklarımız var, onlarla devam edeceğiz.

Hukukçu Kadınlar Platformu ve ayrıca Avukat Şengül Karslı aramızdalar.

Şengül Hanım, hoş geldiniz.

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ SOSYAL HİZMET DAİRE BAŞKANI EMİNE ÇINAR AKALIN – Sayın Başkanım, konuşmaya başlamadan önce İstanbul Büyükşehir Belediyesi, malumunuz, bildiğiniz gibi, büyük bir yoğunlukla devam ediyoruz, bundan sonra da programlarımız var.

Çok güzel açıkçası, şu ana kadar çok yararlandık ama eğer müsaadeniz olursa bizler de ayrılabilirsek...

BAŞKAN – Tamam. Teşekkür ederim.

Şengül Karslı aramızdalar. Hukukçu Kadınlar Platformu ve Hukukçular Derneği temsilcileri aramızda.

Buyurun Şengül Hanım.

AVUKAT ŞENGÜL KARSLI – On üç yıldır İstanbul'da fiilen avukatlık yapmaktayım. Aynı zamanda Yeni Yüzyıl Üniversitesi öğretim üyesiyim. Yeşilayın gönüllü çalışanlarında bulunuyorum, şube başkanlığını yapıyorum.

Bu anlamda, toplumun temelini oluşturan aile kurumu, aileyi oluşturan bireyler, hem aile hem de toplumun da dezavantajlı durumda olan kişilerin korunmasına nihayetinde toplumun huzuru, bekası ve sağlığına katkıda bulunmak anlamında bu toplantıya davet ettiğiniz için çok teşekkür ediyorum, bulunmaktan onur duyduğumu ifade etmek isterim.

Tabii, sadece hukuk yönüyle, mesleki tanıklığımla ilgili boşanma, öncesi ve sonuçlarıyla ilgili söylenecek çok şey var. Bunu tek başına kadına şiddet başlığı altında konuşmak da çok yanlış olur. Ancak daha önceki konuşmalarda da şahit olduğumuz 6284 sayılı Yasa'nın uygulamadan doğan sorunlarıyla ilgili, özellikle Anadolu Adliyesindeki aile hâkimlerimizle yaptığımız ve bakanlığa sunduğum bir çalışmayla ilgili özet bir şeyler paylaşmak istiyorum bu oturumda. Eğer tekrar imkân bulursak da boşanmanın sonuçlarıyla ilgili ve sebepleriyle ilgili de bir şeyler ifade etmek isterim.

Tabii, ailenin parçalanması ve boşanmaların en başında gelen sebep hiç kuşkusuz şiddet. Hatta bunun en görünür ve yaygın olanı sadece kadına şiddet. Şiddeti de sadece kadına şiddet olarak algıyorsak da yanlış bir başlangıç yapar ve yanlış bir noktaya gideriz.

Bu anlamda, yasalar belki mevzuat olarak çok geniş kapsamda ama ben kısaca onların aksayan taraflarından da bahsetmek istiyorum. Kanaatimce bu yasa ve paralelinde şiddetle ilgili yasal mevzuatlarda eksik olan hususlar bu tedbir ve müdahalelerin bütüncül bir yaklaşımla ele alınmaması ve toplumsal farkındalığın henüz yeterli düzeyde oluşmamış olması çünkü bu anlamda yargıya intikal eden şikâyetlerde hâlâ yeterli sayıda veya çok az komşuların ve diğer çevrelerin ihbar ve şikâyetleri var. Bu anlamda toplumsal farkındalığın yeterli düzeyde olmadığı kanaatindeyim çünkü şiddet kişinin ya da toplumun bilinç ve şuurundan uzaklaşması ise korkarım şiddeti kanıksama ve bir süre sonra artık duyarsız hâle gelmek de şiddetin en şiddetli hâli. Uygulamada şiddete maruz kalanlar dışında bahsettiğim gibi bu eyleme tanık olan aile çevresi, aynı meskende yaşayan komşuların duyarsızlığı da bunun yeterli noktada engellenmesinin önündeki engellerden biri, amaç bilinçli bir toplum, bireyin topluma kazandırılması ve aileyi korumaksa.

İkinci olarak koruma refleksi. Malumunuz medyaya da intikal eden AİHM'in Nahide Opuz davasıyla sembolleşen koruma refleksi eksikliği. Burada da devlet organlarının bu anlamda bir refleksinin yeterli olmadığı gerekçesiyle verilmişti.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016 Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 29

Konuyu sadece bir asayiş sorunu olarak algılamamak önemli; polisiye ve hukuki önlemlerle sadece çözüm olmak, konuyu çözmeye imkân vermemekte. Koruma refleksinin oluşturulması bu anlamda önem arz etmekte. Konu sadece hukuki düzenlemelerle, mahkemelerle, hâkim ve kollukla çözülecek bir konu değil. Yargı ve kolluk, kanaatimce, konunun en son makamı.

Farkındalık ve duyarlılık dedik. Hukuki ve polisiye önlemler dışında da adalet, sağlık, sosyal hizmetler ve sosyal çalışanların, özellikle sosyal çalışanların, sivil toplum kuruluşlarının ve gönüllülere üstünlük tanınması, hem kolluğun üzerindeki gereksiz yükü kaldıracak ve bu konuda uzman kurum ve sivil toplum örgütlerinin etkinlikle çalıştırılmasının sağlanması, kurumlar arası iletişim ve iş birliğinin sağlanması gerekmektedir. Bu manada ilk kabul birimlerinin sayısı da artırılmalıdır.

Konuşmacılardan biri bahsetmişti, benim de şahit olduğum bir mevzuda ilk başta 6284 sayılı Kanun'dan yararlanmak adına başvuran bir anne aynı çatı altında yaşadığı oğlundan şiddet gördüğü sebebiyle hâkime başvuruyor. Bu kanunun tabii ki yanlışları, eksikleri, aksaklıklarından biri olarak değerlendirsek de hiçbir delil ve belge aranmaksızın ivedilikle koruma tedbiri verilmesi kapsamında oğlu evden uzaklaştırılıyor. Daha sonra, birkaç gün sonra olay anlaşılıyor ki çocuk akıl hastası, şizofren ve hiçbir delil aranmadığı için çocuk dışarıda kalmak zorunda kalıyor birkaç gün.

Tabii, bunun çözümü burada belge, delil aranmak değil, daha önceki kanunda bu süreç de uzuyordu ve şiddet mağduru daha fazla şiddet görebiliyordu veya ölümle sonuçlanabiliyordu. Kanaatimce burada ön kabul kurumlarının daha aktif, etkin çalışması ve yaygınlaştırılması bu konuya çözüm olan hususlardan biri olacaktır. Aksi hâlde, delil, belge, arama ve toplanma sürecini tekrar getirmek, bence çözmeyecek, olayı büyütecek. Bu anlamda, ŞÖNİM çok yetersiz ve eksik.

BAŞKAN – Toparlayabilirsek sevinirim.

AVUKAT ŞENGÜL KARSLI – Tamam.

Kanunla ilgili söyleyeceğim bir şey var. Kanunun 4'üncü maddesi sağlık kuruluşlarına sevk ve tedavi konusunda bir zorunluluk getiriyor ama 15'inci maddenin üçüncü fıkrasının (c) bendi bir zorunluluktan bahsetmiyor, teşvik edici, aydınlatıcı, yol gösterici, psikolojik tedavi ve rehabilitasyon alınması, öfke kontrolü, stresle başa çıkma konusunda bir zorunluluk getirmiyor. Şahsen, kanaatim, hiçbir delil aranmaksızın hemen koruma tedbiri verip eşi evden uzaklaştırmak gibi bu anlamda gelen taleplerde de faili bu anlamda rehabilite edecek tedavilerin veya meslek edindirme kurslarını saymak, önleyici, farkındalık sağlayacak eğitimlere katılmanın da zorunlu hâle getirilmesi önem arz etmekte. Bu anlamda, kanunda bu değişikliğin yerinde olacağını düşünüyoruz.

Tabii, ailenin korunması kadın-erkek...

BAŞKAN – Bunu yazılı olarak alalım avukat hanım.

AVUKAT ŞENGÜL KARSLI – O raporumuzu da size tekrar takdim edelim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Avukat Öznur Kızılkaya Uslu, buyurunuz.

AVUKAT ÖZNUR KIZILKAYA USLU – Herkese “Hoş geldiniz.” diyorum. On üç yıldır serbest avukatlık yapmaktayım İstanbul'da.

Öncelikle, biz avukatlara danışmaya gelenlerin büyük bir çoğunluğu aile hukukunu ilgilendiren konularda geliyorlar, onu özellikle belirteyim.

Benim şöyle bir düşüncem var: Kadınların adalete erişimi kolay olmuyor. Bunu kolaylaştırmak amacıyla aile avukatlığı kurumunu etkinleştirmemiz gerektiğine inanıyorum. Bağcılar Belediyesinin böyle bir uygulama başlattığını duymuştum ama sonuçlarını bilemiyorum, devam etti mi, bilemiyorum. Biz İstanbul Barosuna bağlı adli yardım merkezi var Bakırköy Adliyesinin hemen karşısında. Orada nöbet tuttuğumuz zamanlarda yüzde 80 aile hukuku alanında şikâyetlerle geliyorlar

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016 Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 30

bayanlar ve orada iki ay sonraya randevu veriliyor, belki daha da fazla. Yani yeterli gelmiyor bu bürolar. Bir bayanın bir çıkmaz yaşadığı zaman kolaylıkla erişebileceği bir kurum olması lazım. Belediyeler bünyesinde olabilir bu aile avukatlıkları, adliyeler bünyesinde olabilir ama bunu kurmalı ve duyurmalıyız medya vasıtasıyla.

Bir sorunu olan kişi ilk önce adliyeye geliyor, oralarda soruyor "Nereye başvurayım?" Genellikle oradaki memurların iş yoğunluğundan "Avukata danışın." deyip gönderiyorlar. İşte, en fazla "İstanbul Barosunun merkezi var." deyip karşıyı işaret ediyorlar. Orada da yoğunluktan bu insanlara gerekli hizmet verilmiyor. İki ay sonraya gün veriliyor. Bu iki ayda çok şey değişebiliyor. Eşlerin mallarını el değiştirebiliyorlar. Evlilik dâhilinde mallar her zaman erkeğin denetiminde ve onun mülkiyetinde oluyor. Kadınlar ne yapacaklarını bilmiyorlar. Tedbir kararı alma gibi bir bilgileri yok. Hukuki yardım alana kadar eş evi satmış oluyor mesela ya da başka bir malı satmış oluyor. Bunlarla ilgili çok geç kalınmış oluyor. Özellikle bu boşanma davası olmadan malların üstüne tedbir konma hususunda -hâkimlerimiz de buradalar, onlar da farkındadırlar konunun- kadınlar açısından kolaylaştırıcı yasal düzenlemeler yapılması gerektiğini düşünüyorum. En fazla mal konusunda çünkü evliliklerde maddi konular ve akabinde mal rejimleri, işte mal paylaşımı ya da malların erkeğin tarafından kötüye kullanılması, satılması, kadından kaçırılması, çocuklardan kaçırılması gibi hususlar çok fazla oluyor. Bu hususlarda çalışmalar yapılmasını... Bizim de fikirlerimiz var, bir rapor hâlinde de sunacağız inşallah.

Bir de gözlemlediğim kadarıyla Şiddeti Önleme Merkezi bir tane var Avrupa Yakası'nda, Yeşilköy'de olmak üzere ve burada da ben nöbet tuttum ve çok etkin olarak kullanılmadığını gördüm. Mahkemelerin muhatap olduğu bir kurum olarak görülüyor yani şu anda işlevi o şekilde. Ama bayanlar oraya fazla ulaşamıyorlar, bilinmiyor ve çok sapa bir yerde yer olarak. Bunların yine belediyeler bünyesinde olabilir, adliyeler yakınlarında olabilir. İstanbul ana arteri olan E-5 yolunun kenarında daha fazla görülebilecek yerlerde olabilir. Artırılması gerekiyor çünkü ben avukat olarak her konuştuğum yani danışanlar olsun, konuştuğum kişiler olsun, herkesin aile hukuku alanında bir sorunu var. Hemen onu danışıyorlar bir avukat gördükleri zaman. Şiddet olabiliyor, mallar olabiliyor, işte başka başka, çocuklarla babanın ilgilenmemesi olabiliyor yani illaki bir sorunları oluyor ve içinden çıkılmaz yani adli boyuta ulaşmış olayların da çoğu adliyeye intikal etmiyor ve kadınlar çok mağdur durumdadılar.

Bu konularda, merkezler oluşturulması konusunda bir çalışma yapılmasını, bizim gibi meslektaşlarımızın da bu konudaki çözümlerinin alınmasını biz Hukukçu Kadınlar Platformu olarak, Hukukçular Derneği olarak bu konularda destek verebiliriz. Elimizden geleni yaparız.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Yazılı rapor alırsak sizden Öznur Hanım, çok sevinirim.

AVUKAT ÖZNUR KIZILKAYA USLU – Tamam, inşallah vereceğim ayrıntılı.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Şimdi, teknik anlamda çerçeve sunumları gibi oldu biraz. Özellikle hukuki yani sahadaki PDR'ciler anlamında, uygulayıcılar noktasında sahayı görme şansımız oldu şimdiye kadar gelen sunumları. Hem kanunun uygulanması hem rehberlik hizmetleri, sosyal hizmet anlamında ama hep bütün konuşmacılar neredeyse medyaya hep değindiler. Bundan sonraki bölümde medya temsilcilerimiz, yapımcılar ve kurum temsilcileri aramızdalar. Onlarla bu istişarelerimizi sürdüreceğiz.

Oyuncu ve senarist ve Pepe'nin yaratıcısı Ayşe Şule Bilgiç'le başlayacağız. Ayşe Şule Bilgiç, hoş geldiniz.

Ben çok girizgâh yapmak istemiyorum. Konuşulan konunun çerçevesi aşağı yukarı belli Şule Hanım. Evet, bu anlamda sizlerin görüşlerini de alalım.

Buyurunuz.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016 Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 31

AYŞE ŞULE BİLGİÇ – Herkese merhaba.

Düşyeri Çizgi Film Stüdyolarının kurucu ortağıyım, aynı zamanda Planet Çocuk Kanalının Genel Yayın Yönetmeniyim. Türkiye’de çocuk ve anne-çocuk ilişkisinin çok atlandığını düşünmekteyim bu ülkenin bir vatandaşı olarak her şeyden, diğer tüm kimliklerimi bir kenarda, bir anne olarak. Anne-çocuk iletişimi ve etkileşiminin hayatımızın çok yanında seyrettiğini ve bu konudaki bilinçlendirmenin ve toplumun bilinç düzeyinin çok düşük olduğunu düşünüyorum.

Burada sabahki tüm konuşmaları dinlediğimde aslında çıkardığım şöyle iki nokta var: Bir yerde iki şeyi tartışıyor ve konuşuyoruz sanki; bir yerde ateş düşmüş, yangın başlamış, bu yangını nasıl söndüreceğiz, bir böyle bir konumuz var. Bir de, bu ateş nasıl, bu yangın nasıl çıkmaz; gerçekten bir yangın vakasına nasıl dönüşmez, bunu tartışmamız gerekiyor. Burada değerli hukukçularımızın ve değerli büyüklerimin pek çok konuda tartıştığı şey aslında işte, aile, boşanmalar, bunlara nasıl engel olunabilir, aile bütünlüğü nasıl sağlanabilir? Bu, artık yangının çıkmış olduğunu ve o yangını nasıl söndürürüz ve nasıl hâlâ o bina ayakta kalan bir bina hâlinde hayatına devam eder “case”ine ait.

Benim söz söyleyebileceğim, fikirlerimi söyleyebileceğim kısım ise aslında bu yangın nasıl çıkmaz? Bu yangın nasıl çıkmaz? Biraz önce dinlerken sevgili doktorlarımızdan Arzu Hanım çok güzel bahsetti. Biz önce ebeveynler olarak bilinçlenip çocuklarımızı da kendini ifade edebilen, sağlıklı, psikolojik olarak da... Biz bedensel sağlığa çok önem veriyoruz, tüm anneler, babalar, ebeveynler artık iyi-kötü sağlıklı beslenme konusunda daha bilinçliler ama psikolojinin sağlıklı olması bir çocuğun hayata, dünyaya, evrene neden geldiğini, buradaki varlık amacının aslında ne olduğunu biraz anlayarak, algılayarak, kendini ifade ederek büyümesinin ne kadar önemli olduğunu ve ileride çıkacak her türlü yangını... Biz, şu an sadece boşanmalar ve aile bütünlüğüyle ilgili bir yangından bahsediyoruz. Oysaki bir çocuğu psikolojik olarak da sağlıklı yetiştirmenin sadece aile bütünlüğüne değil, ölüme, şiddete, suçluluğa, toplumsal o kadar çok fazla konuya aslında çözüm getiren bir yönü var ki o yangınların hiçbirinin çıkmamasına sebep olacak.

Bu noktada benim ilk günden beri, üniversiteden mezun olup iş hayatına atılırken ki tek motivasyonum şuydu: Ben pek çok yerde iyi kariyerler yapabilir, çok iyi paralar kazanabilir, kurumsal bir sürü şirkette çalışabilirdim. Allah’a şükürler olsun, böyle bir eğitim alabildim, böyle bir düzeye gelebildim. Böyle bir öz güvenim de vardı. Anneme sonsuz sevgilerimi iletiyorum çünkü ben gerçekten bir şey olabildiysem annemin beni sağlıklı muhakeme yeteneğine sahip bir birey olarak yetiştirebilmesinden kaynaklanmıştır bu. Karşıma çıkan her türlü zorlukta eğer benim bu muhakeme yeteneğim, eğer kendi içimdeki vicdani değerlerim olmasaydı, ben de toplumda pek çok kişiye sorun çıkaran, eşime, belki anneme, babama, öğretmenime, sonra iş arkadaşlarıma sorun çıkaran bir birey hâline dönüşebilirdim. Annemin bana bilerek ya da bilmeyerek yaptığı en büyük katkı, evet, beni gerçekten sözünü söyleyebilen, kendini ifade edebilen, özür dileyebilen, hata yapan, hata yaptığında bunu fark edip bir sonrakine aynı hatayı yapmayan, duygularını ifade edebilen, seviyorsa sevdiğini söyleyen, üzülüyse “Üzuldüm.” diyebilen karşısındakine, karşısındakine empati kurabilen bir birey hâline dönüşmemi sağlamasıdır. Ve ben üniversiteden mezun olduktan sonra kendi kendime dedim ki, benim bu evrendeki amacım, varlık amacım ne olabilir? Evet, ben de bir birey olarak çok şey öğreniyorum, öğrenmeye geldim zaten bu dünyaya ama benim katkım ne olabilir başka insanlara? Ne yapmalıyım, nasıl bir meslek edinmeliyim dediğimde, çizgi film karşıma çıktığında Türkiye’de çizgi film gerçekten hiç yapılmıyordu ve ben şahsi olarak bu ülkenin bir evladı olarak kendi kendime dedim ki neden çizgi film yapılmıyor? Hedef kitlesi çocuk ve maruz kaldığımız çizgi filmlerde “Christmas”lar, Cadılar Bayramı inanılmaz popüler. Bunları küçümsediğim ya da aşağıladığım için böyle konuşmuyorum. Yani soframızda biz mercimek çorbası, lahmacun, döner, et yemiyorken her gür suşi yemek gibi bir şey bu. Yani biz suşuyla mutlu olacak bir

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016 Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 32

toplum değiliz aslında. Tıpkı yabancı çizgi filmlere maruz kaldığımız noktada da aslında çocuklarımız bambaşka kültürlere ait bir yetişme tarzına gidiyorlar ve bizden değerlere ait hiçbir şey yok. Bundan bu ülkenin bir evladı olarak çok hayıflandım ve kendi kendime dedim ki kimse yapmadıysa ben yapabilirim. Ben bir çizgi film yapabilirim ve çocuklara burada otuz beş senedir dünyada gördüğüm, farkına vardığımı düşündüğüm, Allah'ın, Tanrı'nın bana gerçekten fark ettirdiği çok küçük, ince, basit şeyleri belki de anlatabilirim çünkü yetişkinler çok artık ön yargılarla bezenmiş oluyor ama çocuğa bir şey dediğinizde, çocuğa dokunduğunuzda o o kadar saf, o kadar temiz, o kadar ön yargısız ki ve o kadar samimi şeyleri alabiliyor ki ona bir şey verdiğimde bu çok daha etkili olabilir dedim naçizane. Yapabilir miydim, yapamaz mıydım... Allah'a sığındım, çok çalıştım ve yapmaya çalıştım ve şunu gördüm ki gerçekten... Hani bana hep soruyorlar: "Pepe'nin mucizesi ne?" Pepe'nin mucizesi yok. Pepe samimi, pepe bizden. Pepe çok basit şeyleri söylüyor. Pepe bir bölümünde "Bana beni sevdiğini söyle." diyor. Bu o kadar insani bir istek ve ihtiyaç ki toplumda bunun karşılık bulmaması mümkün değil.

Buradan nereye geleceğim. Bizim burada kitle iletişim aracı dediğimiz şeyin ne olduğunu çok doğru tanımlamamız gerekiyor öncelikle çünkü bir birey olarak, bir psikolog olarak, bir danışmanlık şirketi olarak vesaire vesaire birtakım insanlara dokunabiliriz. Devletin çeşitli kurumları olarak da, orada çalışan uzmanlar olarak da insanlara, vakalara dokunabiliyor olabilirsiniz ama, evet, bunlar çok önemli ve değerli ama kitle iletişim aracının bundan farkı, adı üstünde, kitleleri yönlendirebiliyorsunuz yani çok daha büyük etkiler, doğru kullanıldığında çok daha büyük etkiler yaratabiliyorsunuz. Yani bir psikolog günde en fazla 5 tane hastayla ilgilenebilirken çok doğru yapılmış ve kitle iletişim araçlarından verilecek çok doğru bir mesaj on binler, milyonlarca insana dokunabilir. Bu noktada, kitle iletişim araçlarının ne kadar önemli olduğunu bence bir kenara yazmamız gerekiyor hep beraber. Sonrasında da bu kitle iletişim araçlarını, medyayı, basını nasıl kullanabiliriz, nasıl etkili kullanabiliriz, biraz bence bunu konuşmak gerekiyor.

Ben burada dizilere kadar varacak bir uzmanlıkta konuşmak istemiyorum. Orada sadece bir anne olarak şöyle bir hayıflanmam var. Tüm konuşmalarda da herkes hemfikirdi sanırım. Gerçekten dizilerde rating uğruna insanların merak ettiği, "Acaba." dediği, insan olarak yani hiç yapmayı düşünmesen de "Amcanım oğlu, işte, akrabasına bilmem ne olsa ne olur?" diye insani olarak merak ettiğin bir şeyi popüler olsun diye sana bir dizide gösteriyorlar ve rating alıyor. Neden rating alıyor? Yapmayı düşünmeyen bile -insanız, hepimizin aklından geçiyordur, geçmiştir- "Ha, ne oluyormuş?" diye merak ediyor ve o merak duygusuna rating alıyor ve böyle bir kısır döngü içine giriyor. Sonra da diyor ki dizi üreticileri: "Ya, ne yapalım, bunlar rating alıyor. Biz iyi aile dizisi yaptığımızda rating almıyor." Çünkü sen iyi aile dizisini adam gibi yapamıyorsun bir kere, çok sıkıcı hâlde yapıyorsun. Ben çizgi film yapmadan önce ben çizgi filmin içine mesajlar koyacağım diyordum, herkes bana diyordu ki: "Ayşe, ne kadar sıkıcısın, çizgi film dediğin şey çocukları eğlendirmek için vardır. Sen niye bir şeyler koymaya çalışıyorsun?" Ben de diyordum ki, ben bir anne gibi koyacağım. Nasıl biz brokoli yedirmek için köftenin arasına brokoliyi sıkıştırıyoruz, çocuk onu köfte diye yiyor; ben eğlencenin arasına küçücük, böyle tatlı, insani mesajlar sıkıştıracağım, çocuk onu fark etmeyecek aldığını ama almış olacak diyordum. Belki biraz işte bu değerleri, toplumsal değerleri, dizi filmlere de, yapımcılara da bir anlatıp aslında popüler olabilir, bakın, böyle iyi şeyler yaptığınızda da popülist bir şey yaratabilirsiniz. Onlara umut vermemiz gerekiyor çünkü Pepe bugün milyonlarca çocuğa dokunabiliyor. Bana millî eğitim il müdürümüz diyor ki: "Ben 3 tane soru soruyorum bir çocuğa, Pepe'yle mi büyümüş, Pepe'yi izlemeden mi büyümüş, bunu ayırt edebiliyorum Ayşe Hanım." Bunlar çok önemli bence.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016 Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 33

Niye bunu anlatıyorum? Biz harika bir şey yaptık diye değil, lütfen böyle anlamayın. İstenirse olabiliyormuş, bir umut yani hem idealist hem de popülist bir şeyler yapılabiliyor. Büyük kitlelere dokunup bir şeyleri aslında değiştirebiliyorsunuz. On binlerce, milyonlarca çocuk yoğurt yemeye başladıysa, benim insanlar yolunu kesip “Allah sizden razı olsun, çocuğa yoğurt yediremiyorduk, artık yiyor.” İşte “Bizim evde önceden sevgi sözleri söylenmezdi, şimdi birbirimize sürekli ‘Seni seviyorum.’ diyoruz çünkü o seni seviyorum oyununu oynuyoruz Pepe’deki.” diyen insanlar çoğalıyorsa ben bundan şu sonucu çıkarıyorum: Kitle iletişim araçları çok önemli, düşündüğümüzden çok çok daha da önemli, hele günümüzdeki teknoloji çağında. O zaman bunları doğru kullanmalı, etkin kullanmalı ve bizim tüm bu çözmek istediğimiz konularda çok daha verimli hâle getirmeliyiz.

BAŞKAN – Toparlayabilirsek Ayşe Hanım, sevineceğim.

AYŞE ŞULE BİLGİÇ – Bitiriyorum.

Okulöncesi yaş grubununsa, en başta söylediğim gibi, hani hiç bu yangınlar çıkmadan önce yapılması gerekenlerle ilgili çok önemli olduğunu düşünüyorum ve okulöncesi yaş grubundaki çocuğa yapılacaklarla ilgili tüm konuların ayrı bir çerçevede değerlendirmesinin uygun olduğunu düşünüyorum.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben çok teşekkür ediyorum değerli katkılarınızdan dolayı.

Sektörden biri olarak pek çok konuda sizinle hemfikir olduğumu ayrıca ifade etmek isterim. İhsasıreyde bulundum ama söylediğiniz pek çok konuya katıldığımı ifade etmek istiyorum.

Şimdi, Vehbi Vakkasoğlu Hocamız yanımızdalar.

Kendisine çok geniş konular sorabiliriz ama ben bir hususu sormak istiyorum, Ayşe Hanım’ın da anlattığı pencereden bir soru sormak istiyorum. O sorunun cevabını da alırsam sizden sevineceğim.

Ayşe Hanım “Hem idealist hem popülist bir işi aynı anda yapabiliriz.” dedi. Bu çerçevede, değerler eğitimi medya üzerinden nasıl olmalı? Siz bunu nasıl görüyorsunuz?

VEHBİ VAKKASOĞLU – Evet, ben de değerli kardeşime fikirleriyle tanıdığım için çok teşekkür ediyorum, aynı görüşteyim. İki birliktedir yapılabilir. Bendeniz de bunu özellikle son yirmi beş senedir yapmaya çalışan bir kardeşinizim. Yazdığım kitaplarla, 6 bini aşmış aile ve çocuk üzerine verdiğim konferanslarla... Efendim, benim de gözüm Avrupa’da açıldı. Altı yıl Berlin’de çalıştım, tayinle gitmiştim. Oradaki fırtınanın bizi vuracağını, 1980’li yıllarda gördüm. Kendime göre tedbir aldım, durumdan vazife çıkardım diyelim. Ben de aynı şeyleri düşünüyorum. Yani “aile” diyerek biz aileyi kurtaramayız. Bir ferdi bütünüyle, ruhuyla ruh köklerine bağlayarak iyi insan yetiştirirsek, ahlaklı, seven bir yürek sahibi, karakterli, bir sağlam yuva kurar, sağlam yuva kurulunca da zaten bu meseleler biter.

Yani biz eğer sivrisineklerle uğraşmaya kalkışırsak, buna ne belediyelerin ne bakanlığımızın gücü yeter. Biz bataklığı kurutmanın tedbirlerini almamız lazım. Önce evliliği anlatmamız lazım, evlilik nedir? Ben binlerce kişiye sordum, emin olun, binde bir çıkmaz evlilik hakkında fikri yok, düşüncesi yok. Eğlence zannediyor, hayatın bir formu zannediyor. “E, yaşımız geldi. Üç oda bir salon var.” diyor. Artık tedbirler var, maddi imkânlar var, altyapı var; hayatın bir safhası, evlenecek. Bazen sorduğum oluyor: Ya bu evlilik yürür mü? İki kişi, aynı kazanda kaynamayacak 2 kişi, sen, ben, asla muhabbetle kaynayıp kazanda biz olamayacak 2 kişi. Evladım, ne yapıyorsunuz diyorum. “Valla, deneyeceğiz Hocam, olmazsa ayrılırız.” diyor yani bu kadar rahat.

Şimdi, biz bunların önüne geçmedikçe bu anlattığımız –sevgili jandarmamız kusura bakmasın, polisimiz, belediyemiz, müftülüğümüz, hepsi birden- bakanlığımız da bütün bütçesini buraya ayırsa bunun önüne geçileceğini düşünmüyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016 Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 34

Ben, müsaade buyurursanız, gönül yasalarına dikkatinizi çekmek istiyorum öteki yasalardan önce. Yasa çıksın, daha güzeli çıksın; eğer yasalarla bu önlenseydi sevgili dostlar, kusuruma bakmayın, Avrupa bu işi hallederdi. O kadar sistematik üzerine gidiyorlar ki. Zaman zaman araştırdım, inceledim. Üç gün önce İspanya'dan geldim, çok affedersiniz, cinselliği tanıma yaşı 13'e inmiş. Avrupa'nın diğer ülkelerinde farklı mı? Değil. Amerika başka mı? Hayır. Yani yasalarla, alınan tedbirlerle bu iş olsa onlar becerecekti, başarılmıyor.

Gönül yasaları nedir? Bir kere evlilik nedir, bunu anlatalım yani. İçimizden biri söylüyor, biz kendi kültürümüze dönelim önce, ruh köklerimize. Ne diyor? "Evlilik kalıbına karşılık kalıp bulmak değil, kalbine karşılık bir kalp bulmaktır." Şimdi, bakınız, evlenenlerin kaç kalbine karşılık kalp arıyorlar? Eve perde alır gibi göz rengine kadar kızları inceleyen delikanlılar tanıdım ya da hanım kızlarımız bütün şartlar tuttuğu hâlde "Valla Hocam, olmaz." diyor. Niye olmaz ya? Böyle melek gibi bir çocuk, aman kaçırmadan iyi olurdu diyorum. "Valla, kel Hocam." diyor, üç tutam kıl uğruna kaçırıyor. Yani değerlendirmeler tamamen maddi boyutlara, şekle, biçime indirilmiş durumda. E bu maddecilik ile maneviyatı gerektiren, sevgiyi gerektiren, şefkati, merhameti gerektiren bir kurum kurulamaz doğrusu benim kanaatim.

Peki, gönül yasalarından neyi kastediyorum? Biraz da hızlı konuşuyorum, kusura bakmayın. Saat birde ayrılıp Eyüp Sultan'da bir aile seminerine katılacağım. Bendeniz 6 bini aşmış -6 bine kadar sayıyordu bir öğrencim, sonra ipin ucu kaçtı-seminerlerimle, 11 kitabımla anlatıyorum. Ama ben ümitsiz miyim? Çok ümitliyim. Anlatılabildiği zaman insanlar "Aa, doğru." diyorlar. Cezaevlerinde konuşuyorum, karısını öldürüp girmiş insanlarla konuşuyorum. Ağlayanlar var, yüzde 90'ı "Ben bunları bilmiyordum, bilsem yapmazdım." diyorlar. Yani bir eğitimsizlik tabii temelinde var.

Gönül yasaları... Mesela, Hazreti Mevlâna'dan öğrendim, evlilere tavsiye ediyordu Hazreti Mevlâna, diyor ki: "Aile meclisini kurun..." Bu benim tercümem tabii, adapte ediyorum, güncelleştiriyorum. Milletvekillerimiz kusura bakmasınlar, halka konuşurken de diyorum ki, arkadaşlar, Türkiye Büyük Millet Meclisinden bile önemli bir meclis, aile meclisini kurun lütfen. Aile meclisini kurmazsanız o meclisten çıkmamış insanlar Meclise girdiği zaman da kötü örnek olurlar, söverler, birbirlerinin üstüne yürürler çünkü düşüncesini doğru ifade edemeyen insanlar olurlar. E biz bu kötü örnekleri gösterdikçe, ailede kavga etmeyin, barış içinde olun dememiz temel tutmuyor. Kalbine karşılık kalp kuranların, seven bir yürekle muhatap olanların örneği var, basına da yansıdı. Eğer benim etkim, yetkim olsa, gücüm yetseydi o kadına dünyanın en kıymetli madalyasını takacaktım. Boşandığı eşine -dikkat buyurun- yıllar önce böbrek verilmiyor, adam böbrekten gidecek, böbreği tuttuğu için eski karısı böbreğini veriyor. Ama bir başka kadın da kocasının böbreğine bıçak saplıyor. Bu ikisi arasındaki farka bakmak lazım, nedir yani? İyilikler ödüllendirilmeli, hep kötülükleri cezalandırma şeyinde olmayacağız.

Ha, ruh kökünden kopmamak lazım, koparmamak lazım. "Akif dede" derim Mehmet Akif'e, gençlerimiz biliyor mu Mehmet Akif'i? Bir cümlesiyle emin olun kurtarırsınız. Bir cümlesine bir kitap yazmışım onun "Akif dede" diye. Ne diyor? "Bir insan bu hayatta başarılı ve mutlu olmak için tabii ki iyi aile kurmak için de iki şeyi bilmeli: Bir, haddini; iki, hesabını. Haddini bilmeyen ve hesabını bilmeyen insanlar aile kuramaz. Önce kafa yapısını incelemek lazım, bunları insanlarımıza vermek lazım.

Çocuklar... Çocuk gelin olmasın diyoruz. Peki, çocuk gelin olmadan hayatı kaymış nice insanlar var, genç kızlarımız var. Batı'dan esen âdet ve modalara kapılarak kendini kaybedenler var. Bunları ne yapacağız? Çocuk gelinleri biliyoruz. Onlar görünmüyor. Onlar, çağdaşlık perdesi altında örtülüp gidiyor.

Şimdi, dolayısıyla, üç hastalık... Toynbee buna dikkati çekmiş sevgili kardeşlerim kendi toplumu için, ben de özetleyip arz ediyorum: Bir: İrkçilik, bütün

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016 Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 35

toplumları batıran bir hastalıktır, bu da ailesizlikten kaynaklanıyor. İki: atalarımızın “mükeyyifat” dediği gönül boşluğunu birtakım zararlı zehirlerle doldurmaya çalışma harekâtı. Üçüncüsü de, ailesizlik. Bendeniz Çanakkale kitaplarımla meşhurumdur, 5'i buldu. Hep onları şöyle bitiriyorum: Dün Çanakkale'yi geçemeyenler bugün ailemizin üzerinden görünmeyen silahlarla geçmeye çalışıyorlar. Bir oyunla karşı karşıyayız. Medyadakiler sırf rating için değil -ben hiç iyi niyet aramıyorum, kusura bakmasınlar- yüzde 70'i bir kasıtle bozmaya çalışıyorlar. Ya gaflettirler ya hainlik içindedirler çünkü yine bir yabancı psikososyoloğun altmış yıl önceki tespiti “Bu milletin elinden ailesini alırsanız geriye bir haltları kalmaz.” diyor kaba tercümesi. Aile gitti mi bitti. Peki, annesiz aile olur mu? Önce kadını hedefe koyuyorlar. Anne bitti mi aile biter, aile bitti mi toplum biter. Oyun gayet açık. İster gaflet ister ihanet, adına ne dersiniz deyin, isterse çağdaşlık isterse şu bu ama buraya dikkatinizi çekmek istiyorum.

Peki, nedir? Gönül yasaları ne diyor? E Mevlâna'yı bilirse “Gönül ziyaretleri yapın.” diyor. “Eşinizle kaliteli zaman ayırın.” diyorlar şimdi buna moderncesi. Mevlâna da diyor ki: “Göz göze, diz dize olduğunuz, siz size kaldığınız saatleriniz var mı?” Birbirimizin farkında mıyız eşler olarak? Yaradılanı hoş gör Yaradan'dan ötürü.” diyen Yunus'u bilse insan eşine şiddet yapar mı? Karıncaya bile... Derken de karıncalardan özür diliyorum, yani karınca ne ki. Toprağa yumuşak basan bir kültürün insanlarıyız biz. Halhalın nasıl çıktığını bilirsiniz. Dervişler ayaklarına takıyorlar. Dağ başında gezerken börtü böcek ayaktaki sesi duysun da kaçışsınlar diye, üzerlerine basmayalım diye. Böyle karınca incitmez bir kültürün insanları eşine nasıl kıyar, eşine nasıl şiddet yapar? Bizim özümüze ve kültürümüze dönmemiz lazım. Hacı Bektaş-ı Veli'yi biliyor mu bizim insanlarımız? Ne diyor? “Dili, dini, rengi ne olursa olsun iyiler iyidir, iyilere karşı iyi olun.” Ama Hacı Bektaş'ı duydu mu ki sözünü bilsin. Bildiklerini zannetmiyorum ve Peygamberimiz hepsinin hocası, mürşidi, ışığı “Ben güzel ahlakı tamamlamak üzere gönderildim.” Geliş amacını “güzel ahlak” olarak tanımlayan bir peygambere inandığını söylüyor adam, sonra da çirkin ahlakın bütünü gösteriyor. E, sonra da Müslüman. E oldu mu? Müslümanlığı namaz, oruç, hac, zekâta sıkıştırırsak, biz bunu anlatmazsak insanlarımızın gönlünü nasıl yumuşatacağız sevgili kardeşlerim?

Evet, bir örnekle bitireyim ben, özür beyan ediyorum, birçok not almışım ama. Bir de şunu arz etmeye çalışıyorum: Bu işin birinci engeli sevgili kardeşlerim, ekonomik değil, kusura bakmayın. Eğer ekonomiden, geçim darlığından, zorluğundan aile yıkılsaydı bizim Çanakkale döneminde, Balkan Savaşları döneminde, Birinci Dünya Savaşı döneminde aile diye bir şeyimiz kalmazdı ama her Mehmetçik'in arkasında sağlam bir aile vardı, ot, sap yiyorlardı, taştta, toprakta yatıyorlardı, fakaralık bugünküyle kıyaslanamayacak kadar dibe vurmuştu ama aile kalesini sağlam tutan analar vardı. Ben onlara “Çanakkale anaları” derim, kurbanım onlara. “Anne” demiyorum, sizin gibi barışın güvercini değillerdi hanımefendiler. Ana, hem ana hem baba. Sağlam kayalar gibi durdular arkada, hiçbir Mehmetçik'in gözü arkada kalmadan şehadet şerbetine koştular. O anaları üretmek lazım.

Şimdi, Sevgili Başkanımız bana bir yetki verse “Bunca yıldır heyecanını kaybetmeyen bir eğitimcisin hocam, bir okul açacağız, ne okulu açalım?” Anne yetiştiren anne okulu için derim, bunu teklif ederim. Anne kurtuldu mu, bu baba milletini kurtarmak çok kolay anneler sağlam durdukları yerde. Son kale aile. Bayrağını yücelten ve yükselten annelerdir. Onun için cennet ayaklarının altına serilmiştir. Bu kutsallığı vermeden sadece maddi sebeplerle, polisiye meselelerle bu işin önüne geçilmez diye düşünüyorum.

Ve bir güzellik arz edeyim; biraz şaka olsun, kendimi de susturayım. Bendeniz tabii Peygamberimiz'den de çok misaller anlatıyorum, kitaplarımda da vardır. Sevgiyi bir su üzerinden bile veren bir güzeller güzeli bizim Peygamberimiz. Emin olun, bugün hâlâ modern pedagojinin gelmediği yerdedir. Hazreti Ayşe annemizden su istiyor. Getiriyor “Buyurun.” “Önce sen iç ya Ayşe.” Soruyorum

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016 Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 36

bazen, eşin su istese, sonra da "Sen iç önce." dese. "Niye ya? İçmeyecektin niye getiriyorsun?" Ama orada öyle bir gönül birlikteliği var ki, sen, ben bitmiş, muhabbet ateşinde kaynamışlar biz olmuşlar, tek beden, tek ruh. Hiç "Neden?" diye sormak yok. Peki, içiyor. Tabii, onların bardağı yoktu bizim gibi. Tası sunuyor Peygamberimiz'e, "Buyurun." Peygamberimiz alıyor, Hazreti Ayşe annemizin dudaklarını koyduğu köşesine tasın dudaklarını koyup suyu içiyor. Bir bu centilmenliği tabiri caizse yapıyor, ötekisi de nasıl göz ve gönül üzerindeyse o da görüyor, bundan daha güzel bir seni seviyorum olabilir mi? 40 kere "Seni seviyorum." demekten daha da fazla bir gönül bağı kurmaz mı? E tabii, âlim kadın, kumandan kadın Ayşe annemiz anlıyor ve muhabbet tabii ki hepimizi hayranlıkta bırakacak zirvelerde.

Şimdi, bunu bir mühendis arkadaşımız "Ailede sevgi iletişimi" diye kitabımda okumuş. "Hocam, her misal güzeldi ama buna bayıldım, ben su mühendisiyim. Hele akşam olsa da şunu bir yaşayayım dedim. Yedik, içtik. Efendim, tam sırası geldi hanıma dedim ki, hanım, bir su verir misin? 'Elin, ayağın tutuyor, gözün görüyor, şurada, kalk, iç.' Yapamadım Hocam, ya..."

Onun için, hanımefendiler, lütfen böyle bir feminist duygusuyla, bir rekabete, bir ticari yarışmaya dökmeyelim işi. Peygamberimiz'in bir hadisiyle bitireyim. Hazreti Fatma annemiz Allah'ın aslanı Hazreti Ali'yle evlenip çıkacağı sırada "Son bir tavsiye -emin olun, bu bile yeter aileyi kurtarmaya- babacığım, ne buyurursunuz bana?" "Kızım Fatıma, sen Ali için cariye ol ki o da senin için köle olsun." Ama şimdi beyler kral olmak istiyor, hanımefendiler de kraliçe; kral, kraliçe savaşlarından aileyi kaybediyoruz.

Teşekkür ediyorum. Bu toplantıyı çok önemsedim. İnşallah hayırlı sonuçları olur. Kusura bakmazsanız ben hemen de kaçıyorum. Hoşça kalın, hayırla kalın efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim. Sağ olun.

Ayşe Hanım, herhâlde bir ilaveniz olacak sizin.

Buyurun.

AYŞE ŞULE BİLGİÇ – Evet, küçücük bir ilavem olacak Sayın Başkanım.

Şimdi, bu çizgi film ve medyanın kullanımıyla ilgili yerli çizgi film yasası çıktı bundan üç-üç buçuk yıl önce yanılmıyorsam çünkü Türkiye'de TRT Çocuk kanalı hariç ki o da devlet teşvikiyle yerli çizgi film yaptırıyor biliyorsunuz ki çok büyük katkısı olduğunu düşünüyorum. Orada yapılan tüm çizgi filmlerdeki aile bütünlüğü, örneklemeleri vesaireleri kesinlikle çok başarılıydı, buna çok titizlendi TRT Çocuk. Ancak Türkiye'de şu an yayın yapan 18 tane çocuk kanalı var ve bu 18 çocuk kanalına da aslında üç yıl önce yüzde 20 yerli çizgi film yayınlama zorunluluğu getirildi. Ancak bunlar çok büyük güçler oldukları için, Disney gibi dünya devlerini, Nickelodeon gibi, Cartoon Network gibi; bunlar kendi aralarında bir baskıyla dediler ki: "Biz bu yüzde 20 barajını dolduracak kadar içerik bulamayız, Türkiye'de henüz böyle bir içerik üretim gücü yok. Onun için, bize süre verin." Ve bizim de devletimiz sağ olsun, evet, onlara bir süre tanıdı üç yıl. Üç yıl doldu ama hâlâ hiçbir yaptırım uygulanmıyor. Şu anda tüm yabancı çocuk kanalları hâlâ bizim ülkemizde sadece kendi içeriklerini yayınlıyorlar, yerli içerik yayınlamıyorlar ve izlenme oranları çok yüksek. Şu anda TRT Çocuktan sonra ilk kez yerli yapım yayınlayan Planet Çocuk kanalı var. O da gerçekten bizim şahsi çabalarımızla yerli bir sermayeydi, şimdi Sony girdi ama ona rağmen, yüzde 40'lara yaklaşan yerli çizgi film yayınlıyorlar. Çünkü biz onları ikna ettik. Bunun hem rating dönüşü var size. Aslında daha çok rating alacaksınız yani ticari açıdan da bu iyi bir şey. Hem yasaya uyacaksınız hem de daha çok izleneceksiniz. Bu harika bir şey dedik ve Planet Çocuğu ikna ettik. Şu an TRT Çocuk ve Planet Çocuk haricindeki tüm çocuk kanalları neredeyse yüzde 99-100 yabancı içerik yayınlıyor.

Bunun da bir an önce gündeme gelmesi ve artık yaptırımların başlaması bence ufak da olsa bir hız katacaktır. Tüm çocuk kanallarında yerli içeriklerin

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016

Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman :

Sayfa: 37

yayınlanması önemli bir adım olacaktır diye düşünüyorum. Bunu da belirtmek istedim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

AYŞE ŞULE BİLGİÇ – Ben teşekkür ederim.

BAŞKAN – Bu, önemli bir katkı oldu.

Ben üç çocuk annesiyim. Özellikle en küçük kızım 12 yaşında. Onun kuşağı bu bahsettiğiniz kuşak. Hem yerli karakterlerin... Mesela, Keloğlan, Pepe gibi karakterlerin çocukların üzerindeki etkisini son kızımda görebiliyorum. “Bana sevdiğini söyle canım.” bir de öyle söylüyor ya aksanlı, onu ben bile ezberledim. O anlamda katkısını biliyorum yerli karakterlerin çocuklar üzerindeki etkisini. Hatta yanımızda oturan bir arkadaşımızın kızının da Keloğlan fenomeni var 3 yaşındaki kızının, Keloğlan’la yatıp Keloğlan’la kalkıyor. Onun için, yerli karakterlerin çocuklar üzerindeki etkisini önemsiyorum. Bu vurgunuz için de teşekkür ediyorum.

O zaman çocukla devam edelim. Can Soysal Bey TRT Çocuğun kurucusu ve koordinatörü. Bu alanda hem yerli yapımlar, çocuk yapımları ve çizgi filmler konusunda çok büyük emeği ve katkısı var ama çok uzun da bir çocuk yapımcısı değilseniz değil mi Can Bey? Mesleğe çocuk yapımcısı olarak başladınız değil mi?

TRT ÇOCUK KURUCUSU CAN SOYSAL – Evet, yirmi sekiz yıldır.

BAŞKAN – Evet, kendisini tanımaktan çok mutlu olduğum biri, alandaki gayreti ve profesyonelliğini.

Onun için, ben sözü kendisine bırakmak istiyorum.

Buyurun.

TRT ÇOCUK KURUCUSU CAN SOYSAL – Teşekkür ederim.

Önce bir düzeltme yapayım. İki yıldır TRT’den ayrıldım, emekliyim şu anda.

BAŞKAN – Evet.

TRT ÇOCUK KURUCUSU CAN SOYSAL – Yirmi sekiz yıldır bu alanda çalıştım ben TRT’nin çocuk yapımlarına ilişkin köklü bir gelişim çizgisi var. Susam Sokağı’yla başlayan o çizgide. Bizler çağı devam ettirdik. Tabii, sonuçta alanda TRT Çocuk kanalı kurma görevi tarafıma verildiğinde biz bu alana gönül vermiş insanlar olarak çok büyük mutluluk yaşamıştık. Sonuçta, tabii, Türkiye’de bu alan açıldığında yüzde 70’e varan bir oranda yerli yapım içeriği hedefimiz vardı. Bu alanda da Türkiye’deki tüm sektör alanda ciddi araştırma, çalışma, beraber iş görme, dış yapımcıları teşvik etme, onlara bu yayıncılığı hedeflediği ve doğru nasıl yapılması gerektiği konusunda saatlerce, günlerce baş başa vererek, arkadaşlarımızı, yapımcı firmalara devamlı tahsis ederek doğrusunu söylemek gerekirse, bir çocuk yayıncılığının nasıl yapılması konusunda önermelerde bulunduk ve sektörde de şu anki boyutuyla baktığımızda animasyon alanında bir alan açmış olduk.

Şimdi, konumuza gelecek olursak, buradaki çalışmalar aslında çocukluğun gelişim aşamalarında duygusal kısma tekabül ediyor. Ebeveyn ve çocuk ilişkisi aslında hepimizin, medya yayıncıları olarak, medya grupları olarak, medyanın farklı grupları olarak çok hassasiyetle davranmamız gereken hususlar. Ben, daha evvelki katıldığım toplantılarda da gördüğüm, buradaki toplantıda da gördüğüm kadarıyla verilerin belli bir merkezde toplanmadığını görüyorum. Ben konuyla ilgili araştırma yapmak istediğimde bunların ortak havuzda toplanacağı bir platform olması gerektiğini düşünüyorum ki bu alanda çalışma yapan insanlar rahatlıkla bu çalışmalardan faydalanabilsin.

Özellikle burada yapılan araştırmaları da dinledim bir kısmını, bazıları hakkında özel notlar aldım. Ama bunların da çocuk yayıncıları için yani bu alanı kullanacak medya grupları için de biraz daha uzmanlar tarafından yani tabiri caizse ilmiçlenmesi gerekiyor, ilmikten geçirilmesi gerekiyor. Çünkü çocuğun ilk başladığı şey sözcüktür. Siz farklı yaş gruplarına farklı programlar yapıyor olabilirsiniz, farklı formatlar üretebilirsiniz ama sözcükler, ana dilden seslendiğiniz sözcükler, kelimeler sizin onu kafasına soktuğunuz, onun kafasında oluşturduğunuz ilk

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016 Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 38

adıdır. Bunların yapılmasıyla kavramlar oluşur. Yani dolayısıyla biz değerlerden bahsediyoruz, çocuklara değerlerden bahsediyoruz. Bu değerlerin karşılığı olan şeyleri çocuklara anlatmamız lazım. Dolayısıyla biz bir sorunu bir yapımda çocuğa verebilirsek bunun çözüm yolunu da, önermesini de verebilmeliyiz.

Bu çalışmalarda gördüğüm kadarıyla bir sürü sorun var ve “Bu sorunların çocuk ve aileye yönelik hedefleri neler?” diye baktığımızda bunların sıralanması, gruplanması belki özet, ana fikir olarak herkesin, belki bir senaristin çalışabileceği bir dipnot hâline gelebilmesi lazım. Genel çalışmalar yani genel raporlar, genel raporların uzmanlar tarafından ele alınması, aynı zamanda belki bu bireysel tarzda yapılmış röportajlar olabilir, araştırmalar olabilir, istatistiki çalışmalar olabilir, bunların gerçekten çocuk uzmanları tarafından tekrar yorumlanıp bir fikre, bir kavrama dönüştürülmesi gerekiyor. Dolayısıyla bütün bu kavramların da teknik olarak –biraz teknik olarak bahsedeceğim- çocukların ziyaret ettiği platformlar var yani çocuk doğası gereği tüm platformları ustalıkla kullanabiliyor. Dolayısıyla bu platformlara yönelik çalışma stratejilerin belirlenmesi ve verilecek formatların da bunlara göre hazırlanması gerekiyor. Şu anda baktığımda “teenage” için yapılan hiçbir proje görmüyorum ben televizyonlarda, buna TRT de dâhil olmak üzere ve bu sürecin sonunda, işte, çocuklar eğitim hayatını tamamladığı ve gelişimlerini artık, duygusal gelişimlerin tamamlandığı dönemlerin sonunda çocuklar kavramsal olarak kendi işaretledikleri noktalarda hiçbir veriyi almamış oluyorlar. Dolayısıyla bu alan tamamıyla şu anda başka televizyonların açık etkisine açık durumdadır. Bunlar, işte Cartoon vesaire gibi kanallar. Bu alanda çalışmaların yapılması, dizilere bu tarz katılımların yapılması. Ayrıca, diğer platformların, işte İnternet, sosyal medya, Facebook vesaire gibi ayaklarını da düşünerek bu çalışmaların yapılması gerekiyor.

Günümüzde artık medya birleşti. Bunun şeyi bu, sadece televizyon değil. Televizyon dışında pek çok medya alanını kullanabiliyoruz. Buna “birleşik medya” diyoruz. Bu birleşik medyanın içerisinde de hem çapraz medya kullanabiliyoruz hem de dönüşebilir medya kullanabiliyoruz. Dolayısıyla bu medyaları da etkin olarak çocuk adına, ebeveyn adına, aile adın aktif hâle getirebiliriz ve kitle iletişimi sadece birebir etkileşim halinden çıkartarak bir toplumsal farkındalık oluşturabiliriz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim.

Ben birkaç hususun hemen altını çizmek istiyorum. Ben de eski kuşak bir medya meslek mensubuyum, 1989’da muhabirlikle başladım sektörde. Bizim kuşak evinde televizyon olduğunu hatırlayan bir kuşak ve hatta televizyon seyretmeyi aileler yasaklamalarla çocukların üzerinde kuralların uyguladığı bir kuşak ama artık İnternet, sosyal medya, cep telefonu, akıllı telefonlar dediğimizde böyle bir yasakçı anlayışla koruma yöntemlerinden bahsetmemiz mümkün değil. O anlamda, benim uzun zaman verdiğim sosyal medyanın güvenli kullanımı programları uygulamıştık epey bir yetişkinlere. Anne-babalara hep söylediğim şu: Bilmediğiniz mecradan çocuklarınızı korumak gibi bir şeyden bahsedemeyiz, söz konusu olamaz. Yani çok basit bir örnek vereyim: Kızım 17 yaşında evden ayrılıp okumak için İstanbul’a geldiğinde Ankara’dan arıyorum açmıyor, bana geri dönmüyor, birkaç gün geçiyor, görüşemiyoruz çünkü fark ettim ki cep telefonunu o benim kullandığım gibi kullanmıyor. Yani ben telefonu açıp konuşmak için kullanıyorum. Gençler onu öyle kullanmıyorlar. Gençler yazışarak haberleşmek diye bir haberleşme yöntemi geliştirdiler; işte, Messenger ile WhatsApp ve tüm sosyal medya araçlarıyla. Sürekli ellerinde ve sürekli aynı anda birden fazla kişiyle etkileşim halindedir. Bir kişiyle telefonla konuşacağı vakit de birkaç kişiyle etkileşim hâlinde. Gruplarla yazışıyorlar. Benim sosyal medyayı kullanmam yaklaşık on yıl önce kızımın İstanbul’a okumaya gelmesiyle başladı. Messenger’i, Facebook’u, işte WhatsApp geldi hayatımıza, aile WhatsApp grubu. Normalde sorarak cevap alamayacağınız pek çok soruyu “Bugün neredeydin, ne yaptın, kiminle yemek yedin?” gibi sorulara cevap vermez, hiçbir

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016 Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 39

genç annesine, babasına cevap vermez ama yazışırken bunun farkında değil ve veriyor. Çok daha güvenli bir yöntem sosyal medya anne ve babalar için.

O anlamda, hani, yasakçı bir zihniyettense onunla çocuğun diliyle, çocukla, çocuğun kullandığı mecrada onunla iletişim hâlinde olmak son derece önemli. Farkında oluyorsunuz, kiminle beraber, nerede yemek yemiş, kaçta gelmiş eve, dersi kaçta bitmiş, sınavı nasıl geçmiş? Bir anne olarak bunları merak ediyorsunuz ama normalde konuşarak gün içinde, hele farklı şehirdeyseniz, bu cevapları alma şansınız hiç yok. Ama ben hep onu söylerim. Araya kilometreler bile girse siz bazı mecraları kullanarak ailenizi aile tutma becerisini geliştirebilirsiniz. Yani farklı şehirlerde olmanız güçlü bir aile olmanıza engel değil. Hatta uzmanlar bunu şöyle tanımlıyor, güçlü aileyi tanımlarken: Genelde biz hep şöyle deriz: İşte, parçalanmış aile, eyvah, falan. Ama uzmanlar şöyle tanımlıyor: Velev ki aile parçalanmış olsun. Eğer bir sorun karşısında birleşebiliyorlar ve güçlerini bir araya getirip o sorunun çözümüne katkı verebiliyorlarsa o aile güçlü bir ailedir. Aslında biz bazen kavramları da yanlış kullandığımız için bazı hataları yaptığımızı düşünüyorum.

Bir başka konu daha, bunu başta söyledim genelde her toplantıda, atladım. Sağlıklı aile tanımını da aslında bazen yanlış yapıyoruz. Uzmanların ifade ettiği şu: Dünya görüşleri farklı olabilir insanların yani işte, muhafazakâr, liberal, sosyal demokrat, farklı görüşlere sahip olabilirler ama kendi dünya görüşü içinde bir ailede kadın, erkek, çocuk, yaşlı, engelli kim varsa hak ve görevler dengesi kurulabilmişse kendi doğruları içinde, o aile sağlıklı ailedir. Genelde biz toplumu tanımlarken hep kendi doğrularımızdan tanımlıyoruz, yanlış bu. Bizim doğrularımız bizim ailemiz içinde geçerli. Ama o aile kendi doğruları içinde bir hak ve görevler dengesi kurabiliyorsa o da sağlıklı bir aile.

Onun için, hem bu çeşitliliği artıran bir unsur hem de bizim o vehim ve korkularımızı aslında azaltan da bir unsur. Herkes bizim gibi olmak zorunda değil. Kendi doğruları içinde o hak ve görevler dengesi. Genelde hep hakları konuşuruz; erkekler, kadınlar, hatta çocuk haklarını konuşuruz ama çocuk dâhil o ailenin içinde ve toplumun içinde herkesin aynı zamanda görevleri de vardır yaş ve yeterlilik düzeyine göre. Biraz o hak, görev dengesini konuşmamız gerektiğini düşünüyorum.

Çok uzadı, yorulduz biliyorum, iki konuşmacıma daha söz verip ondan sonra ara vereceğim. Diğer konuşmacılarımızla öğleden sonra devam edeceğiz.

Atalay Taşdiken aramızda. Hoş geldiniz.

Sizin adınızı duyunca ilk aklıma "Kız kardeşim Mommo" geliyor. Benim çok keyif alarak izlediğim ve izlemeyenlere mutlaka önerdiğim bir film.

Onun için, ben Atalay Bey'e teşekkür ediyorum katılımınızdan. Sizin, hem sinema hem televizyonda çalışmalarınız var. Bu konuştuğumuz çerçeveye aşağı yukarı çizildi. Ben tekrar girizgâh yapmayayım. Bu anlamda sizin de görüşlerinizi almak isterim.

Buyurun.

ATALAY TAŞDİKEN – Çok teşekkür ederim.

Film yönetmeni ve yapımcısıyım. Sanırım bu Komisyona davet edilmem de 2013-2014 yıllarında TRT'de yaptığım "Böyle bitmesin" diye bir diziydi. Dizinin içeriği ve teması bugünkü konuyla çok yakından ilgiliydi. Bir de Başkanım, sağ olsun, Kız kardeşim Mommo'dan bahsetti. O da benim ilk filmimdi. Aslında o da aile birliğinin korunmasıyla ilgili, çocuk meselesiyle ilgili türündeki önemli bir örnektir. Kendi filmim olduğu için söylemiyorum, dışarıdan bir gözle bakıp söylüyorum.

BAŞKAN – Ben söylüyorum, sizin söylemenize gerek yok. O anlamda önemli bir film.

ATALAY TAŞDİKEN – Teşekkür ederim.

Çok uzun konuşmayacağım, herkes çok yorgun, yüzlerinizden belli. Belli ki aynı şeyler de bazen tekrar edilince çok sıkıcı oluyor.

Böyle bitmesin dizisinde biz şöyle bir öyküyle başladık yola. Evet, aile birliğinin korunması lazım, boşanmalar çok hızlı artıyor, bununla ilgili ne yapılabilir

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016 Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 40

diye. TRT'de yöneticilerle de konuştuğumuzda birçok yönetici şunu söyledi: "Yani bunun dizisi olmaz. Dizi olabilmesi için belli dramatik çatışmaların olması lazım. Hani barıştırmak üzerine, boşanmamak üzerine bir dizi yapılamaz, çok didaktik olur, bunu izletemeyiz." dediler. E haklılar da, öyle bir endişe duymakla da hakları vardı ama biz o diziyi yaptık. O dizi de TRT'nin en çok izlenen ikinci dizisi oldu.

Sadece şuydu bizim yapmaya çalıştığımız şey, cevabını bulmaya çalıştığımız şey: Buradaki gibi bir Komisyon, bir üniversite vesaire gibi bir araştırma ekibi gibi çalışmadık biz. Biz bir dizi ekibi gibi çalıştık. Tek sorduğumuz soru şuydu: Seven nasıl sevmez olur? Bu sorunun cevabını bulabildiğimizde aslında birçok şeyi çözebileceğimizi düşündük biz. Evet, her evlilik çok güzel başlıyor, hiç kavga ederek başlayan bir evlilik yok. Her düğün arabası süslenerek hazırlanıyor, boşanmaya giden hiçbir araba süslenmiyor. Her düğün eşin, dostun, akrabanın katılımıyla, coşkusuyla yapılıyor; hiçbir boşanmaya coşku, katılım, kutlama yapılmıyor. Dolayısıyla "Seven nasıl sevmez olur?" sorusunu doğru tanımladığımız, cevapladığımız zaman bu meseleyle ilgili çok önemli bir yol alırız diye düşündük.

Biraz önceki bir katılımcının söylediği "Ekonomik meseleler birinci meseleler değildir." sözüne ben de katılıyorum. Bu yaptığımız 69 bölüm içerisinde kullandığımız bütün bölüm hikâyeleri yaşanmış hikâyelerdi, üçüncü sayfa haberlerinden yola çıkıp yaptığımız hikâyelerdi. Bunların içinde çok azı ekonomik nedenlerden kaynaklanan sıkıntılar ve problemlerdi.

Ben bu kadarla yetineyim. Herkes zaten çok yorulmuş. Davet ettiğiniz için çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Atalay Bey, Ayşe Hanım'ın da söylediği önemli bir şey var, Can Bey de aynı konuda söyledi. Yani hem idealist hem popülist olunabilir medya araçlarıyla. Biraz o konuda katkı alabilir miyim sizden? Yani iyi izlenilir ama hem de ideal anlamda da... Hani, makro düzeyde belki bir idealizmden bahsedemeyiz ama ortalama idealizmle ama iyi işler de yapılabilir. Yani bunu biraz açmamız ve konuşmamız lazım. Genellikle o rating kaygısı o idealizmin çok önüne geçen çünkü medyanın bir de sosyal sorumluluğu var. Yani televizyonların, gazetelerin bir sorumluluk anlayışı var. Burada tek şey ticari kaygılar olmamalı anlamında. Bu konuda da görüşlerinizi alayım.

ATALAY TAŞDİKEN – Kesinlikle ticari kaygılar birincil öncelik olmamalı ama eğer siz bir ulusal kanalda herkese hitap eden bir saatte, prime time gibi bir zamanda bir program yapıyorsanız mutlak surette rating denilen mekanizmanın unsurlarını gözetmek zorundasınız. Çünkü öbür türlü çok ütöpik, hani "Ben yaptım ama izleyen izlesin..."

BAŞKAN – Yok, o anlamda söylemedim. Bu yapılabilir bir şey bu. Yapılabilirini konuşalım.

ATALAY TAŞDİKEN – Kesin olarak yapılabilir bir şey. Hem izletebileceğiniz hem de...

BAŞKAN – Para kazanabileceğiniz...

ATALAY TAŞDİKEN – ...doğru mesajlar verebileceğiniz hem de yapıcı olarak elbette para kazanabileceğiniz işleri yapmak mümkün. Biraz önce sözünü ettiğim dizi örneği de aslında buna iyi bir örnektir. Çok izlenen bir diziydi 2013-2014 yılları içerisindeki TRT'nin rating ölçümlenmeleri dikkate alındığında. Biz bıraktığımızda prime time 1'de 4,5 ratingle bıraktık. Çok iyi bir ratingti ve bugün bile çok iyi bir rating aslında 4,5 rating. Hatta o dizi belki de dünya tarihinde ilk bir işi başardı, o da şudur: Biz o dizinin içerisinde aslında var olmayan ama dizinin daha izlenmesini sağlayacak aile masası diye bir masa oluşturduk. Bir hukukçu, bir psikolojik danışman ve bir de çok güçlü bir komiser, bir polis kadın figürü koyduk oraya. Diziyi onun üzerine kurduk. Bütün problemler o masaya müracaatla başladı. Biz diziyi bir sezon yaptıktan sonra o dönemki Aile Bakanı Fatma Şahin -şimdi Antep'te belediye başkanı olan- Samsun'da bir basın toplantısında şunu açıkladı: "Böyle bitmesin dizisindeki aile masasını örnek olarak biz değişik illerde pilot bir

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016 Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 41

çalışmaya başladık ve çok iyi sonuçlar ve neticeler aldık.” dedi. Yani aslında bir televizyon dizisi de devlete, bu anlamda kafa yoran insanlara bir ışık, bir umut, bir yol açıcı, fikir açıcı bir şey de yapılabilir olduğunu bu dizi gösterdi.

Dolayısıyla, hani sorunuzu da son cümleyle tamamlayayım, evet, hem çok izlenir hem seyircinin beklentisini karşılayacak hem de bizden bir iş yapmak mümkün.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum. Çok sağ olun.

Sayın Yusuf Gürsoy, RATEM Başkanı, buyurun.

RATEM BAŞKANI YUSUF GÜRSOY – Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben de Türkiye Büyük Millet Meclisine böyle çok önemli bir konuyu araştırma konusu yaptığı için teşekkür ederim. Yalnız başlık biraz bize ağır geldi. “Aile parçalanmasında medyanın rolü” yani böyle bir itham altında...

BAŞKAN – Özetlemişler, öyle bir iddiamız yok. Meramı anlatmak için özetlemişler, bir meslek mensubu olarak böyle bir iddiamız yok. Ama şu var tabii: Bir sosyal öğrenme aracı medya. Tabii parçalanma... Bütünlük var aslında, bütünlüğe katkısı anlamında aslında.

RATEM BAŞKANI YUSUF GÜRSOY – Çok teşekkür ederim o bütünlüğe katkımızın ifade edilmesi nedeniyle.

Değerli arkadaşlar, medya başlığı son yıllarımızda bir sosyal ek de aldı biliyorsunuz. Bir sosyal medya fenomeniyle karşı karşıyayız. Bizim geleneksel medyamız yani geleneksel medya denilince de ilk akla gelen doğal olarak televizyon olur. Radyo ve televizyon yayınları da maruz kalınan bir objedir yani diğer medya mecralarından farklı olarak erişilmek istenen değil, iradi olarak bir eylemlilik içi değil tamamen maruz kalınan bir unsurdur. Önceleri televizyonlar akşam saatlerinde açılır, gece İstiklal Marşı'yla kapatılırdı. Şimdi, yayınlarımız gündüz evde açık olmadığında bile rahatsızlık duyuyoruz, “Acaba bir sorun var mı?” diye düşünüyoruz.

Buradan hareketle ben medyanın içinde bulunduğu durumla ilgili bir kısa özet yapacağım. Yani o kadar eleştirilere maruz kalınan medya ve özellikle yapımçı arkadaşların dizilere yönelik ifadelerinden yola çıkarak şöyle bir bilgi vermek isterim: 2014 yılında Avrupa Parlamentosunda Türkiye’de televizyon yayıncılığı konulu bir konferans verirken Avrupa Ticari Televizyonlar Birliği Başkanı “Dün bütün dünyada 250 milyon kişi Muhteşem Yüzyılı izledi.” dedi bize yani onlar da takip ediyorlar. Bugün 80 ülkeye yaklaşık 250 milyon dolarlık bir yapım ihracı yapıyoruz. Ekonomi Bakanlığımız bunu çok ciddi olarak değerlendirmekte, bununla ilgili teşvik çalışmaları yapmakta televizyon dizilerimizle ilgili olarak, farklı coğrafyalarda farklı kültür iklimlerine yönelik.

Dolayısıyla Türkiye’de özel radyo televizyon yayıncılığının başladığından yani 1994’ten önceki dönemlerde bu tartışmalar yokken ağırlıklı olarak özel radyo televizyon yayıncılığı başladığında bu tür eleştirilerle karşı karşıya kalır olduk. Ancak bunun 2011’den sonra azaldığını düşünüyoruz. Zira, o dönemde yapılan çok önemli bir yasal değişiklikle televizyon yayıncılığının kitle iletişim aracı olma niteliğiyle izleyiciler ve düzenleyiciler arasında bir bağ oluştu. Bu yasal mevzuatımıza da girdi. Tüm izleyicilerimiz izledikleri televizyon yayınlarından diziler dâhil olmak üzere şikâyetlerini televizyon kanallarına izleyici temsilciliği aracılığıyla ulaştırabilme özelliğine sahipler. Ben de çok büyük bir kanalın uzun bir dönem izleyici temsilciliği yapmış biri olarak şunu söyleyebilirim ki izleyicilerimizden gelen şikâyetler izlenen yayın ve yapımların yayın niteliğini değiştirebilecek ölçekte değil. Zaman zaman eleştiriler alınıyor, zaman zaman şikâyetler alınıyor ama bu şikâyetler özellikle o yayın içeriklerine ilişkin daha çok biçimsel verilerle, biçimsel nedenlerle. Dolayısıyla hâlâ bu sistem yürümekte, bu mekanizma çalışmakta. Yaklaşık 600 civarında uydu televizyonumuz, 25 civarında ulusal karasal kanalımız, 250 civarında yerel televizyon kanallarımıza yönelik şikâyetler belki medyanın kitle

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016 Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 42

iletişim aracı olması niteliğinden ötürü çok konuşulması, çok ifade edilmesi nedeniyle gündemde tutuluyor. Ancak söylediğim nedenlerle bu bizim dikkate alacağımız ya da bununla ilgili radikal bir değişiklik yapabileceğimiz düzeyde değil. Bunun bir başka nedeni de bizim yayınlarımızı izleyen, yayınlarımızı denetleyen çok önemli bir kurumumuz var, anayasal bir kuruluş Radyo ve Televizyon Üst Kurulu. Gerek mevzuatımızda yer alan yayın ilkeleri gerekse bunun karşılığında yaptırımlar yani müeyyideler çok sıkı bir şekilde denetlenmekte ve izlenmekte. Bununla ilgili ceza alan yayın kuruluşlarımız yok mu? Var. ihlal edenler yok mu? Var ama bütüne teşmil ettiğimiz zaman görüyoruz ki bunlar çok da ifade edildiği ölçeklerde değil.

Dolayısıyla medyanın aile bütünlüğündeki rolünü biz olumlu değerlendiriyoruz. Zira, diğer medya mecralarından farklı olarak televizyon izlerken ya da radyo dinlerken ailelerin bir arada ve birlikte fikrî olarak, duygu olarak bunları paylaşabilecekleri bir zemin de oluşur. Yani özellikle akşamları hangi programlar izlenirse izlensin, bu sosyoekonomik düzeye göre, ailenin kültürel yapısına göre, dizilerden başlayıp haber programlarına kadar, tartışma programlarına kadar izlendiğinde de görüyoruz ki bir paylaşım, aile içerisinde bir paylaşımı oluşturabilecek ortak bir değer üzerinden bu tartışmaları yaptırabiliyoruz. Dolayısıyla televizyon yayınlarımızın da, radyo yayınlarımızın da bu biraz zaman zaman bizim de haksız olarak değerlendirebileceğimiz eleştirilerden muaf olmasını bekliyoruz.

Bir konuşmacımızın kamu spotlarından bahsettiğini ifade edeyim. Şu anda bizim 72 adet değerli arkadaşlar, kamu spotu yayınlıyor olduğumuzu paylaşmak isterim. Bu 72 kamu spotunu televizyon kuruluşları ücretsiz yayınlamaktalar. Yani bütün bunlarla ilgili olarak herhangi bir ücret kamudan alamamaktayız. Zira, televizyonlarımızın üyelerimizin neredeyse TRT dışında bütünü ticari kuruluş yani bir anonim şirkettir. Bunu bilgilerinize sunmak isterim.

Sayın Başkan, bu çok önemli konuyla ilgili olarak hazırladığımız bir rapor da var. Özellikle radyo ve çocuk konulu zannediyorum Can Bey'le de koordinatör olduğu dönemde paylaşmıştık, biraz önce öğrencilerimizin bir sunumunu gördüm. Bu öz güven konusu bizim çocuk ve ailemizde çok fazla öne çıkarmadığımız bir unsurdur. Öz güvenin özellikle annelerimizin çocuklarını televizyonu bir bakıcı olarak kullanmalarından başlayarak yani özellikle beslenme alışkanlığını kazandırma döneminde televizyonun karşısında koltuklarında oturarak uzun süre televizyon yayınlarına maruz kalmaları -hekim arkadaşlarımız belki değineceklerdir ilerleyen aşamalarda- onların gelişimlerini televizyon yayınlarından varestede tutarak söylüyorum, olumsuz etkilemektedir. Fransız Lisesi olduğu için belki daha iyi bilirler. Fransa Eğitim Bakanlığının 3 yaşından küçük çocuklara televizyon yayınlarını izlettirme konusunda birtakım uygulamaları olduğunu basından biliyorum. Avustralya Eğitim Bakanlığının 2,5 yaşından küçük çocuklara içerik üretilmesini engellediklerini biliyorum. Bunu bir Radyo Televizyon Yayıncıları Meslek Birliği Başkanı olarak da söylüyorum yani çocukların korunmasına yönelik.

Dolayısıyla bunları da içeren bir raporu Komisyonumuza takdim edeceğimi belirtiyor, hepinize saygılar sunuyorum. Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Ben bir şey sorabilir miyim? Az önce söylediğiniz bir şeyi, ama şu an biraz farklı, tek kanallı dönemde belki biraz aileler bir arada izliyordu ama şimdi hemen her evde -yani orta sınıf ve üstü için söylüyorum- iki, üç televizyon var ve herkes artık ayrı ayrı odalarda televizyon seyrediyor. Ama şu da var tabii: Telefonlardan da artık televizyon izleniyor.

Ama şunu söylemek isterim: RTÜK için kastetmiyorum, RTÜK'ü ayrı soracağım bu soruyu ama siz yayıncılara vatandaş şikâyetini nasıl ulaştıracak, memnuniyetsizliğini? Çünkü genelde şöyle bir uygulama var: İşte, ratingi iyiyse ratinge bağlı bir değerlendirme, ticari kaygıyla bir değerlendirme var ama

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016 Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 43

vatandaş... Mesela, Amerika'da şöyle yapılıyor: Memnuniyetsizliğini sponsora iletiyor ve sponsor o baskıya dayanamayarak sponsorluğunu çekerse yapım yayından kalkmış oluyor. Amerika'da buna benzer uygulamalar var. Ama vatandaş RTÜK dışında size, yapımcılara yani direkt işin üreticilerine memnuniyetsizliğini, mutsuzluğunu nasıl iletecek? Bununla ilgili bir mekanizma var mı?

RATEM BAŞKANI YUSUF GÜRSOY – Var Sayın Başkan. Bizde Avrupa'dan çok daha iyi çalışıyor bu mekanizma. Biraz önce bahsettiğim gibi "izleyici temsilciliği" diye bir kurum var. Artık her televizyon kuruluşunda resmî olarak yani işi bu olan istihdam edilmiş arkadaşlarımız var. Hepiniz izliyorsunuzdur, haber kanallarımızın tüm yayın süresince diğer kanallarımızın da program bitiminde jenerik akarken izleyici temsilciliği mail adresi geçer yani elektronik posta adresi verilir orada. O yapımla ilgili olarak yani izlemiş olduğunuz yapımla ilgili olarak şikâyetlerinizi oraya iletirsiniz ve bunu Radyo ve Televizyon Üst Kurulu da görür. Yani sizlerden gelen bir şikâyeti kanalın izleyici temsilcisi bunu bütün yönetimiyle paylaşmak zorundadır ve görürler. Aynı zamanda bu raporları Radyo ve Televizyon Üst Kurulu da görür yani sizlerden gelen şikâyet üzerine oluşan şikâyet raporları karar vericiler tarafından gerek televizyon tarafından gerekse denetleyici ve düzenleyici kurul olan Radyo ve Televizyon Üst Kurulu tarafından -Sayın Başkan, biraz sonra bununla ilgili daha detaylı bilgi verecektir- biz Avrupa'dan bu konuda bir adım daha ilerideyiz. Orada var ama bu etkinlikte kullanılmıyor. Bizde tüm televizyon kanalları buna riayet etmek zorundadır, zira, bir yasal zorunluluktur Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Şöyle bir şey var tabii: Birazdan gerçi RTÜK'ü konuşurken bunu konuşacağız. Tabii, yumurta mı tavuktan, tavuk mu yumurtadan biraz da... Yapılan araştırmalar gösteriyor ki yüzde 70 dizilerin aile yapısını bozduğuyla ilgili bir şikâyet var toplumda ama RTÜK özelinde söyleyeyim bunu; müracaat etme, şikâyeti bildirme oranı yüzde 2'yi bulmuyor. Şikâyet ediyoruz, söyleniyoruz ama şikâyet etmiyoruz yani kurumsal anlamda bunu yapmadığımız da bir gerçek. Herkesin belgesel izlemesi gibi bir durum bu. "Ratingleri kim patlatıyor o zaman yüzde 70 bu kadar memnuniyetsizlik varsa?" demek gerekiyor. Biraz da, hakikaten, hem kurumların öz denetimi yani sizin kurumlarınız açısından öz denetim önemli, diğer taraftan da izleyicilerin de sosyal sorumluluğunu yüklenmesi önemli.

Sait Bey'in bir söz talebi var, veriyorum.

Buyurun Sayın Yüce.

SAİT YÜCE (Isparta) – Ben de size katılıyorum. Vatandaştan çok ciddi bir şikâyet var, bunun olmadığını söylemek doğru değil.

Ayrıca, beyefendinin medyanın aile üzerindeki etkisinin olumlu olduğu noktasındaki düşüncesine katılmıyorum, bence olumsuz etkisi oluyor.

Bir de, yeterli tepki olmaması sizin sorumluluğunuzu azaltmaz yani yeterli tepki yok. O zaman "Biz bu "kirli rating" diye ifade ettiğimiz ratinglere, o tür yayınlara devam edelim." anlamı çıkmaması lazım bundan. Bir kirli rating vardır, bir de temiz rating vardır, buna dikkat edilmesi gerekiyor.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Buyurun Hüsnüye Hanım.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Ben de teşekkür ediyorum sunumu için.

Yalnız yine Sait Bey'in söylediği şeye katkıda bulunmak istiyorum, desteklemek istiyorum. Şöyle ki: Bütün gezdiğimiz bölgelerde güneydoğuda Şanlıurfa Kilis, yine güneyde Antalya, batıda Bursa, kuzeyde Karadeniz'de Giresun, Ordu, Trabzon, bütün gezdiğimiz bölgelerde aile hâkimlerinden STK'lara, bireysel olarak katkıda bulunanlar, herkes medyadan şikâyetçiydi. Hani bu katkılarını veya işte görmek istediğiniz zaman tutanakları incelediğinizde görürsünüz ama sizin "Bu aile bütünlüğüne katkıda bulunuyor." demeniz bence çok da bununla örtüşmüyor, onu da söylemek istiyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016

Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman :

Sayfa: 44

Ayrıca, yaptığımız dizilerin dışarıda satışlarının hani belli bir miktara ulaştığı, bu da yapımların kaliteli olduğu veya satılabilir olduğunu göstermesi bizim tamamen doğru bir iş yaptığımızı da göstermiyor. Şöyle ki: Bu dizilerin içeriğine baktığınızda, eleştirilere baktığınızda bizim tarihimizi dosdoğru yansıtmadığı hepimizin söylemesi gerektiği bir şey diye düşünüyorum. Yani en azından bu benim fikrim ve baktığımız zaman da eleştiriler noktasında da ciddi bir oran var, bunu da göz ardı edemeyiz. Sadece bunu fiyat olarak veya satış rakamı olarak baktığımızda bu doğru bir ölçüt olmuyor diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Cevap hakkı doğdu...

SAİT YÜCE (Isparta) – Muhteşem Yüzyıl övüneceğimiz bir şey değildir yani para olarak da, yayın olarak da.

BAŞKAN – Buyurun Yusuf Bey.

RATEM BAŞKANI YUSUF GÜRSOY – Cevap olarak değerlendirilmesin lütfen ama şunu ifade etmek istiyorum: Ben dizilerimizin yurt dışındaki başarısını ki biz başarı olarak addediyoruz...

SAİT YÜCE (Isparta) – Biz başarı olarak addetmiyoruz.

RATEM BAŞKANI YUSUF GÜRSOY – Peki, efendim.

Zira, çok farklı coğrafyalardır ve çok farklı kültürlere yönelik oluşturulmuş bir talep. Biliriz ki hiç kimse hoşlanmadığı ya da beğenmediği ya da ondan bir şey alacağını düşünmediği bir içeriği para verip satın almaz. Bu nedenle, hani böyle değerlendirerek ifade ettim ama elbette hepimizin eleştirileri var, hepimizin farklı bakış açıları var, buna da katılıyoruz çünkü söylediğim gibi bu kadar yayın sayısı içerisinde üretilen yayın içeriklerini ortak bir beğenide birleştirmek kadar zor bir durum yoktur yayıncılık açısından. Bunu eleştirilerinizi haklı bularak söylüyorum. Ama genel olarak da böyle bir değerlendirmenin, farklı değerlendirmenin olduğu bilgisini de paylaşarak söylüyorum.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Deniz Hanım'ın da bir söz talebi var.

Buyurun.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Ben dizilerin yanı sıra, gerçi dizilerde değinmediğimiz bir konu var, gençlere yönelik yapılan diziler var. Bu gençlere yönelik yapılan dizilerde oldukça olumsuz örneklerle de rastlıyoruz ve eğitimci arkadaşlarımız da bu konuda oldukça tepkili. Biraz bunlara dikkat edilmesi gerekiyor diye düşünüyorum.

Bunlardan ayrı, dizilerden ayrı çok ciddi bir sorunumuz, evlilik programları, yarışma programları, aile sorunlarını çözdüklerini iddia eden birtakım hazırlanmış programlar. Bu programlar aile sorunlarını deşifre etmekten başka bir işe yaramıyor. Kaldı ki orada sadece aile sorunları mı, yoksa hazırlanmış senaryolarla farklı sorunlar mı irdeleniyor, onu da ayırmakta güçlük çekiyoruz. Bu tür programların eğer topluma hizmet edilmek üzere yapılmak amacı varsa gerçek uzmanların gözetiminde, uzmanlarla sorunlar deşifre edilmeden, belki de örnek olma veya yol gösterme şeklinde yapılmasının daha doğru olacağını düşünüyorum. Zira, orada izleyen vatandaşlar yanlış çözüm yollarına doğru gidiyorlar ya da sırf kendileri televizyonda görünmek uğruna çok ciddi sonuçlarla bitecek hatalar yapabiliyorlar. Bu konuda da özelinizi rica ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

RATEM BAŞKANI YUSUF GÜRSOY – Sayın Başkan, bu son vekilimizin ifadelerini karşılayacak bir önerimiz olacak özellikle dizilere yönelik olarak: Dünyanın bazı ülkelerinde televizyon yapımlarında “ürün yerleştirme” diye bir kavram vardır, bizde de var bu. Özellikle ekonomiye katkı anlamında bir mal ve hizmetin marka hâline dönüşmesi için yapımların içerisine yerleştirilen ürünlerin

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016 Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 45

---

görünmesine yönelik bir yasal düzenlemedir bu. Bizde 2011 yılında başladı. Dizilerde de buna benzer bir puanlama sistemiyle, özellikle Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile Üst Kurulumuz bahsedecektir, Başkanımız. Bununla ilgili olarak bir teşvik sisteminin getirilmesi konusunda da talebimiz var. Özellikle dizilerin sayın vekilimizin nitelendirmelerini biraz farklı değerlendirdim. Yani bu ratinglerinden başlamak üzere, dizilerin yapımları, edebî eser olup olmaması gibi başka birtakım niteliklerle beraber bu puantajla desteklenmesinin sağlanması sizin önerinize de cevap niteliğinde olacaktır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Bir yemek arası verelim. Daha sonra İkinci Oturumda devam edeceğiz.

Kapanma Saati: 13.45

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016 Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 46

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.40

BAŞKAN: Ayşe KEŞİR (Düzce)

BAŞKAN VEKİLİ: Bayram ÖZÇELİK (Burdur)

SÖZCÜ: Ali ÖZKAYA (Afyonkarahisar)

KÂTİP: Emine YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa)

----- 0 -----

BAŞKAN – Çok değerli Komisyon üyelerimiz, değerli uzmanlarımız, çok değerli konuklarımız; bugünkü toplantımızın ikinci oturumunu açıyorum. Hepinizi sevgiyle, saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle davetimize icabet eden konuklarımıza da tekrar teşekkür ediyorum. Bu cumartesi günü belki yapacak çok daha keyifli bir işiniz olabilirdi, o keyifli işinizin yerine Komisyonumuzu tercih ettiğiniz için hepinize çok teşekkür ediyorum.

Kısaca üyelerimizi tanımanızı isterim. Komisyon ne yapıyor, biraz ondan bilgi vereceğim size. Türkiye Büyük Millet Meclisi her döneminde araştırma komisyonları kuruyor farklı konularda. Bu dönemde kurduğu komisyonumuz Aile Bütünlüğünü Olumsuz Etkileyen Unsurlar, Boşanma Olayları Ve Nedenleri. Çok uzun da bir adı var. Dört aylık bir çalışma komisyonu bu. Bu dört ay içerisinde çalışmasını tamamlayıp bir rapor sunacak. Bu raporun birinci fonksiyonu yasama kurumuna yönelik, yani yasal düzenlemelerde ihtiyaç olarak gördüklerini raporunda yazacak. Tabii, biz, bir parça da yürütmeye önerilerde bulunacağız bu konuda.

İlk toplantıyı yaptığımız yaklaşık üç ay önce, sadece boşanma nedenleri ve sonuçları üzerinden gitmeyelim, o sürece götüren ve dikkat edilirse koruyucu önleyici tedbirlerle o süreci sağlıklı götüreceğimiz bazı konular olabilir diyerek biraz geniş tuttuk biz konuyu. Çünkü aileye ait konuları tek bir neden ve tek bir perspektiften ifade etmek çok zor. Bu anlamda, o ailenin içinde bir engelli birey varsa, o ailede bakıma muhtaç bir yaşlı varsa, o ailede ölüm, işte süren hastalıkla mücadele varsa o ailenin o süreçlerle de baş etme yöntemlerini de konuşuyor olmak gerekiyor. Onun için, çok geniş bir perspektiften baktık. Biraz zor bir iş oldu bizim için ama hayli ilerledik.

Yaklaşık 16 toplantı yaptık Ankara'da. Bu 16 toplantıda hem üniversiteden, sektörden, sivil toplum kuruluşlarından, aile mahkemesi hâkimleri, sağlıkçılar, hukukçular, çok farklı meslekten uzmanları dinledik. Kamu kurum, kuruluşlarının temsilcilerini dinledik. Aynı zamanda masanın aşağı yukarı sol tarafını oluşturan çok farklı kurumdan uzmanlarımız var. Onlar da bu Komisyonun daimî uzmanları.

Ayrıca, yerelde uygulamalar farklılık arz edebiliyor sorunlar ve çözümleri diye saha ziyaretlerimiz oldu. 7 şehri dolaştık farklı bölgelerden; Bursa, Karadeniz, Trabzon, Antalya, Urfa, Kilis gibi. Farklı, öncelikli sorunlarla karşılaştık. Yani merkezde otururken görmediğimiz çok farklı öncelikleri gördük farklı şehirlerde. Bu anlamda, en son Hollanda ve Almanya'ya bir saha ziyareti gerçekleştirdik. Amacımız, orada yaşayan Türk kökenli ya da Türk vatandaşı olan hemşehrilerimizin çünkü orada yaşayan toplamda 8 milyon vatandaşı ve onların aileleri var. Bize duyum şeklinde gelen sorunlar vardı. Yerinde görelim istedik. Tabii, bir günlük bir saha ziyaretiyle sorunu görmemiz, çözümü kavramanız çok mümkün değil ama bir gözlem edinmiş olduk ve yazışmalarla raporları arkadaşlardan istemeye, irtibatta olmaya devam ediyoruz.

Tabii, aileye ait konuları konuşurken çok bütüncül yaklaşmamız gerekiyor. Öncelikle, ben, tabii, ona geçmeden önce Komisyon üyesi arkadaşlarımızdan burada aramızda olanları size tanıştırmak istiyorum. Salih Çetinkaya, AK PARTİ Kırşehir Milletvekili, hukukçu kendisi. Hüsnüye Erdoğan, Konya Milletvekilimiz, tıp hekimi, doktor. Sait Yüce, Isparta Vekilimiz, ilahiyatçı. Birazdan aramıza katılacak olan Deniz Depboylu Milletvekilimiz, Milliyetçi Hareket Partisi Aydın Milletvekili.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016 Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 47

Yine birazdan aramıza katılacak olan Ali Özkaya Afyon Milletvekili. Ben de Ayşe Keşir, Düzce Milletvekiliyim. Burada ağırlıklı bulunan sektörden geliyorum, medya sektöründen. İletişim mezunuyum. Mesleğe muhabir olarak başladım. Uzunca yıllar dergi ve televizyonda çalıştım ama daha sonra sosyal politikalarda yüksek lisans yaptım. Son görevim, Aile Bakanlığında Bakan danışmanıydım. Oradan istifa ederek milletvekili adayı oldum. Kendi partimin de örgütünden yetişen biriyim. Partimin İstanbul teşkilatı kurucusuyum.

Şimdi, bugün ne yaptık sabah? Her toplantıda ona yapmaya çok özen gösteriyoruz, tüm tarafları bir masada toplamaya özen gösteriyoruz. Sabah aile mahkemesi hâkimleri, avukatları, PDR'cileri, psikologları, psikolojik danışmanlık yapan arkadaşlarımızı, sivil toplum kuruluşlarını ve yerel yöneticilerini dinledik. Alanda sorun olarak ne görüyorlar, sorunun kaynağını ne görüyorlar? Çünkü hukukçular genellikle kanun maddelerine atıf yapıyorlar. İşte 6284'ün aksayan yönlerini biraz anlatma fırsatı buldular bize. Yerel yönetimlerin, tabii, bu alanla ilgili engelli, yaşlı, kadın, aile destek merkezleri gibi uygulamaları var. Sabah iki ayrı kurumu, Ümraniye Belediyesini ve Büyükşehir Belediyesini dinledik. Bugün de aramızda şimdi Beyoğlu Belediyesinin temsilcisi var.

Bu toplantının biraz da amacı, her gittiğimiz yerde hemen her katılımcı medyadan çok şikâyet etti. Özellikle yurt dışındaki vatandaşlarımız da Türk kanallarını çok izlediklerini, gençlerin bu kanallardaki -isim de vererek- işte evlenme programları, diziler diyerek de tanımlayarak şikâyet ettiklerini söylediler ama alanda olan bir olarak şunu ifade etmem lazım: Sektörde yasakçı bir yaklaşımım yok benim. Ben onların kendilerine de aynı şeyi ifade ettim. Araştırmalar gösteriyor ki Türkiye'de yüzde 70 araştırmaya katılanlar dizilerden, yapımlardan, aileyi bozduğuna yönelik şikâyetleri var ama RTÜK bir şikâyet kanalı. Oraya müracaat etme oranı yüzde 2 bile değil. Yani bu kadar şikâyet edilen dizilerin ratingini kim patlatıyor? Herkes mi gidiyor belgesel seyrediyor? Değil yani. Sonuçta biraz da kişinin kendi öz denetimini, kurumların öz denetimini beklediğimiz kadar kişilerin de kendi öz denetim ve kontrollerini, medya okuryazarlıklarını konuşmamız gerekiyor. Bunları konuşalım ve sizlerle istişare edelim istediğimiz için sektör temsilcilerini çağırdık. Aynı zamanda, Nilüfer Pembecioğlu Hocamız da aramızdalar. Benim de mezun olduğum fakültenin hocası. Onun için ayrıca "Hoş geldiniz." diyorum kendisine de.

Sabah çocuk yayıncılığıyla başlamıştık. Çocuk yayıncılığı konusunda yerli yapımın ihtiyacı vurgulandı. İki ayrı konuşumuz da aynı konulara değindiler. Bize ait değerleri anlatan bizden yapımlar. O anlamda küçük bir örnek vereyim yalnız, sabah söylemeyi unuttum. Biz çocukken Amerikan filmlerinde izlediğimiz şükran gününün ben tıpkı Noel gibi kutsal bir gün olduğunu zannediyordum çocuk ve gençlik yıllarımda. Daha sonra bu konuya biraz kafa yorduğumda, merak ettiğimde şunu gördüm: O, aslında bir dinî ritüel değil. Tıpkı vakti zamanında Amerikan toplumunda bu tür toplantılarla ortaya çıkan bir kaygıdan dolayı medyanın da çok büyük desteğini alarak, özellikle başta çizerlerin, yani karikatüristlerin desteği alınarak topluma monte edilmiş, kurgulanmış bir tören hâline gelmiş; hiçbir kutsal altyapısı yok Noel gibi. Sadece toplumun ihtiyacı olduğu düşünülerek, ailenin bir araya gelmesi öngörülerek oluşturulmuş bir yapı. Bunu böyle bir şey yapalım anlamında söylemiyorum yani medyanın gücünü anlatmak anlamında söylüyorum bunu ve aileyle ilgili kaygıların çok eskiye ait kaygılar olduğunu ifade etmek için söyledim.

Çocukla devam edelim istedim. Duran Akçay aramızdalar mı?

TÜBİTAK POPÜLER BİLİM ÇOCUK DERGİSİ MÜDÜRÜ DURAN AKÇAY –

Evet.

BAŞKAN – Hoş geldiniz.

Benim de çok önemsendiğim, yani çocuk yayıncılığında popüler bilim çok önemli bir konu. 3 kız çocuğu annesi olarak söylüyorum. Kızımın biri mühendis

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016 Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 48

olduğu için özellikle önemseydiğim bir alan. Çocuklara hem eğlence, edebiyat, kültür, sanat tamam ama bilimi nasıl sevdireceğiz erken yaşlarda, bilimle temaslarını nasıl sağlayacağız konusu önemli bir konu.

Ali Bey aramıza hoş geldiniz. Ali Özkaya, Afyon Milletvekilimiz. Hoş gediniz.

Duran Bey, şimdi sözü size veriyorum. Sabahki oturumun sonunu çocukla devam etmiştik. TÜBİTAK Popüler Bilim Çocuk Dergisi misyonu ve bu konuştuğumuz çerçevedeki fikirlerinizi alalım. Teşekkür ederim.

TÜBİTAK POPÜLER BİLİM ÇOCUK DERGİSİ MÜDÜRÜ DURAN AKÇAY – Biz sadece çocuk dergisi yayınlamıyoruz. Aslında yayıncılığa başlangıcımız Bilim Teknik Dergisi'yle. Bilim Teknik Dergisi de gençlere hitap eden bir dergi. 1967'de yayınlanmaya başladı. Bugüne değin de aralıksız aylık olarak yayını sürdürüyor. Türkiye'de daha çok fen bilimleri alanındaki insanların okuduğu yayınlar bizim çıkardığımız yayınlar. TÜBİTAK'ın kuruluş kanundan kaynaklanıyor sanırım bu. Daha çok fen bilimlerine destek veriyor.

Bilim Çocuk Dergisi, 1998 yılında çıktı. Bilim Teknik'ten sonra Bilim Çocuk Dergisi şu an Türkiye'nin en büyük dergisi. Bunu şundan söylüyorum: Dergi satışlarına baktığımızda onun yanına yaklaşan dergi bile yok. 120 bin net satışı var şu an Bilim Çocuk Dergisi'nin. Onun ardından bir okul öncesi dergimiz var, Meraklı Minik. Meraklı Minik de ona doğru yaklaşıyor çünkü 2007'de yayınlamaya başladık. 10 binlerle başladık satışlara, şu an 70 bin satışı olan bir dergi oldu.

Biz bu dergilerde böyle üstten bakmaca, eğitici bir yayın yapmıyoruz. Çok basit bilimsel terimleri, bilimsel olayları çocuklara çok basitçe, onların anlayacağı dilden, onların gözünden anlatmaya çalışıyoruz. Bu da toplumda çok büyük kabul gördü. Dünyada de neredeyse bizim düzeyimizde örnekleri çok az. Bakıyoruz yurt dışı yayınlarda da, çocuk yayınlarda bu kadar yüksek tirajlar yok. Bizdeki örnek gerçekten çok ilginç. Yani ülkemizde çocuk yayıncılığına önem verildiğini ya da çocukların bu yayınlara önem verildiğinde rağbet gösterdiğini gösteriyor.

Tabii, televizyonda da Ayşe Şule Hanım'ın söylediği çok büyük başarılar var. İşte Rafadan Tayfa'nın başarısı var, Pepe'nin başarısı var. Onun gibi, TÜBİTAK yayınlarda da çok büyük başarılar var. Kitaplarımızda da onun gibi büyük başarılar var. TÜBİTAK ayrıca popüler bilim kitapları da yayınlıyor. Bu kitaplarda da yine okul öncesi ve ilköğretim dönemine hitap eden kitaplarımız milyonlar düzeyinde, yani 10 milyon düzeyinde falan satışları olan kitaplar. Türkiye'de çok büyük rağbet görüyorlar. Çok okunuyor.

Bunların içerikleri de, kitaplardaki içerikler daha çok -ne yazık ki orada telif yayıncılığımız biraz zayıf- dünyadaki iyi örneklerin çevirisi anlamında yayınlar. Ama dergilerimiz tamamen telif. Kendi uzmanlarımız tarafından hazırlanan yazılarla ve çizimlerle oluşturuluyor.

Yine, çizgi film alanında yaşanan sorunları başlangıçta biz de yaşadık. Dergilerde anlatımlar çizimlerle yapılmak zorunda biliyorsunuz. Her şeyi fotoğraflamak mümkün olmuyor. Çizim alanında başlangıçta sorun yaşıyorduk ama biz çizime önem verdiğimizde çizerler de bu alana eğildiler ve şu an çok sayıda çizer, bize çizim yapmak için başvuruyor ve büyük bir kitle etrafımızda oluşmuş durumda. Çok da başarılı çizimler çıktı ortaya.

Çocuk yayıncılığının geleceği nasıl diye düşünürsek, bence büyük yayıncılığından çok daha başarılı gidiyor. Bu, belki yetişkin alana yansımıyor gibi çünkü bizim Bilim Teknik'teki satışlarımız yıllara göre geriye gidiyor. Buradan anlıyorum ben. 1990 yılında ben TÜBİTAK'ta Bilim Teknik Dergisi'nde başlamıştım. O zaman ülkemizin nüfusu kaçtı bilmiyorum. 50-60 milyonlar seviyesindeydi herhâlde. O dönemde Bilim Teknik Dergisi 90 bin satıyordu, şu an 35 bin satıyor. Yani ülke nüfusumuz arttığı hâlde Bilim Teknik Dergisi'nin satışlarında düşüş var. Gerçi hani farklı kaynaklarda alanımızda yayınlar var ama çocuk yayıncılığında dediğim gibi sürekli ileriye doğru bir artış söz konusu. Her ay, her yıl artışlar sürüyor.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016 Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 49

Dergilerimizde içerikleri anlatırken dikkat ettiğimiz şey, dediğim gibi, çocukların yaş grubunun özelliklerini düşünerek tamamen ve onların gözünden bakarak dünyaya onlara anlatmaya çalışıyoruz. "Aile" kavramı, istemesek de biz çocuklara hani onların dilinden anlatmaya çalıştığımız için "aile" kavramı da yazılarımızın içerisinde çok genişçe yer alıyor. İşte dedeydi, amcaydı, dayıydı, halaydı, her şeyi birlikte yaptırmaya çalışıyoruz çocuklara bütün yazılarda anlatırken. Çünkü anlattığımız olayların birçoğunu bir büyüğünden destek olarak yapmak zorunda, en azından dergiyi bir büyüğü ona okumak zorunda. Böylece, ailesiyle kaliteli bir alışveriş, bir zaman geçirme sağlamış oluyoruz çocuklara. Meraklı Minik Dergisi'nde özellikle bunu yapmak zorundayız çünkü okuma yazma bilmeyen bir kesime hitap ediyoruz, 3 yaş üzerine. Bu dergide daha çok katlama, yapıştırma, motor becerileri geliştirici ekler veriyoruz. Onları yine aile desteğiyle yapıyorlar. Anne, baba birlikte yapıyorlar. Sonra oyunlar veriyoruz. Bu oyunları kardeşleriyle, annesiyle, babasıyla oynayarak vakit geçiriyorlar ve neredeyse bir ayın bir haftasını falan dergi dolduruyor ama çocuklar tekrardan sıkılmadığı için bir ay boyunca o oyunları tekrar tekrar oynuyorlar. Bunu geri dönüşlerden anlıyoruz.

BAŞKAN – Duran Bey, sabah konuşulan da bir konu vardı. Onu sorayım size. Popüler bir iş yapmak aynı zamanda ideal bir iş yapmak. Bu ikisinin dengesi çok önemli, çok idealist iş yaptığınızda belki popüler olmayacak, para kazanılmayacak ya da yaygınlaşmayacak ama çok popülerlik kaygısı olduğunda da bu sefer idealden uzaklaşılacak. Sabahki kaldığımız nokta buydu. Bu anlamda, siz, yayın kurulunun yayın ilkesini bu çizgide nasıl değerlendiriyorsunuz?

TÜBİTAK POPÜLER BİLİM ÇOCUK DERGİSİ MÜDÜRÜ DURAN AKÇAY – Bizim popüler olalım diye bir kaygımız yok ama yaptığımız iş galiba popüler, seviliyor ki, bilmiyorum rağbet görüyor.

BAŞKAN – Derginizin adı "Popüler Bilim Çocuk" ama. Bir kaygımız yok diyorsunuz ama derginin adı Popüler Bilim Çocuk.

TÜBİTAK POPÜLER BİLİM ÇOCUK DERGİSİ MÜDÜRÜ DURAN AKÇAY – Bizdeki popülerlik, olumsuz anlamdaki popülerlik değil.

BAŞKAN – Yok, ben bir anlam atfetmedim zaten. Yaygınlaştırmanın yolu...

TÜBİTAK POPÜLER BİLİM ÇOCUK DERGİSİ MÜDÜRÜ DURAN AKÇAY – Hani bir olumsuz popülerlik de var. TV dizilerinden olumsuz anlamda yaklaşıldı ya o anlamda bir popülerlik değil. Daha yaygın, daha geniş kitleye seslenmek anlamında, herkese bilimi sevdirmek anlamında bir popülerlik bizimki. O anlamda da başarılı oluyor gerçekten ve bilimsel doğruluktan hiç sapmadan, hedef kitleye ulaştırmaya çalışıyoruz. Onu da mümkün merteye, zorlansak da başardığımızı düşünüyorum bu sayıları görünce. Türkiye'deki diğer yayınlarla kıyaslayarak tabii başarılı görüyorum. Tabii, Türkiye'nin nüfusuna göre çok düşük bu sayılar. Hedefimiz daha iyi yerlere gelmek, daha da arttırmak. Çalışıyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ederim, sağ olun.

Şimdi, bir sivil toplum kuruluşu var aramızda. Sevil Yorgun, AKODER Temsilcisi.

Sevil Hanım burada mı? Hoş geldiniz.

AKODER BAŞKAN YARDIMCISI SEVİL YORGUN – Hoş bulduk.

BAŞKAN – AKODER, Aileyi Koruma...

AKODER BAŞKAN YARDIMCISI SEVİL YORGUN – Aileyi Koruma Derneği.

BAŞKAN – Derneğin medyayla ilgili yürüttüğü bir proje var bildiğim kadarıyla.

AKODER BAŞKAN YARDIMCISI SEVİL YORGUN – Evet, o projemiz de var. Ben Başkan Yardımcılığında bulunuyorum. Aynı zamanda, Millî Eğitimde on yedi yıldır öğretmenim.

BAŞKAN – Evet, buyurun Sevil Hanım.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016 Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 50

AKODER BAŞKAN YARDIMCISI SEVİL YORGUN – Şimdi, programda aile bütünlüğünü olumsuz etkileyen unsurlar üzerinde konuşuyoruz. Ben AKODER'in amacından ve vizyonundan taşmadan birkaç önlem iletmek istiyorum.

AKODER, televizyonun, medyanın aile üzerindeki olumsuz etkilerini araştıran bir dernek. Dolayısıyla, burada bu bağlamda konuşmam gereken konu, televizyon ve sosyal medya. Özellikle televizyonun aile üzerindeki olumsuz etkilerinden ben bahsetmek ve bununla ilgili çözüm önerileri sunmak istiyorum.

Şimdi, özellikle ev hanımlarımızın büyük bir çoğunluğu çocuklarını okula gönderdikten sonra evde en yakın ve en keyifli arkadaşları televizyonla birlikte vakit geçiriyorlar. Dolayısıyla "Arkadaşını söyle, sana kim olduğunu söyleyeyim" sözünden de yola çıkarak aslında televizyondan aldıklarını hem çocuklarına hem eşlerine hem de çevrelerine, maalesef, yayıyorlar. Bu süreçte ne çıktı ortaya? Bizim dernek olarak gördüğümüz yarışan anneler, yarışan kadınlar ortaya çıktı. Oysa biz yarışan değil, paylaşan ailelerin ortaya çıkmasını temenni ediyoruz.

Peki, neler yapılabilir? Ben Birinci Oturumdan kaldığım için çok fazla sözü uzatmadan hemen önerilere geçmek istiyorum. Dizilerde gördüğümüz inanılmaz bir kirlilik var. Bunu, evet, bir denetleme kurulu var, denetliyor ama bunun yeterli olmadığını düşünüyoruz. Senaristlerin çok iyi gözlemlenmesi ve senaristlik mesleğinin çok ciddiye alınması gerektiğine inanıyoruz. Gerekirse bunların tarih bilen, edebiyat bilen, entelektüel birikimi yüksek, belli aralıklarla seminerlerden geçirilen insanlardan seçilmesi ve dizilerin mutlaka bir psikolog, bir sosyolog tarafından incelenip ondan sonra yayına sunulmasını istiyoruz. Yani bizim iddiamız hiçbir zaman illa didaktik bir dizi ortaya koyun değil. Tabii ki eğlendireceksiniz, tabii ki özel kanalların rating kaygısı olacak, işin içinde ticari bir boyut da var ama bu öyle bir dengede olmalı ki mesaj gizlice dizinin içinde yayılmalı, verilmeli, rating kaygısı kurumlarda olmamalı. Yani insanlar izleyebilir programları, gençlerin zihinlerini kirlilemeden izlemeliler. Bu işe soyunanlarla bunun için bence oturup gerekirse atölye çalışmalarıyla, seminerlerle ciddi bir çalışma yapılması gerektiğine inanıyorum. Bu konuda -aramızda medyacılar da var- ben bir vatandaş olarak böyle bir çalışma yapıldığını ciddi anlamda duymadım, bilmiyorum. Eğer varsa şimdi duymak isterim açıklçası.

Onun dışında, film okumaları gençlerimize yapılabilir, belediyelerde bilgievlerinde veya özel kanallara gençlere kültür ve değer aktaran yapımlar için ekstra özendirici nakdi ödemeler ya da ödülleri benzeri teşvikler verilebilir.

AKODER adına kısaca söylemek istediğim bunlar ama biz bunu bir proje olarak hazırladık. Arzu ederseniz size sunabiliriz Sayın Vekilim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

AKODER BAŞKAN YARDIMCISI SEVİL YORGUN – Bir de bir cümleyle eğitimci kimliğimle de şunu söylemek istiyorum: Suçlar eğitimle önlenir. İnanın, şu an Millî Eğitim Bakanlığında da birilerinin olması ve aslında eğitimle birçok sorunun üstesinden gelebileceğimizin farkındayız. Bu konuda da ciddi bir çalışma yapmamız gerekiyor çünkü üreten bir eğitime ihtiyacımız var. Biz sadece tüketen, ezberleten bir eğitim sistemiyle çocuklarımızı yetiştiriyoruz. Bu da, maalesef, çocuklarımızın yanlış yollara sapmalarına sebep oluyor.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Yorgun.

Sabah Millî Eğitim Bakanlığında 2 temsilcimiz vardı. Özellikle rehber öğretmenlerimizin sahadaki etkinliğini ve varlığını önemseydiğimiz için toplantımıza davet etmiştik.

Sevil Hanım, eğer yazılı vermek isterseniz raporunuzu yazılı alabiliriz Komisyonumuza. Burada her şeyi ifade edemediğinizi düşünüyorsanız. Bu tüm konularımız için geçerli. Burada kendilerini tam ifade edemediklerini düşündükleri bir konu varsa mutlaka bize yazılı ulaştırırsınlar. Biz rapora dercedeceğimiz yazılı gönderdiklerini.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016

Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman :

Sayfa: 51

Şimdi, Sayın Nilüfer Pembecioğlu, İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesinden hocamız.

Hoş geldiniz.

Çerçevemiz belli. Ben tekrar bir girizgah yapmıyorum.

Buyurun Hocam.

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ İLETİŞİM FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ PROF. DR. NİLÜFER PEMBECİOĞLU – Merhabalar.

Öncelikle böyle bir çalışma başlatıldığı ve kısa zaman içerisinde de sonuçlandırılacağı için gerçekten çok mutluyum. Bir parçası olmaktan da çok büyük bir mutluluk duyuyorum.

Konuşulanlara baktığımızda ben kendimi farklı şapkalar altında hissediyorum. Bir tanesi eğitimci kimliğim. Ben senelerce öğretmen yetiştirdim. Onun için eğitimin gücüne hâlâ inanandanım. Zaman zaman umudumu kaybetme noktasına gelsem de inanıyorum ki eğitimle pek çok şeyi başarabiliriz. Eğitimsizlikten ve biraz daha popülist bir yaklaşımla medyaya geçtiğimde de şimdi medyada çalışan arkadaşlarımızı yetiştiriyoruz. Ha, iyi yetişiyorlar mı? Gene soru işaretlerim var ama medyanın da bir şeylere, derde derman olacağından da en ufak bir kuşku yok. Bir diğer taraftan, Avrupa Birliğiyle ilgili pek çok çalışmalar yaptım. Orayı da bitirdiğim için uluslararası medyanın nasıl şekillendiğini görüyoruz. Dolayısıyla, bu üç bakış açısını bir araya getirdiğimde neler görüyorum, onları sizinle paylaşmak istiyorum.

Hepsinin ortasında, bence çakıştığı noktada çocuk duruyor. Onun için ben de çocuk ve iletişim üzerine çok çalıştım. Türkiye'nin her yerini gezdim. Çocuklara tuttum mikrofona, onlarca, binlerce çocukla röportaj yaptım. İnanın ki çok bilgileniyorsunuz. Ben onlardan gerçekten çok şey öğreniyorum. Örneğin "Televizyonun kumandası kimde?" diye sorduğunuzda bile çocuğun verdiği cevap size, ailede nasıl bir ortam olduğunu, şiddetin var olup olmadığını, ailenin düzenli bir aile olup olmadığını vurguluyor. Yine, bir kız çocuğuna sorduğunuzda "Ailenle aran nasıl?" diye ya da "Televizyon izlemeye ne kadar zaman ayırıyorsun?" diye, "Annem bana odana git, yat diyor çünkü bizde artık yeni bir anne var ve onun getirdiği bir de ağabey var." "Kaç yaşında?" "16 yaşında." "Sen kaç yaşındasın?" "10 yaşındayım." Ailedeki durumu çok net görebiliyorsunuz böyle durumlarda. Hani direkt olarak, demin konuşulmuştu ya bazı kutucuklara çarpı koymaktan çok daha farklı veriler kazanabiliyorsunuz. Çocuktan al haberi diyorum hâlâ daha.

Bu medyanın bize sunduğu şeyler var. Tabii ki bunu abartarak da sunuyor, sıradanlaştırarak, normalleştirerek de sunuyor. Biz bir kimlik değişimi içerisindeyiz. Hani çocukluktan gençliğe, gençlikten yetişkinliğe ve yaşlılığa giden yolda zaman zaman ailenin içerisindeki değişiklikler, kopmalar ya da yeniden birleşmeler de bundan kaynaklanıyor aslında. Ailenin parçalanışı yalnızca boşanmayla gerçekleşmiyor. Aile bazen kendi içerisinde de paramparça hâlde. Siz de ifade ettiniz. Herkes kendi odasında kendi medyasının başında. Televizyon öldüren eğlenceydi. Artık kimseyi öldürmüyor. Telefonlar öldürecek belki de çünkü herkes kendi telefonunun içerisinde. O kadar yalnızlaşmış bir topluma doğru gidiyoruz ki İngiltere'de, Amerika'da örneklerini görebilirsiniz. İnsanlar sabah beş buçukta kalkıyorlar, ne o, akşam yemek pişirecekler, içindekiler neler olacak, onların malzemelerini oturup tek tek yazıyorlar, sonra alışverişe gidiyorlar yaşlı teyzeler, onları tek tek alıyorlar, akşam -bizdeki yemek programları gibi- televizyonun başında onlarla birlikte yemek pişirerek, aynı yemeği pişirerek bir toplum olabilmeyi, bir birliktelik sağlayabilmeye çalışıyorlar. Bu yalnızlaşma yarın öbür gün bizim de başımıza gelecek diye ben çok korkuyorum.

Benim burada sözünü etmek istediğim önemli bir şey var. Biz karar verme süreçlerimizi sorgulamıyoruz çok fazla. Dizilerdeki, "sitcom"lardaki gibi beş dakikalık kararlara indiriyoruz yaşamı. Bu çok yanlış bir şey. İşte evlilik programlarının belki çok eleştirilen yönleri var ama ben bazen bunların bir anlamda

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016

Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman :

Sayfa: 52

katarsis de sağladığını, bir arınmayı da getirdiğini düşünüyorum. İnsanlar verdikleri kararları sorguluyorlar. Kendilerini onların yerine koyuyorlar. Cinselliğin yaşının 13'e geldiğini söylemişti katılımcılarımızdan biri. Ergenliğin yaşı da 8'e, 9'a düşmüş durumda. Bu da tıbbi gerçek. Eğer ergen psikologlarıyla görüşecek olursanız bunu da teyit edebilirsiniz. Çok da geniş bir çocuk nüfusumuz olduğunda bunların her biri ayrı bir sorun olarak bire bir karşımızda duruyor.

Biz medyadan dertliyiz ama insanlardan da dertliyiz. Hani, demin demiştim, "karar verme süreçlerinin sorgulanması" diye. İnsanlar o kadar hızlı karar veriyorlar ki. Bir: Kafalarında senaryoları var, senaryo kuramı çok iyi çalışıyor. İşte, sabah üç buçuk, kızınız geldi, kapı çaldı, ne diyeceksiniz? Hemen hazır: "Neredeydin kızım?" Ama hiç kimse düşünmüyor, o kız acaba nereden geliyordu, polis miydi, doktor muydu, kaza mı geçirdi, gece çalışması gereken başka herhangi bir meslekte mi çalışıyordu. Ama toplumsal hafızamız bizi sadece o senaryolarla, şablonlarla yönetmeye devam ediyor.

Yine, hızlı karar veriyoruz. Örneğin gençler diyor ki: "Patates kızartmasını seviyor musun?", "Evet, ben de seviyorum. Hadi evlenelim." Ondan sonra bakıyorlar ki biri bamyayı sevmiyor, öbürü patlıcanı sevmiyor; "Hadi boşanalım." Bu karar verme süreçlerinin denetlenmesi için de insanların çok iyi bir medya okuryazarlığı programından geçmesi gerek, aşılınması gerek. Anne babaların anne-baba okullarına da kesinlikle katılmaları gerektiğini düşünüyorum.

Medya bize şeffaf bir başlık sunabilmeli; içeriği, özü bize verebilmeli. Medya bize tabii ki duygusal reaksiyonları da göstermeli. Bazılarına çok kızıyoruz, bazılarına çok sinirleniyoruz ama mutlu olduğumuz haberler çok azınlıkta. Medya bize hem iyimser hem kötümser bakış açılarını da yansıtabilmeli ama soğukkanlı ve yaratıcı olmayı da öğretebilmeli. Medyadaki programlara baktığımızda, kadın programları felaket, gençlik programları felaket, çocuk programları felaket. O zaman, "Medya bize felaket tellallığı mı yapıyor?" diyeceğiz. Yurt dışındaki örneklerde anne babaların tepkilerini dile getiren, çocuklarına nasıl davranmaları gerektiğini öğreten, onlara rehberlik eden eğitim kanalları var, eğitimcilerin kendi kanalları var. Belki televizyon kanalı kurmak şu devirde çok pahalı ama IP yayınlarla, cebe gelebilecek simülasyonlarla, aplikasyonlarla bunları gerçekleştirmek de mümkün.

Biz ailenin gerçekten bir arada tutulmasını istiyoruz ama aileye bir şey olduğunda harekete geçilmesi çok yanlış. Ailenin ne olmasını bekliyoruz? Yani ailede birisinin hasta olması, başının ağrması bile aslında büyük bir sorun. Çocuk bunu nasıl algılıyor? Çocuk bunu nasıl değerlendiriyor? Ya da işte, erkeğin ya da kadının kanser olması, eve bir yaşlının ya da engellinin gelmesi onları nasıl etkiliyor? Öz güven gerçekten çok önemli.

Ailede evde sağlık hizmetlerinin yetersiz olduğunu gerçekten düşünüyorum. İşte, yaşlıların ve engellilerin önlerine daha fazla setler çekildiğini düşünüyorum. Kendi bireysel deneyimlerim de var.

Ankara'ya giden, iletişim fakültesi 4'üncü sınıf öğrencisi bir öğrencim vardı. Bana dedi ki bir toplantıya katıldığında: "Ben annemin şiddet gördüğünü daha dün anladım." Bu çok önemli bir faktör çünkü İstanbul'da yaşayan bir çocuk, üniversite düzeyinde ve şiddetin ne olduğunu tanımlarken bile biz bazen sıkıntı çekiyoruz. Kaldı ki benim pek çok öğrencim Doğu'dan, Güneydoğu'dan geliyor ve İstanbul gibi bir kazana düştüğünde bunların gerçekten bir danışmana ihtiyaçları var; ne yapacaklarını, nereye gideceklerini bilemeyebiliyorlar.

Dolayısıyla, bir: Ailenin mutlaka bir aile terapi merkezine ihtiyacı var. Ailenin avukatına, ailenin doktoruna, bir sistemik terapiye ihtiyacı var. Evlilik öncesi, evlilik sırasında, evlilik sonrasında, evlilik bittiğinde de bunların yine terapiye ihtiyaçları var çünkü. Çocuk doğarken, çocuk doğmadan, çocuk doğduktan sonra da, çocuğa kardeş gelirken de, her şekilde bunlara destek gerekecek çünkü. Bizim bir aile terapi merkezi modeli oluşturabilmemiz gerekiyor. RAM'lar gibi ama

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016 Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 53

çok daha iyi işleyen bir model oluşturabilirsek aslında. Tabii, bu rehberlik modellerinde de çocuğun birtakım açmazlarının farkında olup da bunların istismar meselesi de yapılmaması gerekiyor. Batı'da olduğu gibi, "Bu sorunlu çocuk, tamam, buna ilaç verilmesi lazım." deyip de bir sürü reçeteli ilaçlara da başvurulmaması gerekiyor. Takip gerekli. Bir kerelik bir değerlendirme değil de eğer biz o aileyi takip edebilecek sosyal hizmet uzmanları yetiştirebilirsek çok iyi olur. Burada da ben öğretmenlerden ve belli branşların öğrencilerinden destek alınabileceğini vurgulamak istiyorum. 530 bin aileye ulaşıldığını söylemişti sabahki konuşmacı arkadaşlar, bu gerçekten büyük bir rakam, daha da fazlasına ulaşabilmek de yine bizim elimizde. Türkiye 70 milyon, her biri ayrı bir film.

Medyanın içerisinde... Medyanın birey için de, toplum için de bir kaçış olduğunu biliyoruz. Medya temsilcilerinin gerçekten önemli olduğunu düşünüyoruz, özellikle aileye. Sonuç olarak medya okuryazarlığı diyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Hocam.

Üyelerimizden hocamıza soru sormak isteyen...

Aramıza Deniz Hanım da katıldı. Deniz Depboylu, Milliyetçi Hareket Partisi Aydın Milletvekili.

Hüsnüye Hanım, buyurun.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Hocam, teşekkür ederiz.

Yalnız, engelliler ve yaşlılarla ilgili, sağlığın aileye daha çok katkısı olması gerektiğini söylediniz. Ben bir aile hekimi olarak ve yaklaşık yirmi dört yıllık bir hekim olarak, özellikle son zamanlarda yaptığımız politikalarla, izlediğimiz politikalarla bu alanı doldurmaya çalıştığımızı ve gerçekten iyi işler yaptığımızı düşünüyorum ama nerede eksiklerimiz var, tabii ki onu da bilmek istiyorum.

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ İLETİŞİM FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ PROF. DR. NİLÜFER PEMBEÇİOĞLU – Çok teşekkür ederim.

Ben iki buçuk sene anneanneme baktım, şu anda da 93 yaşında, Alzheimer hastası olan bir babam var. Anneannem de Alzheimer'dı. Bize bu süre içerisinde hiç kimse uğramadı. Yani kendi adıma kalbim kırık. İlk doktora götürdüğünüzde mesela o yaşlı insanlardan bir tanesini, en ufak bir şeyde, mesela boğaz, doktor: "Aa, boğazı kurumuş, buna pastil vermek lazım." ya da "Bir ilaç vermek lazım." Ya da işte, "Aa, kulağında kir birikmiş ama bunu almak lazım." dediğinde gerçekten bir rutin kontrol gerekiyor bu insanlar için ve biz sağlıklı insanlarımızı bile normalde kontrol edemiyoruz. Bir hastanın gerçekten hastaneye gitmesi, gelmesi, ambulansı şusu busu olağanüstü büyük bir zorluk ki biz kendi adımıza hani, İstanbul'da, Üsküdar gibi, Kadıköy gibi belli merkezlerde yaşıyoruz. Daha kıyıda köşede yaşayan insanların neler çektiğini ben görüyorum, duyuyorum. Çok daha iyi şartlar yaratılabilir diye de düşünüyorum. Yirmi dört saat, sürekli takip gerekli o insanlara.

Çok özür dileyerek kendimden bir örnek vereceğim. Haklısınız, aile hekimi geldi, cuma günü babamı ziyaret etti. Pazartesi günü tekrar bakım için eve geldiler ama babam çarşamba günü kalp krizi geçirdi. Yani hiçbir şeyin garantisi yok. Hani, bakıldığında, 3 kere üst üste doktor ilgilenmiş görünüyor ama şu anda iyiyiz, yarın ne olacağız bilmiyorum. Ki biz çok hassas noktalarda olduğumuz için her şeye hazırlıklıyız ama daha genç olanlar, daha bakıma muhtaç olan insanlar da var. Dikkatinize.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Yani aslında bu noktada, kalp krizi açısından tabii ki daha önce bunun bir tabanı vardır, daha önce verisi vardır, mutlaka EKG'sine, biyokimyasal değerlerine bakılmıştır. Yani o önceden de işte, şöyledir, diyebileceğiniz bir şey değil ama bu noktada, gerçekten, evde bakım hizmetleri, yaşlı yaşam merkezleri...

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ İLETİŞİM FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ PROF. DR. NİLÜFER PEMBEÇİOĞLU – Hepsini gezdim, gerçekten ellerinize sağlık, yaptıklarınızı görüyorum.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016 Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 54

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Ama daha fazla yapacağımız bir şey varsa aslında öneri olarak onu duymak istemişim.

Teşekkür ediyorum.

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ İLETİŞİM FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ PROF. DR. NİLÜFER PEMBEÇİOĞLU – Ben öneri olarak bir şey söyleyebilirim burada. Bence çok çok önemli. Demin gençler vardı aramızda. O çocukların empati oranı çok yüksek. Biz kuşak çatışmasını engellemek için, hem gençler ile yaşlılar arasındaki bağlantıyı da sıkı tutup değer aktarımını sağlayabilmek için onları bir araya getireceğimiz merkezler kurabilmeliyiz. Bu çok önemli çünkü biz tarhana nesli çocuklarıyız, ben öyle diyorum ama şimdi bir pizza gençliği var ortada. İkisini bir araya getirip onu bir aşureye çevirebilmekse eğer amacımız, onların bir arada oldukları ortamlar yaratılabilmesi, hem çocukların yaşlıları anlayabilmesi hem de yaşlıların daha iyi ve daha zinde hissedebilmeleri için, bir şeyleri de birbirlerinde bıraktıklarını anlayabilmeleri için buna ihtiyacımız var.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Hocam.

Bugün aramızda sektörden de temsilcilerimiz var ama bir çifti özellikle farklı bir sebeple çağırdık. Sanatçı kişiliklerinin dışında, aslında bu sektörde hep yapılan bir eleştiri var, medya üretimiyle aileye zarar veriyor, medya yaşam tarzıyla da – meslek mensupları için de söylüyorum bunu- aileye zarar veriyor ve işte, uzun süreli evlilikler yok. Hem çalışanlar için bu söyleniyor hem ürettiği ürünler için. O anlamda, Eda ve Metin Özülkü çifti aramızda.

Kaç yıl oldu sizin evliliğiniz?

METİN ÖZÜLKÜ – Yirmi sekiz yılı geçti.

BAŞKAN – İyi bir örneksiniz o anlamda.

METİN ÖZÜLKÜ – Yirmi sekiz yıl evlilik oldu, otuz iki yıl da beraberlik oldu işte, dört sene bir flört dönemi var.

BAŞKAN – Otuz iki yıl uzun bir süre, iki kişinin birbiriyle geçirdiği iyi bir süre. Hem tutanaklara da geçsin, biz gittiğimiz illerde kırk, elli yılı deviren çiftleri ziyaret ediyoruz, “Nedir bunun sırrı?” diye. Genelde bize şeyi söylüyorlar, işte, biri öfkeliyken diğerinin susmayı bilmesi, işte, karşılıklı sabır, “empati” dediğimiz bugün, diğergamlık, onun çok üzerinde duruyorlar. Ama sizin sektörün de -az önce söylediğim gibi- insanı öğüten bir algısı var. Yani hem yaptığınız iş gereği, mesai saatleri ve iş yoğunluğu açısından hem de medyanın ürettiği ürünler açısından. Bu yirmi sekiz yılın ya da otuz iki yılın sırrı ne? Sizi dinleyelim, biraz özel hikâyenizi dinlemek için aslında davet ettik sizi buraya.

METİN ÖZÜLKÜ – Öncelikle, kısa konuşacağım ben fakat bu konuyla ilgili hem bilgilenmek için buradayım hem de bizim kendi düşüncelerimiz, katkısı olacağını düşündüğümüz bazı önerilerimiz olacaktır, onları yazılı olarak iletmek istiyorum daha sonra.

Üniversitede tanıştık biz. Öncelikle şanslı olduğumuzu düşünüyorum. Yani hem müzik sektörünün içerisinde bulunmak fakat bir yönümüzle de gerçekten müzisyenlik yapmak için biz müzik sektörünün içerisinde olduk. Hiçbir zaman işte, “Büyüyünce şöhreti yakalayalım, şöyle olsun böyle olsun.” gibi hesaplarımız olmadığı için tamamen doğal bir şekilde üniversitede başlayan arkadaşlığımız, ikimizin de büyük müzik aşkıyla... En büyük ortak yönümüz zaten baştan buydu. Dolayısıyla, benim Eda’yı benimle flört etmesi için kandırmam yani çıkma teklifini yaparken bile müziği kullandığımı söyleyebilirim. Kendisi için 3 tane beste yaptım ve o besteleri...

BAŞKAN – Ama hiçbir kadın 3 besteye duyarsız kalamayabilir yani. İyi bir yöntem o.

METİN ÖZÜLKÜ – O da üniversite yıllarında şarkı söylemeyi çok sevdiği için o şarkıları onun seslendirmesini ve stüdyoda bunları kayıt altına almamızı istedim. Kıramadı tabii, “hayır” diyemedi bu teklife. Bu şekilde başlayan önce bir arkadaşlık, sonra çok büyük bir aşk ve o aşk sayesinde evliliğe giden bir yol.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016

Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman :

Sayfa: 55

Şansımız dediğim şey de şuydu: Dönem dönem o yaşlarda, evliliğimizin ilk yıllarında tabii ki belli maddi zorluklar çektik -ikimiz de memur çocuklarıyız- bütün yuvamızı, evimizi kendi imkânlarımızla, çalışarak elde ettiğimiz için yani aileden pek fazla destek alamadığımız için tamamen bir bütün olmayı becerebildik. Yine şanslarımızdan bir tanesi, evlenir evlenmez çocuğumuz olmadı, birkaç sene hatta on sene kadar diyeyim bir süre geçti, o süre içerisinde biz hem kendimizi eğittik hem evliliğimizi eğittik, böyle bir fırsatımız da oldu. Ayrıca, ailelerimizin kültürel yapıları, hatta memleketlerimizin bile birbirine yakın oluşu birçok zevkimizi de bir arada getirdi ama bütün bunların yanında, en büyük şeyin bizim açımızdan müzik olduğunu düşünüyorum ben. Bunun faydasını çocuklarımız olduktan sonra da gördük. Çünkü çocuklarla beraber de bu kadar paylaşılacak şeyin azaldığı bir dünyada, ortamda, biz gerçekten piyanonun başına geçip dördümüz şarkı söyleyebiliyoruz veya işte, onlar ufak ufak besteler yapıyorlar, bize dinletiyorlar. Bu şekilde paylaşımlarımız oluyor.

Ben sanatın çok çok önemli olduğunu düşünüyorum. Yani tabii ki medya yönlendirme konusunda çok önemli, medyanın bunu da dikkate alması gerektiğini düşünüyorum ve hani, bu kadar teknolojinin yoğunlaştığı bir çağda bu paylaşımlarda sanatı ne kadar daha öne çıkarabilirsek, içine romantizmi, o sıcak yuva duygusunu, o esintileri daha çok verebiliriz diye düşünüyorum. Yani üstümüze bir sürü şey ters yönden geliyor tabii karşımıza ama ayakta durmak zorundayız ve bu ayakta durma zorundalıklarıyla birlikte o sıcaklığı da koruyabilmek için elimizden ne geliyorsa var gücümüzle yapmak zorundayız. Bireylere düşen görevin de bu olduğunu düşünüyorum.

Bir ailenin, bir evliliğin uzun süreli olabilmesi için sadece aşk da yetmiyor tabii. Aşk, gerçekten, ilk başta fitili yakan bir ateş belki ama ondan sonra duygularımızı, aklımızı, kalbimizi, hepsini bir araya getirerek olgunlaştırdığımız bir süreç gerekiyor. Bunun için de öncelikle kendi çocuklarımızdan başlayarak medyanın ve tüm toplumun gayretiyle eğitilmemiz gerekiyor.

Benim söyleyeceklerim bu kadar ama biraz önce de söylediğim gibi, hem bilgilenmeye geldim hem de bu konuyla ilgili, aslında, bizim bazı teorilerimiz, yazılı şeylerimiz de var, onları da daha sonra yazılı olarak sizlere aktarmak istiyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Ben eşinizi de dinlemek isterim ama şu soruya da cevap bulmayı arzu ederim: Genelde, uzun yıllar evlilik yapanlara o soruyu sorarlar. Ben de yirmi altı yılı bitirmiş biriyim, arkadaşlıkla beraber bizim de otuzuncu senemiz bu sene. Ama şu önemli, hep söylenen bir şey: Hem kişinin hem çiftlerin, ailenin sorun çözme kapasitesinin artırılması. Yani sorun var, hayatın her yerinde var, evlilikte de var o sorun. O soruna birlikte çözüm üretme kapasitesini nasıl artırıp nasıl sorunu çözebiliyoruz, bunu nasıl geliştiriyoruz?

METİN ÖZÜLKÜ – Onu şöyle söyleyeyim: Flört ettiğimiz dönemde, en büyük kavgalarımızı yaptık biz Eda'yla, dört yıl sürdü o süreç, aynı zamanda üniversitede okuduğumuz dönemdi ve orada inanılmaz bir aşk ve yani, bunun evlilikten başka sonucu olmayacak bir görüntü var -benim kafamda en azından öyle, bilmiyorum Eda'yı ama- ben öyle görüyordum. Fakat buna rağmen çok büyük sorunlar vardı çünkü her ne kadar aile yapınız birbirine yakın olsa, zevkleriniz aynı olsa, ikiniz de müziği sevseniz, sanat tutkunu olsanız, şudur, budur falan, buna rağmen iki ayrı insan bir araya gelmek üzere, bir ömür boyu yola çıkmak üzere hazırlık yapıyor. Bu dönem insanı geriyor. Sadece, işte, dediğim gibi, hem şanslı olduğumuzu düşünüyorum hem de avantajımız küçük yaşta tanışmamız ve bu yola küçük yaşta başlamamız çünkü eğitim, biliyorsunuz ki ne kadar küçük yaşta olursa o kadar daha... Biz de evlilik kursuna 17'li, 18'li yaşlarda başladığımız için daha kolay algıladık veyahut da daha çabuk tercüme ettik. Bu sebeple de flört ettiğimiz dönemde ve evliliğimizin ilk bir iki yılında o ciddi problemlerimizi gittikçe azalan bir tempoyla halletmeye başladık. Yani son on-on beş yıldır da gerçekten böyle ciddi

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016 Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 56

sorunlarla karşılaşmıyoruz, ancak hayatın bize dayattığı, bizim dışımızda gelişen sorunlar varsa onlara da birlikte zaten, kol kola girerek çözüm bulma yeteneğine eriştiğimizi söyleyebilirim. Bir süreç meselesi ve eğitim meselesi diyorum ben yani.

BAŞKAN – Teşekkürler.

Eda Hanım'ı da dinleyelim.

EDA ÖZÜLKÜ – Ben de bütün katılımcılara burada oldukları için öncelikle teşekkür ediyorum.

Gerçekten çok önemli bir konu. Son derece, yozlaşmaya doğru hızla yol alan dünyada, gerçekten bu sıcak ilişkileri korumak, önemsemek çok önemli.

Bir şeyleri kaybediyoruz. Şimdi Metin çok güzel anlattı her şeyi ilişki üstüne, aşk üstüne fakat hakikaten çok kolaylaştı boşanmalar, ayrılmalar. Gençler birbirine tahammül edemiyor. Biraz evvel hocamın çok güzel değindiği gibi, işte “Ben sinemayı seviyorum. Sen sevmiyor musun? Tamam o zaman, hadi boşanalım.” Birebir yaşadığım ve duyduğum bir örnek olduğu için çok hoşuma gitti. Gerçekten her şey çok basite indirgeniyor. Bunun altında ne olmalı bilmiyorum. İnsanların birey olarak, herhâlde, birbirine saygı duymayı önce öğrenmeleri gerekiyor, birbirlerinin zevklerine, dünya görüşlerine, kültürel zenginliklerine, biraz özgürlüklerine aslında açıkçası saygılı olmaları gerekiyor. Bizim ilişkimizin başarısı biraz da bu temele dayanıyor diye ben düşünüyorum.

Metin'in de söylediği gibi, çok sıkıntılı, zor dönemlerimiz de oldu yani uzun süreli değil ama ara ara kavgalarımız da oldu, bir şeyler, bir şeyler oldu yani. Biz onu hep kendi evimizin içinde halletmeyi yeğledik o dönem içinde. Hiçbir zaman ben kapıyı vurup çıkıp da işte, bir “Annemin evine giderim de işte sen de öyle yaparsın, böyle yaparsın.” Gitmedim yani, o da aynı şekilde. Hep evin içinde çözmeye çalıştık. Zaten çocuklardan sonra olay bambaşka bir boyut kazanıyor. Bir taraftan onların dünyasını sağlıklı bir şekilde geliştirmeye çalışıyorsunuz ruhsal açıdan. Onların önünde hiç kavga etmiyoruz mesela. Bu, ne kadar doğru, onu da bilmiyorum yani ne kadar doğru derken, doğru belki ama...

METİN ÖZÜLKÜ – Bazen mini kavgalar yapmak zorunda kalıyoruz hani bağışıklık sistemleri gelişsin diye.

EDA ÖZÜLKÜ – Evet, evet, gerçekten. Aslında, hani, ufak ufak tartışmalara belki de tanık olmaları da gerekiyor çünkü bu sefer baktık ki en ufak bir şeyde “Ne oluyor? Siz ayrılıyor musunuz? Niye tartışıyorsunuz?” “Normal bir şey bu, hayat budur. Farklı fikirlerde olmamız çok doğaldır. Hallolur, eder.” falan. Çocuklar çok hassas tabii.

Gerçekten, bir de çevrelerinde o kadar çok boşanan, ayrılan aile var ki. Şimdi sınıflarında, atıyorum ama yakın rakamlar belki şöyledir, yani 23-24 çocuk varsa bunlardan 4-5'inin ailesi ayrılmış mesela anne babalar, ikinci hanımlar gelmiş, üstüne üçüncü; yeni yeni çocuklar ilave olmuş. Tabii, bu da bugünün bir gerçeği aslında yani bir tek bizim ülkemize has olduğunu da düşünmüyorum. Dünyada çok fazla örneği bu şekilde. Böyle olmaya başladı artık bir şeyler. Bilmiyorum, kişiler belki özgürlüklerine daha çok sahip çıkmak istedikleri için, daha bireysel düşündükleri için ama bu yola doğru gidiyor.

Buna bir önlem var mı, yok mu, bilmiyorum ama bu tarz toplantılarla, konuşarak, tartışarak, neyin doğru, neyin yanlış olduğunu bulmaya çalışarak, eğitimle, sanatla mı, neyle olacaksa, yani bunu bir şekilde konuşmak çok faydalı olacaktır.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Var mı söz isteyen?

Buyurun.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Öncelikle, ben de nice yirmi altı yıllara diyorum.

Ben de katkıda bulunmak, biraz da böyle, hani, farklı bir bakış açısı getirmek açısından söylemek istiyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016 Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 57

Ben de yirmi dört buçuk yılını devirmiş biri olarak, bir çift olarak ama arkadaşsız bir dönemden sonra yirmi dört buçuk yıl. Gerçekten, eşim bana beni görmeden talip olmuş. Niye? Sadece Allah rızası için. "Bana uygun mu?" "Evet, uygun." "O zaman isteyebiliriz." demiş. Yani belki bu sır olmaktan çıktı şu anda. Ben tıp doktoruyum, eşim de tıp fakültesi, benden üç yıl önce mezun, şu anda da tıp profesörü. Ama yirmi dört buçuk yılda hiç kavga etmedik diyebilirim eşimle gerçekten. Neden bunu söylüyorum? Niye kavga etmedik? Ulvi duyguların, insanları belli bir noktada buluşturduğu ve kötü bir davranış sergilemekten alıkoyduğuna inanıyorum ben ve ben bunu yirmi dört buçuk yıllık evlilik hayatımda yaşamış biri olarak söylüyorum. Yani sadece maddi bakış açısıyla çoğu şeyi halledebiliriz ama çoğu şeyi de halledemeyiz. İnsanların ulvi duygularının baskın olması, eğitimde vesairede kadim medeniyetimizden gelen örneklerin çocuklarımıza işlenmesi gerektiğine inanıyorum ben.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Hüsnüye Hanım.

METİN ÖZÜLKÜ – Pardon, ben bir şey eklemek istiyorum müsaade ederseniz.

BAŞKAN – Buyurun.

METİN ÖZÜLKÜ – Şu yanlış anlaşılmasın: "Biz o belli süreci atlattıktan sonra, ondan sonra artık hiç tartışmıyoruz." Biz çok tartışıyoruz ve çok kavga ediyoruz, sadece çocukların yanında mümkün olduğu kadar bunu yansıtmamaya çalışıyoruz ve onun sonucunda da baktık ki biraz fazla steril duruma geldiler. Bunun da yanlış olduğunu fark edip, dediğim gibi, bazı şeyleri bilinçli olarak onların yanında da bağıışıklık sistemlerini kazanabilmeleri açısından yaptığımız doğrudur yani.

BAŞKAN – Teşekkür ederim, sağ olun.

Şimdi, TİAK adına, Genel Müdür Dursun Güteryüz aramızda.

Dursun Bey'e de bir soru sormak istiyorum: Bu hep konuştuğumuz "rating" Zaman zaman tartışılıyor. Nedir bu rating, nasıl ölçülür, ne kadar gerçektir, sanal bir gerçeklik midir? Bu konuyu hem tutanaklara geçmesi açısından hem de katılımcılar açısından değerlendirirseniz sevinirim.

TİAK GENEL MÜDÜRÜ DURSUN GÜLERYÜZ – Çok teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Öncelikle, teşekkür ettiğimi ifade etmek istiyorum size ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin değerli üyelerine. Bu Komisyon toplantısının çok faydalı olacağına inandığımı ben de belirtmek isterim çünkü -öğleden önceki konuşmacılar da ifade ettiler- yasaları sadece yapmak yetmiyor, hatta çoğu kez sadece yasalar yeterli olmuyor, yasaları uygulayacak olanlarla, onların maruz kaldıklarıyla da istişare etmek, bunların sonucunda o metinleri oluşturmak, inanıyorum ki daha faydalı olacaktır. O nedenle, teşekkür ediyorum bizlerin de görüşünü almak istediğiniz için.

Evet, "rating" çok tartışılan bir konu. Ben sadece teknik bilgi vermekle yetineceğim Türkiye'deki rating sistemi hakkında. Tabii ki biz bu tartışmaların çok dışındayız. Yaptığımız iş son derece objektif, bir fotoğraf çekmek. Dolayısıyla, işin o kısmına girmeyeceğim.

Şimdi, TİAK Anonim Şirketi rating ölçümlerini yaptırıyor Türkiye'de ve bu şirket de 3 bileşenden oluşuyor: Reklamverenler Derneğini temsilen oluşturulmuş bir grup var, Reklamcılar Derneği ve tahmin edeceğimiz gibi, ölçülen televizyon kanalları. Bu 3'lü yapı hem şirketin ortaklık yapısında söz sahibi hem de yönetiminde. Yönetim kurulu da yine bu dağılıma yansıyacak şekilde oluşuyor ki aramızda yönetim kurulu üyesi olan kanallar ve yönetim kurulu üyesi olan Metin Bey de, kanalların temsilcileri de var. Dolayısıyla, aslında, 3 tane, normal şartlarda birbiriyle çatışan sektör -çatışma derken rekabet içerisinde olan sektör- ortak bir karar veriyor ve sonuç olarak da ölçüm sistemi Türkiye'de çalışıyor. Tabii, bu masadan kararların çıkabilmesi için de mutlaka fikir birliği, oy birliği gerekiyor. O

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016 Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 58

nedenle, objektif olması, tarafsız olması, şeffaf olması, denetlenebilir olması son derece önemli unsurlar.

Bütün dünyada rating ölçümleri yapılıyor. Türkiye’de bu konunun biraz daha hassas, biraz daha kamuoyunun önünde olduğunu söyleyebilirim. Aslında, televizyondaki izleme ölçümleri daha çok reklam verenlerin televizyona verecekleri reklamları belirlemek için kullandıkları bir yöntem. Fakat Türkiye’de işin biraz daha sosyal boyutu var, biraz daha fazla tartışılıyor. Zaman zaman siyasetçiler de işin içine giriyorlar, bu tartışmalara katılıyorlar.

Son derece objektif veriler olduğunu söyleyebilirim ve bütün bilimsel standartlara uygun bir şekilde oluşturulan bir sistem bizlerin bir gün önce ne seyrettiğini, ertesi sabah saat onda ilgili taraflara raporluyor. Sistemin akışı tamamen bundan ibaret.

Tartışılan boyutları elbette ki var. Tabii, Türkiye’de bir temsiliyetle ilgili konunun yakın zamanda tartışıldığını hatırlıyorum. Toplumun bütün kesimlerini yansıtmak açısından yapılan bir mevzuat düzenlemesiyle, yönetmelik düzenlemesiyle, Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun yürüttüğü bir yönetmelik düzenlemesiyle bir imkân getirildi ya da yeni bir uygulama getirildi. Önceki dönemde, TIAK Anonim Şirketini biz kurmadan önce, 2010 yılından önceki dönemde sadece 20 bin kişinin yaşadığı yerleşim yerlerinin üstündeki alanlar ölçülüyordu. Bu yönetmelikle birlikte bu sınır, nüfus sınırı kaldırıldı ve toplumun tamamını temsil eder bir hâle geldi. Dolayısıyla, gerçekten de biz 40 ilde yeterli sayıda denekle Türkiye’de bir gün önce ne izlendiğinin raporlarını ertesi gün üretiyoruz ve bunlar üzerinden de binlerce sonuç üretilerek reklam verenler, “Medya Planlama Şirketi” dediğimiz reklamcılar ve televizyon kanalları rotalarını çiziyorlar.

Burada, tabii, hem uygulamacılar var hem akademisyenler var. Onun için, ben eleştirilerin çok dışında olduğumu düşünüyorum. Fakat yine de “Seyredilen şey mi yapılıyor, yoksa yapılan şey mi seyrediliyor” tartışmasının, sabahki konuşmalarda da ifade edildi, gerçekten de çok fazla rating alan bir yapım, işte çok fazla rating aldığı için mi, nasıl bir... Yani nasıl yumurta-tavuk, tavuk-yumurta tartışması var. Elbette ki trendler oluyor dönem dönem -ki burada uygulamacı genel müdürlerimiz var, yayın yönetmenlerimiz var, konuyu çok daha iyi biliyorlar- bu trendler rating sonuçlarından olumlu sonuç aldıkça bunlar devam ettiriliyor ama bunlarda düşme yaşandığı zaman başka şeylere yönleniliyor. Demek ki gerçekten de rating sisteminin aslında yapımları da etkileyen bir boyutu var.

Son durağım benim TIAK Genel Müdürlüğü ama bunun öncesinde on yıla yakın, toplamda, alandaki meslek birliğinin başkanlığını yaptım, RATEM’in Başkanlığını yaptım ve değişik üniversitelerde de fırsat buldukça, özellikle yüksek lisans öğrencilerine ders veriyorum sektörle, alanla ilgili. Bu nedenle, Başkanım, zamanımız müsaitse bir iki şey söylemek isterim.

BAŞKAN – Buyurun.

TIAK GENEL MÜDÜRÜ DURSUN GÜLERYÜZ – Tabii, sektörün dinamik bir yapısı var. Bir taraftan gerçekten de bir rekabet içerisinde çok seyredilmeyi sağlamanız lazım, Diğer taraftan da dünyadaki bütün trendleri takip etmeniz lazım. Üstüne üstlük teknolojiyi de çok yakından takip etmeniz lazım. Dolayısıyla, işin ekonomik boyutu da önemli, yatırım boyutu da önemli.

Fakat ben derse gittiğimde öğrencilere önce şunu söylüyorum, diyorum ki: “TRT dışındaki kuruluşlar özel radyo televizyon kuruluşları. Bir ticari faaliyet yürütüyorlar.” Fakat hiçbir zaman şunu unutmamak gerekir, aslında hepimiz kamu görevi yapıyoruz çünkü bütün topluma, kamuya hitap ediyoruz ve bu hitabımızı gerçekleştirmek için de kamunun ortak zenginliği olan birtakım unsurları, frekans gibi birtakım unsurları kullanıyoruz. Dolayısıyla, bu kamu görevi yapma misyonumuzu unutmamak gerektiğini söylüyorum.

Çok fazla televizyon göz önünde fakat radyonun da önemli olduğunun altını çizmek isterim. Özellikle gençlere ulaşmak açısından radyo çok önemli bir mecra.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016

Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman :

Sayfa: 59

Evet, teknoloji değişiyor, bizim radyo yayınlarına ulaşma şekillerimiz de değişiyor fakat radyoya olan bağ ya da istek bütün dünyada azalmıyor, ülkemizde de öyle. O nedenle, radyo yayınlarının da bu tartışmalarda göz önünde bulundurulması, dikkate alınması gerektiğini ifade etmek isterim.

Evet, şimdilik söyleyeceklerim bu kadar.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Var mı üyelerimizin sormak istediği?

Devam ediyoruz o zaman.

Şimdi, Basın İlan Kurumu Genel Müdür Yardımcımız Mustafa Canbey aramızda, ona söz vereceğim. Tabii, hem sizinle konuşurken, Basın Yayın Enformasyona da, peşinize ona söz vereceğim, akabinde RTÜK'e söz vereceğim.

İki konu var, önemli olan konu, özellikle sizinle de ilgili: Haber, özellikle üçüncü sayfa haberlerindeki haber gibi. Oradaki –tırnak içinde söyleyeceğim bir ifade- “cinayetın pornografisi” dediğimiz bir dil. Bütün detaylarıyla, sanki savcılık dosyası alınmış, bire bir haber metni olmuş gibi. Bu, hem Münevver Karabulut cinayetinde hem Özgecan cinayetinde gördüğümüz bir şey. Bütün detaylarıyla, hakikaten bir pornografi gibi bütün detaylarıyla gördüğümüz bir şey var ortada. Okullarda okuduğumuz habercilik bu değil.

Bu anlamda, buradan çıkararak biraz, kurum üzerinden kurum etkinliğinizi ve alanınızı anlatırsanız sevinirim. Çünkü siz yerel basınla özellikle ilişkiler noktasında sizin önemli bir etki alanınız var.

Buyurun.

BASIN İLAN KURUMU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MUSTAFA CANBEY – Sayın Başkanım, kıymetli Komisyon üyeleri ve saygıdeğer katılımcılar; Başkanım bize çok büyük sorumluluk attı ama Basın İlan Kurumu yerel medyaya yaklaşık 1.500 civarında medyaya ilan veren, reklam veren bir kurum. Daha çok kamu reklamlarının yayınlarda ki özellikle süreli yayınlarda yayınlanmasını sağlayan bir kurum. Yani biz aracı bir kurumuz. Medyanın basın özgürlüğü alanına, yayın alanına çok fazla müdahale etme hakkımız ve şansımız yok.

Ama medya nasıl olmalı, medya nasıl dönüştürülmeli ya da medya bizi nasıl dönüştürüyor, aileyi nasıl dönüştürüyor; ona bakmak gerekiyor. Eğer böyle bakarsak medyanın dili, tabii ki aileyle ilgili dili özellikle problemlidir, bu anlamda sorunlar yaşanıyor ve biz Basın İlan Kurumu olarak sadece basın ahlak ilkeleri açısından buna bakabiliyoruz ve bunları o anlamda değerlendirebiliyoruz.

Şimdi, basın ahlak ilkeleri açısından bakacak olursak 129 sayılı Basın Ahlak Esasları, özellikle bizim Genel Kurul kararımız ve burada suça tahrik ve teşvik, şiddet ve terörü özendirme, küçüklerin ve gençlerin toplum içinde kişiliklerinin gelişmesi ve korunması, cevap ve düzeltme hakkının yayınlanması, bireylerin özel hayatlarının gizliliği ve ihlali konuları bizim Basın Ahlak Esasları'mızda düzenleniyor.

Tabii, bu nasıl uygulanıyor? Bununla ilgili bizim yönetim kurulumuz var. Yönetim kurulumuza bireylerin ve kurumların, kişilerin başvuru yapması gerekiyor. Ama şu ana kadar -biz arşivimizde inceledik bize bu davet geldiğinde- bize böyle bir başvuru olmamış yani bu toplumda da çok fazla bilinmiyor. Eğer bir birey ya da bir grup ya da toplum içerisindeki aile, bizim bugün incelediğimiz aile bir sıkıntı yaşadığında ya da bir problem yaşadığında Basın İlan Kurumu Yönetim Kuruluna başvuru yapabilirse Basın İlan Kurumu bunu Basın Ahlak Esasları açısından değerlendirebilir.

Bu maddeleri incelediğimizde, Sayın Başkanım, biz aslında bugünkü toplantıda birincil konumda mıyız yoksa ikinci konumda mıyız, bunu da değerlendirmemiz gerekiyor kurum olarak. Çünkü mevzuatımız tam olarak konuyu ele almış değil ya da konuya duyarlılık gösteren, konuyu inceleyebilecek durumda değil. Eğer sizler, Komisyon olarak önümüzdeki dönemde, bize bu konuyla ilgili herhangi bir yükümlülük yüklemek isterseniz ya da Basın İlan Kurumu bu konuyu

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016 Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 60

çalışmalı ya da bu konuyla ilgili bize destek vermeli dersanız, biz mevzuatımızda bunu seve seve değerlendirmek isteriz. Bu konuda sizden de destek istiyoruz açıkçası. Çünkü "aile" gerçekten toplumun önemli bir kurumu, mutlaka sahip çıkılması gereken bir kurum. Medya bunu dönüştürmeye çalışıyor, hızlı bir şekilde zaman zaman tüketiyor, ilişkileri tüketiyor ama bir türlü istenilen haber dili ve istenilen iletişim dili yakalanamıyor. Özellikle sizin Komisyonunuz ya da bizler, basın temsilcileri -ki basının kamu tarafında olan bir kurumuz biz- mutlaka ve mutlaka haber dilinin dönüştürülmesi ve bu anlamda haber diline özen gösterilmesi noktasında çalışmalar yapmalıyız.

Biz sizden de, dediğim gibi, destek istiyoruz. Bizim çok fazla, şu mevcut durumumuzda konuya müdahil olma ya da konuyu değerlendirebilme durumumuz yok.

BAŞKAN – Nasıl bir destek, kastettiğiniz desteği tanımlar mısınız?

BASIN İLAN KURUMU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MUSTAFA CANBEY – Şimdi, biz mevzuatımızı kendimiz yapabilen bir kurumuz, Genel Kurulumuz var 36 kişilik ve Genel Kurul bizim mevzuatımızı yapıyor. Eğer bu Komisyon derse ki bize "Basın ahlak ilkeleri içerisinde ailenin korunması anlamında mevzuatınızda bir şeyler bulunsun, bir madde eklensin.", biz bunu Genel Kurulumuzda değerlendiririz.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Bir şey soracağım. Şimdi, siz yazılı basın tarafındasınız ve daha çok yereldesiniz. Benzer bir uygulama görsel basın için de ihtiyaç... Şöyle eleştiriler geliyor zaman zaman: "Falanca diziyeye ya da falanca yapıma devletin falanca kurumu reklam vermiş." Görsel medya içinde size benzer bir kuruma ya da sizin kurumun bir büyütülmesine, böyle bir ihtiyaç var mı sizin açısından?

BASIN İLAN KURUMU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MUSTAFA CANBEY – Aslında, şu anda mevcut RTÜK var Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Hayır, hayır, o ilanlar açısından özellikle söylüyorum, reklamlar açısından, düzenlenmesi açısından.

BASIN İLAN KURUMU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MUSTAFA CANBEY – Ha, reklamların dağıtılması anlamında, kamu reklamlarının dağıtılması anlamında.

BAŞKAN – Kamu reklamlarının dağıtılması açısından.

BASIN İLAN KURUMU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MUSTAFA CANBEY – Yok, şu anda yok.

BAŞKAN – Hayır, hayır, olmadığını biliyorum,. "İhtiyaç var mı?"yı soruyorum, tartışma açmaya çalışıyorum.

BASIN İLAN KURUMU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MUSTAFA CANBEY – Bence olmalı ama tabii, bunun reklam dayanağını da çok iyi belirlemek gerekiyor. Mesela biz kamu ilanlarını yayınlıyoruz. İlanla reklam ayrımı diye bir şey var. Resmî ilanları yayınlıyoruz, ihale ilanları, icra ilanları, mahkeme ilanları; biz bunları yayınlıyoruz ama görsel anlamda ya da televizyon anlamında böyle bir ilan yok. Ama reklam anlamında bu olabilir, bunun için ihtiyaç da olabilir düzenleyiciye. Tabii, bunu değerlendirmek gerekiyor.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Başkanım, benim bir sorum var.

BAŞKAN – Buyurun.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Sizin yönetim kurulunuz yalnızca müracaat ve şikâyetle mi harekete geçiyor, resen inceleme yetkiniz yok mu?

BASIN İLAN KURUMU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MUSTAFA CANBEY – Bu güzel bir soru.

Resen inceleme yetkimiz var ama bunu çok nadir kullanıyoruz. Bunu çok sık kullandığımız zaman "Basın İlan Kurumu sansürcü bir kurum." algısı olarak kullanılmak isteniyor.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Ne ilgisi var ki? Kanunla Meclisin verdiği bir yetkiyi sansürcü gibi kullanmak diye bir şey olamaz. Eğer size kanun bir yetkiyi vermişse bu yetkiyi kamu yararına ve kamu düzeni için de kullanmak gerekir. Eğer

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016 Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 61

orada bir düzenleme eksikliği varsa, doğrusu ben bunu ilk defa bugün fark ediyorum, daha önce değişik davalarda müracaat ettiğimi hatırlıyorum Basın İlan Kurumuna. Tekrar gidince yeniden mevzuata bakacağım ama eğer bir eksiklik varsa bunu yeniden gözden geçirmemiz lazım.

BASIN İLAN KURUMU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MUSTAFA CANBEY – Sayın Vekilim, bu var, mevzuatta var ama biz onu şu anada kadar yanlış hatırlamıyorsam 1 kez kullandık, onu da Savcı Kiraz olayında kullandık. Yani çok fazla kullanılan, yönetim kurulunun tercih ettiği bir yöntem değil bu ama şikâyetler, her türlü şikâyet, otuz gün içerisinde bize yapılan her türlü şikâyet çok iyi bir şekilde -hocalarımız da var, profesörlerimiz var- çok iyi bir kurul tarafından değerlendiriliyor. Hem basın tarafı gözetilerek hem de mağdur tarafı gözetilerek mutlaka ve mutlaka iyi bir sonuca gidilmeye çalışılıyor.

BAŞKAN – Ali Bey, var mı bir ilaveniz?

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Bu kurumun, Basın İlan Kurumunun vatandaşların, basının yayınlarından hakları ihlal edilenlerin böyle bir hakkı olduğunu da değişik vesilelerle öğretilmesi...

BASIN İLAN KURUMU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MUSTAFA CANBEY – Evet, yani bunu arzu ediyoruz, vatandaşlarımızın bunu kullanmasını.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Benim gibi yirmi beş yılının önemli kısmını basın davalarıyla uğraşmış bir kişi bile bunu atlıyorsa birçok kişi atlamış demektir. Teşekkür ederim.

BASIN İLAN KURUMU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MUSTAFA CANBEY – Eyvallah, ben teşekkür ederim, sağ olun.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Dursun Bey'in herhâlde bir ilavesi olacakmış, mikrofonu verelim tekrar.

TİAK GENEL MÜDÜRÜ DURSUN GÜLERYÜZ – Çok teşekkür ederim.

Şimdi, radyo ve televizyonlara verilecek kamu reklamlarının Basın İlan Kurumundan çıkmasıyla ilgili bir yasa değişikliği var. Geçmiş dönemde kalmış yani Meclis Genel Kuruluna inmemiş bir taslak, yasa değişikliği önerisi taslağı var. Özellikle yerel radyo televizyonlara, Basın İlan Kurumu üzerinden reklam verilmesi yani burada aslında resmî ilanlardan pay alınmasına dönük bir çalışma bu. Aslında bu düzenleme çok gerekli, çok elzem, bir taraftan da -Radyo ve Televizyon Üst Kurulu önceki Başkan Vekilimiz Taha Yücel aramızda, o da tahmin ediyorum söyleyecektir- 6112 sayılı yeni RTÜK Kanunu dediğimiz kanun değişirken kamu spotlarını yayınlama zorunluluğu radyo televizyonlardan çıkarıldı. Yani bir mecburiyet olmaktan çıktı, bu ihtiyari hâle geldi. Aslında bu, bunların ücretli yayınlanmasıyla ilgili yeni gelişmeye yol açmak için yapılmış bir uygulamaydı fakat devamı gelmedi. Yani Basın İlan Kurumu Kanunu'nda bir değişiklik olması gerekiyor, orada "yazılı mevkuat" denilen şeyin "yazılı, görsel ve işitsel" diye belki değişmesi gerekiyor. Bir taslak var bu konuyla ilgili.

Bu, aslında radyo televizyon kuruluşlarını şu yükten de kurtaracak: Birçok kamu spotunu ücretsiz olarak yayınlıyor bugün radyo televizyon kuruluşları ve gerçekten de bu ticari olarak çok büyük bir boşluk yaratıyor, çok ekonomik bir karşılığı var. Dolayısıyla, bu zorunluluktan da aslında radyo televizyon kuruluşları hani sigarayla mücadele gibi zorunlu olanların dışındaki kamu spotlarını aslında bir planlama dâhilinde yayınlıyor olabilecekler. O nedenle, Basın İlan Kurumu Kanunu'nda bir değişiklik gerekiyor.

BASIN İLAN KURUMU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MUSTAFA CANBEY – Ama kamu spotlarının ücretlendirilmesiyle alakalı bir konu. Şu anda ücretsiz yayınlıyor.

TİAK GENEL MÜDÜRÜ DURSUN GÜLERYÜZ – Ama bu tamamını kapsayacak. Yani Basın İlan Kurumu üzerinden kamu spotlarının resmî ilanlar olarak ya da resmî ilanların tamamının, kamu sporları da dâhil olmak üzere Basın İlan Kurumu üzerinden radyo televizyonlarda yayınlanmasını sağlıyor olacak.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016 Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 62

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.
HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) - Günlük ne kadar zorunluluk var kamu spotu? Günlük mü var, aylık mı var?
BAŞKAN - Bir tek şigarada.
HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) - Ama ne kadar süresi?
BAŞKAN - Taha Bey'e söz verelim anlatsın.
O zaman, RTÜK'ten Taha Bey aramızda. Aslında Zahid Bey'in de ciddi tecrübeleri var ama bugün Zahid Bey aramıza Kanal 7 Genel Yayın Yönetmeni olarak var. Onun için, ben sözü Sayın Taha Yücel'e vermek istiyorum.
Çok tartışılan bir kurum RTÜK, her iki şekilde tartışılan. Yani medyayla ilgili eleştirisi olan herkes RTÜK ne yapıyor diye soruyor. Medya tarafından baktığınızda da farklı eleştiriler geliyor. O anlamda bu, hem görev tanımının hem de özellikle şeyi de bir eleştiri olarak size söylemek isterim, sesli şikâyet sisteminizin vatandaşı çok yorduğuyla ilgili ciddi bir şikâyet var. "Neredeyse time code istiyor bizden." diye. Vatandaşın kolay erişebilir olmadığıyla ilgili bir şikâyeti var. Biz insanlara "Ya, yüzde 70 şikâyet ediyorsunuz ama RTÜK'ün müracaat oranı yüzde 2 bile değil. Nasıl oluyor?" dediğimizde, bu tür örnekler geldi bize. O konuda da bir açıklama yaparsanız sevinirim.

Buyurunuz.
RTÜK ÜYESİ TAHA YÜCEL – Sayın Başkanım, teşekkür ederim.
Hepinizi saygıyla selamlıyorum değerli katılımcılar.
Ben Taha Yücel, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu Üyesiyim. 2005'ten beri de Radyo ve Televizyon Üst Kurulunda görev yapıyorum. On yılı dolduran tek üyeyim.
Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun, 6112 sayılı Kanun'la yani 2011 sonrası yenilenen kanunla belli görevlerin var ve belli sorumlulukları var. Bir çerçeve yasası var, yayın ilkeleri var. Buna bağlı olarak da düzenleme ve denetleme görevini yapmakta. Tabii, denetim yönüyle daha çok Radyo ve Televizyon Üst Kurulu göz önünde ama bundan belki daha önemlisi düzenleme çünkü düzenlemeler de kalıcı oluyor.

Denetim görevi bakımından, tabii, yayın ilkeleri anlamında gelen şikâyetler bize telefon hatları üzerinden... Ki "Alo RTÜK"le ilgili o bahsettiğiniz konuyu ben ilk defa duyuyorum. Ama mutlaka bunu dikkate almamız lazım ve değerlendirelim.

Aplikasyon olarak da akıllı telefonlarla bize şikâyet edip gönderme imkânı var yani oraya yükleyecekleri aplikasyonlarla da çok pratik bir şekilde veya İnternet üzerinden de var ve yoğun şikâyetler de aslında bazen dönemsel olarak da alıyoruz. En çok tabii, şikâyet alan konular da zaman zaman basın açıklamasında da yer alan evlilik programları oluyor, bazen diziler oluyor, genellikle ahlaki konular oluyor.

Aslında, tabii, öğleden önce bir konu vardı, yurt dışında çok satan dizilerin başarısı konusu. Çok kısa ona değinip hemen diğer konuya geçeceğim. Tabii, dizilerin aslında çok izlenmesi, rating anlamında başarılı olması, yurt dışında çok satılması ekonomik anlamda iyi bir durum. Bunu Radyo ve Televizyon Üst Kurulu da olumlu olarak belki olması gerektiğine inanır, ama aynı zamanda bu o dizi yapımcılarına ve o programlara sahip olan ve satan insanlara karşı da büyük bir sorumluluk yüklüyor. Yani çok izlenen dizi, çok satan dizi aynı zamanda yaptığı hatayla da çok kişiye olumsuz etki eden bir yapımdır, bu yönüyle de bu bilinçte olunması lazım. "Çok satıyor, yurt dışında da biz çok yaygın bir şekilde sattık bunu, çok iyi de para kazandık." Tamam, ülke için belki ticari gelirdir bu ama aynı zamanda da belki etkileri bakımından tarihimizi de milyonlarca kişiye yanlış anlatmış da demek lazım, bu yönüyle de belki değerlendirmek lazım.

Tabii, biraz bardağa dolu tarafından bakarak konuya yaklaşmak daha faydalı çünkü eleştirmek çok kolay ama bazen yapmak daha zor. Aslında biz hep cezayla belki düzenleme ve denetleme anlamında biraz olumsuz yaptırımlarla hep gündeme geliyoruz ama biraz bu konularla ilgili yani özellikle dizi ve belli programlarla ilgili

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016 Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 63

belki bir teşvik sistemine ihtiyaç var zannediyorum. Bunu Sayın Aile Bakanımızla da göreve geldiğinde, “Hayırlı olsun.”a gittiğimizde de tartıştık, paylaştık, ilgili müsteşarımızla da bugün konuştum ben buraya gelirken, “Hâlâ aynı noktada mısınız Bakanlık olarak?” dedim. “Evet, aynı noktadayız ama birazcık işlerimiz yoğun olduğu için geciktik.” dedi. Tekrar belki bu konuyu canlandıracağız.

Konu da şu: Aslında olması gerekenler bir dizide veya programda ve olmaması gerekenler, bu çalışmayı yapmamız lazım. Yani ailenin korunması anlamında, çocukların korunması anlamında, iyi örnekler anlamında. Bir kere belli yapımlarda olması gerekenler nelerdir, olmaması gerekenler de nelerdir? Ve buna bağlı olarak da belki Aile Bakanlığının, buna bağlı olarak da belki Diyanet ve benzeri başka kurumlarımızın da destekleriyle bir teşvik sistemini... Bu, tabii, kamu spotlarının ücretsiz yayınlanması şeklinde bir yönüyle olabilir ama ondan daha önemlisi reklam veren büyük kamu firmaları var, ciddi reklam bütçeleri var bunların başka türlü kaynaklar oluşturulabilir yani belli konularımız var bizim pek çok amaç için kullandığımız, reklam gelirlerinden belki bir pay ayırmak da olabilir. Sonuç olarak daha yapım aşamasında, senaryo aşamasında bu tür unsurları taşıyan programların desteklenmesiyle ilgili bir mekanizma oluşturmamız lazım. Tamamen bu demokratik bir şekilde, özgür bir şekilde, bir baskı gibi değil ama aynı zamanda kendisine güvenen herkesin de müracaat etmesi ve “Ben yapımına güveniyorum, sizin de oluşturduğunuz şartlara uygun olduğunu düşünüyorum. Bununla ilgili desteklenmek istiyorum.” demesi lazım. Bunu bir objektif komisyonun adaletli bir şekilde değerlendirip ona göre de belki değer bulması hâlinde belli bir puantajla...

BAŞKAN – Sinemadakine benzer bir şekilde...

RTÜK ÜYESİ TAHA YÜCEL – Evet yani biraz daha işlevsel olarak. Orada mesela tabii, sırf olumlu bazı unsurları aramak yeterli olmaz diye düşünüyorum, bazı olumsuzlukların da olmamasını da aramak lazım. Yani çünkü olumlu bazı şeyleri yerleştirir ama olumsuz bazı şeyler de olumsuzları ortadan kaldıracaktır. Bunun çok kalıcı, çok olumlu bir fayda sağlayacağını, sektöre de bir gelir anlamında da imkân oluşturacağını düşünüyorum.

Bunun dışında, efendim, kamu spotları önemli bir konu. 2011’de kanun hazırlanırken o zaman Zahid Bey’le de beraberdik o çalışmalarda, yoğun bir çalışma süreciydi yani biz beş altı yıl çalıştık o kanun için ve o taslağı Meclise düzgün bir şekilde ulaştırmak için ve Mecliste de dikkat ederseniz 2011’de hemen hemen hiç tartışılmadan geçti kanun. Yani normalde RTÜK kanunları çok tartışmalı kanunlardır. Daha önceki kanunlarda biliyorsunuz neredeyse koalisyon yıkılıyordu ama 2011’deki kanunda hemen hemen çok az bir tartışmayla olumlu bir şekilde hem sektörün görüşleri alınarak hem de belki gerekli, olumlu çalışmalar yapılarak kanun çıktı. Tümöyle eski kanunu yürürlükten kaldıran bir kanundu. Onunla birlikte de bazı yayıncıların sırtında kamu spotlarıyla ilgili bir yük vardı, onları aslında sınırlamıştık, sadece sigarayla ilgili ve Sağlık Bakanlığının zorunlu yayınlarla ilgili bölümü kalmıştı. Bunun dışındaki bütün o zorunlu yayınlar ve benzeri konular yayıncılığın da sırtında bir yükü, onlar kaldırılmıştı. Fakat daha sonra çıkan kanunlarla başka bakanlıklar da...

BAŞKAN – Biri Aile Bakanlığı, 6284’ün içine koyduk. Yasayı yapanlardan biri de benim.

RTÜK ÜYESİ TAHA YÜCEL – Sağlık Bakanlığı var malum, belki Gençlik ve Spor Bakanlığı, pek çok Çevre Bakanlığının var.

Bu, tabii, belki olabilir ama şöyle bir problemle karşı karşıyayız: Her bakanlık kendi kanununda böyle bir madde koyduğunda, bir süre sonra bunları alt alta topladığınızda neredeyse “primetime”da sırf bunları yayınlasa yayıncı yine başarılı olamayabilir yani geriye bir şey kalmayacak şekilde gidebilir hepsini zorunlu olarak yapmaya kalksalar.

Bundan dolayı, tabii ki, iki şey var efendim: Bir, “kamu spotu” dediğimiz zorunlu olmayan, bakanlıkların veya genel müdürlüklerin kendilerini tanıtmak için,

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016 Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 64

faaliyetlerini tanıtmak için gönderdikleri, ihtiyari olarak Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun gönderdiği ve yayın kuruluşunun yayınladığı zaman reklam süresinden saymadığımız ama yayın kuruluşunun yayınlayıp yayınlamama konusunda özgür olduğu kamu spotları var. Bir de zorunlu yayınlar var. Bunları aslında mecbur yayınlaması lazım. İşte, diyelim ki haftada iki saat, en azından bunun yüzde 50'si de "primetime" da olacak şekilde falan. Yani kanunlarda böyle belki alt alta toplayıp burada tekrar gündeme almak lazım ama ben çok vaktinizi almamak için söylüyorum bunları.

Bunlarla ilgili de Sayın Başbakan Yardımcımız Numan Kurtulmuş Bey'le yaptığımız son görüşmede, yeni kanun çalışması çerçevesinde acaba bunları ücretlendirsek mi yani hem ihtiyari kamu spotlarını hem de zorunlu kamu spotlarını hem de sektöre bir katkısı olması anlamında hem de keyfi kullanmaması için. Yani ilgili bakanlık bunu göndersin ama bunun aynı zamanda maddi bir yükü de olsun çünkü yayın kuruluşlarının da sonuç olarak bir kamu sorumlulukları var.

BAŞKAN – Bakanlıkların böyle bir yayın bütçesi yok biliyorsunuz.

RTÜK ÜYESİ TAHA YÜCEL – Belki onun için belli şeyler, belli fonlar oluşturulabilir ama çalışmak lazım bunu, aksi takdirde bütün yayıncıların TRT olmasını bekleyemeyiz. Özel yayıncıların kendi ticari çalışmaları var. Zaten gerekli vergilerini, gerekli reklam paylarını ödüyorlar. Tabii, burada, ben biraz eski bir yayıncı olarak da konuşuyorum, eski bir genel müdürlüğüm var benim kısa süreli bir yayın kuruluşunda. Ondan dolayı yayıncıların da bu yönüyle aslında karşı karşıya kaldıkları durumu anlayarak, empati yaparak bir çözüm oluşturulabilir zannediyorum geri kalanıyla birlikte.

Bunun dışında, efendim, genel olarak televizyonlar uydudan izleniyor Türkiye'de geleneksel anlamda, radyolarsa karasal ve biraz da İnternet ortamından izleniyor. 388 tane uydu lisanslı televizyon var, 1.065 tane de –kayda geçirmek için söylüyorum bunu- karasal radyo var Türkiye'de. Yani oldukça çok sayıda yayıncımız var. Biz bundan rahatsız değiliz çünkü çok sesli ifade özgürlüğü Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun birinci görevi, Türkiye'nin de belki demokratikleşmesi anlamında çok faydası var bunun. Ama, tabii, bunların da aynı zamanda denetlenmesi, düzenlenmesi de önemli bir konu oluyor.

Çocuklarımızın korunması anlamında televizyon ve radyo önemli ama, maalesef ki, gençler ve çocuklar -24 yaş altını da aslında alabiliriz- daha çok İnternet'le meşguller, sosyal medyayla meşguller ve video oyunları ile meşguller. Çok fazla aslında radyo ve televizyonla bunlara mesaj da ulaştırılamıyor, çok fazla bunlar radyo ve televizyon da izlemiyorlar, sürekli de izlenme oranları genç kesim için azalıyor. Bunlara aslında önlem almak için medya okuryazarlığı var, okullarımızda seçmeli ders olarak var şu anda. Bunun zorunlu ders olması için zaman zaman Millî Eğitim Bakanlığıyla konuşuyoruz. Belki bu konuyu Komisyon da gündeminde mutlaka değerlendirecektir, belki bir tavsiye olarak da ele almak lazım. Yani Millî Eğitim Bakanlığının zorunlu olarak medya okuryazarlığını ders olarak okullarda okutmasının faydası olur çünkü sadece radyo ve televizyon değil, diğer tüm yeni medyanın da belki İnternet'in de bilinçli tüketilmesi önemli.

Çok kısa bir şey söyleyeceğim: Facebook'ta çocukların belli yayınladıkları bilgilerle –özellikle Amerika'dan veriler var- hırsızların veya kötü niyetli insanların o evleri tespit ettiği ve bir şekilde kendilerine hedef seçtiği bilgileri var. Bunun gibi başka örnekler de var. Hani burada çok olumsuzlukları da anlatmak istemiyorum ama. Yani bilinçsiz bir çocuğun İnternet kullanımı birçok probleme yol açıyor ama en başta yol açtığı problemler suça imkân tanıma anlamında da olabiliyor.

Efendim, soru varsa belki onları cevaplayayım çünkü radyo ve televizyona ilişkin konu çok ama en önemli şey olarak teşvik meselesini ele almamız lazım diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Ben hemen Zahid Bey'e söz vermek istiyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016 Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 65

Bu medya okuryazarlığından devam edelim. O sizin döneminizde izleyici temsilciliği idi. Sizin ciddi emeğiniz olan bir uygulama. Neydi amacımız, şu an neredeyiz, nerede eksik kaldık o konuda? Yani şu an çalıştığınız şirketten çok aslında biraz RTÜK'ü konuşalım.

KANAL 7 GENEL YAYIN YÖNETMENİ ZAHİD AKMAN – Sayın Başkanım, değerli konuklar; tabii, bu güzel İstanbul bahar gününde herkes buraya geldi, onun için bir an evvel belki toplantının bitmesini istiyor olabilirler. Bu güzel günde toplantıyı düzenleyince acaba dedim Meclis yayıncıları böyle kapalı bir yerde tutarak cezalandırmak mı istedi diye de aklıma gelmedi değil. Ama hemen konunun öneminden dolayı, emekleriniz ve gayretinizden dolayı tebrik ediyorum.

Birkaç konu söyleyeceğim, bir tanesi şu: Yayın kuruluşlarını elbette denetlemek gerekiyor, ki bunu Radyo ve Televizyon Üst Kurulu yapıyor. Ama yayın kuruluşlarını denetleyerek, Türkiye'deki lisanslı yayıncıları denetleyerek içeriklerdeki olumlu ya da olumsuz konuları tespit edip onlara müeyyideler ya da ödüller vererek gidilecek fazla bir yol yok çünkü iletişim çağında insanların artık İnternet aracılığıyla ya da uydu aracılığıyla ulaşamadığı herhangi bir görüntü, bilgi, program kalmadı. Biraz önce Değerli RTÜK Üyemiz Taha Yücel Bey bana bir dizinin ismini yazdı, "Zahid Bey, aman bu diziyi izle." diye. Şu anda hiçbir televizyonda o gösterilmiyor, ben de nerede izleyeceğim diye de sormuyorum çünkü biliyorum, çocuklar bunu bizden daha iyi biliyor.

Burada önemli olan şey şu bana göre: Elbette yayıncılar belli bir düzen içerisinde millî ve manevî değerlerine bağlı, kanunlara uygun yayıncılık yapmak zorunda ama burada esas yapılması gereken –ki yasa koyucunun bunu çok ciddiye alarak gerekli tedbirleri alması gerektiğini düşünüyorum- izleyiciyi eğitmesi konusu. Biz bu medya okuryazarlığı dersini seçmeli olarak bundan yaklaşık sekiz dokuz sene önce başlattık. İlköğretimin ilk sekiz yıllık döneminde 5, 6, 7 ve 8'inci sınıfların... Ki o zaman onlar yaklaşık 3,5 milyon civarındaydı, biz bunun 2 milyonuna ulaşmıştık. Nasıl yapıyorduk bunu? Millî Eğitim müdürlerini Sayın Bakan topladığında, bize de vakit ayırmalarını söylüyorduk, orada Millî Eğitim müdürlerine anlatıyorduk, Sayın Bakanın desteğini alıyorduk. Biz o zaman bu dersin mecburi olması konusunda da Sayın Bakana çok baskı yaptık ve bu derslerin iletişim fakültesi mezunları tarafından verilmesi konusunda çok baskı yaptık. Ancak bendeniz başkanlıktan ayrıldım, benden sonra gelen başkan –ki gıyabında konuşmuş oluyorum ama üzülerek de bunu söylüyorum- medya okuryazarlığı konusunda gerekli dikkati, ilgiyi göstermedi. Ve dersi seçen 2-2,5 milyonluk talebe şu anda tahmin ediyorum 300-500 bin sayısına düştü.

Biz o dersle bir medya kurumunun ne olduğu, ne amaçla o yayınları yaptığı, aslında bir ticari kurum olduğu, söylediği her şeyin doğru olarak düşünülemediğini, muhakkak belli bir filtreden geçirilmesi gerektiği gibi bilgileri izleyiciye ve özellikle çocuklara veriyorduk. Ki ben bu derslerin verildiği sınıfların birçoğunu ziyaret ettiğimde inanamayacağım derecede çocuklarda bir bilinç görmüştüm. Benim sizden burada tek istirhamım budur. İlköğretim çağındaki çocukların mecburi olarak o sekiz yıllık eğitim döneminde en az bir yıl medya okuryazarlığı dersini almalarını sağlamamız lazım. Bunu yaptıktan sonra yapılan yayınların ne amaçlı olduğu konusu ve medyanın diğer olumsuz etkileri konusunda çocukları belli bir bilince kavuşturmuş olacağız.

Yine, yaptığımız çok önemli bir şey bu sembol sistemi. Malumalınız sembol sistemiyle izleyici yayını görmeden yayının içeriği hakkında, jenerikle birlikte, bir bilgi sahibi oluyor. Burada anne babalar belli bir bilinç içerisinde evlatlarının yaş grubunu dikkate alarak çocuğu ekran başında tutup tutmama konusunda biraz hassasiyet göstermeleri gerekiyor. Yani çok çaresiz değililer, "Bilmiyordum ben içinde ne olduğunu, birden karşıma çıktı." gibi bir savunma yapabilecek durumda değililer çünkü o içerikle ilgili bilgiyi jenerikle birlikte sembol sistemi veriyor.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016 Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 66

BAŞKAN – Yeterli mi o semboller, biraz daha çeşitlendirilmesi gerekiyor mu?

KANAL 7 GENEL YAYIN YÖNETMENİ ZAHİD AKMAN – Bunlar uluslararası çalışmalarla ortaya çıkarılan semboller. Semboller arttığında anlaşılması ve algılanması da güç oluyor. O yüzden, şu anda semboller yeterli. Bu atamalar kişilerin, yayın yönetmenlerinin, izleyici temsilcilerinin isteğiyle değil, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu tarafından gönderilen sorulara o programın içeriği hakkında bilgi sahibi olan kişilerin koyduğu işaretler sonrasında o bilgisayar programı tarafından atanıyor. Yani burada yayıncıların da bir inisiyatif kullandığını düşünmüyorum ancak sorulan sorulara yalan cevap verirlerse yanlış bir simge atanabilir, ki onun da takibi yapılabilir.

Biz yine... Hep biz biz diye bahsediyorum şu açıdan: Benim Radyo ve Televizyon Üst Kurulu Başkanlığına geldiğimde -Taha Yücel Bey'le de birlikte geldik, aynı dönemde - "İnsanları elbette cezalandırabiliriz, programları kaldırtabiliriz, yayınlar yaptırmayabiliriz ama bizim bu işte tek yayıncıları hatalı görerek bir yere gitmemiz mümkün değil. Biz yönetmekle yükümlü olduğumuz sektörü de büyütme zorundayız. Ama aynı zamanda da insanları da bu konuda eğitmek zorundayız." dedik. Mesela, sembol sistemiyle ilgili üç yıl biz, bir yıl şiir yarışması -ilköğretim okullarında- bir yıl resim yarışması, bir yıl kompozisyon yarışması gerçekleştirdik. Tek niyetimiz şuydu: Bu semboller, ekranda gördüğünüz bu semboller ne anlama geliyor? Bununla ilgili bir farkındalık oluşsun. Çocuklar ve aileler -ki çocuklar bu tür ödevlerini, kompozisyonlarını, resimlerini yaparken de sürekli aileden de yardım alıyorlar- öğretmenler, herkes bunun farkında olsun ve bununla ilgili farkındalık oluşsun ve insanlar bilinçlensin.

Mesela, Türkiye'de daha bu BTK'dan önce İnternet'e ilk filtre sistemini Radyo ve Televizyon Üst Kurulu sitesine koyup insanların kullanmasını sağlayan biz olduk. Çok basit bir filtre sistemiydi, İnternet'te ulaşılabilecek kötü şeylere karşı çocukları, aileleri uyaran ve kolay şekilde indirilebilen bir programı koyduk.

Mesela, kamu kurumları içerisinde ilk defa biz bir çocuk sitesi kurduk. Bunları kendimizi övmek için anlatmıyorum, ben burada Komisyonunuza bir hedef göstermeye çalışıyorum Sayın Başkanım. Yayıncı kuruluşlar burada, hepsi bir aile reisi, hepsinin çocukları var, sizin şu anda çektiğiniz sıkıntılar ya da sizi eleme sevk eden problemlerin hepsini onlar da yaşıyor kendi çocuklarında, buna ben de dâhilim ama biz bir ticari müesseseyi yürütüyoruz. Ve bu ticari müesseseyi yürütürken de Türkiye'nin gerçeklerini ihmal ederek bir şey yapmamız mümkün değil. Yani biz her gün oturduğumuzda "Dün ne yayınladık? Bugün ne kadar kâr ya da zarar ettik?" bunun hesabını yapmak zorundayız. Hiç kimse bize "Siz zarar edin, kamu görevinizi ona göre..." diyemez. Ki TRT'ye bile diyemiyor. TRT zarar ettiği zaman devlet ondan çatır çatır hesabını soruyor.

Eğer kamu bir şey yapmak istiyorsa, şu anda TRT'ye sağlamış olduğu, bu elektrik faturalarının yüzde 2'lik payıyla TRT'nin bütçesini zenginleştiriyorsa, özel yayıncılardan isteyeceği şeylerin hepsini TRT'den istemek zorunda. Nasıl herhangi bir gazeteye zorunlu yayıncılık yaptırıp işte manşette, içeride, bilmem beşinci sayfada diye kayıt tutarak bir yayın yaptıramıyorsa kamu, özel televizyonlara da yaptırmaması lazım. Çünkü siz bana günde bir buçuk dakika bir "primetime" da kamu spotu yayınlattığınız zaman, bu televizyonların ratinglerine göre değişiyor, yüz binlerce paramızı elimizden almış oluyorsunuz. Devlet gücünü kullanarak herhangi bir şirketten böyle bir parayı başka hiçbir yerde alamazsınız.

Bir de bunun yanında, Radyo Televizyon Üst Kurulu... Ki yüzde 10'du biz zorlayarak yüzde 3'e indirdik. Şimdi biz bütün vergileri veriyoruz, gelir vergisi, muhtasar vergi, o vergi, şu vergi hepsini veriyoruz. Onun arkasına, bizim kestiğimiz reklam faturasının bedelinden yüzde 3 bir de Radyo ve Televizyon Üst Kurulu payı veriyoruz. Hiçbir sektörde bu yok, bütün sektörler destekleniyor, ihracatçı

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016

Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman :

Sayfa: 67

destekleniyor, ocu destekleniyor, bucu destekleniyor, turizmci şimdi destekleniyor, televizyonculara vur abalya. Onun için de televizyoncuların hiçbiri...

Sözü uzatmayacağım ama şu çok önemli: Efendim, bakın, medya patronlarının hiçbiri gerçekten medya yayıncılığı ve televizyonculuk yaparak bir ticaret yapmıyor muhakkak başka işleri yapıyor. Başka işleri yaptığı zaman da o medya gücünü başka amaçlarla kullanıyor. Siz, sağlam bir medya ortamı kurar, Türkiye'nin gerçeklerini ve ticaretin gerçeklerini dikkate alarak bir medya ortamı oluşmasına katkı sağlarsanız, şu anda medyayla ilgili şikâyetlerin önemli bir kısmı ortadan kalkacaktır. Herhangi bir patron desteği olmadan televizyonculuk yapan şu anda neredeyse bir ya da iki kurum var efendim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum Sayın Akman.

Buyurun Sait Bey.

SAİT YÜCE (Isparta) – Zahid Bey'in ifadelerine katıldığım yerler olmakla beraber katılmadığım noktalar da var. Yani başka şeylere ticari kuruluş olarak bakabiliriz ama yayın kuruluşlarına "Sadece ticari kuruluştur, onun için ticaretin, ekonominin gerekleri böyledir." diye bakmak biraz bana doğrusu yanlış geliyor. Ve patronlar da eğer bu işten para kazanmıyorsa niye bu kadar çok ısrar ediyorlar? Bunları sormak istiyorum.

Teşekkür ederim.

KANAL 7 GENEL YAYIN YÖNETMENİ ZAHİD AKMAN – O zaman ben de şöyle bir soru soracağım: Televizyonların reklamlardan elde ettiği gelirler bir televizyonun ayakta kalmasına ve yürümesine yeterli oluyorsa, niye TRT için bizlerden yüzde 2'lik pay alıyorsunuz? Niye özel televizyonlardan bu yüzde 3'lük pay alınıyor? Elbette "ticaret" derken, "ticaret yapacağız" diye gayrimeşruluğu da özendirme istemiyorum.

Elbette kanunlar ve hukuk çerçevesinde milletimize olan sorumlulukların farkında olarak yayıncılık yapıyorum ama arz etmek istediğim konu şu: Siz eğer gerçekten sorumlu medya yöneticilerinin bu işi yapmasına katkı sağlayacak bir ortam oluşturmazsanız, medya yoluyla hükümete baskı kurmaya çalışan iş adamlarının eline medyayı teslim ederseniz, onlar da yayıncılık yaparak ettikleri zararı başka baskıları kullanarak ihaleler olarak, başka yerlerden birtakım imkânları elde ederek yayıncılığını sürdürür.

Benim arz etmek istediğim konu şu, hiç sözü uzatmak istemiyorum: Lütfen, medyayı kanun yoluyla, ekonomik birtakım yaptırımlar yoluyla zorlamayınız. Bu, tabi bir seleksiyon içerisinde, zaten medya kurumları normal bir ortamında ayakta kalanlar kalır, kalmayanlar gider. Yalnızca denetleyerek, birtakım zorlamalarla, baskılarla yayın kurumlarını denetim altına alma imkânı yok. Zaten şu anda RTÜK bunu bütün imkânlarıyla ve tek işi bu olduğu hâlde bunu sağlayamıyor. O nedenle, medyayı dost ve yakın bilmek lazım.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Şimdi medya kuruluşlarından da aramızda temsilciler var. Barış Tünay Kanal D Genel Müdürü, hoş geldiniz.

Medya İzleyici Temsilcisi Berna Kürekçi Hanım, hoş geldiniz.

Ben hem izleyici temsilciliği mekanizmasını hem de bu kamu spotlarını sizin açınızdan yani kurum açısından durumunu almak istiyorum. Burada izleyici temsilciliği mekanizması sizin açınızdan baktığınızda bütün bu konuştuklarımız sağlıklı işleyebiliyor mu ya da başka ne yapılabilir?

KANAL D GENEL MÜDÜRÜ BARIŞ TÜNAY – Hem buna hem de diğer bu konuşulan konularla ilgili biraz görüşlerimi aktarayım. Öncelikle ben de yirmi yıllık evliyim. Bu güzel İstanbul havasında buraya gelerek de bizim aile bütünlüğümüzde ufak bir yara oluştu bugün.

Sayın Komisyonun bunu daha çalışma günlerinde yapmasını tercih ederiz.

BAŞKAN – Ben de bir şey söyleyeyim o zaman. Şimdi öyle dediniz, bana cevap hakkı doğdu. Eşim geçen gün bir arkadaşşıma sitemde bulunuyor, "Türk aile

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016

Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman :

Sayfa: 68

bütünlüğü için kendi çekirdek aile bütünlüğümüzden vazgeçtik.” diye. Hepimiz için geçerli.

KANAL D GENEL MÜDÜRÜ BARIŞ TÜNAY – Doğru, hepimiz için geçerli.

BAŞKAN – Siyaset ve medya, mesai kavramı olmayan kurumlar, o anlamda öyle.

KANAL D GENEL MÜDÜRÜ BARIŞ TÜNAY – Kamu spotlarıyla ilgili konuşuyoruz. Bununla ilgili böyle çok kısa kısa geçeceğim konuşmalarımı.

Birincisi, bu kamu spotlarının kalitesine ne olur önem verelim. Bizim aslında bu kamu spotlarını yayınlama zorunluluğumuz yok. Yani kanunen zorunluyuz ama cezası yok. Yani sağlık, tütün ve bunların dışındakileri. Dolayısıyla, bizim bunları seçerken kaliteli çekilmiş, güzel kamu spotlarını ekranda izleyiciyle buluşturmak çok... Örnek verelim, Sayın Ömer Dinçer zamanında eğitimle ilgili çok güzel kamu spotları hazırlandı ve bunlar hem Kanal D’de hem CNN Türk’te o zaman “primetime”da yayınlandı. Çünkü bunlar gerçekten duyguyu veren, insanın içine işleyen kamu spotlarıydı. Çünkü bizde kumandanın ucundasınız, televizyonda bunu yayınladığınız an adam beğenmiyorsa pat diye çeviriyor ve gidiyor. Yani bunlar da yerine gitmiyor; bir.

İki, bu yapımların desteklenmesiyle ilgili konuştuk. Doğru, aile bütünlüğüne yönelik yapımların desteklenmesi iyi bir öneri olabilir yani biz pratik tarafından bakarak bunu söylüyoruz ama burada mutlaka rating kriteri olmalı. Seyredilen işlerde desteklenme yapılmalı.

Şimdi, biz sektörde olan arkadaşlarıma, tabii ki, iki kere iki dört demek gibi geliyor ama, sektörün dışındaki arkadaşlarımızın da buradaki üyelerin de birazcık şeyi bilmesi lazım, bu sistem nasıl oluşuyor? Biz seyredildiğimiz kadar reklam geliri elde ediyoruz. Yani eğer biz çok seyredilirse çok reklam geliri alıyoruz, az seyredilirse az reklam geliri alıyoruz bir taraftan. Fakat, bir 2014 yılına gidelim. 2014 yılına gittiğimiz zaman bizim rating panelimiz değişti. Şimdi biz bugün kime yayın yapıyoruz? Bugün yayın yaptığımızın yüzde 65’i yani bugün ratingleri oluşturan, rakamları oluşturan kesimin yüzde 65’i C2 ve D, E grubu. Şimdi böyle deyince tam şey yapamadık. Kim bu C2 grubu? C2 grubunun maksimum yüzde 20’si lise mezunu, yüzde 80’i ortaokul veya daha düşük eğitim düzeyinde ve yüzde 70’i hayatında tatile çıkmıyor. Bu en iyisi, C2.

D grubuna gelin. D grubunun yüzde 70’i ilkokul mezunu ya da terk ya da kalanı ortaokul mezunu. Yüzde 30’u çalışmıyor, yüzde 20’si parça başı iş yapıyor, düzenli bir işi yok ve yüzde 80’i hayatında tatile çıkmıyor.

E grubuna geldiğiniz zaman, yüzde 95’i ilkokul ya da terk ve yüzde 30’u yardımla geçiniyor. Bu kişiler bizim yayın yaptıklarımızın yüzde 65’i. Yani bugün aldığımız ratingin yüzde 65’i, 100 kişiye yaptığımız yayının 65 kişisi bu kişiler.

Şimdi biz 2014’te bu evren değişirken buna çok itiraz ettik. Eskiden nasıldı baktığınız zaman? Bundan yaklaşık yüzde 48’den yüzde 65’e çıktı. Şimdi biz bu kişilere yayın yapıyoruz. Ama bunlar seyrediliyor o zaman da. Yani ne olur, yani burada pratikten gelenler olarak söylüyorum, eğer biz seyredilmezsek zaten bunu yapmayız.

Elbette “kirli rating” diye bir şey var. Yani ben bugün ana haberde ekrana bir adamı çıkartsam ve o adamın kafasına silah dayayıp silahı ateşlesem inanın en çok bu seyredilir. O zaman bunun bir sınırı var değil mi? Yani seyredilmek her şey değil, tamam. Biz aslında sektörde kalecilik yapıyoruz, gelen bir sürü topu çıkartıyoruz ama şu anda biz burada yediğimiz golleri konuşuyoruz. Yani bize gelen senaryolarda biz daha senaryo aşamasında bakıyoruz, diyoruz ki: “Bu olmaz, kötü kazanamaz, iyilerin kazanması lazım, kötülerini kazandırmayalım, kötülerini koymayalım, bunları rol model oluşturmayalım.” Yani küçük küçük şey yapıyoruz, aman dizinin içinde bir cümle: “Cam atıklarını çöp poşetinin içine atmayın.”, “Evinize girerken ayakkabılarınızı çıkartın.” Gizli gizli. Ama bugün geldiğimiz noktada yediğimiz golleri konuşuyoruz, evet.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016 Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 69

Ama inanın ben sadece kendi adıma değil, yani biz de bütün sektördeki arkadaşlarımızla, diğer kanallarla da oturup konuşuyoruz. Yani biz bu golleri kurtarmaya çalışıyoruz. Ama günün sonunda, maalesef, biz yine yediğimiz gollerle burada karşınıza geliyoruz ve kendimizi anlatmaya çalışıyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Berna Hanım...

KANAL D İZLEYİCİ TEMSİLCİSİ BERNA KÜREKÇİ ŞENDİR – Merhabalar.

Kanal D’de izleyici temsilcisi, aslına bakarsanız literatürdeki karşılığının hayatta işleyişiyle birebir. Çünkü zaten genel müdüre bağlı çalışıyor ve her gün rating toplantılarından sonra oturulup değerlendirme yapılırken sadece rakamlarla o değerlendirme yapılmıyor, sektördeki herkesin çok iyi bildiği üzere. Özellikle, “Genel müdürün yönlendirmesiyle birlikte içerikle ilgili nelerin üzerinden gitmeliyiz ve bu, ertesi günkü izlenmeye, bütün kurallara uyarak nasıl yansır?” Bu konuşulduğu için izleyici temsilcisi olarak benim çok zor bir işim yok. Çünkü zaten o bakış açısı yerleşmiş ve çünkü zaten o bakış açısı kültür olarak devam ediyor.

Biz ne yapıyoruz? Gelen öneri, şikâyet ya da yorumları ilgili kişilere - öncelikle genel müdürümüz olmak üzere- raporluyoruz. Bize daha çok belli programlara katılımcı olmakla ilgili de talep geliyor. Ancak bazı programlar ya da haberlerle ilgili de yorumlar geldiğinde onu da haber merkezine ve program bölümüne iletiyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Ben Taha Bey’e bir soru sormak istiyorum; yaptırımlarınız var, özellikle cezalar. Sonuçlar açısından baktığınızda “Bunlar kamuoyunda etkili olmuyor mu acaba?” diye bir soru ortaya koyuyor. Cezalarını ödüyorlar ve yayın devam ediyor gibi bir...

RTÜK ÜYESİ TAHA YÜCEL – Aslında yayıncılara sormak lazım da bence etkili oluyor. Bilmiyorum, burada yapıcı arkadaşlar da var, yayıncı arkadaşlar var.

Şöyle: Aslında ceza sisteminde tabii belli maddelerimiz var. Daha çok ihlale konu olan maddeler onlar. Nedir mesela? İnsan onuru, kişilik haklarına saldırı, çocukların korunması, millî manevi değerler ve aile yapısı. Yani bununla ilgili bazı maddeler var ki, zaten en çok ihlal, belki rapor düzenlenen maddeler bunlar ve biz bunlarla ilgili kuruluşların reklam gelirine bağlı olarak ceza kesiyoruz 2011’deki kanun değişikliği sonrasında. O da yüzde 1 tabandır, en az limit yüzde 1. Yani, kuruluşların reklam gelirleri zaman zaman toplam açıklanıyor -ben bireysel açıklamayayım ama- kuruluşların bayağı canını yakıyor ve ceza verdiğimiz zaman “Tamam, biz dikkate alıyoruz.” diyorlar bize. Biz de bazen bunun etkilerini görüyoruz.

Ama, tabii, ceza, direkt savunma alınmadan yapılması gereken bir uygulama mıdır? Bunu da belki tartışmak lazım. Yeni kanun değişikliğiyle birlikte bunu da tartışmak lazım. Bazen savunma fırsatı da vermek lazım.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

KANAL D GENEL MÜDÜRÜ BARIŞ TÜNAY – Başkanım, bir şey ilave edeceğim.

Şimdi, artık, bu cezalar o kadar etkili oluyor ki, biz 2 tane programımıza, dizimizin konseptine ceza aldık. Bir tane dizimiz Güneşin Kızları, bir tanesi de Aşk ve Günah. Biz bu programların konseptine ceza aldık yani ne demek? Sayın Taha Bey de bunu gayet iyi aktarabilir. Dizinin yapısı, şekli, gidişatı Türk aile yapısına uygun değildir. Biz bu diziyi yayından kaldırdık, kaldırmak zorunda kaldık çünkü eğer kaldırmazsak ondan sonra, sayın üyemin bahsettiği gibi, cezalar arka arkaya gelmeye başlayacaktı.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sait Bey...

SAİT YÜCE (Isparta) - Sayın Genel Müdürüm, teşekkür ediyorum açıklamalarınız için.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016 Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 70

Hakikaten sorumlu davrandığınızı da görmekten mutluyum ama o sadece, "Yüzde 65" dediğiniz C, D kategorisini, o insanlar, biraz önce yayından kaldırdığınızı söylediğiniz diziler ya da o tür, o tarz programlar onların hayat tarzını ne kadar yansıtıyor ya da onların hayat tarzını yansıtan programlar yapılmıyorsa yani burada bir çelişki yok mu, bunu merak ediyorum.

KANAL D GENEL MÜDÜRÜ BARIŞ TÜNAY – Sayın Milletvekili, televizyonda insan, olmadığını görmek ister. Yani ben, benim yaşantımı yansıtan bir şeyi televizyonda izlemek istemem. Ancak, biz bir öncesine, eskiye baktığımız zaman, hatırlayın, biz 20 bin nüfusun altında rating ölçümüyle gitmiyorduk ve o zaman 2014 yılından önce televizyonda ne modaydı? Köy dizileri modaydı çünkü kentli, olmadığını görmek istedi, merak ettiğini görmek istedi. Ama bugün geldiğimiz noktada, artık bu 5 binin altına kadar düştü rating ölçümleri ve şimdi artık köy de ciddi bir şekilde ölçümleniyor. O zaman biz bakıyoruz, önce köy dizileri de yaptık, o kendilerini görmek istediklerini düşündüğünüz dizileri de yaptık ama...

SAİT YÜCE (Isparta) - Sadece köyü kastetmiyorum. Ben geçen ay Körfez ülkelerinde, Arap ülkelerindeydim. Yani, bir zamanlar, yüz yıla yakın nasıl Hollywood Amerikan rüyasını dünyaya ihraç etti, pazarladı, şimdi bizim de dünyaya ihraç ettiğimiz şey... Hani bu siyasi bir şey değil. Sayın Cumhurbaşkanımızın "Yerli ve millî olsun." tabiri hakikaten önemlidir ve bu masadaki herkesin buna katıldığına inanıyorum o manada. Tabii ki, ihraç edilen şeyin yerli, millî olmasını değerlendirirken bizim sadece köylü açısından değil, değer ve inançlarımız açısından... Mesela Arap dünyasında artık bizim kadınlarımız gibi giyinen veyahut oradaki böyle birtakım aldatma veya sadece İslami ahlaka değil, evrensel insani değerlere de uymayan davranışları biz dışarıya pazarlayan, ihraç eden bir durumda da oluyoruz. Bundan da oralarda çok şikâyetler olduğunu görüyorum. Kastettiğim, biraz da insanların yaşam tarzlarına uygun diziler, filmler derken buydu.

KANAL D GENEL MÜDÜRÜ BARIŞ TÜNAY – Haklısınız.

Cevap vereyim mi?

BAŞKAN – Buyurun.

KANAL D GENEL MÜDÜRÜ BARIŞ TÜNAY – Bizim dizileri izlenebilir kılmamızın yolu çatışma, kutuplar yani bir çatışma olacak, bir karşıt görüş olacak, bir fikir ayrılığı olacak ve o çatışmayı biz dizide izleyiciye merakla aktarabiliyoruz. Ama burada dediğiniz çok doğru, bunun sonunda asla kocasını aldatan bir kadın dizide kazanamıyor, o kadın berbat oluyor, çok kötü oluyor. Ya da alkol içtiği için "Aferin be, vay be ne güzel işi halletti." olmuyor. Bunların hepsi çok kötü duruma düşüyor. Burada tezadı en kötü şekilde vermek de bir çözüm aslında.

SAİT YÜCE (Isparta) - Bir cümle bir şey söyleyeceğim.

Bediüzzaman Said Nursi Hazretlerinin güzel bir sözü var: "Batılı tasvir, safi zihinleri idlâldır." Yani kötü bir şeyi tasvir etmek o saf zihinleri bozar anlamında. O yol değil, belki güzeli anlatmak yani o kadar çok kötü tasvir ediliyor, anlatılıyor, anlatıyor ki, artık o bir iz hâlinde kalıyor. O anda programı açan birisi sonuna kadar takip etmeyebiliyor. O kötü izler çok daha fazla zihinlerde, kalplerde yer ediyor. Bence oranın üzerinde bir daha çalışmak, düşünmek lazım.

KANAL D GENEL MÜDÜRÜ BARIŞ TÜNAY – Haklısınız.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Hüsnüye Hanım, buyurun.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Soru kime gidecek bilmiyorum. Şimdi ortaya bir soru soracağım. Hem rating olsun, çok seyredilsin diyoruz hem de dünyada en çok televizyon başında saatlerimizi geçiren ülke oluyoruz. Bunu nasıl bağdaştıracacağız, nerede dur diyeceğiz, nasıl söyleyeceğiz onun cevabını istiyorum Sayın RTÜK üyemizden olabilir mi acaba?

RTÜK ÜYESİ TAHA YÜCEL – Efendim, ben teşvik sistemini biraz bunun için de dile getirdim. Tabii, cezalar bir yere kadar. Belki yaptırımlar, mutlaka bunlar da önemli, bunların da belki faydası var ama, sürekli ceza vererek, sürekli

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016 Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 71

olumsuzlukla iyiye gitmek çok kolay değil. Biz geçmişte hep müeyyideye ağırlık verdik, hep ona göre düzenlemeler yapıldı. Açıkçası, kanunda da 2011'de belki biraz daha bu konu bu yönüyle ele alınmalıydı, birazcık da o zamanki gündemde çok ele alınmadı ama bu teşvik meselesini, ele alıp daha senaryo aşamasında, daha yapım aşamasında iyi bazı şeyleri teşvik etmeye başlarsak ve desteklemeye başlarsak sanırım o zaman olumluya doğru belki bir gitme olacak çünkü medya çok önemli. Evlere davetsiz giriyor ve insanlar, özellikle yetişkinler en az dört-dört buçuk saatini ekran başında geçiriyor. Bundan dolayı bizim bununla yaşamaya alışmamız lazım ama bunu da doğru kullanmayı da öğrenmemiz lazım. İşte bunun için belki olumlu örnekleri teşvik etmek bir çözüm olabilir diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler.

Şimdi, medyaya devam etmeyelim biraz ara verelim. Yani medya kuruluşlarını dinlemeye devam edeceğiz ama farklı konularımız da var aramızda. Onları biraz dinleyelim istiyorum.

Beyoğlu Belediyesi adına Gaye Hanım aramızda, bir de Çocuk Vakfı kurucusu Mustafa Ruhi Şirin aramızdalar. Sözü önce Mustafa Bey'e vereceğim.

Daha önce vakıf, Basın Yayın ve Enformasyonla mıydı bilemiyorum partner kuruluş ama bir Çocuk ve Medya Sempozyumu yapıldı. Ciddi bir literatür oluştuğunu düşünüyorum o konuda.

Hocam, bu alandaki emeğinizi ve gayretinizi, çabanızı takdir etmek tabii ki bize düşmez ama bu alanda konuşacak en önemli isimlerden birisiniz. Özellikle bu sempozyumun sonuçları ekseninde elimizde bazı veriler var. Bir dönem benim de çalıştığım, şiddetin medya yoluyla öğrenilebilir bir şey olduğuyla ilgili bazı çalışmalar var ama bu sempozyumun başka çıktıları da var muhakkak. O anlamda, sizinle hem sempozyum sonuçları içeriğinde hem de çocuk alanında bu kadar uzun süre çalışan biri olarak bu konuştuğumuz perspektifteki görüşlerinizi alabilir miyim.

Buyurunuz.

ÇOCUK VAKFI KURUCUSU MUSTAFA RUHİ ŞİRİN – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

2013 yılında düzenlediğimiz I. Çocuk ve Medya Kongresi'nden önce aslında içinde bulunduğumuz dünyada aile fotoğrafına genel bir bakış gerektiğini düşünüyorum çünkü komisyonunuzun başlığı Aile Bütünlüğünün Korunması Araştırma Komisyonu. Yalnız, başında bir iki açıklama yapma ihtiyacı duyuyorum. Komisyonlarda zaman zaman davet ediliyoruz ve o komisyonların raporlarına görüşler yansımıyor. Bunun güvencesini vermenizi rica edeceğim.

BAŞKAN – Buyurun.

ÇOCUK VAKFI KURUCUSU MUSTAFA RUHİ ŞİRİN – Şimdi, Türkiye'de örgün ve yaygın eğitim öteden beri tartışıla gelmiş iki kavramdır ancak bugün medyayı sadece örgün ve yaygın eğitim bağlamı içinde veya böyle bir vurguyla değerlendiremeyeceğiz. Bu yeni dünyada medya toplumunun etkileri sadece aileye yönelik değil, aslında doğaya bile etkisi olan bir medyadan söz etmek gerekir.

1991 yılından bugüne birkaç başlık hatırlatacağım ve bugüne kadar bu alanda ciddi, köklü, sarmalılı çözücü hiçbir çalışmanın yapılmadığını da sizlerle paylaşmak istiyorum. 1. Aile Şûrası'na katılmış olan arkadaşımız var mı bilmiyorum, 1991 yılında gerçekleşti. Sosyal Yapı Komisyonunun bir kararı var, bu aile şûrası kararlarında yer almış bir karardır. Ağırlıklı olarak aile sosyoloğu, sosyolog ve çocuk sosyoloğu arkadaşlarımızın yer aldığı bir komisyondur bu komisyon. Karar şu: Değer üretemeyen bir ailenin aile anlayışı ve ailenin yeniden gündeme alınması gerekli ve zorunludur. Dolayısıyla, bu karar kültürel yoğunluğun azaldığına da atıfta bulunduğu için çok önemli bir karardır. Ne yazık ki, o günden bu yana bu çalışmalar ülke ölçekli Hükümet programlarında yer almadığı gibi... Yaklaşık doksan dakikadır arkadaşlarımızı dinliyorum, evet, medya gol yememek için elinden geleni yapıyor ama bu sadece gol yememe sorunu değil, hepimizin sorunu ve bu bakımdan Hükümet programlarına ve Beşinci Kalkınma Planı programlarına baktığımız zaman,

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016 Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 72

Türkiye bu alanlarda sınıfta kalmış bir ülkedir. Hiçbir şekilde bu konuları savunmayla geçiştiremeyiz. Hatta programı da getirdim, 64'üncü Hükümet Programı önümde. Onuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı'na bakabilir arkadaşlar. O planla beraber oradaki vaatler kataloğu bu aile bölümünde yer alıyor. Dolayısıyla, bugün de bir öngörü yok. Aradan geçen tam çeyrek yüzyıldan söz ediyorum. Klasik sosyolojide bir kuşak yirmi beş yılda kendini gerçekleştirir ancak bugün yeni dünyada her beş yılda bir değişen, kalıpları değişen, kodları değişen, anlayışı değişen bir modernleşmeyle ve çocuk modernleşmesiyle iç içeyiz; popüler kültürle ve modern, popüler çocuk kültürüyle iç içeyiz.

Şimdi, bu bakımdan, sadece denetim yaparak denetim anlayışıyla, biraz da medyaya aba altından sopa göstererek ortaya konulacak yaklaşımların hiçbir geçerliliği yoktur çünkü az önce RTÜK üyesi arkadaşımız 388 televizyon kanalından söz etti. Ancak bunlarla sınırlı değil, erişim bugün çok fazla, YouTube üzerinden erişim de çok fazla. O nedenle, konuyu sadece denetim bağlamı içinde görmemek gerektiğini düşünüyorum.

Öte taraftan, aileyi koruyucu ve tedbire yönelik çalışmaların da Türkiye'de yapılmadığını biliyoruz. Şu anda RTÜK'ün sitesine girebiliriz. Her yıl evlenenler ile boşananların eşitlenmeye çok yakın olduğu bir evrede Türkiye. O da aile gerçeği ama biz sadece ailenin çocuklar üzerinde etkisi bağlamını değerlendirirsek bu da bizi yanıltır.

Türkiye'de bir Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı var. Bu Bakanlığın işlevi nedir, bunu ben bilmem, bilemedim. Bu Bakanlığı öneren vakıf da Çocuk Vakfıdır, Aile ve Çocuk Bakanlığı olarak öneren vakıftır. Fakat bu Bakanlık Aile ve Yardım Bakanlığı olarak kurulmuştur, kanun hükmünde kararname olarak böyle bir bakanlık işlevi vardır ve sadece yardım dağıtan bir bakanlıktır. Oysa bu Bakanlığın aileye yönelik bir stratejik çalışması var mı, bir öngörüsü var mı? Hayır, yoktur çünkü ne yapacağını bilemez durumda olan bir Bakanlık, çok açık bu.

Yalnız, bu sözlerim sadece kişisel olarak bendenizi değil, Çocuk Vakfı Danışma Kurumunun da çok büyük ağırlıklı olarak görüşüdür.

Peki, bu sadece Hükümet Programı veya Hükümet kurumları çerçevesinde ele alınacak bir konu mudur? Hayır, öyle bir konu da değil. O bakımdan, Türkiye'nin bir kere ailenin bütünlüğünün korunması araştırması sosyolojik bağlamda, çocuk sosyolojisi bağlamında ayrıntılı bir başlık. Oysa, Türkiye'de aile üzerine köklü bir araştırma yapılabilirdi ve bu araştırmanın sadece raporlarda kalan bir rapor değil de aynı zamanda bu raporun bütün taraflara önerileri olsun isteriz çünkü kararları görüyoruz yani Meclis Genel Kuruluna bu raporlar sunuluyor, hiçbir karar alınmadan raflarda kalıyor. Belki bunları sosyal bilimciler için, çocuk medyasıyla çalışanlar için, aileyle ilgili çalışanlar için elbette atıfta bulunulacak kaynaklar ancak sadece durum tespiti yapmakla yetinen bir rapor anlayışından da uzak kalınmalıdır. O bakımdan, Hükümet kuruluşlarının kendilerini savunmasını anlıyorum, RTÜK kendini savunabilir, anlıyorum ama RTÜK'te görev yapan arkadaşlar da çok iyi biliyorlar ki yasası sadece denetime yönelik bir yasa ve denetim sonrasına yönelik bir yasa. Birkaç arkadaşımız söz etti, kamu spotları... Kamu spotları, son beş yıl içinde, Hükümetin icraatın içinden programı gibi. Yine, bir medya kuruluşundan arkadaşımız söz etti: "Bu yayınları yayınlayalım ama bu yayınlar gerçekten medya diline uygun mu, nitelikli mi?" Bunların büyük bir kısmı medya değeri açısından yayına uygun olmayan yapımlar olduğu hâlde yayınlanıyorlar. E, şimdi, bununla siz sağlıkla ilgili bir alanı mı, eğitimle ilgili bir alanı mı, çocuk ihmali ve istismarını mı, neyi önleyebilirsiniz? Bunların etki düzeyi, etki analizleri de son derece önemlidir. Basın-yayın bunların üzerinden devreye girebilirdi şimdiye kadar, girmedi çünkü yasası nedeniyle kendi kendini yönetmek istiyor, sadece iktidara yönelik, iktidarın işaretine göre hareket eden bir kurum olmuştur cumhuriyet tarihi boyunca, bugün de böyle. Oysa, herkes "Biz bir aileyiz." diyor ama bu "Biz bir aileyiz."i biz göremiyoruz

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016 Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 73

Türkiye’de. Neden göremiyoruz? Çünkü, ortak iyilere yönelik anlayışı henüz Türkiye gerçekleştirmiş değil.

İki başlık üzerinde de duracağım, oradan çocuk ve medya için birkaç cümle söyleyip izin isteyeceğim. Aileye yönelik iyilik hâli endeksi olmayan bir ülke Türkiye. İki: Çocuğun İyilik Hâli Endeksi olmayan bir ülke Türkiye. Kalkınma Bakanlığı bundan sorumlu. Sayın Yılmaz oyalamakla meşgul, Çocuğun İyilik Hâli Endeksi konusunda çok pratikler olduğu hâlde oyalamakla meşgul. Lütfen, sizden rica ediyorum, medyadaki arkadaşlarımız, özellikle Onuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı’nda 59 başlık altında komisyon bir araya geldi, onların ön raporlarını, kendi bölümümüzle ilgili ön raporları, aileyle ilgili raporları, çocuk ve medya bağlamı çok sınırlı yer aldı, onları bir okumanızı istirham ediyorum. Bir ülke çocuk ödevi için bunu öneriyorum, takdir sizin. Göreceksiniz ki sadece vaatler kataloğudur ve 64’üncü Hükûmet Programı da bundan ibarettir. Dolayısıyla, Türkiye’de aileye yönelik muhafazakâr kesimin ağlamasına gülerek karşılık veriyorum, gülerek karşılık veriyorum. O başlıklar, kullandıkları kavramların içinin boş olduğunu düşünüyorum çünkü bunun gereğini yapmamışlardır.

Evet, burada sanıyorum Dursun Bey arkadaşımız söyledi yani bütün medya bir kamu hizmeti öngörür. Medyadaki televizyonların adını, hangi saatler arasında yayın yaptığını, kim olduğunu, çok izlenip izlenmediği bizi bir derece ilgilendirmiyor ama kamu yayıncılığıdır bunlar. Bu kamu yayıncılığı içerisinde biz denetimi öngöreceğiz ama ideallerden söz edeceğiz. Peki, iktidara yakın medyada bir tek iyi örnek söyleyebilir misiniz evrensel değerleri de taşıyan, bu topraklarda gerçekleşmiş iyi bir örneği gösterebilir misiniz? Söz etti arkadaşlarımız, sayın milletvekiliydi galiba, işte bu tür yayınlar gittiği zaman, Türkiye’den böyle yayınların gitmesinden rahatsız olunuyor. Elbette olunur, iyi örneğini koyun. İngilizler, Fransızlar, Almanlar ve İtalyan örneğini vereceğim, sinema bağlamında, sanıyorum kökeni sinemacı olan bazı arkadaşlar var aramızda, Nilüfer Hoca da bilir. Evet, İngiliz kültürü açısından çocuğa yönelik hangi idealleri vermek istemişlerse, İkinci Dünya Savaşı sonrası bu filmleri desteklemişler; Fransızlar desteklemiş, İtalyanlar desteklemiş, Almanlar desteklemiş. Türkiye’nin destek verdiği herhangi bir medeniyet pedagojisi açısından değerli bir yapım söyleyebilir misiniz? Söyleyemezsiniz. Muhafazakârlar sadece “Bizim de ‘Bizim Aile’ gibi bir dizimiz olsa, ah böyle bir dizim olsa.” diye dizlerini dövmekle ömürlerini geçirirler sadece.

SAİT YÜCE (Isparta) - Muhafazakârları böyle aleni suçlayamazsınız.

ÇOCUK VAKFI KURUCUSU MUSTAFA RUHİ ŞİRİN – Lütfen, siz cevap verirsiniz sayın milletvekili.

SAİT YÜCE (Isparta) – Ben siyasi parti temsilcisiyim. Hükûmeti tenkit etmenin âlemi yok burada.

ÇOCUK VAKFI KURUCUSU MUSTAFA RUHİ ŞİRİN – Hayır, lütfen...

SAİT YÜCE (Isparta) – Görüşlerinizi söyleyin ama hakaret edemezsiniz.

BAŞKAN – Sait Bey...

ÇOCUK VAKFI KURUCUSU MUSTAFA RUHİ ŞİRİN – Siz burada Komisyonunda dinleyicisiniz. Soru sormadan başka görüş bildiremezsiniz.

SAİT YÜCE (Isparta) - ...zorladığınız yerde müdahale etmek zorundayız.

ÇOCUK VAKFI KURUCUSU MUSTAFA RUHİ ŞİRİN – Lütfen, edemezsiniz...

BAŞKAN – Sait Bey, müsaade et de konuşsun.

ÇOCUK VAKFI KURUCUSU MUSTAFA RUHİ ŞİRİN – Ben sadece bir iktidara, bir döneme yönelik söylemiyorum, genel değerlendirme bu. Olmaz mı?

SAİT YÜCE (Isparta) – Biz onu denedik de...

ÇOCUK VAKFI KURUCUSU MUSTAFA RUHİ ŞİRİN – Hayır efendim, on beş yıl, seksen yıl... Niçin buna alındınız, bilemem.

Sayın Başkan, görüşlerimi açıklayabileceksem konuşayım.

BAŞKAN – Devam edin Sayın Konuşmacı.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016 Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 74

ÇOCUK VAKFI KURUCUSU MUSTAFA RUHİ ŞİRİN – Konuşmayacaksam ona göre...

BAŞKAN – Devam edin ve toparlayın lütfen, rica ediyorum.

ÇOCUK VAKFI KURUCUSU MUSTAFA RUHİ ŞİRİN – Siz cevap da verecekseniz cevabınızı verirsiniz ama ben görüş açıklayacağım burada. Arzu ederseniz ayrılalım, hiç önemli değil.

SAİT YÜCE (Isparta) – Hayır, onu demiyoruz da...

BAŞKAN – Devam edin. Sayın Konuşmacı, devam edelim lütfen.

ÇOCUK VAKFI KURUCUSU MUSTAFA RUHİ ŞİRİN – Dolayısıyla, burada aileye yönelik alanı, umarım, aileyle ilgili sosyoloji çalışması yapmış, araştırmalar yapmış, son yıllarda özellikle çocuk sosyolojisi alanında çalışma yapmış olan sosyologların da bu Komisyona katkılarıyla o büyük fotoğrafı hepimiz görürüz ve nasıl katkı verebileceğimizi hep beraber ortaya koymaya çalışırız.

Çocuk ve medya bağlamında o aile bütünlüğü ve onun korunması konusunda, çocuk ve medya çerçevesinde iki başlıktan söz edebilirim. Birisi, 2011 yılında I. Türkiye Çocuk Hakları Kongresi'ydi. Bu Kongre'nin stratejisi 2013 yılında Resmî Gazete'de yayınlanmıştır. Ne yazık ki Ankara boyasına boyanarak yayınlanmıştır. Nisan ayında izleme kurulu toplanmıştır, Çocuk Hakları İzleme Kurulu, bir kere toplanmıştır, ikinci bir toplantısını yapamamıştır. Ve bu strateji belgesinin koordinasyonu Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından yapılmaktadır fakat bu strateji belgesiyle ilgili de bu strateji belgesinin ulusal çocuk hakları stratejisi ve uygulama planıdır, 2017 yılında sona erecektir, bugüne kadar hiçbir adım atılmamıştır. Bu strateji belgesinin aileyle ilgili stratejik amaçları var, stratejik eylemleri var, 72 eylemi var bu belgenin. Ayrıca da çocuk ve medya bağlamında stratejik amaçları var. Bu Kongre, 2011 yılındaki Kongre dönemin Meclis Başkanı Sayın Mehmet Ali Şahin Bey'in Başkanlığında gerçekleşmiş bir kongredir ve kapanış konuşmasını Sayın Başbakan, şu anki Sayın Cumhurbaşkanımız yapmışlardır, 27 Şubattır. TÜBİTAK TUSSİDE tarafından gerçekleşmiş bir çalışmadır bu strateji belgesi ama ne yazık ki sözünü ettiğim strateji belgesi şu anda raflardadır. 2013'teki I. Türkiye Çocuk ve Medya Kongresi ise I. Türkiye Çocuk ve Medya Stratejisi'ni hazırlamıştır. Buradaki medya temsilcileri arasında birkaç arkadaşımız zaten bu Kongre'deydi, Nilüfer Hoca da burada danışman olarak kongrede görev aldı, yazım kurulunda olan arkadaşlarımız var. O bakımdan, bu strateji belgesinin stratejik amaçları ve eylemleriyle birlikte alanı biz iki şekilde değerlendirdik yani madalyonun iki yüzü var: Bir, yerel, kendi ödevimize göre yönelik yapmamız gerekenler ve stratejiler; iki, erişim açısından çocukların eriştiği bütün medya türleri bağlamında yapılması gerekenler. Onları da lütfeder, incelerseniz, İnternet sitesinde hepsi kayıtlı, uygulama planlarıyla beraber kayıtlı. Ne yazık ki Sayın Arınç'ın himayesindeki bu Kongre de Ankara'da askıda bekliyor ve hiçbirine dokunulmamıştır. Yani, bu güncellensin, tekrar gündeme alınsın, bununla ilgili ilgili Hükûmet kuruluşları devreye girsin. Biri de RTÜK'tür, sadece Başbakanlık, Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü değil. Çocuk Vakfına öneri de Başbakanlık Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğünden gelmiştir. Bütün Hükûmet kuruluşları şeklen de olsa katkıda bulundular. Ne yazık ki bu strateji belgesi de Ankara'da. Onu açıklamaya ve sizin zamanınızı almaya doğrusu hakkımız olmadığını düşünüyorum çünkü o belge çok uzun zaman bu alana emek vermiş arkadaşlarımızın çok büyük ideallerle, evet, bir Türkiye çocuk ödevi olarak gerçekleştirdiği bir belgedir ama askıdadır, Ankara'dadır. Umarım, torunlarımız onu bir gün askıdan indirirler.

Ayrıca burada bir nokta var, özellikle onu belirtmek isterim. Kavram çok tartışmalı çocuk dostu medya düzeni bağlamında. Biliyorsunuz, bu Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin hazırlık aşamasında ortaya konmuş bir üst başlıktır, değerli bir başlıktır ve 1979-1989 arasında gerçekleşmiş on yıllık bir çalışma sonrası karara bağlanmıştır. İki boyutu var bu kavramın. Birisi, yine içe yönelik, iç ödevdir; ikincisi

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016 Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 75

ise dışıya yöneliktir. Sadece denetim anlayışıyla değil, medyanın yapım aşamalarında farkındalığıyla kendini gerçekleştirme yani asıl dönüşümün medyanın kendi içinde gerçekleşmesi. Buna medya çalışanları doğrusu daha içten yaklaşıyorlar yani bu alanı denetimle değil de daha içten bir bakışla, çocuk hakları kültürü bağlamında, çocuğa yönelik temel hakların ölçütleri ve ilkelerini yayınlarına yansıtma bakımından medyanın kendi kendini dönüştürmesiyle ancak biz esenliğe ulaşabiliriz, en azından çocukları koruma anlayışı bağlamı içinde. Ama, ne yazık ki konu sadece koruma değil bildiğiniz gibi, medya aynı zamanda örtük bir okul çünkü son yapılan çalışmalarda şunu çok iyi biliyoruz: Artık günümüzde, çocukların okulda öğrendikleri sadece yüzde 20-25 arasında bir bilgi gelir, onun dışında medya, sosyal medya, sosyal çevre öğrenimi öndedir. Çocuk paradigmasında önemli bir değişiklik yaşanmıştır dünyada, artık bilen sadece anne-baba değil, bilen çocuktur. Hatta, pedagojik anlamda bir öne de geçenler var, artık biz çocuklarımızdan öğreniyoruz. Dolayısıyla, çocuk modernleşmesini olumlandığı anlamında söylemiyorum ama bir yeni çocukluk olduğu, gelişim psikologlarının bütün dünyada ortak tespitlerinden biridir. Bizim ülkemizde de bu alana emek vermişleri ortak görüşü bu yöndedir.

Burada belki “Nereden başlanması gerekir?” noktasında medya okuryazarlığı konusu da gündeme geldi ancak bunun o strateji belgesinde ayrıntıları var. Sadece medya okuryazarlığı veya sadece belli bir yaş grubuyla sınırlı değil, literatürüne uygun olarak çoklu okuryazarlık bağlamı içinde konunun ele alınması gerektiği artık ortak bir kabuldür ve görsel okumayla başlar bu yani erken çocukluk dönemiyle beraber başlar ve 5 medya okuryazarlığı türünün de dijital okuryazarlığa kadar birlikte, bütün bileşenleriyle, sadece bir ders olarak değil de okullarda, daha doğrusu örgün ve yaygın eğitimde bütünün içine yayılarak öğretilmesi yönünde ağırlıklı bir görüş var.

Son bir iki cümlem de şu: Çocuk modernleşmesi ve popüler çocuk kültürü bağlamı eğer değerlendirilemezse, çocuğun aileye yaklaşımını çok doğru, çok yakından değerlendiremeyeceğimiz bir eşik içindeyiz bugün için. O bakımdan, eğer bizim medeniyetimiz hayat çemberi içinde hayatini devam ettiriyorsa, bir çocuk bakışı, çocuk anlayışı geliştirmişse, o bakış açısının, aynı zamanda aileye yönelik, çocuğa yönelik, gence yönelik veya diyelim ki ailenin bütün öznelerine yönelik yaklaşımını dikkate alarak ve belki de özendirme bağlamında ülke ölçekli, kalıcı, her kuşak için belki izlenebilecek yapımlar yönünde -sinema dâhil olmak üzere- bir çalışma içine girilebilir. Ama, önce, koruma ve de tedbir bağlamı içinde Türkiye'nin, devlete düşen sorumlulukları nedir, bunu çok iyi bir şekilde ortaya koyması gerekir.

Sabrınız için teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Teşekkür ediyorum.

Öncelikle, çocuklar için yaptığınız çalışmalar nedeniyle değerli konuşmacımıza, katılımcımıza teşekkür ediyorum.

Burada, aslında, medyada olan tüm arkadaşlarımıza seslenmek istiyorum. Bizimle bilgilerini paylaştılar, görüşlerini paylaştılar ama ben şu anda görüşlerimi bildirirken sadece bir milletvekili olarak değil, bir psikolojik danışman, aynı zamanda kognitif bilişsel davranışçı bir terapist olarak konuşmak istiyorum.

Yüksek rating bir işin doğru olduğunu göstermiyor, ki bunu siz de ifade etmişsiniz. Bunu, beğeniden çok aslında ilginin yöneldiği alan olarak biz değerlendirebiliriz. İnsan doğası gereği de her zaman iyi ve güzel olana ilgi duymuyor, maalesef, yanlış ve kötü olanlara da ilgi gösterebiliyor. Ama şunu da unutmamız gerekir: Televizyonda sunulan karakterler, henüz olgunlaşmamış bireyler için rol model olma durumundadır, ki burada çocuklarımız özellikle etkileniyorlar. Onları bu yayınların vereceği zararlardan kurtarmamız gerekiyor.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016

Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman :

Sayfa: 76

Niye? Bugün yanlış rol model aldığı bireylerin yapısını kendi kişilik yapısına kattığı zaman... Bu bireyler yarın büyüyecek.

Bakın, toplumda şiddet artıyor ve biz, bu toplumda bu kişilerle bir arada yaşıyoruz. Bizler kadar, bu programların yapımcılarının aileleri de aynı riski taşıyor. Aile bizim için çok önemli, bireylerin ruh sağlığı bizim için çok önemli, her şeyden önce toplumsal ruh sağlığımız bizim için çok önemli. O nedenle, sunulan seçeneklerin özenle seçilerek sunulması gerektiği düşüncesindeyim.

Yine, kültürümüzün, değerlerimizin dejenerasyona uğradığı bir toplumda bizim de geleceğimizin nereye gideceğini az çok kendimiz tahmin edebiliriz.

Bakın, ben kognitif ve davranışçı bir yaklaşımdan bahsettim terapide. Bu bir ekoldür, bu bir yöntemdir. Biz bunu terapi yapmak yani bir insanı iyileştirmek için kullanırız. Bu kognitif akım, bilişsel yaklaşımdır. Televizyon, bilişsel ve davranışçı yaklaşımı aslında bilmeden çocuklar, bireyler üzerinde uyguluyor. Yani insanların, çocukların bilişsel yapısı üzerinde etkili oluyorsunuz, onların bilişsel yapısını değiştiriyorsunuz ve ayrıca, sunduğunuz örneklerle veya uygulamalarla bunu davranışçı hâle getirip uygulamasına neden oluyorsunuz. Bunu bilmeden yapıyorsunuz bu yöntemi kullanmayı. Bu bazen çok doğru bir şekilde bilmeden de olsa doğru örneklerle iyi yönde etki ederken, bazen de çok yanlış sonuçlar doğurabilecek örneklerle dönüşebiliyor.

Bugün, bu yaklaşımı, kognitif ve davranışçı yaklaşımı, İngiltere ya da başka ülkeler, insanların ruh sağlığını düzeltmek için çizgi filmlerin içerisine bile sokuyorlar, doğru şekilde kullanmaya çalışıyorlar. Bilerek ya da bilmeyerek kullandığımız bir yöntemi aslında doğru şekilde kullandığımızda bireylerin ruh sağlığını, ailelerin yapısını, toplumsal ruh sağlığını daha üst seviyelere çıkarıp düzeltme şansına sahibiz.

Bizim aslında sizlerle burada paydaş bilgileri bir arada konuşarak paylaşmamızın, paydaş edinmemizin en önemli yönü, biz şu ana kadar yanlış giden şeyleri hep birlikte oturup nasıl düzeltebiliriz. Biz Mecliste vekiller olarak üzerimize düşeni yapacağız, yasaların, yönetmeliklerin en uygun şekilde çıkmasını sağlayacağız. Ama, burada, biliyorum, sizlerin ekonomik kaygılarınız var basın olarak. Tabii ki bu işten para kazanıyorsunuz, ailelerinizi geçindiriyorsunuz ve gerçekten büyük bir rekabet alanı. Ama bunun uğruna birtakım şeyleri görmezden veya savunma mekanizmaları kullanılarak burada paylaşıldığı zaman ya da buradan öyle ayrılıyorsanız, zannediyorum bu en çok Türk milletine zarar verecektir.

O nedenle, eğer önerileriniz varsa size nasıl yardımcı olabileceğimiz konusunda, ki zaten bunun için buradayız, bu araştırma komisyonu raporunu sunduğumuzda doğru yönetmeliklerin çıkması yönünde bir rapor hazırlayacağız, görüşlerimizi bildireceğiz...

BAŞKAN – Toparlayalım lütfen.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Ben özellikle bunu çok önemsemişim için Sayın Başkan, hazır, medyayı da burada bulduğum için dile getirmek istiyorum.

Lütfen, bu konuyu iyice düşünmenizi rica ediyorum. Doğru programlar, sanat içeriği yüksek programlar... Çünkü sanat, Büyük Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün de dediği gibi en önemli, bize güç veren bir damar. O nedenle, lütfen, sanat yönü ağırlıklı, doğru örneklerin çok olduğu, yanlış örneklerin rol model konulmayacağı, aile içi iletişimi güçlendirecek ve toplum ruh sağlığını en üst seviyeye yükseltebileceğimiz programlar yapmanızı rica ediyorum. Bu konuda da eğer yardıma ihtiyacınız olursa, bizim de hazır olduğumuzu bildirmek istiyorum.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Yalnız, sayın üyeler, söz vereceğim ama şu andan itibaren daha 6 kişi konuşacak ve altıda toplantıyı kapatmamız lazım, herkes çok yoruldu.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Ama...

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016 Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 77

BAŞKAN – Yok, yok, size söylemedim, Ali Bey’e söylüyorum. Muhalefete söylemiyorum, iktidara söylüyorum.

Ali Bey, buyurun.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Sayın Mustafa Ruhi Şirin Bey bir entelektüel isyanıyla hepimize en üst perdeden söylemesi gerekenleri söyledi, okumamız gereken notları da ilettiler. Teşekkür ederiz, bunların hepsini aldık.

Ama biz de şunu bekliyoruz: Mademki rapora net geçmesini arzu ediyorsunuz, düşüncelerinizi, önerilerinizi kısa ve makul bir şekilde iletirseniz onları mutlaka geçiririz raporumuza.

Bir de, ayrıca, şunu beklerdim ki, pozitif önerileri, somut önerileri de buraya sunsun.

Teşekkür ediyorum.

ÇOCUK VAKFI KURUCUSU MUSTAFA RUHİ ŞİRİN – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Vereceğim Sayın Şirin.

Şimdi, toplantının başında söyledim, o zaman söylediğimde olmayan katılımcılar için tekrar ediyorum: Eksik kaldığını düşündüğünüz her şeyi yazılı olarak bize bildirmeniz hâlinde biz rapora dercedeceğiz bunları. Burada şifahen söylenmiş ama eksik kalmış konular olabilir. Yazılı olarak vermeniz hâlinde rapora geçireceğimizi buradan ifade ediyorum. Mail adresi veriyor arkadaşlarımız.

Sayın Şirin, buyurun.

ÇOCUK VAKFI KURUCUSU MUSTAFA RUHİ ŞİRİN – Şimdi, Sayın Başkan, sayın milletvekilinin adını soyadını da bilmiyorum. Ama bu komisyonların, araştırma komisyonlarının nasıl çalıştığına tekrar bakabilirsiniz. Dinlerler, soru sorarlar, onun dışında görüş belirtmezler. Eğer böyle olursa bu tür çalışmalar bitmez; bir.

İkincisi, bizim çalışmalarımızın değerini takdir edip etmemek kendi haklarıdır ama Millet Meclisinin bir araştırma komisyonunda kişisel olarak bizim kendimizi anlatmak değil, Türkiye'nin yapması gerekenler konusunda nelerin yapıldığını ortaya koymamdır. Buradaki arkadaşımız da “Biz o kadar yıl, seksen yıldır iktidarda değiliz.” diye cevap verdi.

Evet, ama ben 1991 yılından başladım yirmi beş yıllık bir değerlendirme yaptım. Bu, onaylarsınız...

SAİT YÜCE (Isparta) – Beyefendi, sadece Hükûmeti suçlayan, devleti suçlayan...

ÇOCUK VAKFI KURUCUSU MUSTAFA RUHİ ŞİRİN – Lütfen cevap vermeyin. Lütfen Sayın Milletvekili...

BAŞKAN – Sayın üyeler... Sayın üyeler...

ÇOCUK VAKFI KURUCUSU MUSTAFA RUHİ ŞİRİN – Ama lütfen Sayın Başkan...

SAİT YÜCE (Isparta) – Yalnız burada Hükûmeti suçlayan, devleti suçlayan, “Aile Bakanlığı hiçbir şey yapmadı, bütün raporlar rafta kaldı.” derken haksızlık edersiniz bu devlete. Böyle konuşmadan men ederim sizi.

ÇOCUK VAKFI KURUCUSU MUSTAFA RUHİ ŞİRİN – Sayın Başkan, Başkanlığınızı rica ediyorum.

BAŞKAN – Sayın üyeler... Sayın Yüce, lütfen...

SAİT YÜCE (Isparta) – Yok böyle bir şey. O zaman bize de söz verin biz de konuşalım.

BAŞKAN – Sayın Şirin, istirham ediyorum, siz de bir toparlarsanız sevineceğim.

SAİT YÜCE (Isparta) – Toparlamıyor, suçluyor.

BAŞKAN – Sayın Yüce...

ÇOCUK VAKFI KURUCUSU MUSTAFA RUHİ ŞİRİN – Siz kimsiniz bizim hangi görüşü açıklayacağımıza karar veriyorsunuz? Size diyorum ki: Türkiye Büyük Millet Meclisinin Başkanının himayesinde Çocuk Hakları Kongresi sonrası

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016 Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 78

hazırlanmış stratejisi Hükümet kuruluşlarıyla birlikte, yine, TÜBİTAK TUSSİDE'nin stratejisi Ankara'da rafta. Bakın, merak edersiniz, gider bakarsınız.

Siz kimsiniz ben size somut öneri vereceğim?

BAŞKAN – Ama lütfen milletin vekiline...

Sayın Şirin... Sayın Şirin...

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Siz kimsiniz?

SAİT YÜCE (Isparta) – Toplantıdan çıkartırız sizi!

BAŞKAN – Sayın Yüce, lütfen...

ÇOCUK VAKFI KURUCUSU MUSTAFA RUHİ ŞİRİN – Hadi deneyin. Deneyin bakalım çıkarmayı...

BAŞKAN – Sayın Şirin, lütfen, istirham ediyorum, milletin vekiline “Siz kimsiniz?” ifadesini lütfen kullanmayınız.

ÇOCUK VAKFI KURUCUSU MUSTAFA RUHİ ŞİRİN – Evet, Sayın Başkan, bir dakika...

SAİT YÜCE (Isparta) – Milletvekiline “Sen kimsin?” diyemezsin!

BAŞKAN – Sayın Yüce, lütfen! Sayın Yüce...

(Isparta Milletvekili Sait Yüce'nin Mustafa Ruhi Şirin'in masasına doğru yürümesi ve mikrofonu fırlatması)

SAİT YÜCE (Isparta) – Çık dışarı! Milletin vekiliyle böyle konuşamazsın! Kes sesini!

BAŞKAN – Sayın Yüce, lütfen! Sayın Yüce, lütfen!

SAİT YÜCE (Isparta) – Milletvekiline “Kimsin?” diyemezsin!

ÇOCUK VAKFI KURUCUSU MUSTAFA RUHİ ŞİRİN – Ben milletim! Böyle söyleme!

BAŞKAN – Sayın Şirin... Sayın Yüce...

Toplantıya beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.05

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016 Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 79

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 17.20

BAŞKAN: Ayşe KEŞİR (Düzce)

BAŞKAN VEKİLİ: Bayram ÖZÇELİK (Burdur)

SÖZCÜ: Ali ÖZKAYA (Afyonkarahisar)

KÂTİP: Emine YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa)

----- 0 -----

BAŞKAN – Toplantımıza kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Beklettiğimiz konularımız var. Tarzan ve Ergül Başer çifti aramızda.

Sizleri çok beklettik, evde hastanız olduğunu biliyorum. Onun için önce sözü size vereceğim.

TARZAN BAŞER – Estağfurullah...

BAŞKAN – Örnek aile diye çağırdık sizi. Yirmi iki yıllık bir evliliğiniz var ve çocuğunuzun bir rahatsızlığı var bildiğim kadarıyla.

TARZAN BAŞER – Evet.

BAŞKAN – Toplantının başında hemen şunu söyleyeyim Yani sizin hikâyeniz özelinde söylemiyorum ama: Genellikle engellilik durumu baş edilemez bir durum aileler için. Özellikle engelli çocuk, ağır engelli çocuk doğduktan sonra yüzde 80 evlilikler boşanmayla sonuçlanıyor, babanın evi terk etmesiyle. Aile bütünlüğü açısından engelli politikalarını da önemsemişim için bunu söyleme ihtiyacı duydum.

Tarzan Bey, buyurun sizi dinliyorum.

TARZAN BAŞER – Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri ve katılımcılar; sizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Çok mutlu oldum bu güzel günde, böyle bir, çok kıymetli ve değerli bir oturumda toplantıya katıldığım için. Ayrıca, Ümraniye Belediyesi Proje kapsamında, “Bir Yastıkta 40 yıl” kapsamında Sayın Başkanımız Sayın Hasan Can bizi uygun görmüş, bunun için de ayrıca çok mutluyum.

Şimdi, sabah ilk oturumdan itibaren pür dikkatle, sevgiyle izliyorum değerli katılımcıların deyişleri, düşüncelerini. Birçoğuna da katıldığım oldu, katılamadıklarım da oldu.

Sadece şunu demek istiyorum: Ben 1995’te çok severek yanında oturduğum eşimle evlendim. O gün bugün evliliğimiz devam ediyor Allah’ın izniyle. Bizim bir kızımız var kistik fibrozis hastası. Kistik fibrozis hastalığı çaresi olmayan bir hastalık. Yani 20 yaşında çocuk sahibi oldum, şu anda 40 yaşındayım. Bizler bütün olumsuzluklara rağmen inancımızı, mücadele ruhumuzu, sevgimizi birbirimizden esirgemedik. Bu, bence, az önce bahsettiğimiz medyadan, televizyondan, birçok değindiğiniz noktalardan çok çok daha değerli bir konu. Anne ve babadan bu evliliklerin ayakta durabileceğini, buradan yola çıkmamız gerektiğini, çocuktan değil de anne ve babadan yani bizlerden başlamamız gerektiğini düşünüyorum ben.

Bizler bu sürece başladığımızda çocuğumuzun yaşayamayacağını söylemişlerdi. Affınıza sığınarak söylüyorum, 1995 ve bugünkü 2016’ya kadar hâlen kızımın tedavisi devam ediyor. Biz bütün süreçleri gördük. Şimdi burada katılımcıların mesleklerine baktığım zaman aslında tüylerim diken diken oldu. 19 yaşında evlendim ben, 20 yaşında çocuğum oldu. Dolayısıyla, benim mesleğimi soracağınız zaman, ben kızıma babalık yapabildim, bunu yapıyorum, çok da gurur duyuyorum açıkçası. Mesleğim yok, o gün bugün de hastanelerde mücadele ediyorum.

Anne ve babanın görevi, kesinlikle sadece birtakım ihtiyaçlarını karşılamak olmamalı. Bu “sevgi” kavramı ve yanınızdaki insanı o sıcacık kucaklaması mutlaka olmalı. Yani başka türlü bununla baş edemezsiniz. Benim kızım sürekli oksijen tüpüyle filan gezmişti yaklaşık on sene boyunca. Geçmişte ne yazık ki bugünkü şartlardaki gibi imkânlar yoktu. Geçmişte her şey para idi. Bütün katılımcılar, affınıza sığınıyorum, yani ben bunu yaşayan bir birey olarak söylüyorum. Bizler

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016 Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 80

varımızı yokumuzu geçmişte tükettik, bazı eksiklikler olduğu, olduğu için tükettik. Kızımıza maddi anlamda yardımcı olamadık. Ama ne oldu? Bunu tarafsız söylüyorum, hiçbir gönül bağı ya da bir siyasi düşünce olarak söylemiyorum, kızımın babası olarak söylüyorum, ben 2002'de kızımın kimliğiyle, Allah bu devletten razı olsun, yurt dışına tedavi amaçla akciğer nakline gitti benim kızım. Yani kurtaramayacaksınız dediğiniz kızımıza, Türkiye'de bir ilk oldu -bunu da başarmanın mutluluğunu yaşıyoruz- yanımda bulunan eşim sol taraftan akciğerini verdi, ben de sağ taraftan akciğeri verdim. Dolayısıyla Tuğçe kızımız şu anda hayatta. (Alkışlar)

Çok teşekkür ederim, Allah hepinizden razı olsun.

Yani çok duygu yüklüyüm, çok anlatacaklarım var ama sadece şunu söylemeye çalışıyorum: Geçmişte yapılan hataları bugün lütfen yapmayalım artık. Sizler bizim için çok değerlisiniz. Ben sokaktan biriyim, herhangi biriyim ama sizler, bizler için burada uğraş vermelisin, vermeye devam edin, buna bizim ihtiyacımız var.

Şimdi ne oldu? Bugünkü tedavisi devam ederken kızımın, devletin ödediği para 1 milyon euro. Ben bu kurumlara giderken sen ocu musun, bucu musun diye soran olmadı, bunu söylemeye çalışıyorum. Kucakladılar mı bizi? Kucakladılar. Keşke kızımızı... Hani, binlerce de haberi yapıldı Tuğçe Başer diye. Arzu edenlerin izleme fırsatı da mutlaka olur. Biz bunu başardık. Şimdi ben bunu başarmadım; eşim, ben, sizler, Türkiye Cumhuriyeti devletinin bütün kurumlarında görev yapan kişiler, insanlar katkıda bulundu, bu şekilde başarılı olabildi.

Parasız günler mi yaşamadık? Evet, çok yaşadık, hem de çok yaşadık. Ben size çok kısa bir örnek vermek istiyorum ki, daha sonra toparlayacağım çünkü bu yirmi yılı mümkün değil bu birkaç dakikaya sığdırmak ama asıl olan, şu andaki mutluluğumu sizinle paylaşabilmem.

Bir gün benim kızım Tuğçe, Süreyyapaşa Hastanesinde yatıyor yine. Yaz havası. Hiçbir şey istemez benim kızım nefes alamazken, "Baba, gelirken elma getir." dedi. Elma, bildiğiniz elma, yani 1 kilo elma. Bakın, özür dilerim ama bunu paylaşmak istiyorum. Yaptığınız şu anda burada konuştuklarınızın ne kadar önemli olduğunun bilincinde olun diye bunu söylüyorum. İleride çocuklarımız, aileler bir arada olsun diye söylüyorum. Elma istediğinde -ben Dudullu'da oturuyorum, Ümraniye'de oturuyorum bu arada- cebimde 5 lira para yoktu. Canı sağ olsun dedim, yürüyerek hastaneye doğru giderken yolumu uzatmayayım diye hastane bahçesine gittiğimde elma ağacıyla karşılaştım. Bakın, inancını hiçbir zaman yitirmeyeceksin. Ben Allah'tan hep istedim, mücadelemi de verdim, o da bize verdi hamdolsun. O elmaları oradan topladım, en yakın marketten poşet aldım, onları oraya koydum, kızıma getirdim.

Şimdi, bazı arkadaşlar, bazı katılımcılar ekonomik nedenlerden kaynaklanmıyor diyebiliyor. Ekonomik nedenler bize göre, bizim de hayat tecrübemize göre bir fazlası ya da eksigi vardır, bazı ayrılma nedenleri fazlalıktan da olabilir, her şeye sahip olmaktan olabilir. Nasıl eksik var ise, paramız yoksa, bu parasızlık sizi bir şekilde bir sıkıntıya sokabiliyorsa, varlık da sizi sıkıntıya sokabiliyor. Dolayısıyla, biz şunu öğrendik: Biz, var olanla mutlu olduk, bununla da mutlu olmaya devam edeceğiz.

Çok kısa olarak da şunu söylemeye çalışıyorum: Bu süreçte bizler çok büyük bir yol kat ettik. Çok şanslı olduğumuzu bildiğimiz şu hususu da iletmek istiyorum sizlere: Ümraniyeli olmak, Ümraniye'de oturmak herhâlde bizim en büyük şansımızdı. Çok güzel bir Belediye Başkanına sahibiz. O gün bugündür bizim hiç peşimizi bırakmadı. Sosyal Güvenlik Kurumu olsun -hani diyorlar ya acaba şurada eksik var mı ya da bu ailelere nasıl bir çözüm- bütün kurumlar gerekeni yaptı ve bizi yurt dışına gönderdi. Kızım da kısa süreliğine şu anda burada ve bir ay sonra tekrar gideceğiz.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016 Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 81

Tüm harcamalarla kapsadığınız zaman 1 milyon euroya yakın bir para harlandı. Burada sayın değerli milletvekillerim, yani bütün bu medya dâhil olmak üzere, hatta temsilciler, işte Fox TV gibi falan, birçok yerde haberleri de yapıldı, herkesin katkısı büyük.

Sadece burada medyanın, hani buradan şu kadar rant, şu olmuş, bu olmuştan ziyade, eğer medya bir program yapıyor ise bunun bence iyileştirilmesi konuşulmalı diye düşünüyorum ben. Evet, eğer zarar verecek bir yönü varsa, buna zaten gereken tedbirler alınır ama hâlihazır, faydalı programlar, sunumlar yaptıklarına da inanıyorum ben. Bu da geliştirilirse, mesela ben çok kızmıştım, hatta bir sigara spotu vardı "Hadi baba..." Babalar böyle yorgun yorgun gidemiyordu. Ancak ben isterdim ki orada "Hadi anne..." de demeleri lazımdı çünkü anneler de artık sigara içmekte çoğunlukta. Örneğin bu tarz spotları geliştirmekte fayda görüyorum.

Çok mutlu oldum sizin aranızda olmaktan. Çok önemli bir toplantı değer verene, bilene. Hepinizden Allah razı olsun.

BAŞKAN – Teşekkür ederim, sağ olun.

TARZAN BAŞER – Sormak istediğiniz bir şey varsa hani dediğim gibi, Türkiye'de...

BAŞKAN – Eşinizin var mı ifade etmek istediği bir şey?

TARZAN BAŞER – Eşim ve biz çok duygu yüklü insanlarız. Bu devlete ahde vefa borcumuzun son derece bilincindeyiz. İşte, dedim ya en çok bizi mutlu eden, kimliğimizi sormadan insani kucaklaşma neticesinde bu sonuca varmış olmamız. Hani, ocu bucu, sağcı solcu değil, Başer ailesi olarak bizi kucaklamış olmaları. Allah nasip eder, uzun yıllar da kızım yaşar inşallah.

Biz evliliğimizi sevgi yumağında yürütmeye alıştık. İnşallah da, yirmi sene sonra da hep beraber yine burada daha güzel günlerde konuşuruz.

Çok teşekkür ediyorum, çok sağ olun.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum, sağ olunuz.

Beyoğlu Belediyesi temsilcimize hemen sözü vereceğim. Olabildiğince kısa alalım, sonra yazılı olarak sizden ayrıca sunumunuzu alırız.

Kadına yönelik şiddetle mi ilgiliydi sizin sunumunuz?

BEYOĞLU BELEDİYESİ TEMSİLCİSİ GAYE UĞURLU - Çocuğa karşı şiddet.

Merhabalar. Gaye benim ismim. Yorulduk hepimiz, o yüzden olabildiğince kısa tutacağım. Bir sunum hazırlamıştım ama zannediyorum birkaç örnekle anlatırsam, sonrasında detaylı bilgi almak isteyen olursa yardımcı olabilirim.

Beyoğlu Belediyesi adına bugün buradayım. "Beyoğlu" deyince herkesin aklına İstiklal, Cihangir ilk aşamada geliyor aslında. Ama Beyoğlu 248 bin haneli, sizin az önce bahsettiğiniz c ve d grubu izleyiciye sahip olan ve sosyoekonomik olarak dezavantajlı gruplardan, göçle gelmiş olarak ve yerleşmiş olarak ikamet eden gruplardan oluşmakta. Beyoğlu Belediyesinin hizmeti yerinde götürmeye yönelik çok güzel uygulamaları var sosyal belediyecilik anlamında. Bunlardan bir tanesi "Semt Konağı" adını verdikleri bir merkez. 12 tane var şu anda Semt Konaklarından. Ne yapılıyor bu Semt Konaklarında? İçinde anaokulu var, içinde sağlık ocağı var, muhtarlık var, çok amaçlı sınıfları var, 2 tanesinde kütüphanesi var. Mahallenin içerisinde özellikle çalışmayan, evde çocuğuyla ilgilenen ve çok fazla da olanağı olup çıkamayan annelere ulaşmak için, sonrasında da babalara ulaşmak için kurdukları bir mekanizma. Biz de bu mekanizmalar sayesinde yaklaşık dört yıldır sahada erken çocukluk döneminde çocuğun yüksek yararını gözeterek... Bu ne demek? Aslında koruyucu, önleyici ruh sağlığı yöntemlerini kullanarak onların bilişsel, psikolojik ve bedensel gelişimlerini destekleyici ebeveyn programları yapıyoruz. Bu programlar sadece annelere yönelik değil çünkü anne olmak her ne kadar doğuştan beraber hormonlar vesaire geliyorsa da, baba olmayı da öğrenilebilir bir şey olarak düşünüyoruz ve babalara özel programlarımız da var bunun içerisinde.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016 Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 82

Anne programlarının başlıca, asıl açılış programlarından bir tanesi de medya üzerine çocukların televizyon seyretme alışkanlıklarından oyunlarına kadar, İnternet ve sosyal medyayı kullanmalarına kadar her tür alışkanlıklarına dair uzman psikologlarımızla ve terapistlerimizle beraber çalışıyoruz. Çok küçük bir örnek: Az önce bahsetmişti bir isim şimdi tam hatırlamıyorum Fransa'da çocuğa televizyon izletme alışkanlığı. Bildiğim kadarıyla yarım saati geçmemesi gerekiyor. Yanlışsa düzeltin. Ben 3 yaşında çocuğa on dört saat televizyon izleten anne biliyorum ve bunu, evet çocuk çünkü durmuyor, 5 tane daha akranı var birer yaş arayla ve anne ilgilenmek zorunda, yetişemiyor olabilir, destek alamıyor olabilir, herkes aile desteğiyle de maalesef bir arada bulunamıyor, kreş hizmetinden yararlanamıyor olabilir. Ki belediyenin anaokulları içerisinde şu an yaklaşık olarak 600 tane öğrenci bulunmakta. Dolayısıyla, onlara birazcık şiddetin tanımını yapmaya çalıştık. Şiddet sadece fiziksel olmak zorunda değil, bu psikolojik de olabilir, bu çocuğu gerekli duyduğu bakımdan yoksun bırakma olarak da olabilir, televizyonun önünde on dört saat bırakarak da olabilir. Bunları biraz anlatarak yola çıktık. Bunu yaparken anneleri güçlendirmeye çalıştık, iletişim becerilerini, aile içi iletişim becerilerini, eşleriyle olan iletişimlerini. Yine bir çocuk örneğinden, 5 yaşındaki çocuk iki hafta boyunca "kalbim ağrıyor." diyerek ortalıkta dolandı ve aile gitti, işte kısıtlı olanaklarıyla doktora, bütün filmler çekildi vesaire. Sonradan öğrendik ki aslında anne ile baba ayrılık sürecindeymiş ve bir çatışma yaşıyormuş ve bunu evde yaşıyormuş ve çocuk bunu nasıl ifade edeceğini bilemiyor, "Kalbim ağrıyor." diyor.

Nilüfer Hoca çok güzel bir şey söyledi, "Çocuk söyler." Evet, çocuk söylüyor ve biz de çocuğun söylediğini ailelerin duyarak, aile içi iletişim güçlenerek, illa bir sorun olmak zorunda da değil, bazen dinlemeyi de bilemiyoruz. Hani bunu sadece kötü bir yerden okumak da lazım değil. Mümkünse de 0-8 yaşın gelişimini de öğrenmelerini sağlayarak ilerletiyoruz çünkü biliyorsunuz 7 çok geç. 0-7 yaş arası kasetçalar gibi, ne veriyorsanız alıyor çocuk. Doğru bilgiyi verebilirseniz, doğru şekilde ilgilenebilirseniz, kaliteli zaman geçirebilirseniz çocukla beraber hem çocuğun gelişimine destek de bulunmuş oluyorsunuz hem de anne ve babanın aile içerisinde çocuğuyla beraber iletişimini güçlendirmiş oluyorsunuz.

Proje temel olarak 3-5 tane programdan oluşuyor. Bunun içerisinde dediğim anne, baba, çocuklara özel programlar, birlikte yaptıkları motivasyon etkinlikleri gibi şimdi detaylarına girmeyeceğim etkinlikler var ama asıl hedefimiz bunu sürdürülebilir hâle getirebilmek için kurumlar arası iş birliğini sağlamak. O yüzden belediye, sivil toplum kuruluşu, akademi ve hatta şimdi halk sağlığı müdürlüğüyle de çalışıyoruz, önümüzdeki sene gebelerle çalışacağız 0-3 yaş grubuna ulaşabilmek için. Kurumların kendi iç ilerleyişi içerisinde zaten merkezî Hükûmette var olan politikaların yerelden işleyişinin takip edilebilmesi, bu amaçla da belediyelere kullanabilecekleri bir model oluşturabilmek.

Biz projenin ilk ayağını 2012-2014 senesinde yaptık pilot çalışma olarak. Şimdi ocak ayından itibaren 2017 Aralığa kadar da Beyoğlu ve Esenler bölgelerinde modeli geliştiriyoruz ve bunun bir değerlendirme firmasıyla beraber de sonuçlarını değerlendirecek şekilde çalışmasını yürütüyoruz.

Umuyorum bittiği zaman faydalı sonuçlar çıkar ve yerel yönetimlerin sahiplenebileceği bir model olur. Biz biraz şanslıyız, Beyoğlu Belediyesi gerçekten sahada çok kuvvetli, ailelerle çok yakın çalışıyor, Başkanımız zaten kendi çocuklarıyla da olan ilişkisinden dolayı zannediyorum aile ve çocuklarla olan ilişkisinde çok daha duyarlı.

Bir de bunların dışında sadece son bir şey söylemek istiyorum. Biz koruyucu, önleyici ruh sağlığı çalıştığımız için ve ister istemez çalıştığımız birimlerde vakalarla karşılaştığımız için her şeyi tek başımıza halletme ve bilmeyen olarak müdahale etme şansımız yok, yönlendirme yapıyoruz. Bunu nasıl yapıyoruz? Sosyal yardım aracılığıyla, hastaneler aracılığıyla yapıyoruz. Proje kapsamında bir psikolojik danışma merkezi kurduk, ücretsiz danışmanlık hizmeti veriyoruz. Bu bir

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016 Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 83

ekip işi, biz de o ekibin güçlenmesini sağlamaya çalışıyoruz. O yüzden saha personelinin motivasyonu ve mesleki becerilerini güçlendirmek için de eğitimler veriyoruz. Böyle bir çalışmamız var, merak eden olursa da sonrasında daha detaylı bilgi verebilirim.

Zannediyorum son şunu söyleyeceğim: Projenin ismini söylemedim ben reklam olması nedeniyle, "Bilinçli Aile Sağlıklı Nesiller Projesi", İnternet'ten de bakabilirsiniz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum, sağ olunuz.

Şimdi diğer konularına dönüyorum.

Program sunucusu ve program yapımcısı misafirlerimiz var arada.

Bir kısmı özellikle bu evlilik programları -tırnak içinde söylenenler- şikâyet edilen programlar bizim bugüne kadar edindiğimiz gezilerde ama şu da var, izlenen de programlar. Geçen Almanya'da bir vatandaşımız şunu dedi: "Benim 18 yaşındaki kızım da izliyor, 50 yaşındaki eşim de izliyor, 70 yaşındaki annem de izliyor." Yani, her kuşakta izleniyor ama bakıyorsunuz herkes de şikâyet ediyor, bir kısır döngü içinde.

Özellikle Müge Hanım, size vermek istiyorum ilk sözü. Sizin program aileyi her noktada tutan bir program. Aileye pek çok konuda dokunan bir programınız var, izlenme oranınız da bana göre biraz da ondan belki, bir de takibiniz çok iyi, vaka takibiniz bir anlamda. Siz genel olarak hem bir televizyoncu olarak, bu genel konuştuklarımız da işin içinde yani medyanın sorumluluğu, ayrıca programdaki deneyiminize bakarak ne oluyor ailelere, nedir konu, sorun nedir? Tek başına yoksulluk mudur, başka şeyler midir, iletişimsizlik midir? Bu gözlemlerinizi alabilir miyim?

MÜGE ANLI – Çok teşekkür ediyorum.

Hepinizi de saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, çok mutlu oldum böyle bir Komisyonun olmasından ve Komisyona davet edilmemden dolayı. Dedim ki demek ki bu Komisyon gerçekten doğru bir şeyler yapmak istiyor ki beni de davet etmiş, çok açık söyleyeyim. Çünkü şöyle söyleyeyim: Herhâlde bu ülkede başı sıkışan herkes hangi katmandan olursa olsun, hangi gruba dâhil olursa olsun eğer programa gelmek istiyorsa ve katılıyorsa demek ki programda yapılan bir şey var. Ben size bunu özellikle yazarak bazı şeyler de söyleyeceğim.

Tabii, konular biraz medyaya falan gitti ama ben oralara çok katıştırmak istemiyorum kendimi çünkü ben başka bir hazırlık yaparak gelmişim, aslında hazırlık da yapmadım da bildiklerimi sadece aktarmak için. Çünkü aile bütünlüğünün korunmasından bahsediliyor. Aile bütünlüğü sadece acaba anne, baba ve çocuklardan oluşur mu, hani "çekirdek aile" dediğimiz ama biz toplum olarak daha geniş bir ailenin içinde yaşıyoruz yani büyükanneler, büyükbabalar, değil mi, amcalar, halalar genellikle bir avlunun içindeki aileler. Aile bütünlüğü dediğimiz zaman bunun hepsine bakmak lazım.

Şimdi, sanırım, geçenlerde 16 yaşında bir çocuk benimle ilgili şöyle bir yazı yazmış, demiş ki: "Müge Anlı Türk toplumuna format atıyor.", onların kendi dilinde. Format mı bilmem ama çok sevimli olmayacak açıkladıklarım, onun da farkındayım. Düşündüm aslında bir saattir, dedim ki acaba gerçekleri açıklayıp sevimsiz mi olayım, yoksa hani kibar kibar şey yapayım. Fakat sevimsiz olmayı göze alarak gerçeği söyleyeceğim. Şimdi, bir sorunu eğer çözmek istiyorsak olayı da ortaya net bir şekilde koymamız lazım.

Sanki hani biz ihanetin yaşanmadığı, kavganın, dövüşün, cinayetin olmadığı, dolandırıcılığın olmadığı, insanların mesela din kisvesi altında kandırılmadığı bir toplum muyuz, yani programda söylediğim gibi hepimiz böyle Kraliçe Elizabeth'in beşinci göbekten torunuyuz da sessiz, sakin yaşıyoruz da televizyon programları, diziler vesaireler başka bir hayatı mı anlatıyor, yoksa aslında hayat bu mu ve acaba

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016 Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 84

son zamanlarda, işte bu aile bütünlüğünün bozulması, cinayetler, suç oranları artıyor mu?

Aslında ben radyo ve televizyon mezunuyum, daha sonra hukuk fakültesinde yüksek lisans yaptım, şu anda da tarih bölümü 3. sınıf öğrencisiyim. Tarih okumamın nedeni şu: Acaba bu artıyor mu falan denilen konuya açıklık getirebilmek için Osmanlıca öğrenip, Osmanlı arşivlerine girip kadıların verdiği kararları görebilmek, acaba Osmanlı toplumundaki sorunlar neydi, hangi sorunlar kadınlara gidiyordu, kadınlara nasıl kararlar veriyorlardı, yani acaba toplum değişiyor mu ve kötüye doğru mu gidiyor, ona bakmak.

Çok kabataslak bir şey söyleyeyim, nüfusun artışıyla beraber suç oranı da artsa da otomatikman, aslında konular aynı, biz değişmiyoruz. Biz, toplumun ne olduğu konusunda lütfen önce bir saptama yapalım, o saptama kötü de olsa saptayalım ve onun üzerine gidelim. Aile bütünlüğü neden bozuluyor? Tabii ki ilk aklımıza gelen sebep ekonomik sebepler. Peki, neden insanlar ekonomik sebepler, ekonomik sorunlar yaşıyorlar? Çünkü eğitimleri yok. Bakın, benim programıma gelen her 10 kişiden 8'i okuma yazma bilmiyor ve günde yaklaşık oraya 20-25 tane konuk geliyor, ekran önünde, bazılarını ekrana almadan arkasında sorunlarını hallettiğimiz insanlar. Okuma yazma bilinmiyor ama hepimiz şunu biliyoruz, değil mi, zorunlu eğitim var. Şimdi, ne olursunuz, hiç olayı siyasallaştırmayalım çünkü kalıcı olan devlettir, partiler gider, milletvekilleri gider, yerine yenileri gelir, hiç fark etmez.

Şimdi, bizim bir zorunlu eğitim sistemimiz var mı? Şimdi, sekiz yıllık zorunlu eğitim. Dört olsun, on iki olsun, yirmi dört olsun, uygulanmıyor. Yani, adı "zorunlu" ama zorunlu eğitim yok. Ben bunları size özellikle bilgileriyle beraber, kimlerin ne yaptığını, hani isimleriyle, adresleriyle, telefon numaralarıyla vermek isterim. Bir çocuk okula gitmiyor. Peki, adı "zorunlu eğitim", ne oluyor okula gitmeyen çocuğa? Sizler vekilsiniz, ben size okula gitmemiş şu anda 8 yaşında, 9 yaşında, 10 yaşında, 15 yaşında yüzlerce örnek verebilirim, afaki konuşmuyorum. Bundan öncesi için de aynı.

Şimdi, 40 yaşında geliyor insan, annesi, babası işte, yine eğitimsiz, yine onu sokağa bırakmış, öyle olmuş, böyle olmuş, anne, babaları 60 küsur yaşında. Demek ki aslında toplum kötüye gitmiyor, belki toplum hep kötüydü, biz bilmiyorduk. Şimdi, medya bunu ortaya serdiği için acaba medya mı bunda sorumlu, yoksa bu halkı buraya bunca yıl içinde böyle getirenler mi sorumlu? Hadi sorumluluğu da bir kenara bırakıyorum, diyorum ki bugün bir şeye başlayalım.

Bakın, buradan vekillere sesleniyorum, sizler eğer istesenez bugün 18 yaş altı evliliği durdurursunuz kardeşim. Yasalarda problem yok, uygulamada problem var. Bugün 70 yaşında adam 14 yaşında kızı kaçırıyor, üstelik de ailenin de dayısı falan, polis sadece ifadesini alıp serbest bırakıyor ve ben bir medya görevlisiyim, sorumlu yayıncılık gereği ben onun serbest bırakıldığı haberini veremiyorum, yalan söylüyorum, diyorum ki: "Polis tutukladı." Çünkü ben onun ifadesinin alındıktan sonra bir de serbest bırakıldığını söylesem işte, bu, şu demek: Kaçırın ya kızları.

O yüzden benim milletvekillerinden ricam, "aile bütünlüğü" dediğiniz şey anne, baba, çocuk falan değil, biz kalabalık bir gruptan bahsediyoruz. Üstelik evlenmek kadar boşanmak da doğaldır. Hayatın, artık şu toplumun bizerettiği baskılardan lütfen kurtulalım. Yani "Askerden döndükten sonra evleneceksin.", "Sen artık 20 yaşındasın, evde kaldın, evleneceksin." Hayır ya, biz çocuklarımıza "Oku, üniversiteyi bitir, ekmeğini kazan, bir altın bileziğini al, ondan sonra seçeceğin kişiyle evlen." demeyi öğretmeliyiz. Bunu demedikten sonra o insanların uyuşmasını bekleyebilir miyiz? Küçük çocukların evlenerek yetiştireceği çocuklardan bir hayır bekleyebilir miyiz? Bakın, Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk daha cumhuriyetin ilk kuruluş yılında şöyle bir laf ediyor, diyor ki: "Biz kadınlarımızı yetiştirmeliyiz." Çünkü kadınlar anne, anneler de bu gelecek toplumu yetiştirecek. Anneleri biz ne kadar iyi eğitirsek çocuklarımız da o kadar iyi eğitimli olacaklar.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016 Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 85

Bir şey daha söyleyeyim: Bununla ilgili mesela bir milletvekili Türkiye Büyük Millet Meclisine bir önerge verdi ama maalesef hiç kabul görmedi. Eğer insan haklarından bahsediyorsak biz, küçüklerin insan haklarından yani en küçüğün insan hakkı bizim için en değerlisi olmalı.

BAŞKAN – Hangisini söylediniz siz, “Kabul görmedi.” dediğiniz?

MÜGE ANLI – Söyleyeceğim.

Ben televizyondan şöyle bir şey söyledim: Mesela 4 tane, 5 tane çocuğu var, çeşitli yuvalara bırakılmış anne ya da baba tarafından ve sürekli çocuk dünyaya getirmeye devam ediyor anne ya da baba. Bir aile eğer çocuğunu sosyal hizmetlere bırakıyorsa lütfen onun daha sonra yine sosyal hizmetlere bırakacağı başka çocukların dünyaya gelmesi engellenmeli ve bu evlilik akdi meselesinde sadece kan testi ya da gidip ciğer filminin ötesinde bu kişilerin ruh sağlığı konusunda da birer rapor alınmalı. Acaba bu insanlar gerçekten evliliğe uygunlar mı? O kadar acıklı ki köylerde ruh sağlığı iyi olmayan bir kıza başka bir talip çıkmadığı için, denetim olarak da mutlaka evlendirilmesi gerektiği için yine ruh sağlığı yerinde olmayan bir başka erkek çıkarılıyor karşısına ve ikisi evleniyorlar ve onlar sürekli şekilde çocuk yapıyorlar, bu çocukların hepsi de birer çocuk yuvasında. Afaki konuşmuyorum, isteyenlere örnekleriyle, isimleriyle, aileleriyle, adresleriyle, yaşamlarıyla iletebilirim.

Milletvekilllerinden ricam: Aslında yaşamızda bir problem yok, uygulamada problem var. Emniyetin ve hâkimin, savcının bu konudaki uygulamalarını yerine getirmesi konusunda lütfen baskı unsuru olun.

Televizyonlar, diziler vesaire... Ben bir televizyon kanalı yöneticisi değilim, o yüzden onlar kendilerini zaten savunacaklardır, bana ihtiyaçları yok ama şunu unutmamalıyım: Ben size kendi programıma gelen altmış-yetmiş yıllık meselelerden bahsediyorum. Bugün Türk televizyonlarında dizilerin yayınlanma yılı burada geçtiğimiz on-on beş yıla dayanır. Yani, evet, medyanın da üzerine bu konuda düşen görev vardır, bunu asla inkâr edemeyiz ama problem medyadan kaynaklanmıyor, bizim zaten bir problemimiz var.

Evet, ya, format atalım hayata, lütfen. Yani, üstelik hani o çocuklara bazılarımız “hamburger çocuğu” falan diyoruz, hayır, bizden çok akıllılar, çok ilerideler, sosyal medyayı çok güzel kullanıyorlar, kendilerini bir şekilde ifade ediyorlar. Ama yasaklayarak, o programı kaldırarak, bu programa “Sen bunu böyle yapma.” diyerek bir sonuca ulaşamayız çünkü artık kimseye yasak yok.

Bakın, her şey şu küçücük telefonun içinde. Artık kimseye yasak koyamazsınız ve herkes anlayabildiği ölçüde anlar. Ben anlatırım, herkes ayrı bir şey anlar. O zaman, biz, insanların anlayış düzeyini lütfen geliştirelim. Ondan sonra da isteyen istediği yayını yapsın, herkes de kendi üzerine düşeni alır diye düşünüyorum.

Tabii, çok geç olduğu için çok özür diliyorum, aslında uzattım, daha kısa konuşacaktım.

Tek ricam: Ben artık küçük çocukların kaçırılmasına, tecavüze uğramasına, toplumsal baskılar nedeniyle tecavüzcüleriyle evlenmek zorunda bırakılmalarına ve onların dünyaya getirdiği çocukların da çocuk yuvalarında, oralarda, buralarda sefil olmasını görmek, yaşamak, bilmek, programıma konu etmek istemiyorum. Burada da en büyük görev sizlere düşüyor, lütfen çıkarttığınız yasaları uygulayın sayın milletvekilleri.

Hepinizi saygıyla sevgiyle kucaklıyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Deniz Hanım, buyurun.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Teşekkür ediyorum Müge Hanım.

Bahsettiğiniz önerge çocuk istismarıyla mı ilgiliydi?

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016 Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 86

MÜGE ANLI – Hayır. Çocuklarını yuvaya bırakıp dünyaya bir daha çocuk getiren çiftlerle ilgiliydi. Yani benim şeyim şuydu: Eğer bir insan, bir çift çocuk yuvasına çocuğunu bırakıyorsa lütfen onu geri alabilecek şartlar oluşmadan başka çocuklar dünyaya getirmesin çünkü demek ki anneliği, babalığı bilmiyor.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Peki,, ben size bir şey sormak istiyorum. Bir program yapıyorsunuz, aile sorunlarını da masaya yatırdığınız bir program oluyor. Sizi tebrik ediyorum, hukukçusunuz, tarih okuyorsunuz, yine basın-yayın mezunusunuz, gayet iyi bir eğitimden geçmişsiniz ve muhtemelen programınızı yaparken o pencerelerden daha çok bakıp değerlendirme şansınız oluyor, bir hukukçu gözüyle daha rahat değerlendiriyorsunuz. Ama yaptığınız programın hassasiyeti çok yüksek. Ben aynı zamanda aile ve evlilik terapileri yapmış, eğitimlerini almış bir uzmanım. Bir danışmanınız var mı? Bir program danışmanı, aile ve evlilik terapisti, aile danışmanı, bir danışmanınız var mı, merak ediyorum.

MÜGE ANLI – Türkiye'nin herhâlde sayılı psikiyatristlerinden biridir, Sayın Arif Verimli ve kırk küsur senelik hukukçusu Rahmi Özkan, ayrıca adli tıp uzmanımız Şevki Sözen, İstanbul Adli Tıp Anabilim Başkanlığı iki yıl önce, var, evet.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) - Ben çok programlarınızı izleme şansı bulamadım.

MÜGE ANLI – Keşke izleseniz, o kadar mutlu olurum ki. Lütfen izleyin.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) - Şimdi haksız bir eleştiri de yapmak istemiyorum izleyemediğim için. Sürekli çalışan ve okuyan insanlar siyasetçi olarak da.

MÜGE ANLI – Bakın, benim bu kadar üniversite eğitimi almamın nedeni ne, biliyor musunuz? Ben size çok samimi söyleyeyim, sadece televizyona çıkıp program yaptığımız için eleştirilmemek adına, böyle bir ortama girdiğiniz zaman, çeşitli akademisyenlerle de, “Ben, evet, doktoramı da burada yapıyorum, yüksek lisansımı da burada yaptım.” demek için. 42 yaşındayım, hâlâ daha gözlerim şiş, çünkü vize haftamdayım. Bunun için aslında çalışıyorum. Yoksa benim uzmanlarım da var, artık orada giden bir program süreci de var. İnanın, sadece, ne yazık ki sadece bunun için en azından Türkiye'nin eğitim oranını yükseltmiş oluyoruz böyle sürekli sürekli okuyarak.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) - Ben naçizane bir ricayla bitirmek, sonlandırmak istiyorum.

Tabii ki çok fazla eğitim almışsınız, yine takdir ediyorum da aileyle ilgili de çalıştığınız için bu konuyla ilgili de eğer danışman dışında bir eğitim alma şansınız olursa bence kaçırmayın çünkü çok hassas konulara değiniyorsunuz. Aileyle ilgilenmek, aile sorunlarıyla ilgilenmek gerçekten böyle ip üzerinde cambaz gibi.

MÜGE ANLI – Bir telefon numaramı vereyim. En azından bir süre izlerseniz desteğinizi almak isterim.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) - Tabii ki izlerim. Ben sadece naçizane bir öneride bulunuyorum daha iyi olmanız için.

MÜGE ANLI – Tabii ki, tabii ki. Her zaman için, hayatta her konuda her zaman destek alınabilir, her zaman ve her gün yeni bir şey öğrenilebilir. O konuda tabii ki açık oluyoruz.

BAŞKAN - Çok teşekkür ediyorum.

Söylediğiniz bir şeye benim de katıldığımı ifade etmem lazım. Tek başına - yani bu meslek mensubu olarak söylüyorum bunu- bütün yükü medyanın sırtına yüklemek çok ciddi bir haksızlık. Bunu toplantının başında da söyledim ama bu yayın kamu görevi yaptığı bilinci farklı bir konu, bunu önemsiyorum ama diğer taraftan, işte az önce Beyoğlu Belediyesindeki arkadaşımız örnek verdi. 3 yaşındaki çocuğun on dört saat televizyon izlemesinin sorumlusu televizyoncular mı? Bir de onu söylemek lazım. Onun için, hani yumurta mı tavuktan, tavuk mu yumurtadan meselesi, medyanın evet sosyal sorumluluğu var, mutlaka yerine getirmeli ama bu arada anne babanın bunun farkında olması çok önemli. Kendi televizyon izlerken

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016

Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman :

Sayfa: 87

“İzleme.” demesi ya da kendi kitap okumazken çocuğuna “Kitap oku.” demesi de ayrı bir tartışma konusu.

MÜGE ANLI – Sayın Vekilim, tek bir şey daha söyleyeceğim. Bana çevreden diyorlar ki: “Çok zor bir program yapıyorsunuz. Ruh sağlığınızı nasıl koruyorsunuz?” Ben de hep şöyle cevap veriyorum, diyorum ki: “Ben her gün üç saat çok eğlenceli bir program yapsam, hepimiz de kalkıp göbek atsak ne kadar mutlu olacaksam bunları da işlerken o kadar mutsuz oluyorum.”

Evet, televizyon... Ben çok televizyon izleyen biriyim açıkçası. Bütün programları bilirim dünyadaki. İşim bu. Kurtlar Vadisi bir dönem çok eleştirilmişti biliyorsunuz, en az 10 kere izlemiştir ama gidip de elime silah alıp kimseyi vurmadım bugüne kadar. Çünkü ben orada izlerken şunu görüyorum: İş adamı, mafya babası, şudur budur, aslında onların hayatlarının ne kadar kötü olduğunu, demek ki böyle olduğunuz zaman hayatta her şeyin çok güzel olmayacağını görüyorum. Demek ki izleyici profilini değiştirmek lazım. O yüzden söylüyorum. Biz önce şu topluma bir format atalım, bunu çocukların diliyle söylüyorum, çok hoşuma gittiği için söylüyorum. Bizim çok lügatimizde değil bu yaşta belki ama onların lügatiyle söylüyorum. Biz toplumu belirli bir seviyeye getirelim, bırakın hangi kanal neyi yayınlarsa yayınlasın, insanlar zaten hem izlediklerini seçeceklerdir hem de izlediklerinden seçeceklerdir hayatlarına katmak için.

BAŞKAN - Tamam, teşekkür ederim.

Tülay Hanım, buyurun.

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Öncelikle teşekkür ediyorum Müge Hanım'a.

Şuna kesinlikle katılıyorum: Sadece mevzuat değişikliği ve kanun değişikliğiyle olmuyor. Aynı zamanda uygulamada yaşanan, işte o hukukçuysa, kolluk kuvvetiyse, oradan kaynaklı da çok farklı sebepler olabiliyor.

Ben şunu özellikle söylemek istiyorum: Mesela dün bir televizyon kanalında kızım koşarak geldi, dedi ki: Kişisel verilerle ilgili kanun çıkarıyordunuz anne, işte televizyon ekranında bir filmi, bir gençlik filmi izlerken, işte telefonla zannediyorum dolandırıcılık oluyormuş, o ekrandaki karakter kişisel verilerle ilgili işte telefon ediyor karşdakine, kızdı, sen bir dolandırıcısın dedi, kapattı falan gibi... Bazen hani tamamen medya bu sorumluluğu, toplumsal sorumluluğu da taşıdığına başka bir anlam yüklüyor.

Mesela sizin branşınızda gelen konuklarla ilgili şöyle bir şey var: Mesela az önce dediniz ya tecavüzcüsüyle evlendiğinde cezai hükmü azaltan yasalar, utanç verici yasalar vardı on yıl öncesine kadar. Töre cinayetleriyle ilgili utanç verici cezalar vardı. Yani baktığınız zaman öldürüyor ama namus için öldürdüyse düşüyordu vesaire. Yani bazen, hani bütün onları yaşıyorken aynı zamanda sorumluluk adına, mevcut değişiklikleri de aktarma adına, hukuki mevzuatı da takip. Çünkü çok hızlı yaşıyoruz yani bazı şeyleri biz... Aslında ben de iletişim kökenliyim, Gazi İletişim. Yani ben bazen bizim meslekte tamamen yükü medya üzerine atma çok acımasızca ama bir medyanın toplumsal sorumluluğu düşünmeden karşıda küçük çocukların da izlediğini değerlendirmeden cümle kurması ve yorumlamasını çok tehlikeli düşünüyorum. O yüzden çok önemli bir sorumluluğumuz var.

Tebrik ediyorum.

MÜGE ANLI – Benim telefonumda, sizleri telefonla arayan para ya da altın isteyen kişilere inanmayın diye bir “sticker” var. Ben bu “sticker”lardan on binlerce bastırdım. Buzdolabı üzerine de bastırdım ve her yerde herkese dağıtıyorum çünkü herkes de severek telefonunun arkasına yapııştırıyor çünkü sizin yanınızdaki biri de görecektir, diyecek ki bu ne? İşte para ve altın isteyen telefonla kişileri aramayın. Böyle böyle, böyle böyle yayılacak. Hepimizin üzerine düşen görevler var. Ama ben böyle bir program yapmayı seçtim. Şimdi herkes de aynı programı yapacak diye de bir kaide yok. Dediğim gibi, biz toplumu geliştirelim ya. Yani hakikaten biz toplumu bir yere getirelim, bırakın, kim ne yapıyorsa yapsın sonra. Hani benim sizlerden, vekillerden rica ettiğim bu. Bir de keşke sabahki toplantıda olabilseydim, çok

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016 Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 88

konuşmak isterdim. Anladığım kadarıyla orada avukatlar ve yasa uygulayıcıları da vardı.

Bu topluma haksızlık yapılıyor. Tecavüzcüsüyle yasal olarak olmasa da toplum baskısı adına evlendirilen kızlarımız var. 13 yaş, 14 yaş evlilik yaşı değildir, eğitim alma yaşıdır. Rica ediyorum, sizler eğer isterseniz vekil olarak, bunu yapabilirsiniz. Sizler örnek verin, biz yayınlayalım.

13 yaşında, ben size geçen sene söyleyeyim, Fatma, soyadını hatırlayamayacağım, Balıkesir'den kaçırıldı. Günlerce yayın yaptım, adamı buldum, ifadesi alındı ve serbest bırakıldı. Ben sizlere bunların hepsini iletteceğim ki siz aksamaları görün.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) - Arkadaşlar, bir şeyi yanlış algılamamamız lazım. Türk Ceza Kanunu'nun 103'üncü maddesi cinsel istismar suçu, çocukların cinsel istismarı suçtur, asgari de on altı yıldır, malum Anayasa Mahkemesi 103/2'yi iptal etti. Sekiz yıl yani 15 yaşını doldurmamış bir çocuğun rızası da yoktur. Onun rızası da varsa kabul edilmez. Dolayısıyla, 15 yaşını doldurmadığı müddetçe bir çocuğu cinsel istismar mutlak suçtur. Ha, çocuğun erken yazılmıştır, kemik yaşı büyüktür vesaire, her olayın kendisine özel durumu olabilir ama lütfen yanlış anlaşılmasın, şu anda suçtur.

MÜGE ANLI – Sayın Vekilim, size, yarın itibarıyla bana e-mailinizi verin, pazartesi itibarıyla size ben şu an serbest kalan, ifadesi alındıktan sonra, en az 100 kişinin adını, soyadını verebilirim.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) - Hemen. Onu başsavcımızla görüşelim, çözelim. Siz onların hepsini bana gönderin. Ben onları tek tek takip edeyim.

MÜGE ANLI – Ha, bundan sonra cezai süreç işledikten üç buçuk yıl sonra, o kişiler evlenip 2 tane çocuk yaptıktan sonra, yedi sekiz yıl sonra kesinleşmiş cezası geliyor. Adam zaten o kızla evlenmiş, 2 tane de çocuk yapmış, bu sefer de o adamlar cezaevine giriyor, bu sefer o kız da 2 çocuğuyla bana geliyor, diyor ki: "Tamam, biz kaçmıştık, ceza da aldık, benim şimdi kocam cezaevine girdi, bana şimdi kim bakacak?"

BAŞKAN - İki ayrı konu şimdi.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) - Şimdi işte en zor, en sıkıntılı yere geldik.

BAŞKAN - İki ayrı konu yalnız. Geçen, mesela Komisyona da geldi böyle bir çift. İki ayrı konudan bahsediyoruz. Aşağı yukarı 3 bin aile var şu an bize gelen rakamlarla. Biri 15, biri 16 yaşında iki genç kaçıyorlar ya da biri 17, biri 18 yaşında, yani yaş aralıkları yakın birbirine, onu kastederek söylüyorum. İki genç kaçıyorlar. Ya da seviyorlar birbirlerini evlenmek istiyorlar. Aileler isteme, nişan, sözü yapıyor, düğün yapıyor. Bu ayrı bir gruptan bahsediyorum, ilk söylediğiniz grup için söylemiyorum bunu, yani kaçırılan, zorla kaçırılan ve tecavüz edilen için söylemiyorum. Aşağı yukarı 3 bin aile var. Geçen bir kadıncağız geldi, 16 yaşındaydım, sokakta düğün yaptık –ailesi ileri gelen bir aileymiş- başsavcı geldi, o geldi, bu geldi düğünümü, aradan bilmem kaç sene geçti, 2 çocuğumla kaldım. Şimdi düğünümü nikâh şahidi gelen başsavcı eşim hakkında suç duyurusunda bulundu. Beni devlet evlendirdi. Ben devletten hakkım olan kocamı istiyorum diye geldi bize. En az sekiz yıl, on bir yıl olan var, daha fazla olan var. Bu ayrı bir konu. İlk söylediğiniz grup bambaşka bir konu, o da ayrı bir konu. Ama şu önemli: Orada...

MÜGE ANLI – Bakın, ben de bir kız çocuk annesiyim. Ben sizden tek bir şey rica ediyorum. Benim çocuğumun 18 yaşına kadar rızası aranmaz. Ben şimdi benim çocuğum Bodrum'a gitmek istese, ben izin veriyor muyum? Vermiyorum tek başına gitmesine. Evlenmek istiyorum dese izin verecek miyim? Yine vermeyeceğim. 18 yaşına kadar benim çocuğumun rızası aranmamalı bu konuda.

Ha, diyelim ki birisi aldı götürdü, ifadesi alındıktan sonra serbest bırakılmamalı. Yargı nasıl işleyecekse, rica ediyorum sizden, lütfen o gün o dakika işlesin.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016 Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 89

BAŞKAN - ATV Genel Müdürü Metin Ergen aramızda. Program Sunucusu Esra Erol ve program Genel Koordinatörü Pınar Esen Öztürk.

Buyurun.

ESRA EROL - Ben çok uzun tutmayacağım. En çok şikâyet edilen programlardan birini yapıyorum. Maalesef ki Türk televizyonlarına bu damgayı ben vurdum. Ben on yıldır ekrandayım, ekranda var oluşum yani "Esra Erol" adıyla tanınmam yaptığım evlilik programıydı. Bir öz denetimi olan, değerleri olan, bu değerleri de ekranda her daim seyircisine bir nevi kamu spotu gibi sürekli alttan mesajlarla veren bir insanım.

Yaptığım program herkesin böyle basit gördüğü "evlilik programı" dediği, burun kıvırdığı, hiç kimsenin izlemediğini söylediği ama en çok izlenen programlardan da bir tanesi. Ben bu programı gayet iyi ve keyifle yapıyordum fakat ne olduysa, evlilik programları bir anda bir iki yılda herkesin dikkatini çekmeye başladı. Çünkü rating aldığı için her kanalda yapılmaya başlandı. Dolayısıyla, "evlilik programları" adı altında benim içerisinde sosyal sorumlulukla beraber yürüttüğüm proje, artık her ortamda ve her olayla konuşulmaya başladı. Ben de şu anda o programın sunucusu olarak o eleştirilerden inanılmaz rahatsızım. Tabii ki çoğunuz çalışıyorsunuz ve programı izleme şansınız yok ama ben bir anne olarak, bir kadın olarak, bir eş olarak, ailesinin de evladı olarak, değerleri ve öz denetimi olan bir insan ve birey olarak değerlerime ve bu değerlere sahip çıkılması konusunda herkesi uyarıyorum ve "evlilik programları" adı altında olmaktan da çok rahatsızım çünkü ben aile programı yapıyorum. Ve biz çok şikâyet ediliyoruz.

Ne hikmetse, biraz önce de söyledim, şikâyetlerde ya da RTÜK bize "Dikkat edin." dediğinde, en az madde ya da en az... Nasıl söylenir? Şu anda sinirlendim bir anda. Çok özür dilerim. RTÜK mtük deyince. Şaka yapıyorum. Yani RTÜK mesela uyarı konusunda biz denetimli olduğumuz için çok az maddeden bizden bahsederken, diğer programlarla ilgili çok fazla şikâyet varken cezayı yine ben alıyorum ve anlayamadım bu işi.

Bugün burada konuşulanlar, Müge Anlı'nın söylediği, sizlerin söyledikleri bizim için çok önemli. Yayına başlarken ve yayını devam ettirirken burada öğrendiğimiz her şeyi aklıma, zihnime kazıdım. Bundan sonra çok daha dikkatli uygulayıcı olacağım.

Vaktinizi almayayım, herkes yoruldu, farkındayım.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Pınar Hanım, sizin ilave edeceğiniz bir şey var mı?

PINAR ESEN ÖZTÜRK - Çok kısa şöyle bir şey söyleyeyim: Yedi yıldır Esra Erol'un programının genel koordinatörüyüm. Yedi yıldır ciddi emek vererek yapıyoruz. Mesela, şöyle bir köşemiz vardı: Kırk yıllık evli çiftleri getirip stüdyoya, mutluluklarının sırlarını dakikalarca insanlara vermeye çalıştık çünkü biz bir evlilik programıyız. Hayatın içinde olduğu gibi bizim programda da ayrılan çiftler olabilir. Daha çok, evlendirdiğimiz çiftler var ve onların çocukları var. Keşke yaptığımız bir sürü şey de bugün eleştirildiği gibi ki biz gerçekten öz denetimi fazla bir programız. Engellilere, bir sürü engelliye akülü sandalye -ki bu gerçekten maliyeti yüksek bir şey- bir sürü çifti barıştırdık ve kamera arkasında da yaptığımız da bir sürü şey var. Keşke bugün bunları da konuşuyor olsaydık diğer şeyleri konuştuğumuz gibi.

Ayrıca, şunu da gerçekten çok çok isterdim: Bu programların hepsine - bunlara dizileri de katıyorum, bu programda çalıştığım için de söylemiyorum, benim yirmi yıllık bir televizyon geçmişim var- keşke tek tek bakılıp da sapla saman -kaba tabirle- karıştırılmasa. Yani, izlediğiniz zaman, hiçbir şeyi genellemek taraftarıyım ben. Bu, diziler için de geçerli, başka şeyler için de. Keşke o ayrımı yapabilesek. Genelleyip kurunun yanında yaş da yanmasa. Buna özellikle dikkat etmenizi çok isterdim, genellememeyi çok isterdim. Yaptığımız bir sürü güzel sosyal

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016 Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 90

sorumluluk projelerinin de konuşulmasını ve daha çok yayılmasını, diğer programların da yapmasını isterdim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Eğer yazılı vermek isterseniz bunları, sosyal sorumluluk düşününüz, onları alabiliriz.

Buyurun Semra Hanım.

Semra Hanım Komisyon Uzmanımız, Tetkik Hâkimi.

KOMİSYON UZMANI TETKİK HÂKİMİ SEMRA UZUN – Merhabalar.

Şimdi, çalışma gruplarımızda, siz de biliyorsunuz, Profesör Doktor Nevzat Tarhan'ı bir sefer dinleyip misafir etmiştik, hatırlarsanız Başkanım. Orada Hocanın bir yan cümlesi vardı.

ESRA EROL – “Evlilik programlarına katılanların ruh sağlığı yerinde değil.”

KOMİSYON UZMANI TETKİK HÂKİMİ SEMRA UZUN – Hayır, hayır, o şekilde değil. Şöyle bir yaklaşımı oldu, dedi ki: “Biz hastaneden taburcu ettiğimiz bazı hastaları ertesi gün televizyonda görüyoruz.”

Şimdi, sormak istediğim bir şey, belki şey olacak da: Hakikaten böyle müracaat eden kişiler için bir ön inceleme yapıyorsunuz, bunların sağlık durumlarına bakabiliyor musunuz? Ben sadece bunu sormak istedim. Yani mutlaka inceliyorsunuzdur.

ESRA EROL – Programa katılmak için bir prosedürümüz var, evlilik yaşının olması -ki onu da biz 22 yaş üstü yapıyoruz, hatta 25 yaş üstü- bekâr olması, eğer bir boşanma gerçekleştiyse boşanma kâğıdının olması. Bunlar bizim için en önemli kriterler ama ben sağlıklı bir kadın olduğum için karşı taraftaki insanın program içerisindeki iletişiminin ne olduğunun farkındayım çünkü o ruh sağlığı bozuk kişi evlilik kurumuna değil, önce yaptığımız programa zarar verecek. O yüzden, bunları, programa eğer katılsa bile hemen yayın bittikten sonra “Teşekkür ediyoruz katıldığınız için.” diye uzaklaştırıyoruz.

KOMİSYON UZMANI TETKİK HÂKİMİ SEMRA UZUN – Yani resmî bir şey aramıyorsunuz değil mi?

ESRA EROL – Bir psikoloğumuz var mesela, psikoloğumuzun söyledikleri bizim için çok önemli. 2 tane avukatımız var, Hülya Kuran ve Hatice Temizkan. Bize uyarılarda bulunuyorlar. Özellikle de psikologlarımızın yayın dışında adaylarla olan ilişkilerinde “Esra, bu konuda dikkatli olalım, katılması ya da katılmaması uygun değil.” diyor, biz hemen ön elemeyi yapıyoruz.

KOMİSYON UZMANI TETKİK HÂKİMİ SEMRA UZUN – Tamam, teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

PINAR ESEN ÖZTÜRK - Çok küçük bir şey eklemem gerekiyor, bir de şunu karıştırmamak lazım: Ruh sağlığı bozuk insan ayrı bir şey, renkli karakter ayrı bir şey. Yani, bakın, rating, evet, televizyon için önemli bir şey, bunu hiçbirimiz inkâr edemeyiz, o bizim karnemiz. Şimdi, renkli kişilik olmak ayrı bir durum, ruh sağlığı bozuk insan ayrı bir durum.

KOMİSYON UZMANI TETKİK HÂKİMİ SEMRA UZUN – Pınar Hanım, onu çok iyi biliyorum. Akıl hastası olmakla birlikte ayırt etme gücüne sahipse o kişi vesayet altına alınmaz. Yasa çok açık söylüyor. Dolayısıyla, renkli kişilik ayrı bir şeydir. Çünkü şöyle söyleyeyim: Bu tarz programlarda evlenip ondan sonra boşanmış kişilerin veya onların dosyalarını okuduğum için böyle bir soruyu sormak ihtiyacı duydum. Yani o farklı bir şey.

PINAR ESEN ÖZTÜRK - Tabii, mutlaka ama psikoloğumuz da...

KOMİSYON UZMANI TETKİK HÂKİMİ SEMRA UZUN – Tamam, teşekkür ediyorum.

ESRA EROL – Minik bir şey söyleyeceğim: Şimdi, bu programı ilk yapanlardan biriyim ve şu anda birçok kanalda var ve artık göze batmaya başladı. Ben kendi öz eleştirisini yapan biriyim. Maalesef ki yaptığım işte beni bir rekabete

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016 Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 91

soktular, çok rahatsızım. O rekabet benim yarışabileceğim bir platform değil. İşte o zaman değerlerinizden vazgeçiyorsunuz. Genel Müdürüm de karşımda, ben dedim ki yapmak istemiyorum artık.

KOMİSYON UZMANI TETKİK HÂKİMİ SEMRA UZUN – Teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Buyurun Deniz Hanım.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) - Esra Hanım, her şeyden önce teşekkür ediyorum katılımınız için. Buraya katılmanız da değerli.

Söyleyeceklerimi sakın şahsınızın üzerine algılayamayın. Uzun zamandır emek vermişsiniz, emeğinize de saygı duyuyorum. Ancak aile ve evlilik danışmanlığı terapileri eğitimi almış olarak biri olarak, aynı zamanda bir psikolojik danışman olarak görüş belirtmek istiyorum. Renkli kişilikle ruh sağlığı bozuk olan kişiyi ayırmakta... Bunu kolay yapamazsınız, bir psikolog arkadaşınız dahi olsa yanınızda yapamazsınız.

Bakın, toplumda, bugün, çok sayıda şizofren var; hekimler arasında, avukatlar arasında, hemşireler arasında, öğretmenler arasında. Bunları asla ayırt edemezsiniz. Çok büyük bir risk ortamı şu anda sunduğunuz program. Eminim, siz de programınıza katılan kişilerin veya izleyenlerin ya da katılmak isteyenlerin kötülüğünü de düşünmezsiniz, bu konuda da eminim. Ancak hızlıca, bir tüketim topluluğu olmaya doğru gittik ki kabul edersiniz herhâlde, medya, tüketim toplumunun en çok böyle körüklendiği bir ortam. Nihayetinde reklamlarla çalışıyor. Ailelerin hızla tükendiğini gördüğünüzü göz önüne alırsak, bence aile birlikteliğini böyle bir tüketim ortamına sokmak riskli diye düşünüyorum, artı, kültürel değerlerimizi kaybettiğimiz sürece, birtakım dejenerasyonlar da ardı ardına gelmeye başlıyor.

Şimdi, orada bireyleri, kişileri sanki vitrine çıkmış seç, beğen şeklinde bir reyona sunduğumuz zaman... Üzerinize alınmayın sakın, onu savunma mekanizmalarınızı hiç kullanmadan dinleyin. Ben bir psikolojik danışman olarak...

ESRA EROL – Hayır, savunma mekanizması değil ama sanki böyle bir program ilk defa dünyada bizde yapılmış gibi davranılıyor. Amerika'da ve dünyanın her tarafında binlerce format var ve bunun üst düzeyde üstünde.

Şimdi, televizyon bir eğlence aracıdır. Televizyon bazen kafamızı dağıttığımız, bizim olmayan ve başkasına ait hayatları izlediğimiz yerdir. Şimdi, ben, Türkiye'de bir rol modelim, değil mi? Ben evlilik programı sunuyorum, ben programımla beraber evlendim ve kariyerimin en önemli döneminde evlendim. Kariyerimin en önemli döneminde çocuk sahibi oldum ve başladığım noktadan bugüne kadar rol modelliğimle, beni izleyen ve beni takip eden seyirciyi ve kitleyi hiçbir zaman şaşırtmadım ve hep doğru mesajları verdim.

ESRA EROL – Sizin verdiğiniz mesajların doğruluğunu yargılamıyorum, yanlış mesaj verdiğinizizi de iddia etmiyorum. Sadece, bizim kendi kültürümüze baktığımızda, öne çıkarmamız gereken o kadar çok değerimiz var ki. Benim sizden ricam veya diğer televizyon, basın mensubu arkadaşlarımdan, sosyal projelerinizden bahsettiniz, bunları daha çok ortaya çıkarırsanız veya bizim kültürümüzde, bakın, evlilik kararı çok ciddi bir karardır. Bu ciddi kararı alırken bireylerin göz önünde tutması gereken kriterler, konular vardır eş seçiminin doğru yapılması için. Ayrıca, aile kültürleri de çok önemlidir. Bütün bunları göz önüne aldığımızda, mutlaka bir danışmanınız var, programınızı geliştirebilirsiniz. Şu anda taklit edilmekten rahatsızsınız ya mesela.

ESRA EROL – Hayır, taklit edilmekten rahatsız değilim, bu rekabetin verdiği zararın farkındayım.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) - Ben bitirebilir miyim? İzninizle, bir bitireyim.

ESRA EROL – Bu arada şunu söyleyeyim: Biz 5 kardeşiz, benim babam emekli başkomiser, annem ev hanımı. Belli değerler ve kültürlerle büyümüş, memur

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016 Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 92

bir aileden gelen bir çocuğum ben. Şu anda, yaşadıklarımın hepsini seyircime aktarıyorum çünkü bu değerleri alarak büyümüş bir birey olduğum için daha başkasını gösterme şansım yok. Bana öğretilen değerler ne ise aynısını seyircime veriyorum.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) - Bir rol model olduğunuzu da dikkate alırsak -ki bu, bence, elde edilmiş iyi bir başarıdır- benim dileğim, bunu bir daha aile danışmanları, evlilik danışmanları, hep birlikte oturup düşünüp tekrar bir formatı kendiniz gözden geçirirseniz bunun iyi olacağını düşünüyorum.

ESRA EROL – Çok teşekkür ederim, sağ olun.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Metin Bey, buyurun.

ATV GENEL MÜDÜRÜ METİN ERGEN – Merhabalar.

Adım Metin Ergen, ATV Genel Müdürüyüm.

Sayın Başkan, sizin şahsınızda Komisyon üyelerine teşekkür ediyoruz bu konuyu gündeme getirdiğiniz için. Çünkü hakikaten, her gün, her dakika, her “slot”ta dikkate aldığımız bir mesele bu bizim için, aile meselesi. Bu konuyu da çok önemsedik.

İki programcımız burada, Müge Hanım, Esra Hanım. Bir yapımcımız burada, iki günümüzün dizisini yapan Sayın Mehmet Yiğitalp, Kırgın Çiçekler ve Aile İş'i'ni yapan yapımcı.

Biz, biliyorsunuz, mevcut düzenlemeler çerçevesinde hareket ediyoruz. Bizim alanımızı düzenleyen bir üst kurul var, bir kanun var ve o çerçevede hareket ediyoruz. Yanlış yaptığımızda da zaten cezayı yiyoruz, parasını ödüyoruz, bazen hak mahrumiyetine uğruyoruz. İşte, atıyorum, belgesel yayınlıyoruz falan. Düşmek istediğimiz bir alan değil orası. Bunu fazlaca da abartıyoruz. Bizim çocuklarımız var Minika Go ve Minika Çocuk. Biz o içeriklerden kanunen bizden istememesine rağmen bir sürü içeriği ayıklıyoruz. Bu ayıklama ne demek? Çocuk içerikleri genelde yurt dışından alınıyor ve alınan bu içeriklerin yüzde 10'unu biz çöpe atıyoruz. Yani, yüz dakikalık bir çizgi filmin on dakikası çöpe gidiyor. Niye gidiyor? İçinde büyü var, içinde sihir var, içinde cadı var, içinde bilmem ne var. Ya da çocuğun eline diken battığında silüetlerde gözükken kilise var, cami var ya da çocuğun çok mutlu anında arkada gözükken kilise figürleri var. Yani, subliminal var, bilinçaltı var. Bunları da yapıyoruz bir taraftan.

Dizi yapıyoruz. Diziyi yaparken temel prensimizi şu: Ben eşimle, çocuğumla, kayınvalidemle, yengemle, amcamla izleyebileceğim diziyi yapıyorum. Bunu yaparken de bir sürü projeyi reddediyoruz, getirmiyoruz, ekrana getirmiyoruz. Bu, çok hassas olduğumuz bir konu. Bu konuyla ilgili, genel, uygulanabilir, çok spesifik düzenlemeler olursa ve bu, herkese uygulanırsa bunun faydalı olacağını düşünüyoruz ama bunlar, uygulanabilir projeler olmalı ve çok geniş, uzun toplantılar, yasa koyucularla birlikte bir araya gelince toplantılardan sonra olabilir. Çünkü birbirimizi anlamamız lazım.

Şimdi, biz bir dizi yaptık, Mehmet Bey'in yapmış olduğu Kırgın Çiçekler dizisi. Yazın başlangıcı, geçen sene haziran, ramazanın öncesi, bir yetimhane hikâyesi. Ya canım ne işiniz var, ne yetimhanesi şimdi? Yani, kız çocuğuna üvey babası tacizde bulunmuş, kız da yetimhaneye düşmüş, niye bu diziyi yapacaksınız? Yazın gelmiş millet, kendini parklara, bahçelere, sahillere atıyor, alternatifi de romantik komedi dizisi yapmak, yani çok güzel, kız güzel, oğlan yakışıklı, bir yerde karşılaşmışlar, o onu sevmiş falan filan. Oturduk, bu diziyi yaptık. Ha, niye yaptık? Dedik ki “Ya, belki bu dizi başarılı olmayabilir.” Hakikaten, yazın sıcağında çekilecek bir şey değildi, riskli bir karardı ama biz yetimhanedeki hakikaten 3 kişinin duasını alırsak... Yetim bizim için önemli bir şey. Geçmişe, çok uzağa giden bir önemi var yetimin. Yetimhanedeki 3 kız çocuğu bize dua ederse bu bizim için önemli bir şey olur.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016 Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 93

O hikâyede farklı bir şey daha vardı, o kız aslında yetim değil, yetimleştirilen bir kız ve biz ilk bölümde RTÜK'ten ceza yedik. Niye yedik? "Siz, üvey baba kızını taciz ediyor diye nasıl gösterirsiniz?" Sonra, Nihat Hoca'nın bir programına bir bayan bağlanıyor, soruyor "Hocam, ben evlenene kadar babamdan kötü muamele gördüm. Babam bana çok kötü davrandı. Annem bunu biliyordu ve ses çıkartmadı ve ben şu anda yeni evlendim ve korkuyorum ki kızım olur da kocam da kızıma kötü davranır diye." Hani, Müge Hanım dedi ya, "Sanki bu toplumda hiç bunlar yok, biz bunları yapıyoruz." Ama bizim o kızın hikâyesini anlatmamız lazım, o yetimhanedeki kıza ümit vermemiz lazım. Üvey baba tacizinde ya da kendi babasının tacizinde olan kızlara ümit vermek için bu diziyi yapmamız lazım ama yaparken, olayı tasvir ederken bir yandan ceza yer duruma düşüyoruz. O çok önemli değil, biz onları anlatmaya devam edeceğiz.

Efendim, Türk toplumunun değerlerini yansıtan diziler yapalım, evet, bunlarla uğraşyoruz ama şöyle de bir vakıa var ki, o dizileri de izlemiyoruz. İzlemiyoruz, bu toplum izlemiyor yani, izlemiyor. Yani, şimdi, oturuyorsunuz, "Aile İşi" diye bir iş yapıyoruz. Tamam, bir kız çocuğu ailesini kaybetmiş kazada, bilinci yerine gelene kadar doktor tavsiye ediyor, diyor ki: "Buna bir aile kurun." Toplama bir aile kuruyoruz, izlenmiyor, 6 şehir, televizyonu açanların yüzde 6'sı onu izliyor. Hani, burada "Televizyonlar hep tu kaka, hiçbir şey yapmıyorlar, hiç çaba sarf etmiyorlar, rating için, para için uğraşıyorlar." derlerse, dersiniz ya da böyle düşünülürse hakikaten bizim bütün motivasyonumuz gider. Çünkü satır satır, sahne sahne bu diyalog burada olsun mu, olmasın mı diye çok uğraşyoruz.

İşin ikinci bir tarafı şu: Biz neticede görsel medyayız. Yani, yazılmış bir senaryoyu görüntülü hâle getiriyoruz. Bu yazılmış senaryoların ilham kaynağı romanlar ve hikâyeler ve biz şu anda dizisini yapacak roman, hikâye bulamıyoruz. Hani, yapacağız ya Türk aile değerlerine daha uygun, bizim toplumumuzun değerlerini anlatan, köydeki hayatı anlatan, şunu bunu anlatan bir şey, onun materyalini bulamıyoruz ve çok eleştiriliyoruz. Bu salondaki herkese de çok açık bir davetiyede bulunuyorum: Lütfen, sizin ekranda görmek istediğiniz projeler varsa bunları paylaşın bizimle, paylaşın yani. Hani, sadece eleştirmeyin, deyin ki: "Mesela, şöyle bir hikâye var, bu çok güzel, bu böyle anlatılabilir. Ya, bir tane bir roman var, bu çok güzel yazılmış, bu bir senaryoya dönüştürülebilir ve bunu da yazacak şu senarist var." Biz bunlara hep açığız, her zaman için açığız. Ben mesela merak ediyorum, bize bu toplantıdan, katılımcılardan kaç tane senaryo önerisi gelecek yani. Bulamıyorsunuz.

Ha, biz bu arada bu işi iyi yapıyoruz, bütün dünyaya Türk dizilerini izletiyoruz, bu arada çok karamsar bir tablo çiziyoruz da ve bu çok ciddi rahatsızlık uyandıran bir durum. Biz, 2014 yılında, Türkiye olarak, Amerika Birleşik Devletlerinden sonra dünyaya en çok dizi ihraç eden ülkeyiz dizi dakikası bazında ve bu ciddi bir rahatsızlık sebebi. Orta Doğu'da şu anda bizi devletler bloke etmiş durumda, "Türk dizilerini almayın." diyorlar yasa, kanun olarak değil. Biliyorsunuz Orta Doğu'daki devletleri yani, diyor ki: "Almayacaksınız." Çünkü o dizilerden dolayı bu turistler buraya geliyor, bir şey alıyor. Şu anda Vietnam'dan Şili'ye kadar bütün coğrafyada 360 derece Türk dizileri izleniyor görüntü kalitesi olarak, hikâyesi olarak, senaryosu olarak. Bu işi çok da kötü yapmıyoruz.

Ha, uygun konuyu bulursak, bu kalitede çok güzel işler yapar mıyız? Yaparız ama bu neticede -nasıl söyleyelim- bir ekosistem. Edebiyatçısıyla, hikâyecisiyle, senaristiyle bir ekosistem. O ekosistem de gelmiyor alttan. Hani, mesela, söyleyelim: Son yirmi yıldır Türkiye'nin yetiştirdiği en önemli romancılardan biri, kaç tane? Çok büyük hikâyeci geldi, yeni Sait Faik Abasıyanık diyoruz ya da yeni Ömer Seyfettin diyoruz. Kaç tane? Yok. Ha, şimdi, bu bir ekosistem bozulduğu zaman gelmiyor.

Başka notlarım var, kısa tutacağım, birkaç şey söylemek istiyorum. Daha da korkulan bir alan var, İnternet. Müge Hanım az önce gösterdi. Şimdi, biz

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016 Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 94

düzenliyoruz, içeriğimiz, yaptığımız yayın, RTÜK bizi kontrol ediyor, çok iyi de ediyor, başıboş kalmıyor ama İnternet'te -benim de 2 oğlum var- açıyor ve video izliyor YouTube'da. Hani, onun ne izlediğini ben yirmi dört... Bunlar pornografik içerik değil, erotik içerik değil, kan yok, şu yok, bu yok, giriyorsunuz, sıradan izliyorsunuz ve şu anda hiçbir düzenlemesi yok bunun. Amerika'da, bırakın İnternet'i, televizyonu akıllı cihazlardan izleme süresi televizyon cihazından izleme süresini geçti, bizde de üç yıl sonra geçer ve şu anda akıllı cihazlardan 4,5G'yle dehşet bir içeriğe ulaşıyor. Görmüyorsunuz orada ne olduğunu, çocuğunuzun ne izlediğini hiç bilmiyorsunuz ve bu adamlar bu yayını yapıyorlar, ismi var, cismi var, oturuyor oradan atıyor. Sizin çocuğunuza işte -atıyorum- hologramik bilmem ne nasıl yapılır diye içinde küfürler müfürler, şunlar bunlar geçen işler yapıyor ve buna biz hiçbir şekilde engel olamıyoruz ve şu anda hiçbir düzenlemesi yok bunun.

Evlilik programlarıyla ilgili de şunu söylüyorum: Türkiye sosyolojisi değişiyor artık, İstanbul'da, büyük şehirlerde insanların birbirini ortalama tanıma süreleri iki yıl, üç yıl. Ya iş yerinde tanıyorsunuz ya o mahalleye, o siteye taşındıysanız tanıyorsunuz ve insanlar birbirlerini tanımadan evleniyorlar. Eskiden gidiyorduk, görücü usulü evleniyorduk. Çünkü niye? Ailesini biliyorduk. Ben eşimle ilk tanıştım, herhâlde on iki gün sonra nişan yaptık falan yani çünkü zaten aileleri biliyorduk yani.

Şimdi, bu programlar... Evet, akıl hastaları buraya gelebilir, hapis kaçınları gelebilir, kötü örnekleri vardır, hatalar da yapılmıştır, her şeyin hataları, kötü örnekleri ve kötü anları var ama buraya evlenmeye çıkan bir aday bütün Türkiye'nin önüne çıkıyor. Yani çocukken bahçesinden erik çaldığı Ahmet Amca bile o programı izliyor. Yani adam gayriresmî evlilik yaptıysa, memlekette birisini bıçaklayıp kaçtıysa, ötekisini dolandırdıysa, berikisini bilmem ne yaptıysa anında canlı yayına bağlanıyor ve diyor ki: "Sen ne geziyorsun orada, İstanbul'a gezeceğim diye gittin, evlilik programına gitmişsin." diye imam nikahlı karısı arıyor ama öbür taraftan bu gerçek hayatta "Bekâr mı, bekâr. Nüfus cüzdanında bekâr mı yazıyor? Yazıyor." diye böyle bir filtreleme özelliği de var, GBT yapıyor, GBT'yi tüm Türkiye'nin önünde yapıyor hem de. Oturup böyle farklı bir şey yapabilmesi mümkün değil. Ve insanlar hakikaten çocuklarını gönderiyorlar buraya. Düşünün, memur ailelerini, benim babam da PTT memuruydu yani, bir yere taşınmışız, hiçbir kimseyi tanımıyoruz yani, iki yıl olmuş geleli, ben nereden bileceğim kimin ne olduğunu? Ha, öbür taraftan, bu arada, toplumun bir kısmı İnternet'ten evleniyor. Facebook'tan tanıştığı bilmem kimle, filanca ilçede barajın kıyısında araç içinde ölü bulunan bilmem neyin cesedi diye dünya kadar haber var. E, bunlar İnternet'ten tanışıyorlar artık, sosyoloji buraya getiriyor, toplum buraya getiriyor. İstedığımız bir şey mi? Değil.

"Sokak artık İnternet" diyorum çocuklar için ve bir şey daha söyleyeceğim, naçizane tavsiyem: Şimdi, bize RTÜK bazen seçim dönemlerindeki hatalardan dolayı yayın durdurma cezası veriyor ve orada da belgeseller gönderiyor yayınlamak için -onlarla ilgili bir şey söylemeyeceğim- bence bu konuyla ilgili güzel bir çalışma yapılabilir. Çünkü siz mesela, aile bütünlüğüyle ilgili güzel bir görsel çalışma yaptırırsanız, bunu RTÜK'e gönderirseniz ve RTÜK'e de dersiniz ki: "Sen ceza verdiğinde orada belgesel olarak bunu da kanallara önerirseniz..." O güzel görselleri, o videoyu, o bandı, o tiyatroyu, o her neyse, o aile bütünlüğünü anlatan şeyi biz yayınlatabiliriz. Çünkü bize bir belgesel geliyor, kumsaldaki yaşayan bilmem nelerin bilmem neyi diye ve biz onu yayınlıyoruz ve burada böyle bir seçenek var ve bunları bütün televizyonlar yayınlıyor. İşte, biz de programlarda yayınlamak durumunda kaldık onları.

Özetle, genel, uygulanabilir ve proaktif düzenlemeler olursa bu sektör buna uyum sağlayacaktır, bununla ilgili bir sıkıntı yoktur ama bunun tanımlanması gerekir. Neler yapılsın, neler yapılmasın diye bir şekilde tanımlanıp uygulandığı

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016

Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman :

Sayfa: 95

durumunda bu sektörün buna ayak uydurmayacağını düşünüyorum ama bunu yaparken realistik yapmamız gerektiğini düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Genel Müdürüm, teşekkür ediyorum.

Sizi desteklemek anlamında bir şey söyleyeceğim sonra Necdet Hocama söz vereceğim. Biz benzer toplantılarda çok bulunduk, zaman zaman sivil toplum kuruluşlarıyla, toplumun katmanlarıyla bir araya geliyoruz ve genelde şikâyet ediliyor medyadan ve ben de onlara şu soruyu soruyorum: Ben de bir medya meslek mensubuyum, yasakçı bir yaklaşımım yok. Peki, siz şu kadar dernek, vakıfsınız ve şikâyet ediyorsunuz, burs veriyor musunuz? “Evet, veriyoruz.” diyorlar. Ve genelde dernek ve vakıflar burs verirken hep başarılı tıp, mühendislik öğrencilerini tercih ederler. En son bir sinemacıyı ne zaman desteklediniz ya da bir senaristi eğitim alması için yurt dışına en son ne zaman gönderdiniz? Şimdi bunu yapmayan grup, yani insan kaynağını üretmeyen, desteklemeyen bir grup başka insan kaynağının ürettiği bir ürünü eleştiriyor, aslında biraz da öyle bakmamız lazım. Yok saymak diye bir yöntem yok. Yani, televizyonu ne kadar yok sayabildi aileler? İki sene, bir sene, ne kadar yani? İnternet’i yok saymak, eve Wi-Fi bağlatmamak gibi böyle bir seçenek yok artık.

Burada önemli olan bir kalemi de insan kaynağı tabii, az önce söylediğinizi de çok katılıyorum, üreteceğimiz ürün materyali de çok önemli. “Bunu yapacak insan kaynağını yetiştirmeye ne kadar önem verdi şikâyet edenler?” diye de bir soru sormak lazım, bunu da bir öz eleştiri anlamında almak gerektiğini düşünüyorum. Ben bilmiyorum yani bir sinemacıyı, bir televizyoncuğu ya da bir piyanisti gönderen bir muhafazakâr vakıf ve dernek hatırlamıyorum.

ATV GENEL MÜDÜRÜ METİN ERGEN - Şöyle oluyor: Şimdi, beklentilerimizde bir anakronizm var. Hani, Seyit Ali Çavuş muydu, Çanakkale Harbi’nde savaş bittikten sonra demişler “Sen şu top mermisini yeniden al da koy şu namlunun ucuna.” O da demiş ki: “Ya o savaş anını bir daha bize yaşatın, ben o zaman koyarım onu.” Şimdi, biz o anları yaşamış insanlar olarak o anlardan bir şey bekliyoruz ama bu arada jenerasyon değişiyor, insanlar değişiyor, duyguları değişiyor, edebiyatçı çıkmıyor, romancı çıkmıyor, hikâyeci çıkmıyor.

Ha, bu arada, bu aile konusuyla ilgili... Ben George Clooney’in filmlerini çok iyi takip ediyorum, “Up in the Air” diye bir filmi vardır onun. Amerika Birleşik Devletleri çok planlı bir çalışma yapıyor, çeşitli firmaları sponsor yaparak aile konulu filmler yapıyor. Film başlıyor, öyle oluyor, böyle oluyor, biz şu hisle bitiyoruz: Evet ya, hakikaten aile olmak güzel bir şeymiş. Ama ne yapıyor? Gittik, “Up in the Air”de kimi gördük biz? Hilton otellerini gördük, FedEx’i gördük, bir de Amerikan Havayollarını gördük. Muhtemelen Amerika’da bir akıl onlara “Siz gidin üçünüz koyun şuraya onar milyon dolar para, sen de git güzel bir film yap.” dedi ve böyle bir çalışma yapıldı ve bütün dünya onu normal film izliyormuş gibi izliyor.

Bir gidin, bakın, çok fazla film vardır. Paskalya ne güzel bir şeydir, Noel ne güzel bir şeydir, yılbaşı ne güzel bir şeydir, aile ne güzel bir şeydir diye. Bunlar çalışılmış projeler. Paralar ayrılıyor, insanlara paralar veriliyor, ödüller veriliyor ve teşvik ediliyor. Sinema televizyon mezunu insanlar da biliyor ki “Bak, devlet böyle ödüller veriyor, ben iyi bir senaryo yazarsam bunun da karşılığını alırım, hayatımı sürdürürüm.” diye düşünüyor.

Bu toplantıları belki sıklaştırmak, belki daraltarak sıklaştırmak karşılıklı anlamak için faydalı olacaktır diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Necdet Bey, buyurun.

NECDET ÜNÜVAR (Adana) - Birkaç dakikalık bir yorum yapacağım. Öncelikle, gerçekten biraz geç kaldık Sayın Başbakanımızın programına dâhil olmak gerektiği için. Çok önemli konular konuşuluyor. Ben Müge Hanım’ın, Esra Hanım’ın, Metin Bey’in, bir de Pınar Hanım’ın heyecanına ve işlerine duyduğu

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016 Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 96

saygıya gerçekten saygı duyuyorum, tebrik ediyorum, kendileri için içselleştiriyorlar. Esasında, arkadaşlarımız bir sosyolojik çözümleme yapıyorlar. Yani "Biz toplumda olanı yansıtıyoruz, olmayan bir şeyi yansıtmıyoruz." şeklinde bir ifadeleri var. Tabii, şüphesiz bir ticari kaygıları da var. Yani, bunu sadece ticaret için yapmıyorlar ama nihayetinde belki o programlar rating getirmediği zaman programı yayından kaldıracaklar. Burada belki farklı bir şey yapmak lazım. "Ekosistem" kavramı...

MÜGE ANLI – Herkes görevinin karşılığını alıyor. O zaman hiç kimse çalışmaz. Onu ister televizyon önünde yaparsınız ister televizyon arkasında yaparsınız.

NECDET ÜNÜVAR (Adana) – Hanımefendi, ben de onu söylüyorum zaten. Yani, şimdi, sizin işinize duyduğunuz saygıya saygı duyuyorum. Yani, sonuçta, ben seyrediyorum, seyretmiyorum; eleştiriyorum, eleştirmiyorum anlamında farklı bir şey söylüyorum ama sonuçta sizin programınız rating almadığı zaman Metin Bey "Ben, kusura bakmayın, programı yayından kaldırıyorum." demek durumunda kalacak.

Şimdi, bu "ekosistem" kavramı çok önemli gerçekten. Biz talebi artırmak istiyorsak o zaman arza da birazcık ağırlık vermemiz gerekiyor. Arz-talep dengesi, iyi romancı, iyi senaryocu, iyi reji, iyi yapımcı, bunların hepsini iyi yönetmemiz lazım.

Amerika'dan bahsediyoruz. Ben George Bush'un, Baba Bush'un Türkiye'ye geldiği zaman rahmetli Özal'la, Başbakanla görüşmesinde enteresan bir şey hatırlıyorum. Türkiye'nin o zamanki Kültür Bakanı Gökhan Evliyagil'di zannediyorum, orada şöyle bir karar almıştı: Amerikan filmleri Türkçe dublajla çıkacak ve altyazı olmayacak. Amerika Başkanı, galiba Başbakanı, Özal'a dedi ki: "Biz bunu kabul etmiyoruz, reddediyoruz." yani sizi ifadenizi teyiden söylüyorum. Bu, aslında Amerika'nın o ekosistemi orada oluşturduğunu gösteriyor. Bizim belki de oradan başlamamız lazım.

RTÜK'e de şöyle bir görev düşüyor: Zaman zaman televizyonlara ceza veriyor, yerine belgesel koyuyor falan, izlenmeyen belgesel. Belki sadece o televizyon kanalını cezalandırmış oluyor. Sonuçta, yaptığı bir hatanın karşılığı - tırnak içinde söylüyorum- ceza ama oradaki o kanalın izleyicisini de cezalandırmış oluyor. Hasbelkader baktığı zaman, izlenmeyen bir belgesel. Bunun yerine, belki de izlenebilecek kalitede bir şey yapma zorunluluğu getirse o zaman, belki aynı zamanda izleyiciyi de ödüllendirmiş olabilir ama buradaki amaç sadece net olarak cezalandırmak kaygısı güdülürse o zaman seyirciyi de cezalandırmış oluyor. Belki o ekosistem falan diyoruz, hep bunun içinde, bunları da değerlendirmemiz gerekir.

Sadece kötü yapana cezalandırmak değil, iyi yapana da ödüllendirmek gerekiyor yani bunu net olarak, sonuçta ekonomik bir bağlamı varsa bu işin, o zaman ödüllendirmek de lazım ki dengeyi, iyi-kötü diye bir ayırım yaptığımızı göre o iyilerin sayısını da artırmak anlamında RTÜK'e de belki böyle bir görev düşüyor. Bizim, bu çerçevede gerçekten çalışmamız lazım.

Buradaki "Dinleyicilerden senaryo gelsin." ifadesi doğru değil çünkü biz bu işin uzmanı değiliz. Nihayetinde, bir probleme dikkat çekmek ve onu raporlamak adına çalışan insanlarız ama buradaki kişiler bu işi eleştiriyor diye veyahut da buradaki yanlışlara dikkat çekiyor diye "O zaman, siz de senaryo getirin." ifadesini ben doğru bulmuyorum ama iyi senaryoların çıkmasını biz parlamenterler olarak yani Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak teşvik etmeli miyiz? Evet, etmeliyiz. Bununla ilgili düzenlemeler yapmalı mıyız? Evet, yapmalıyız. İşte RTÜK'le ilgili önerim bunlardan bir tanesi. Onun için, bizim görevimiz, iyi şeyler yapana teşvik etmek, kötülüklerle ilgili de müeyyide veyahut da en azından kötülükleri azaltmaya yönelik bir çalışma, bizim görevimiz budur.

Teşekkür ediyorum.

ATV GENEL MÜDÜRÜ METİN ERGEN – Sayın Vekilim, bu, RTÜK belgeselleriyle ilgili bir şey değil, o başka bir tavsiyeydi aileyle ilgili bir şey yapılınsın

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016 Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 97

diye, konu o değil, oraya girmeyeceğim ama iki şey söylemek istiyorum: Bir, biz mevcut düzenlemeler dahilinde ratingimizi artıracak başka şeyleri yapabiliriz, burada başarılı da oluruz ama biz onu kendimize yakıştırmadığımız için yapmıyoruz. Burada ciddi bir otokontrol var, sadece yasal düzenlemeler değil, yaptığımız şeyde emeğimizin karşılığını almak. Burası ticari bir işletme, onu ayrıca zaten söylemeye gerek yok ama burada, masanın etrafında sektörden insanlar var ya da kendi alanından, çocuk psikolojisiyle ilgili, çocuk edebiyatıyla ilgili çeşitli x, y, z alanlarından insanlar var, onların hinterlandları var arka taraflarda, size milletvekili olarak gelen insanlar var, yazar var, şair var, romancılar... Mutlaka temasta bulunuyorsunuz. Ben diyorum ki: Ben buna açığım. Varsa size gelen böyle bir şey, ne olur bize gönderin. Tabii ki ben de senaryo yazmaktan anlamam, en fazla okurdum. Bu, ayrı bir şey ama bunun derdini çekiyoruz ya, "Kişiler derdinin âlimidir." der eskiler. Derdini çekiyoruz, yine bu derdi çeken birileri varsa ne olur gönderin ve biz konuşuyoruz. Önce bir sürü eleştiri yiyoruz, sonra bize paylaşımlarda bulunuluyor. Mesela, bir projeyi çalışıyoruz, herhâlde sekiz ay oldu, birinci bölümünü bitiremedik, olmuyor, olmayınca olmayabiliyor. Biz de dönüyoruz Türk edebiyatçılarına: "Bizimle paylaşın." diyoruz. Burada da istiyorum. İstemek ayıp bir şey değil neticede. Kapılarımız açık, gelirse de değerlendiririz, oturup konuşuruz, bir şey yaparsak çok da güzel olur, hatta bu toplantının somut bir meyvesi olur, fena bir şey olmaz diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Şunun da altını çizmem lazım: Bu masada oturan herkes buraya gelerek zaten tutumunu ve tavrını belli etmiş oluyor. O anlamda, ben, tüm katılımcılara, her birine ayrıca teşekkür ediyorum. Demek ki bu masanın etrafından toplanabiliyorsak, bahsettiğimiz konu başlığı herkes için büyük bir önem arz ettiği için buradayız. Eksikler de var. Mesela, niye falanca yok dediğimizde, zamanı olmadığı için olmamış olabilir ama burada olanları da genelde öyle oluyor, devam edenler etmeyenlerin sitemine uğrarlar. O anlamda, ben katılımcılara teşekkür ediyorum. Özellikle davete icabet etmek, özellikle ATV bütün ekibiyle burada, keza Kanal D, önemli bir temsil, üst düzeyde bir temsil göstererek katkı vermeye çalışıyor ve diğer konuklarımızın her biri buraya gelerek zaten, konunun onlar için ne kadar önemli olduğunun altını çizmiş olduklarını düşünüyorum. Onun için, ayrıca teşekkür ediyorum.

Taha Bey, buyurun.

RTÜK ÜYESİ TAHA YÜCEL - Şunu sadece söyleyeceğim: Aslında, ikame programlar önemli bir fırsat, gerçekten önemli bir fırsat. Benim şöyle bir düşüncem var, kurulla da paylaştım ama belki bir düzenleme gerekiyor bununla ilgili, sektörle de konuşalım. Diyorum ki ben: İkame programları biz niye gönderiyoruz? Niçin TRT'den alıyoruz? İlgili kuruluş ikame programı kendisi önersin belli konularda, biz bakalım, o konulardaysa kendi prodüksiyonuyla, kendi kalitesiyle kendisi yayınlasın.

BAŞKAN – Bir ortak bir şey çıktı mesela burada.

Salih Bey, buyurun.

SALİH ÇETİNKAYA (Kırşehir) – Sayın Başkanım, çok kıymetli katılımcılar; bugün çok verimli bir toplantı yaptığımızı belirtmek istiyorum. Gerçekten sizlerden yararlandık. Eleştiri getiren, soru soran, toplantıya katkı sunan herkese teşekkür ediyoruz.

Tabii, ben bir iki hususu söyleyeceğim, çok da konuşmadım, dinledim genelde.

Bu işleri konuşmamızın mecrası, bu işleri yapıyor olmamızın en önemli nedeni, Türkiye'deki demokrasi ikliminden kaynaklı bir mesele. Tabii, bizim birçok meselemizin çözümü daha fazla demokrasiyle olacak, daha fazla millet iradesinin hâkim olmasıyla olacak. Belki bunlar vardı, Esra Hanım veya diğer programcılar

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016

Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman :

Sayfa: 98

belirttiler, bunlar toplumda vardı ama yeni ortaya çıkmaya başladı. Bu, bir vakia. Bu da niye oldu? İşte, bu çalışmalar sayesinde oldu. Bunlar çok kıymetli çalışmalar.

Bakın, milletvekilliği öyle bir kurum ki burada bir hadise yaşandı, milletvekili sizi temsil eden en önemli hadise, demokrasinin tecelli etme noktası milletvekili. Ben, bakıyorum, Türkiye’de çok değersiz olarak görülüyor. Bunu çok anlayamıyorum, anlamlandıramıyorum. Ben on üç yıldır siyaset yapıyorum, belki gençliğimiz en güzel yılları siyasette geçti. Asla milletvekili olmak için siyasete başlamış bir insan değilim ama şartlar bizi bu noktaya getirdi.

Bana Kırşehir’den bir mesaj geldi, şu anda gelen mesajı söylüyorum, adam diyor ki: “Ben intihar etmek istiyorum, 2 çocuğum var, size emanet.” Gidip gelip bunu araştırıyorum acaba doğru mu değil mi diye. Bakın, her mesele bize geliyor, her mesele. İşte o programlara gelen insanların çoğu bizimle haşır neşir insanlar. Toplumun her katmanıyla uğraşıyoruz ve her katmanına eğilmeye çalışıyoruz bir şekilde ve onların her derdi bizim derdimizdir ve bunlarla dertlenmeye çalışıyoruz.

Bunları niye söylüyorum? Mesela, milletvekili olunca, insanlarda böyle bir şey oluyor: “Ne iş yapıyorlar?” ya da doğru mu yanlış mı? Eleştiri getirmek çok kolay, eleştirilebiliriz ama biz millet ve toplumun yanındayız, her katmanın yanındayız. Bunu özellikle belirtmek istiyorum.

Mesela, Kırşehir’de çok seyredilen programlar arasında bunlar. Ben de aslında boş zamanlarımda, açıyorum o saatte başka bir program yok, televizyon seyreden biriyim, ben de seyrediyorum bu evlendirme programlarını. Ama şikâyet edeceğim bir hadiseyle çok karşılaşmadım, belki kısa kısa. Geçen Yozgatlı bir teyzeyi filan çıkardılar, kimin programıydı bilmiyorum.

Ama orada şu var: Orada da toplum var aslında, beğenelim beğenmeyelim ama insanların şöyle bir hadisesi var: Bakın, şüyu vukuundan beterdir diye bir deyim var yani bazı şeyleri ortaya tüm çıplaklığıyla sererseniz daha sonra burada vereceğiniz zararları telafi etme imkânınız olmayabiliyor, insanlar çok rencide oluyor.

Mesela, yeni bir hadise yine: Bir şikâyet olmuş otuz senelik öğretmenle ilgili, tanıyorum. Hiçbir hadise yok, adamcağız mesleğini bırakmak zorunda kaldı. Son yaşananlarla ilgili söylüyorum. Yani burada çok ince hak ihlalleri var, çok ince sınırlar var. Bu sınırların korunması lazım. Bir insanın şeref ve haysiyet hakkını ihlal ettikten sonra bunu siz geri çevirseniz, tazminatlar ödeseniz, hiçbir kıymetiharbiyesi olmayacak.

Bakın, bu işleri yapalım ama hakkıyla, standartlarıyla, insan haklarıyla ve cevap haklarıyla bir bütün olarak yapalım. Emin olun, bu meselelerin çoğu çözülecektir diye düşünüyorum.

Mesela, bu Aile Sosyal Politikalar Bakanlığı hakkında da bir şey söyleyeyim size: Biz taşra siyasetçisiyiz, küçük bir şehirde siyaset yapıyoruz. Bundan on sene önce, bu Bakanlığın il müdürlüklerinin yerini kimse bilmezdi. Bakın, şu anda, kimin başı ağrırsa, hangi yetim açıkta kalsa, hangi engelli sokakta kalsa Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı bir şekilde bunların ayağına gidiyor, evinden alıyor, tedavi ettiriyor, yurtlarımız çok güzel bir şekilde ama hakkı haklıya vermemiz lazım diye düşünüyorum.

Bakın, şimdi yeni politikalar var. Bu meseleleri çözecek yine devletin kendisi. Bakanlığımıza da haksızlık yapılmaması gerektiğini özellikle altını çizerek söylüyorum. Orada çok vefakâr çalışan insanlar var, bir anne gibi, bir baba gibi çalışan insanlar var, çok büyük bir aile.

Ben, tekrar katılımcılara ayrı ayrı teşekkür ediyorum, sizlere saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Salih Bey, teşekkür ediyorum.

Salih Bey de ben de küçük illerin vekilleriyiz, taşrada. Dediği gibi, illerimizin hakikaten sorunları... Gece on birde arıyor “Damadım Facebook’ta -Facebook da diyemiyor- bir kadınla tanışmış ‘Eli elime değmedi.’” diye yemin ediyor ama benim

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016 Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 99

kızım çok mutsuz, ne yapacağız?” Gece on bir. Eşim diyor ki: “Ne yapacaksınız?” Yani hakikaten birebir yaşadığımız... Belki büyük şehir milletvekili olanlar bunu çok yaşamayabilirler ama küçük şehirdeyseniz... Onların farklı sorunları oluyor tabii.

SALİH ÇETİNKAYA (Kırşehir) - Sonuçta biz milletin kendisiyiz.

BAŞKAN - Gece on birde “Damadım ‘Facebook’taki kadının eli elime değmedi.’ diye yemin ediyor ama kızım ile ilgilenmiyor damadım. -Gece on bir ya- Kızım mutsuz, intihar etmeyi düşünüyor, ne yapalım?” “Peki, ne yapalım? Destek alalım, psikolojik destek.”, “Psikoloğa gidemez.” “Boşanmak ister mi? Hukuki destek verelim.”, “Boşanmak da istemez.” Gece on birde bunları konuşuyoruz. Hakikaten toplumun tamamı ama hepimizin de ilgilenmesi gereken bir alanı kapsayan sorunlar içindeyiz.

Mehmet Yiğitalp, son sözü size vereceğim. Kırgın Çiçekler çok konuşuldu bugün.

Buyurun.

MEHMET YİĞİTALP – Sayın Başkan, sayın üyeler; bu ratingin en yükseldiği saatlerde sözün bana gelmesi manidar. Bir de, tek dizi yapımcısı olarak burada bulunmam da manidar bence. Aile bütünlüğünü olumsuz etkileyen diziler yaptığım için mi, olumlu etkileyen diziler yaptığım için mi buradayım, çok anlamadım ama aslında, Metin Bey, Barış Bey, Esra Hanım, Müge Hanım birçoğunu söylediler, çok ekleyecek bir şeyim yok, zaten çok geç saat oldu.

Söyleyeceklerim: Biz otosansürü gerçekten en üst seviyede uyguluyoruz. Benim bir dizimin birinci bölümünün ekrana çıkması herhâlde on beşinci versiyon senaryoyla oluyor yani kolay kolay o diziler ekrana çıkmıyor. Ben, bugüne kadar 18 tane dizi yaptım, 3 tane de yarışma programı yaptım. RTÜK’ten bir tek Kırgın Çiçekler’in birinci bölümünden ceza yedim, onun dışında hiç ceza yemedim. Yani bizim kendi adımıza yaptığımız otosansür kanalla birlikte en üst seviyede.

Metin Bey’in söylediğine ek olarak, bu dizilerin, ABD’den sonra ihracatta dünyada ikinci kalem, ikinci sırada olması Türkiye’nin... 86 ülkede bizim dizilerimiz yayınlanıyor. Bu, ülkemizin tanıtımı, turizm, ekonomi, bir çok şey açısından... Ekonomi Bakanımız geçen bizimle toplantı yaptı, nasıl destek verebiliriz, daha nasıl artırabiliriz bunları diye.

Muhakkak yaptığımız yanlışlar vardır ama biz dizilerde gerçekten şeye çok dikkat ediyoruz, yani ajite edip çok yüksek rating alabileceğimiz birçok sahne, birçok durum oluyor, bunları mümkün olduğu kadar kısa ve çok göstermeden geçmeye çalışıyoruz.

Benim söyleyecek çok fazla bir şeyim yok bunların dışında. Teşekkür ederim böyle bir toplantıya vesileye olduğunuz için, bizi buraya davet ettiğiniz için. Dizilerle ilgili bir soru varsa özel olacak cevaplayabilirim, sonradan cevaplayabilirim.

BAŞKAN - Aslında bir şey söylemek istiyorum.

Yani biz bu tür toplantıları farklı illerde yaptık, medyayı ilk defa bu toplantılara dâhil ettik. Genelde sabahki formatta gidiyoruz. Ama orada da, diğer illerde de fark ettik ki, konunun tarafı olan, mesela –atıyorum- aile mahkemesi hâkimi, boşanma avukatı, pedagog, sınıf öğretmeni, devlet kurumu yetkilisi, il müdürü, masanın etrafına ilk defa oturuyor, yani bir masanın etrafına ilk defa oturuyor.

Şimdi, bu tür tematik toplantıların aslında –sadece istişare etmek için, çay içmek için bile olsa- ara ara yapılması lazım. Belki çok sık yapılamayabilir, yani mesela herkesin mesaisi çok yoğun. Ama sokakta ne oluyor, sahada ne oluyor, aslında bu medyayı da besleyen bir unsur oldu, sizin açınızdan söylüyorum. Yani bugün boşanma olur, ertesi gün başka bir konu olur ama bu tematik toplantılar ara ara sektörün diğer alanlarında çalışanlar, sahadakiler, pedagoglar, psikologlar, devlet kurumu ya da sivil toplum bir araya geldiğinde aslında medyayı da besleyen bir unsur olabilir bu.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih : 09/04/2016 Saat :

Kayıt: Aile Büt

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 100

Ben bunu medya talep etsin diye söylemiyorum ama bugün toplantının sahibi Parlamento, biz Mayıs 15'te raporumuz yazacağız ve bu toplantılar bitmiş olacak. Ama bu toplantıları belki RTÜK. Bilmiyorum tematik toplantılar konusunda zaman zaman yapılması gerektiğini düşünüyorum. Çünkü bir de dönem dönem değişiyor, bir ara köy dizileri çok meşhurdu, bir ara mafya dizileri çok meşhurdu, bir ara... Ben de iyi bir televizyon izleyicisiyimdir, yani gününü saatini bilmem hiçbir dizinin ama her diziyi bilirim, hangi gün yayınlandığını bilmem, denk gelince izlerim ama her biri hakkında fikrim vardır.

METİN YİĞİTALP - Genel izleyici sizin gibi zaten.

BAŞKAN – Gece on ikide, ikide eve geldiğimde, uykum kaçtığında bir bakarım ne var diye, tekrarından en azından yakalamaya çalışırım. Bir dönem yazı da yazıyordum bu konuyla ilgili.

Şöyle bir eleştiri yapmak istiyorum, yani kendi adıma da yapıyorum meslek mensubu olarak: Aynı anda farklı kanallarda 7 ayrı dizi aynı konuyu işliyordu, konunun ana teması şuydu: Bebeğinin babasına ihtiyacın yok senin, sen bu bebeği ne kadar yalnız büyütürsen o kadar güçlü ve şehirli bir kadınsın. İnanın, kimi evli çiftlerdi bunların, kimi boşanmak üzere olan çiftlerdi, kimi de hiç evli olmayan partnerlerdi. Ya tesadüf diyorum ya da bir dizi tutuyor, diğer 6'sı onu takip ediyor. Diyorsunuz bu kadar mı tesadüf olur? Yani belki senin ihtiyacın olmayabilir kadın olarak ama o çocuğun bir babaya, baba figürüne ihtiyacı var aslında doğal olarak da gerçek hayatta. Onun için, onun çok da tesadüf olmadığını düşünüyorum bazen.

Üyelerimizden söz almak isteyen arkadaşlarımız var mı?

BAŞKAN – Ali Bey, buyurun.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Ben, burada, bu kadar çok medya yöneticimiz, yapımcımız olduğu için şunu özellikle söylemekte fayda görüyorum: Bütün programlarda, gezdiğimiz illerde ve dinlediğimiz uzmanlarda, arkadaşlarda evlilik öncesi eğitimin çok önemli olduğu kanaati bizde Komisyon olarak belirdi. İnşallah, raporumuzun sonuç kısmına, evlilik öncesi bu programdan, sertifika programına geçmenin Medeni Kanun'da aranan şartlar arasına konulmasını önereceğiz. Umarım buna gücümüz yeter, kanunlaşmasına vesile oluruz.

Sizlerden de özellikle istirhamımız -yani rating alır mı almaz mı bilmiyorum- programlarınızda buna yer verebilirseniz, evlenmeden önce gençlerin mutlaka bir evlilik programından geçmelerini önerirseniz herhâlde aile bütünlüğüne ciddi bir katkı olur diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben özellikle katılımcılarımıza ve davetimize icabet eden tüm misafirlerimize Komisyonumuz adına teşekkür ediyorum.

Ayrıca, teşekkür etmem gereken başka bir ekip daha var. İki gündür burada çalışıyorlar, bir kısmı bugün geldi, bir kısmı iki gün önce, bu salonun ve oteldeki bu organizasyonun toplantıya hazır hâle gelmesi için çalışan arkadaşlarımız var; her birine de ayrı ayrı teşekkür etmek istiyorum. Çünkü ciddi emekle yapıyor, biliyorum, gece yarısına kadar çalıştılar, bazı altyapıları sizlere hazırlamak için.

Tekrar teşekkür ediyorum.

Şunu yapacağız, onu belirteyim: Rapor çıkınca ne olacak? Rapor çıkınca bir eylem planı hazırlayacağız. Bu eylem planının içinde kısa ve orta vadede kurumlara düşen, düştüğünü düşündüğümüz bir tanımlama yapacağız. Belki bunların bir kısmı için kanuni düzenleme gerekecek ama bir kısmı sadece bir iyi niyet ilişkisiyle gitmesi gereken şeyler olacak.

Tüm toplantılarımıza katılan katılımcılarla raporumuzu 15 Mayıs'tan sonra paylaşacağım, ulaştıracamız size. Elinize geçtiğinde hem raporu hem eylem planını görme fırsatınız olur.

Tekrar teşekkür ediyorum tüm katılımcılara.

Kapanma Saati: 18.48